

การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

โดย
นายประกาศ ปาวา ทองสว่าง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

DEVELOPMENT OF THE MANAGEMENT OF UNIVERSAL DESIGN
IN ACCORDANCE WITH THE TOURISM FOR ALL POLICY
OF THE EASTERN ECONOMIC CORRIDOR (EEC)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy MANAGEMENT
Silpakorn University
Academic Year 2022
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
	ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
โดย	นายประกาศ ปาวา ทองสว่าง
สาขาวิชา	การจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาดุสิตบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติธร ภูริภักดี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยโทหญิง ดร. เกิดศิริ เจริญวิศาล

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะวิทยาการจัดการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันชัย สุทธะนันท์)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนนภา พงศ์พนรัตน์ เชี่ยวชาญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติธร ภูริภักดี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยโทหญิง ดร. เกิดศิริ เจริญวิศาล)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนินท์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ)

60604801 : การจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาคหกรรมศาสตร์

คำสำคัญ : การจัดการอารยสถาปัตย์ / การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล / โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ (EEC)

นาย ประกาศ ปาวา ทองสว่าง: การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติธร ภูริภักดี

การวิจัยเชิงคุณภาพ ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สำหรับลำดับขั้นตอนดำเนินการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยทั้ง 5 กระบวนการ ผู้วิจัยเลือกวิธีวิทยาแบบปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology Methodology) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) แบบมีเกณฑ์ (Criterion) ประกอบไปด้วย หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รวมถึงตัวแทนผู้ประกอบการเคลื่อนไหว ตัวแทนผู้ประกอบการไต่บัน ตัวแทนผู้ประกอบการสายตา และตัวแทนผู้สูงอายุ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพแบบสามเส้า (Triangulation) ยืนยันผลลัพธ์การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการจัดอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) โดยนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว จำนวนทั้งสิ้นจำนวน 34 ท่าน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปผล ภายใต้กระบวนการวิจัยอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อเป็นการสังเคราะห์ที่มาของผลวิจัย และการยืนยันแนวทางสำคัญที่ปรากฏขึ้น จากผู้เชี่ยวชาญที่แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติร่วมกัน จนปรากฏรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก “EEC Tourism for All Model”

ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ควรดำเนินการในรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก “EEC Tourism for ALL Model” โดยใช้แนวทางทั้งสิ้น 5 แนวทางสำคัญ อันประกอบไปด้วย แนวทางที่ 1 แหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล แนวทางที่ 2 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล แนวทางที่ 3 บุคลากรด้านการท่องเที่ยว แนวทางที่ 4 กิจกรรมทางการท่องเที่ยว และ แนวทางที่ 5 ภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

60604801 : Major MANAGEMENT

Keyword : UNIVERSAL DESIGN / TOURISM FOR ALL / EASTERN ECONOMIC CORRIDOR (EEC)

MR. Prakart Pawa THONGSAWANG : DEVELOPMENT OF THE MANAGEMENT OF UNIVERSAL DESIGN IN ACCORDANCE WITH THE TOURISM FOR ALL POLICY OF THE EASTERN ECONOMIC CORRIDOR (EEC) Thesis advisor : Assistant Professor Santidhorn Pooripakdee, Ph.D.

The objective of this qualitative research is to study the management of universal design in Thailand's Eastern Economic Corridor (EEC), with an aim of studying the development of tourism for all and developing a management model of tourism for all of the EEC. The research process includes five research steps, and the researcher chose the phenomenology methodology with semi-structured interviews as the research method.

The researcher selected the main data sources using criterion-based snowball sampling, including government agencies, private sector organizations, and individuals involved in the management of cultural heritage in the EEC project. This includes representatives of persons with disabilities, persons with hearing impaired, persons with visually impaired, and representatives of the elderly. The researcher triangulated the qualitative research data through group discussions involving a total of 34 tourism experts. The analysis and synthesis of the research results were conducted in a systematic research process to synthesize the research findings and confirm the emerging key directions. The findings led to the development of the so-called "EEC Tourism for ALL Model" which is a tourism management model for all in the Eastern Economic Corridor (EEC).

The research findings found that the development of tourism management for all in the EEC should be carried out in line with the "EEC Tourism for ALL Model" which consists of five key directions: Direction 1: Tourist Attractions for All, Direction 2: Infrastructure and Facilities for All, Direction 3: Tourism Human Resource, Direction 4: Tourism Activities, and Direction 5: Image and Confidence in the Quality of Tourism for All.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าประเด็นการวิจัย การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตยกรรมนโยบาย การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ (EEC) สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วย ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติธร ภูริภักดี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยโทหญิง ดร.เกดศิริ เจริญวิศาล อาจารย์ที่ปรึกษาที่เคารพรักเป็นอย่างสูง เพื่อให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีความถูกต้อง เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อีกทั้งขอขอบคุณหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชลบุรี สำนักงานการท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัดระยอง สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดฉะเชิงเทรา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดฉะเชิงเทรา หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ไปจนถึงภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วย รองผู้จัดการพื้นที่พิเศษ (อพท.3) เจ้าหน้าที่พัฒนาพื้นที่พิเศษ (อพท.) สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวชลบุรี สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระยอง สภาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวฉะเชิงเทรา ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวผู้พิการ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

ขอขอบคุณพี่สาวสุนทรี ปาละนันท์ พี่ชายสุทธิ ปาละนันท์ พี่เอกธิดา พรหมศร ที่ให้กำลังใจ อยู่ตลอดเวลา ขอขอบคุณหลาน ๆ ที่ถามเสมอว่าน่าจบบรียัง และสุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณหลวงพ่ อวารินทร์ สีลสุโข คุณแม่ปทุม ทองสว่าง พ่อแม่ผู้ให้ชีวิตผู้วิจัย ให้มีวันนี้สำเร็จในวันนี้

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่าอย่างยิ่งในการให้สัมภาษณ์ ถึงข้อมูลที่เป็นต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และที่สำคัญ ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณท่านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ที่ท่านได้ให้ความกรุณา มอบประสบการณ์ที่ดี องค์ความรู้ที่เพิ่มพูน มิตรภาพสายสัมพันธ์ที่ยั่งยืน ที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ “ความเป็น ศิษย์ศิลาปากร” ที่จะสถิตอยู่ในดวงใจของผู้วิจัยตลอดไป

นาย ประกาศ ปาวา ทองสว่าง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนผัง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	6
1.3 วัตถุประสงค์.....	7
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	9
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (EEC).....	13
2.2. นโยบาย ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	19
2.3 แนวคิดอารยสถาปัตย์.....	26
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล.....	28
2.5 มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย มาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และ ครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์.....	33
2.6 การท่องเที่ยวแบบอารยสถาปัตย์.....	36

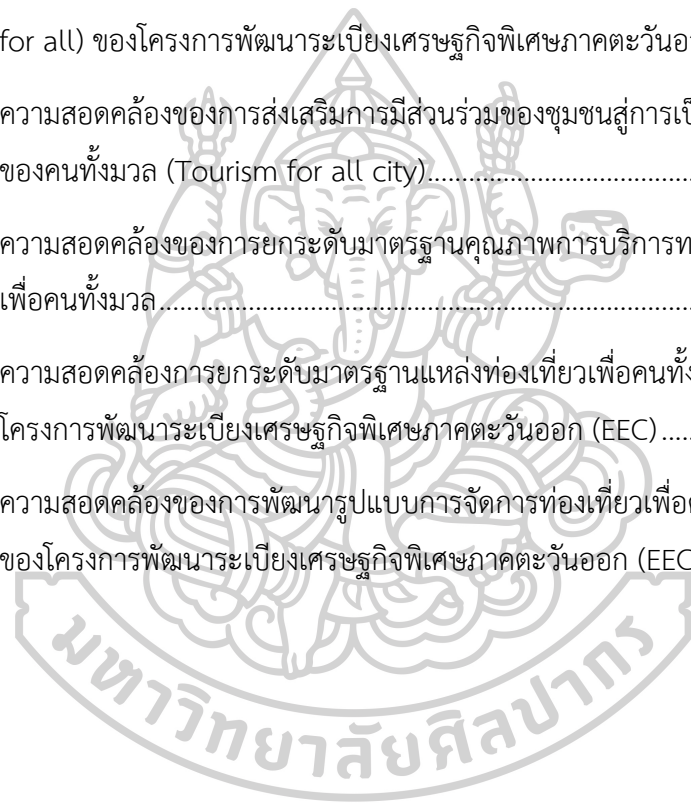
2.7 ความหมายของผู้ที่มีความบกพร่อง.....	38
2.8 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	40
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	52
3.1 วิธีดำเนินการศึกษา และขั้นตอนการศึกษา.....	53
3.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	69
3.3 ระยะเวลา.....	70
3.4 แบบแผนการวิจัย	70
3.5 การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
3.6 เก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	72
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	137
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	137
5.2 อภิปรายผล	169
5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย	203
รายการอ้างอิง.....	206
ประวัติผู้เขียน.....	219

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	ผู้ให้ข้อมูลหลัก : หน่วยงานภาครัฐ 75
ตารางที่ 2	ผู้ให้ข้อมูลหลัก : ภาคเอกชน 75
ตารางที่ 3	ผู้ให้ข้อมูลหลัก : นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ 76
ตารางที่ 4	การจำแนกชนิดข้อมูลตามแนวทางการออกแบบอารยสถาปัตยกรรม (Universal Design) 106
ตารางที่ 5	การจำแนกชนิดข้อมูลตามแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) ผู้ให้ข้อมูลหลักจากภาครัฐและเอกชน 108
ตารางที่ 6	การจำแนกชนิดข้อมูลตามแนวทางการออกแบบอารยสถาปัตยกรรม (Universal Design) จากนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ 128
ตารางที่ 7	การจำแนกชนิดข้อมูลตามแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) จากนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ 129
ตารางที่ 8	การจำแนกชนิดข้อมูลเพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตยกรรม ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ พิเศษภาคตะวันออก (EEC) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว 9 ท่าน 135
ตารางที่ 9	การสังเคราะห์ที่มาของข้อมูลในแนวทางที่ 1 การศึกษาข้อมูล องค์ประกอบ การจัดการอารยสถาปัตยกรรมโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) 139
ตารางที่ 10	ตารางที่ 10 การอภิปรายผล แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติต่อแนวทางที่ 1 การศึกษาข้อมูล องค์ประกอบ การจัดการอารยสถาปัตยกรรมโครงการพัฒนาระเบียง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) 140
ตารางที่ 11	การสังเคราะห์ที่มาของข้อมูลในแนวทางที่ 2 การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตยกรรม การท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) 146

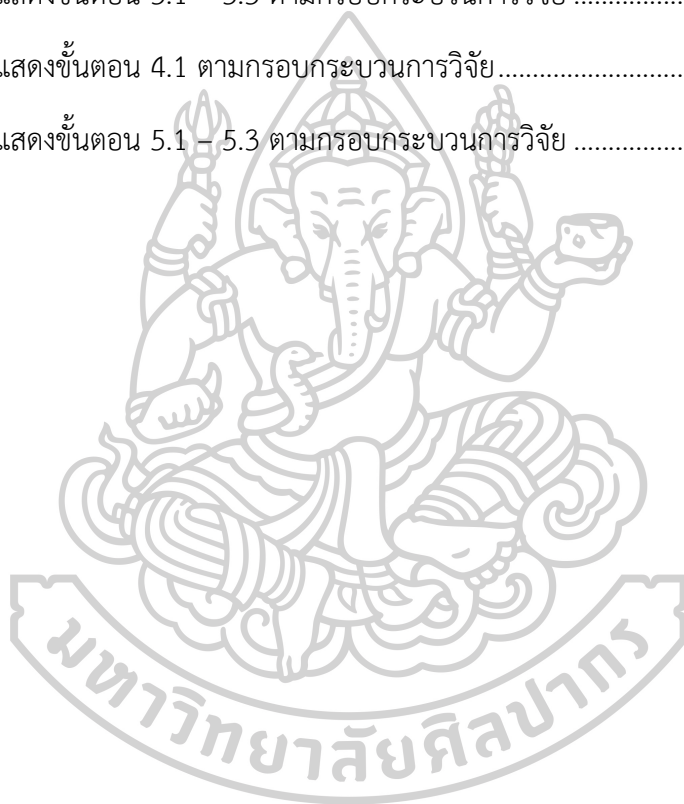
ตารางที่ 12	การอภิปรายผล แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติต่อแนวทางที่ 1 การศึกษาข้อมูล องค์ประกอบ การจัดการอารยสถาปัตยกรรมโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	147
ตารางที่ 13	การอภิปรายผล แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติต่อผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	157
ตารางที่ 14	การอภิปรายผล แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติต่อผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC).....	162
ตารางที่ 15	ความสอดคล้องของด้านกลยุทธ์องค์ประกอบจัดการอารยสถาปัตยกรรมโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	171
ตารางที่ 16	ความสอดคล้องขององค์ประกอบด้านการสร้างความผูกพันทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวพิการ์และนักท่องเที่ยวสูงอายุ (Tourism Engagement).....	172
ตารางที่ 17	ความสอดคล้องของการจัดการมาตรฐานการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวพิการ์และผู้สูงอายุ (High Value Tourism Standard).....	174
ตารางที่ 18	ความสอดคล้องของการจัดการมาตรฐานการท่องเที่ยวอาเซียนของนักท่องเที่ยวพิการ์และนักท่องเที่ยวสูงอายุ (ASEAN Tourism Standards)	176
ตารางที่ 19	ความสอดคล้องขององค์ประกอบด้านการจัดการปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Infrastructure)	178
ตารางที่ 20	ความสอดคล้องขององค์ประกอบด้านการจัดการปัจจัยพื้นฐานองค์ประกอบด้านบริหารการจัดการ (Management).....	181
ตารางที่ 21	ความสอดคล้องของการจัดการสื่อทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวพิการ์และนักท่องเที่ยวสูงอายุภายใต้โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC).....	183
ตารางที่ 22	ความสอดคล้องของการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวพิการ์และนักท่องเที่ยวสูงอายุสิ่งสำคัญอีกที่ต้องกล่าวถึงคือการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	185

ตารางที่ 23	ความสอดคล้องของการจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับ นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ.....	187
ตารางที่ 24	ความสอดคล้องของการสร้างความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว ผู้พิการและผู้สูงอายุ.....	190
ตารางที่ 25	ความสอดคล้องของแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC).....	192
ตารางที่ 26	ความสอดคล้องของการสร้างภาพลักษณ์ท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all) ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC).....	193
ตารางที่ 27	ความสอดคล้องของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยว ของคนทั้งมวล (Tourism for all city).....	195
ตารางที่ 28	ความสอดคล้องของการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการบริการทางการท่องเที่ยว เพื่อคนทั้งมวล.....	197
ตารางที่ 29	ความสอดคล้องการยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของ โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC).....	199
ตารางที่ 30	ความสอดคล้องของการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC).....	201

สารบัญแผนผัง

	หน้า
แผนผังที่ 1 กรอบกระบวนการวิจัย (Research Process Framework).....	8
แผนผังที่ 2 แสดงขั้นตอน 1.1 – 1.3 ตามกรอบกระบวนการวิจัย	58
แผนผังที่ 3 แสดงขั้นตอน 2.1 ตามกรอบกระบวนการวิจัย	59
แผนผังที่ 4 แสดงขั้นตอน 3.1 – 3.3 ตามกรอบกระบวนการวิจัย	60
แผนผังที่ 5 แสดงขั้นตอน 4.1 ตามกรอบกระบวนการวิจัย	61
แผนผังที่ 6 แสดงขั้นตอน 5.1 – 5.3 ตามกรอบกระบวนการวิจัย	62

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งของมวลมนุษย์ที่ก่อให้เกิดการผลิต และการบริโภค อย่างมหาศาล ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ไม่น้อยไปกว่า กิจกรรมด้านอื่น ๆ การท่องเที่ยวกลายเป็นวิธีการหนึ่งในการช่วยขจัดปัญหาความยากจนในหลาย ๆ ประเทศ การท่องเที่ยวจึงถือเป็นอุตสาหกรรมแห่งความหวัง ที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยมาก เป็นอันดับต้น ๆ และมีความสำคัญโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อันส่งผลให้ ความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศดีขึ้น การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแม้ว่าจะ ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น มีการลงทุน และสร้างรายได้เข้าประเทศ แต่ก็ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต ของสถานที่นั้น ๆ (TAT Review Magazine, 2565)

ในอดีตการท่องเที่ยวของประเทศไทย นับเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของประเทศ ที่สร้างรายได้ให้กับประเทศ อันเนื่องมาจากมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย สามารถ ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าความต้องการ และความสนใจของ นักท่องเที่ยวที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาก็ตาม ด้วยเหตุนี้การท่องเที่ยวของประเทศไทย จึงเกิด การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมากขึ้น อีกทั้งผลกระทบจากการท่องเที่ยว มีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันกับชุมชน ทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม และ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว (Gannon, Rasoolimanesh, and Taheri, 2020) นอกจากนี้ การท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญอีกกิจกรรมหนึ่งของทุกคน ที่เปิดโอกาส ให้คนทุกเพศ ทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ คนปกติ คนพิการ หญิงตั้งครรภ์ ฯลฯ สามารถที่จะเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว หรือ ร่วมทำกิจกรรมพิเศษที่คนเหล่านั้น ต้องการ ที่จะไปเยี่ยมชม ตามแต่วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของนักท่องเที่ยว แต่ละกลุ่ม (พิทักษ์ ศิริวงศ์ และ ปัทมอร เสี่ยงแดง, 2554)

ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มที่มีความต้องการกิจกรรม และรูปแบบการท่องเที่ยว ที่มีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวแบบเนิบช้า ชิมชั๊บ เรียนรู้ มุ่งสร้างประสบการณ์ที่มีคุณภาพ และมีความลึกซึ้งภายในกับแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจึงมักกำหนดคุณลักษณะที่สำคัญของ แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามความชอบ จากนั้นจึงเลือกคุณลักษณะความชอบส่วนบุคคลหลายประการ เป็นเกณฑ์ในการประเมินเพื่อเลือกจุดหมายปลายทาง เพื่อการพักผ่อนหรือท่องเที่ยว แน่นนอนว่า

ย่อมส่งผลต่อความตั้งใจที่จะเดินทางไปยังจุดหมายอีกครั้ง เพราะความรู้สึกจากประสบการณ์จริงนั้น จะมีผลต่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (Hsiao-Hsien Lin et al., 2021) ตลอดจนนักท่องเที่ยวผู้พิการที่มีความต้องการประสบการณ์ในการท่องเที่ยว เช่นเดียวกับ นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นความท้าทาย การเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือกันและกัน ซึ่งสามารถสร้างประสบการณ์กับโลกภายนอก พร้อม ๆ กับเรียนรู้ตัวตน และความรู้สึกที่ตัวเองไปด้วยเดินทางด้วยวิธีที่แตกต่างกัน ซึ่งจะได้รับประสบการณ์การเดินทาง และแก้ไขความเครียดทางจิตใจผ่านการเดินทางท่องเที่ยว (Hyoungeun Moon et al., 2022) ประกอบกับข้อมูลขององค์การสหประชาชาติ แสดงให้เห็นว่า ในปี ค.ศ.2021 ทั่วโลกจะมีจำนวนประชากรอายุ 60 ปี มีมากกว่าประชากรเด็ก อันจะนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมแห่งผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ หรือ กล่าวได้ว่า สังคมโลกในอนาคตจะเป็นสังคมที่ผู้สูงอายุครอบครองก็เป็นได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรของโลก ที่คนเกิดน้อยลงและอายุยืนมากขึ้น ประชากรผู้สูงอายุทั่วโลกจะมีจำนวน 2 พันกว่าล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20 ของประชากรทั้งโลก (United Nations, 2021) ซึ่งพบได้ในประเทศแถบยุโรป โดยเฉพาะประเทศอิตาลี เยอรมัน อังกฤษ และสแกนดิเนเวีย รวมไปถึงประเทศญี่ปุ่น ที่เป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ตั้งแต่ปี ค.ศ.2010 และจากข้อมูลขององค์การสหประชาชาติ ยังพบอีกว่า ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะประเทศไทยจะมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากเป็นอันดับที่ 2 คือ รองจากประเทศสิงคโปร์ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2557) อีกทั้ง European Network for Accessible Tourism (2007) รายงานว่า จำนวนนักท่องเที่ยวชาวยุโรปในกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป คนพิการ และครอบครัวของพวกเขา มีสถิติเพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่องในอนาคต

จากข้อมูลการคาดการณ์ขององค์การสหประชาชาติ ที่กล่าวว่า ประเทศไทยจะมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากเป็นอันดับที่ 2 ของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2557) จากการทบทวนรายงานสถิติประชากรผู้สูงอายุ พบว่า ประชากรผู้สูงอายุ (ผู้มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป) ของประเทศไทย มีทิศทางเพิ่มจำนวนประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ.2555 จำนวนประชากรผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 21.75 และในปี พ.ศ.2560 พบว่า มีจำนวนร้อยละ 25.31 ของประชากรทั้งหมด (สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2563) ประกอบกับการพยากรณ์จำนวนผู้สูงอายุของประเทศไทยที่จะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ.2568 ประเทศไทยจะมีจำนวนผู้สูงอายุประมาณ 2,293,000 คน ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า ประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ในปี พ.ศ.2571 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาข้อมูลการมีงานทำของผู้สูงอายุ ในปี พ.ศ.2563 ที่รายงานโดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2563) พบว่า มีผู้สูงอายุที่มีงานทำเพียง ร้อยละ 39.5 จากจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด 1,014,699 คน ที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพของตนเอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจ ทั้งในระดับครัวเรือนและระดับประเทศและนำไปสู่ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในที่สุด นอกจากนี้วิถีชีวิต และ

ค่านิยมปัจจุบันในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวเปลี่ยนไป โดยผู้สูงอายุถูกละเลยทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังมากขึ้น หรือ ไม่ก็อาศัยอยู่กับคู่สมรสโดยไม่มีลูกหลานคอยดูแล ด้วยเหตุนี้สังคมส่วนใหญ่ต่างมีทัศนคติว่า ผู้สูงอายุควรอยู่แต่เฉพาะในบ้าน อันเป็นพื้นที่ของชีวิตพวกเขา ก็คือ พื้นที่อันจำกัดภายในบริเวณบ้านเท่านั้น

ในขณะเดียวกัน เมื่อก้าวถึง “ผู้พิการ” ในสายตาของคนปกติทั่วไปส่วนใหญ่ นิยามนึกถึงคนที่ไม่เหมือนคนปกติ คนที่ช่วยตัวเองไม่ได้ คนที่ต้องเป็นภาระให้ครอบครัวเลี้ยงดูไปตลอดชีวิต (มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย, 2563) ทั้งนี้ภาพลักษณ์ของผู้พิการเหล่านั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นในเมืองหรือ ชนบท ซึ่งความนึกคิดเหล่านั้น ย่อมเกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์ ความเข้าใจ ความเชื่อ หรือ เจตคติที่สั่งสม และถ่ายทอดมาเนิ่นนานในสังคมไทยนั่นเอง ผู้พิการจำนวนไม่น้อยจึงถูกครอบครัวทอดทิ้งด้วยความรังเกียจ รู้สึกอับอายที่มีคนพิการในครอบครัวเกรงจะถูกสังคมประณาม รวมทั้งมีความยากลำบากในการเลี้ยงดูเนื่องจากไม่มีรายได้เพียงพอ นอกจากนี้การทบทวนวรรณกรรมจาก คู่มือสิทธิของคนพิการ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2565) พบข้อมูลเพิ่มเติมว่า ผู้พิการในสังคมไทยถูกจำกัดสิทธิพื้นฐานหลายอย่าง อาทิเช่น สิทธิในการทำงานที่กฎหมายไทยได้อนุญาตให้องค์กรใด ๆ ก็ตามที่มิพนักงาน 100 คน ต้องเปิดโอกาสให้ผู้พิการเข้ามาทำงานในองค์กร 1 คน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2563) ส่งผลให้ผู้พิการมีรายได้อย่างจำกัดด้วย

ประเด็นที่สำคัญต่อมา ก็คือ สิทธิในการศึกษา (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565) เนื่องจากสถาบันการศึกษายังมีข้อจำกัดด้านอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเรียนสำหรับผู้พิการ ตลอดจนบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการดูแล และการสื่อสารกับผู้พิการ ก็ยังมีขีดจำกัด และสิทธิในการเดินทาง เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ระบบขนส่งสาธารณะของประเทศไทย มีปัญหา และข้อจำกัดต่อการเดินทางของผู้พิการเป็นอย่างมาก (จันทกานต์ ฉายะพงศ์, 2556) เช่น การไม่มีลิฟท์ หรือ บันไดเลื่อนสำหรับผู้พิการ ขนาดความกว้างของประตูรถประจำทาง หรือรถไฟที่แคบเกินไป ทำให้ผู้พิการไม่สามารถขึ้นรถประจำทาง หรือ รถไฟใต้ สถานีรถไฟฟ้า หรือ รถไฟใต้ดินบางแห่งไม่มีลิฟท์บริการ แม้กระทั่งสายการบินบางสายการบิน ก็ปฏิเสธการให้บริการแก่นักเดินทางผู้พิการด้วย (พิทักษ์ ศิริวงศ์ และปัทมอร เสี่ยงแดง, 2554)

จากการทบทวนผลงานวิจัยทั้งจากประเทศไทย และต่างประเทศ สามารถสรุปได้ว่า จำนวนของนักท่องเที่ยวผู้พิการ และผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับภูมิภาคเอเชีย และในระดับโลก (Bong, Agarwal, and Hyun, 2012) ซึ่ง Yau McKercher and Parker (2004) กล่าวว่า จำนวนผู้พิการจะเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากช่วงอายุที่ยาวขึ้น โรคติดต่อร้ายแรงลดลง การพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์ และอัตราการตายของเด็กแรกเกิดลดลง ในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวนของผู้พิการคาดว่าจะสูงขึ้นเป็นสองเท่า และจะมีจำนวนถึง 100 ล้านคนในปี ค.ศ.2030

สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้พยากรณ์มูลค่าของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสำหรับคนพิการในยุโรปไว้ว่า ในปี ค.ศ. 2025 ความต้องการเดินทางของคนพิการจะเพิ่มเป็น 159.7 ล้านคน เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว (เดินทางพร้อมเพื่อนหรือครอบครัวเฉลี่ย 2 คน) ประมาณ 265 พันล้านยูโร (กัลยา สว่างคง, 2564) ความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้คือ พลังในการใช้จ่ายเพื่อให้ได้ท่องเที่ยวตามที่ต้องการ โดยค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยววันนั้นจะทวีคูณเสมอ เนื่องจากต้องมีผู้ร่วมเดินทางไปด้วยทุกครั้ง กลุ่มคนพิการจึงเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ที่มีความน่าสนใจทั้งในด้านจำนวนและพลังในการใช้จ่าย ดังนั้น ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จึงควรเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้อย่างเร่งด่วน

การพัฒนาการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการกับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของสังคมไทยในปัจจุบัน พบว่า ยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เอื้ออำนวย และไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทักษะจิตของสังคมที่มีต่อมุมมองด้านลบต่อผู้พิการ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลให้กลุ่มนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม ไม่ได้รับการสนับสนุนจากสังคมมากนัก โดยสังคมส่วนใหญ่ยังคงมีความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวของผู้พิการ และผู้สูงอายุ คือ ความลำบาก สร้างความยุ่งยากให้กับบุคคลอื่นอันเนื่องมาจากข้อจำกัดต่าง ๆ ของร่างกาย ข้อจำกัดในการเคลื่อนไหวร่างกาย ตลอดจนความยากลำบากในการสื่อสารกับสังคมถึงความต้องการเฉกเช่นเดียวกันกับคนปกติทั่วไปที่ล้วนแต่เป็นปมด้อยจากมุมมองของคนปกติในสังคม ประกอบด้วย ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของการเดินทางท่องเที่ยว ของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ คือ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เอื้ออำนวยในการเดินทางอันเกิดจากการออกแบบในเชิงสถาปัตยกรรม ตลอดจนการขนส่งสาธารณะต่าง ๆ ที่มีส่วนจำกัดขอบเขตการเดินทาง รวมทั้งทัศนคติเชิงลบของคนในสังคม ที่มีมุมมองว่าผู้พิการเป็นผู้ด้อยความสามารถ ทำให้บุคคลเหล่านี้ขาดโอกาส และพื้นที่ในสังคม ส่งผลนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุขาดโอกาสในการท่องเที่ยว เพียงเพราะเป็นคนกลุ่มน้อยของสังคม

นอกจากนี้ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 - 2564 ว่าด้วยเรื่องการสร้างความเป็นธรรมในสังคมโดยมีการเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วน สามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคม และมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจสังคม และการเมืองได้อย่างเสรี เพื่อส่งเสริมสิทธิ และความเท่าเทียมกันในทุก ๆ ด้านของคนในสังคม อีกทั้งยังมีการกำหนดนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ในการเสริมสร้างให้ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นด้วย การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะต่าง ๆ การสร้างความพร้อมในการเป็นสังคมผู้สูงอายุ ขณะเดียวกันรัฐบาลได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการพัฒนา โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมุ่งเน้นการพัฒนา และปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว การสร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคม และระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวกับ

ประเทศเพื่อนบ้าน และในภูมิภาค เพื่อเตรียมความพร้อมประเทศให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงให้อำนาจความสะดวกแก่คนทุกกลุ่ม (Tourism for All) และนโยบายการเร่งเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศ (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2564)

จากการทบทวนนโยบาย และทิศทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC อันได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2560-2564) แผนปฏิบัติการในเขตการพัฒนาการท่องเที่ยว ฝั่งทะเลตะวันออก (2559-2563) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย 2558-2560 ยุทธศาสตร์การตลาดท่องเที่ยว แผนวิสาหกิจ ททท. 2560-2564 แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนภาค และนโยบายประชารัฐ พบว่า การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์และแนวทางภายใต้แผนดังกล่าว อาทิ

- ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้าง ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ด้วยการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน เชิงธุรกิจของภาคบริการ ในแผนพัฒนา ฉบับที่ 12
- นโยบายของรัฐบาลเรื่องการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทย 4.0

นอกจากนี้ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ได้เสนอทิศทาง และแผนงาน/โครงการภายใต้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวชาติ ฉบับที่ 2 ในเรื่องศักยภาพการท่องเที่ยวภาคตะวันออก ดังนี้ คือ (1) ด้านชายหาด ทะเล เช่น เกาะล้าน เกาะเสม็ด (2) พัทยาเป็นแหล่ง MICE City แหล่งท่องเที่ยวกีฬา ทางน้ำ ท่าเรือสำราญ (3) การจัดกิจกรรมและมหรหรรรมในพื้นที่พัทยาและชลบุรี (4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ (5) แหล่งจอดเรือยอร์ช และศูนย์ซ่อมบำรุง ในชลบุรี ในขณะที่แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) แผนปฏิบัติการในเขตการพัฒนาการท่องเที่ยว ฝั่งทะเลตะวันออก (2559-2563) และแผนจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับ EEC ได้เสนอทิศทางและแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานสำคัญเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคตะวันออกให้มีศักยภาพมากขึ้น ดังนี้ (1) โครงการรถไฟความเร็วสูง กรุงเทพ-ระยอง ผ่านฉะเชิงเทรา และ ชลบุรี (2) โครงการท่าเรือสำราญนานาชาติ ในชลบุรี (3) โครงการมอเตอร์เวย์ : สัตหีบ-ฉะเชิงเทรา และ (4) โครงการพัฒนาสนามบินนานาชาติอู่ตะเภา การท่องเที่ยวในพื้นที่ (Supply) (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเฉพาะโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งมีความได้เปรียบในแง่ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในเขตภาคตะวันออกด้วยกัน หากแต่การดำเนินการในแง่ของการบริหารจัดการ เพื่อบริการนักท่องเที่ยวผู้พิการ และ

นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุยังมีข้อจำกัดสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีอยู่หลายประการ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการศึกษาของ สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน (2560) พบว่า ระยะเวลาในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเฉลี่ย 3 วัน ต่อครั้ง และนิยมท่องเที่ยวไม่เกิน 3 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายปี พบว่า เดินทางเที่ยว 1-3 ครั้งต่อปี และมักเลือกเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ พาหนะหลักที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว คือ รถยนต์ส่วนตัว และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขึ้นขอการท่องเที่ยวทะเลมากที่สุด ซึ่งข้อจำกัดที่เกิดขึ้นแสดงผลการศึกษา แสดงว่า ข้อจำกัดเชิงโครงสร้างของแหล่งท่องเที่ยวเป็นอุปสรรคสำคัญลำดับแรกในการท่องเที่ยว ต่อด้วยข้อจำกัดส่วนบุคคล และ ข้อจำกัดระหว่างบุคคล ตามลำดับ นอกจากนี้แล้วผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวผู้พิการมีความตั้งใจในการท่องเที่ยวในระดับมาก นั่นเอง

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นความสำคัญ และจำเป็นของการวิจัย เพื่อศึกษา และ ประเมินความพร้อมของการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ตลอดจนการวิเคราะห์ศักยภาพการจัดการ อารยสถาปัตยกรรมสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวในกลุ่มเฉพาะสำหรับการศึกษาค้นคว้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เพื่อนำเอาผลลัพธ์ ที่ได้มานำเสนอเป็นข้อเสนอแนะทางในการพัฒนา และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน หรือ สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงบริการต่าง ๆ ให้มีความพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ตลอดจนเพื่อการสร้างหลักประกันด้านความปลอดภัย เพื่อความเชื่อมั่น และสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุ ที่มาท่องเที่ยวในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และนำไปใช้ในพื้นที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้สาธารณชนเข้าใจความต้องการ การท่องเที่ยว และเกิดทัศนคติที่ดีต่อนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ โดยเป็นที่ทราบ กันดีอยู่แล้วว่าศักยภาพของผู้พิการ และผู้สูงอายุไม่ได้น้อยกว่าบุคคลปกติทั่วไป ตลอดจนผู้ประกอบการ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้กับการท่องเที่ยวของประเทศไทย ที่กำลังเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุอีกด้วย

1.2 คำถามการวิจัย

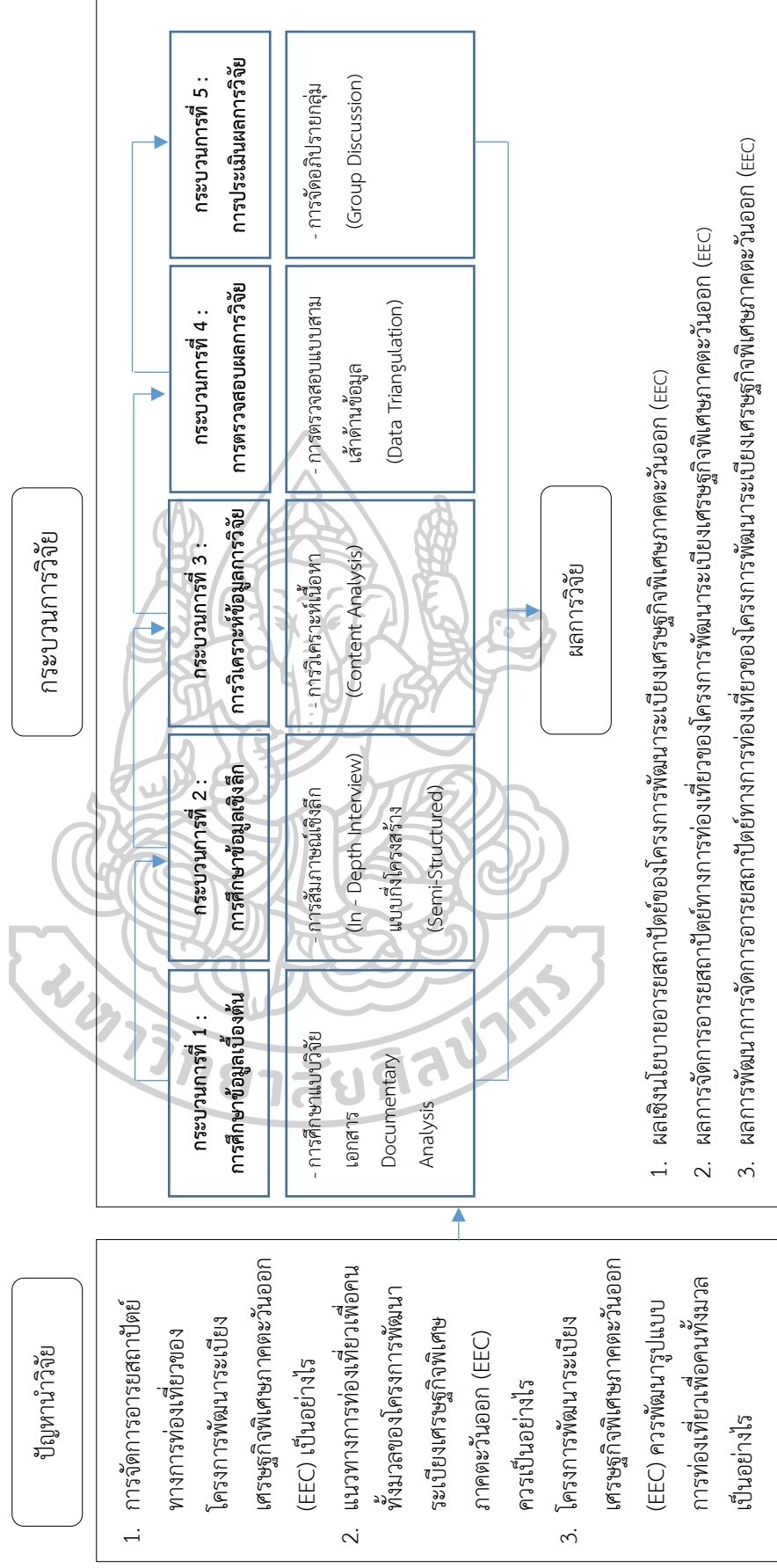
1. การจัดการอารยสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นอย่างไร
2. แนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ควรเป็นอย่างไร
3. โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ควรพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

กรอบกระบวนการวิจัย (Research Process Framework) : การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของ
โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

แผนผังที่ 1 กรอบกระบวนการวิจัย (Research Process Framework)

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องประกอบการสังเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีของการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยที่ขอบเขตการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ จะพิจารณาเฉพาะนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบด้วย

1. นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (EEC) นโยบาย ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว แนวคิดอารยสถาปัตย์ (Universal Design)
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสำหรับทุกคน (Accessible Tourism)
3. หลักการออกแบบอย่างเท่าเทียมเพื่อทุกคน และ/หรือ การออกแบบที่สากลและเป็นธรรม (Universal Design) เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับทุกคน มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย มาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ รวมทั้งแนวคิดการท่องเที่ยวแบบอารยสถาปัตย์

ขอบเขตผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วย

1. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชลบุรี
2. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดระยอง
3. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดฉะเชิงเทรา
4. องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
5. องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
6. องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา
7. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี
8. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง
9. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดฉะเชิงเทรา
10. องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท. 3)
11. สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวชลบุรี
12. สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระยอง
13. สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวฉะเชิงเทรา
14. ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาคเอกชนของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วย

1. ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนตะเคียนเตี้ย
2. ผู้ประกอบการชุมชนบ้านซากแก้ว
3. ผู้ประกอบการโรงแรม
4. ผู้ประกอบการร้านอาหาร
5. ผู้ประกอบการท่องเที่ยว

นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว ตัวแทนนักท่องเที่ยวผู้พิการ และตัวแทนนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) แบบมีเกณฑ์ (Criterion) โดยต้องมีความหลากหลายกันตามหน่วยงานตำแหน่ง และหน้าที่ ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือด้านแหล่งข้อมูล (ชาย โปธิสิตา, 2554)

ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเป็นพื้นที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวผู้พิการ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุประกอบไปด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) หมายถึง การยกระดับพื้นที่ 3 จังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออกของไทย ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดระยอง ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือ เป็นพื้นที่ที่รัฐต้องการให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ตามเป้าหมายผ่านการผ่อนคลายนโยบาย หรือ กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าการลงทุนในพื้นที่ปกติโดยในพื้นที่ EEC นี้ นักลงทุนจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุนต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก อีกทั้งภาครัฐจะมีการจัดสรรทรัพยากรลงในพื้นที่นี้เป็นกรณีพิเศษ

อารยสถาปัตยกรรม (Universal Design) หมายถึง เป็นการออกแบบเพื่อให้เข้าถึงของกลุ่มคนที่เข้ามาใช้งานทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเพศไหน วัยไหน หรืออายุเท่าใดก็สามารถเข้าถึงและใช้ได้โดยไม่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง หรือ ปรับเข้าหา และให้สิ่งแวดล้อมปรับเข้าหาซึ่งประกอบไปด้วย ใช้ได้อย่างเท่าเทียม (Equitable Use) ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนการใช้ (Flexible Use) ใช้งานง่าย (Simple To use) สื่อความหมายเข้าใจง่าย (Perceptual Information) การออกแบบที่เผื่อการใช้งานที่พลาดได้ (Tolerance for Error) ใช้แรงน้อย (Low Physical Effort) พื้นที่ และขนาดเหมาะสมกับการเข้าถึงและใช้งานง่าย (Size and Space for Approach and Use)

การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all) หมายถึง การท่องเที่ยวที่คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว บริการสาธารณะ และกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ โดยสะดวก ปลอดภัย และปราศจากอุปสรรค ที่อาจเกิดขึ้นจากความแตกต่างทางสภาพร่างกาย อายุ และเพศสภาพ โดยที่ขอบเขตการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ จะพิจารณาเฉพาะนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุประกอบไปด้วย

นักท่องเที่ยวผู้ที่มีความบกพร่อง (Disabilities Tourists) หมายถึง นักท่องเที่ยวผู้มีความผิดปกติทางด้านร่างกาย ด้านประสาทสัมผัส ด้านสมองที่มีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการใช้ชีวิต การทำกิจกรรม การทำงาน และกิจกรรมหลายอย่างซึ่งอาจมาจากเป็นมาโดยกำหนดหรือมาจากอายุที่มากขึ้น

นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ (Elderly Tourists) หมายถึง นักท่องเที่ยวผู้เยี่ยมเยือนที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปี ขึ้นไป ไม่จำกัดเพศ ที่เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยใช้เส้นทางที่มีได้ใช้อยู่เป็นประจำวันที่มีกำลังซื้อสูง ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่สามารถจับจ่ายซื้อสินค้าทางการท่องเที่ยวตามที่ตนเองต้องการได้ และขณะเดียวกันต้องเป็นนักท่องเที่ยวที่ไม่ก่อผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทั้งด้านธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะสามารถสร้างประโยชน์ต่าง ๆ และสามารถสร้างความประทับใจสูงสุดแก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน และนำมาซึ่งความสุขของคนทุกคนจากการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย

1. สามารถทราบถึงปัจจัยสำคัญสำหรับการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย
2. สามารถพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้อย่างเป็นระบบอย่างยั่งยืน
3. สามารถสร้างรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย

ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สามารถอธิบายผลกระทบที่มีต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน ผู้วิจัยจึงขยายความประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ต่อหน่วยงานรัฐ ได้แก่

1.1 หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวสามารถนำข้อเสนอแนะและแนวทางไปปรับใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยว สามารถสร้างความเข้าใจให้กับพนักงานที่ให้บริการการท่องเที่ยวเพื่ออันนำมาซึ่งความประทับใจของนักท่องเที่ยวและส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในสายตานักท่องเที่ยว

1.3 หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยว สามารถวางแผนเพื่อพัฒนาอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

2. ประโยชน์ต่อผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว

2.1 มีกิจกรรมหรือโปรแกรมการท่องเที่ยวใหม่ ที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้า ได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น

2.2 ผู้ประกอบการมีทัศนคติที่ดี มีความเข้าใจและเตรียมความพร้อมสำหรับให้บริการ นักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

3. ประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว

3.1 นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมหรือโปรแกรมการท่องเที่ยวใหม่ ที่ตอบสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยวทุกคนเพิ่มขึ้น

3.2 ผู้พิการและผู้สูงอายุมีสิทธิเท่าเทียม (Human Rights) กับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ในการเข้าถึงการท่องเที่ยว

3.3 ผู้พิการและผู้สูงอายุมีความสุขจากการท่องเที่ยว

4. ชุมชนการท่องเที่ยว

4.1 ชุมชนมีทัศนคติที่ดี มีความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวของผู้พิการและผู้สูงอายุ

4.2 ชุมชนสามารถเตรียมความพร้อมสำหรับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้วยการนำเสนอตามหัวข้อ ต่อไปนี้ ประกอบไปด้วย

- 2.1 นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (EEC)
- 2.2 นโยบายยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว
- 2.3 แนวคิดอารยสถาปัตย์ (Universal Design)
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All)
- 2.5 มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย มาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์
- 2.6 การท่องเที่ยวแบบอารยสถาปัตย์
- 2.7 ความหมายของผู้ที่มีความบกพร่องข
- 2.8 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (EEC)

การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในแผนงานย่อยภายใต้แผนการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายในการยกระดับการท่องเที่ยวในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยองของสู่การท่องเที่ยวระดับโลกอย่างยั่งยืน รองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี และกลุ่มเชิงสุขภาพ เพื่อสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้ประชาชนในพื้นที่ให้สูงขึ้น จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว โดยอาศัยเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม และโลจิสติกส์จากโครงการ EEC เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมหลักและต่อเนื่องในพื้นที่ สนับสนุนการค้า การบริการ การท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้น อำนวยความสะดวกในการเดินทาง

ได้สะดวกรวดเร็วและปลอดภัย รวมทั้งสร้าง ความมั่นใจและภาพลักษณ์ด้านการขนส่งและการท่องเที่ยว ให้แก่ประชาชน นักท่องเที่ยว และนักลงทุน ทั้งในและต่างประเทศ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการ พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC เพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก และบริเวณใกล้เคียง ให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมทั้งสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และจัดทำแผนการเงินในการสนับสนุนแผนปฏิบัติงาน ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาได้จัดประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อให้ความคิดเห็น และเสนอแนะในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ฉบับนี้ จำนวน 3 ครั้ง และประชุมร่วมกับผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดและท้องถิ่นหลายครั้ง โดยคณะกรรมการฯ มีมติที่เป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC ดังนี้

1) มติที่ประชุม ครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2560 มีดังนี้

เห็นชอบทิศทางการท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยง EECตามศักยภาพของพื้นที่ ได้แก่ เส้นทางการท่องเที่ยวกลุ่มครอบครัว กลุ่มธุรกิจและการลงทุนระดับนานาชาติ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีไทยและชุมชนริมน้ำ และเกษตรกรรมทันสมัย รวมถึงท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยมีการเชื่อมโยง การท่องเที่ยวด้วยระบบคมนาคมขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย ตลอดจนพิจารณาในเรื่อง การเปลี่ยนภาพลักษณ์ของพญา

2) มติที่ประชุม ครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันศุกร์ ที่ 9 มิถุนายน 2560 มีดังนี้

เห็นชอบแนวทางการท่องเที่ยวใน EEC ภายใต้ชื่อ “B-Leisure Destination” - Harmony of Business and Leisure ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ททช.) และเป็น คำจำกัดความที่มีความนิยมใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในหลายประเทศทั่วโลก และมอบหมาย สนข. เป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาการทาระบบโลจิสติกส์ และเส้นทางของระบบขนส่งสาธารณะภายใน 3 จังหวัด EEC

3) มติที่ประชุมครั้งที่ 3/2560 วันพฤหัสบดีที่ 14 กันยายน 2560 มีดังนี้

เห็นชอบร่างแผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก ตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ และมอบฝ่ายเลขานุการวิเคราะห์รายละเอียดของแต่ละโครงการ ที่เกี่ยวข้องกับแผนการท่องเที่ยว เพื่อจัดลำดับความสำคัญรายโครงการ รวมทั้งประสานงานกับ 3 จังหวัดเพื่อพิจารณาว่าโครงการที่ควรจะอยู่ในแผนบูรณาการ EEC โดยกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาให้ชัดเจนด้วย และมอบจังหวัดชลบุรีหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อยุติร่วมกันว่าจะพัฒนาพื้นที่แหลมบาลีฮายเป็นท่าเรือเฟอร์รี่หรือ Cruise Terminal ก่อนจะศึกษาเพื่อพัฒนาพื้นที่ต่อไป และมอบผู้แทนจังหวัดระยองพิจารณาโครงการ ที่สอดคล้องกับบทบาทของการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดระยองอีกครั้งหนึ่ง

ในวันที่ 11 มกราคม 2561 ฝ่ายเลขานุการได้ปรึกษากับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เห็นชอบให้เพิ่มประเด็น จุดเน้นการพัฒนาไปที่สนามบินอุตะเกาเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่กับการท่องเที่ยวเชิงชุมชน และวิถีชีวิตชุมชนรวมทั้งการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการกำจัดขยะตามแนวชายฝั่งทะเลและเกาะท่องเที่ยวสำคัญ อาทิ เกาะล้าน แล้วให้เสนอคณะกรรมการบริหารการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในการนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้เสนอ (ร่าง) แผนปฏิบัติการฯ ต่อคณะกรรมการบริหารการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในการประชุมเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2561 ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการ และให้ฝ่ายเลขานุการนำเสนอ (ร่าง) แผนปฏิบัติการฯ ต่อคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกต่อไป

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ฉบับนี้ ได้นำความเห็นและข้อเสนอแนะจากที่ประชุม คณะอนุกรรมการและความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มาพิจารณา ร่วมกับสถานการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวของพื้นที่และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนวคิดและ กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC รวมทั้งเสนอแนะ แผนงาน/โครงการสำคัญเพื่อการแปลงแผนปฏิบัติการฯ ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป ซึ่งกลุ่มจังหวัดของ EEC ประกอบด้วย

1. จังหวัดชลบุรี เป็นเมืองที่ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกและมีอำเภอมากมายและส่วนหนึ่งคือ พัทยา โดย พัทยา หรือ เขตปกครองพื้นที่พิเศษพัทยา อยู่ในเขตจังหวัด ชลบุรี เป็นเขตปกครองพิเศษ และเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ รายได้กว่า 90% จึงมาจากการท่องเที่ยว มีโรงแรมที่พักมากมายทั้งราคาถูกในหลักร้อย จนถึงระดับห้าดาว คึกคักไปด้วยสถานบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ร้านอาหารอร่อย ๆ มากมายที่มีเกือบทุกมุมของพัทยา พัทยา จะแบ่งเป็น หาดนาเกลือ หาดพัทยาเหนือ กลาง ใต้ หาดจอมเทียน และหาดนาจอมเทียน และยังมีที่อีกมากมายที่เป็นสถานที่การท่องเที่ยว

2. จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทราห่างออกมาจากจังหวัดชลบุรี 43 กิโลเมตร ถ้านับจากเมืองชลไปถึงเมืองแปดริ้ว โดยลักษณะพื้นที่ของฉะเชิงเทราเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตก เฉียงใต้สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 2 เมตร และมีที่ดินบางส่วนโดยเฉพาะในเขตอำเภอสนามชัยเขตและอำเภอท่าตะเกียบ มีลักษณะเป็นที่ดิน ซึ่งบริเวณที่อยู่ถัดเข้าไปในพื้นที่แผ่นดินด้านตะวันออกเฉียงเหนือ มีสภาพพื้นที่ราบ เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำ พื้นที่จะค่อย ๆ ลาดสูงขึ้นไปทางทิศตะวันออกและทิศเหนือ โดยที่ประมาณครึ่งหนึ่งของจังหวัดจะมีสภาพเป็นลูกคลื่นและสูงชัน เป็นพื้นที่ภูเขา ซึ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอพนมสารคามและอำเภอสนามชัยเขตมีความสูงจากระดับน้ำทะเล 30-80 เมตร จังหวัดฉะเชิงเทรามีแม่น้ำบางปะกงไหลผ่านพื้นที่อำเภอต่าง ๆ คือ

อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางคล้า อำเภอเมือง อำเภอ บ้านโพธิ์ และออกสู่อ่าวไทยที่อำเภอ บางปะกง รวมความยาวชายฝั่งทะเลประมาณ 12 กิโลเมตร และยังถูกมองว่าจะเป็นเมืองแห่ง อุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่จะถูกนำมาพัฒนาเพราะอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งขนถ่ายสินค้า

3. จังหวัดระยอง ภูมิประเทศโดยห่างจากชลบุรี (เมืองชล) ถึง ระยอง 98 กิโลเมตร เป็นที่ราบชายฝั่งที่เกิดจากการทับถมของตะกอนบริเวณแอ่งลุ่มน้ำระยอง และที่ลาดสลับเนินเขาและภูเขา มีลักษณะเป็นลอนลูกคลื่นสูงต่ำสลับกันไป โดยมีพื้นที่ ทิวเขา 2 แนว คือ ทิวเขาชะเมาทาง ทิศตะวันออก ซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเล 1,035 เมตร และทิวเขาที่อยู่ประมาณกึ่งกลางของตัวจังหวัดเป็นแนวยาวจาก อำเภอเมืองระยองขึ้นไปทางเหนือจนสุดเขตจังหวัด มีแม่น้ำสายสั้น ๆ ซึ่งเกิดจากเทือกเขาจันทบุรีและ เทือกเขาบรรทัด ไหลลงสู่อ่าวไทย แม่น้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำระยอง เป็นต้น ลักษณะชายฝั่งทะเลมีหาดทรายสวยงามและมีเกาะใหญ่น้อยเรียงรายเลียบตามแนวชายฝั่ง นับเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ โดยในนี้ระยองจะเด่นเรื่องการทำเกษตรและการอุตสาหกรรมเกษตร แต่ยังคงมีการทำการท่องเที่ยวแบบชุมชน แต่ยังคงมีปัญหาบางอย่าง เช่น ปัญหามลพิษของอุตสาหกรรม ในการท่องเที่ยวจุดขายของระยองก็คงจะเป็น เช่น หาดทราย ทะเล มีหาดทราย และชายฝั่งทะเลที่สวยงามหลายแห่ง อุทยาน - ป่าเขา และเกาะต่าง ๆ

ปัจจุบันทั้ง 3 จังหวัดได้กลายมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและในนี้ก็เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่ดังที่สุด เนื่องจากมีความใกล้กรุงเทพ เดินทางสะดวก แหล่งสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติและด้วยการสร้างของมนุษย์และสุดท้ายกิจกรรมที่มีให้เลือกทำอย่างมากมาย จากเหตุผลที่กล่าวมาพร้อมกับ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติและอาศัยทำให้ทางรัฐบาลเล็งเห็นในการนำอารยสถาปัตย์หรือ การออกแบบเข้าไปในพื้นที่ ซึ่งเห็นได้จากทางข่าวและกิจกรรมของรัฐบาลและเพจเฟซบุ๊ก ชูต่ออารยสถาปัตย์ ชลบุรี ซึ่งส่วนมากจะเป็นการสำรวจพื้นที่ ทางลาด หรือห้องน้ำ ว่ามีพื้นที่ที่ผู้ใช้ที่ ต้องการมีความสามารถเข้าถึงได้มากแค่ไหน ตรวจสอบคุณภาพและความปลอดภัยในการใช้งาน แต่ต่อมาได้มีแผนการใน ยุทธศาสตร์ชาติฉบับที่ 12 ในชื่อว่า แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริม การท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือ EEC Eastern Economic Corridor เป็นแผน ยุทธศาสตร์ภายใต้ ไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ต่อยอดความสำเร็จมาจากโครงการ พัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกหรือ Eastern Seaboard ซึ่งดำเนินมาตลอดกว่า 30 ปี ที่ผ่านมา โดยในงานย่อยของหน่วยของ EEC ได้แก่การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่จะเป็น แผนลากยาวไป ตั้งแต่ปี 2560 - 2564 มีวัตถุประสงค์ เพื่อยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ สามจังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

โดยจะเริ่มจากสถานการณ์การท่องเที่ยว EEC ที่มีคนเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC ส่วนมาก จะเป็น พัทยา เนื่องจากศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของพัทยาที่มีความก้าวหน้าและเป็นสากลมากที่สุด โดยจังหวัดชลบุรีมีผู้มาเยี่ยมเยือนมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 61.96 ของจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน

พื้นที่ EEC ทั้งหมด และยังพบว่า ในปีพ.ศ.2559จังหวัดชลบุรีมีรายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือนมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 85.54 ของรายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือนในพื้นที่ EEC ทั้งหมด ยิ่งกว่านั้น ชลบุรี มีความสามารถและศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายได้ อาทิ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (Business tourism) หรือธุรกิจไมซ์ (MICE) โดยเฉพาะในเมืองพัทยา อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Attraction) อาทิ สวนสนุก สวนน้ำ ศูนย์การค้า สถานบันเทิง และการจัดงานกิจกรรมพิเศษ แต่ถึงแม้จะมีศักยภาพมากเท่าใด ก็ยังคงมีปัญหา อาทิ การปรับปรุงคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว การจัดการการท่องเที่ยวที่ขาดความสมดุลระหว่างพื้นที่ท่องเที่ยวกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่ไม่มีคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมและโลจิสติกส์บางพื้นที่ยังไม่สะดวก ไม่เชื่อมโยงถึงแหล่งท่องเที่ยวหรือเชื่อมโยงแต่มีปัญหามาตรฐานและความพอเพียงความเชื่อมโยงของทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวขาดแคลนแรงงานและการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและความปลอดภัยและความเชื่อมั่นจากนักท่องเที่ยว โดยมีแนวทางพัฒนาตั้งแต่ปี 2560 - 2564 สำคัญดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในการดึงดูดและจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาจึงได้ทำการสร้างสิ่งใหม่หรือมีการปรับปรุง เช่น สร้างแหล่งท่องเที่ยวเที่ยวใหม่ และสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงชุมชนและวิถีชุมชน รวมทั้งจัดการสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการกำจัดขยะตามแนวชายฝั่งทะเลและเกาะท่องเที่ยวสำคัญ รวมไปถึงการปรับปรุงป้ายและสัญลักษณ์ให้มีมาตรฐานเดียวกันและมีความเป็นสากลพร้อมกับการเพิ่มเสียงบรรยายให้มีหลายภาษา และสุดท้ายการจัดพื้นที่ท่องเที่ยว เพื่อให้มีความสามารถในการเข้าไปจัดการสภาพแวดล้อมและการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ EEC เป็นต้น (ฉะเชิงเทรา 1 แห่ง ชลบุรี 2 แห่ง และระยอง 3 แห่ง) แหล่งท่องเที่ยวได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์และพัฒนาเส้นทาง/กิจกรรมท่องเที่ยว รวม 17 แห่ง(ฉะเชิงเทรา13 แห่ง ชลบุรี 2 แห่ง และระยอง 2 แห่ง) เช่น พิพิธภัณฑ์เมืองฉะเชิงเทราศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ ตลาดเก่าคลองสวนร้อยปี ชายหาดบางเสร่ และพื้นที่ชุ่มน้ำบึงสำนึกใหญ่ เป็นต้น โดยทางผู้วิจัยได้แบ่งออกมาเป็น 3 หัวข้อย่อย ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว สื่อข้อมูล สิ่งแวดล้อม

2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้สะดวก รวดเร็วและปลอดภัยด้วยการสนับสนุนการลงทุนพัฒนาคมนาคมและโลจิสติกส์ภายใต้แผนงาน EEC เพื่อรองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาระบบขนส่งจากสนามบินอู่ตะเภาสู่เมืองหลัก พัฒนาท่าเทียบเรือที่พัทยา การปรับปรุงภูมิทัศน์ ปรับปรุงถนน พัฒนาเส้นทางจักรยาน สร้างจุดพักรถ สร้างห้องน้ำสะอาด และส่งเสริมการเพิ่มเส้นทางเรือและเรือต่างประเทศให้เข้ามาสู่พัทยา และพัฒนาเส้นทางเดินทางสู่เกาะต่าง ๆ ทางเรือให้มีความสอดคล้องกัน เช่น ห้องน้ำรวม 10 แห่ง (ฉะเชิงเทรา 2 แห่ง ชลบุรี 4 แห่ง และระยอง 4 แห่ง) ป้ายบอกทางรวม 8 แห่ง (ฉะเชิงเทรา

2 แห่ง ชลบุรี 3 แห่ง และระยอง 3 แห่ง) เส้นทางจักรยานรวม 14 แห่ง(ฉะเชิงเทรา 5 แห่ง ชลบุรี 5 แห่ง และระยอง 4 แห่ง) Application ทางการท่องเที่ยว ระบบสาธารณสุขป้องกันน้ำท่วม ระบบบำบัดน้ำเสีย การนำสายไฟฟ้าลงใต้ดินในพื้นที่เมืองพัทยา โดยทางผู้วิจัยได้แบ่งออกมาเป็น 1 หัวข้อย่อย ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก

3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เข้าถึงมาตรฐานสากลและการรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติพร้อมกับนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์การอบรม อาทิ โครงการจัดตั้งสถาบันพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งสถาบันพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว และศูนย์การศึกษาด้านการท่องเที่ยว (Tourism Education Center) โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อรองรับความต้องการและสาขาการท่องเที่ยว โดยได้รับความร่วมมือจากรัฐและภาคเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องกับด้านการท่องเที่ยว โดยทางผู้วิจัยได้แบ่งออกมาเป็น 2 หัวข้อย่อย ได้แก่ ภาครัฐและภาคเอกชน พนักงานที่ให้บริการ

4. การสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว การสร้างภาพลักษณ์คุณภาพและความปลอดภัย เพื่อทำให้เกิดการได้รายได้จากการความเชื่อมั่นที่นักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศไทยโดยเฉพาะการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของการท่องเที่ยวเมืองพัทยา และมุ่งเน้นการสื่อสารคุณค่าและภาพลักษณ์ของ EEC ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) ที่มีคุณภาพสูงต่อนักท่องเที่ยว มีมาตรการรักษาความปลอดภัยและมาตรการป้องกัน ข้อควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย และสิ่งที่ควรกระทำในกรณีฉุกเฉิน รวมทั้ง สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC โดยทางผู้วิจัยได้แบ่งออกมาเป็น 1 หัวข้อย่อย ได้แก่ ความปลอดภัย

จะเห็นได้ว่า แผนปฏิบัติการที่ยังดำเนินการอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยพิจารณาจากข้อมูลของทาง EEC ที่มีการอัปเดตอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในอุตสาหกรรมต่าง ๆ อาทิเช่น อุตสาหกรรม ยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์ อัจฉริยะ อุตสาหกรรม การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรม การแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว กลุ่มรายได้ดี และการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ อุตสาหกรรม หุ่นยนต์ อุตสาหกรรม การบินและ โลจิสติกส์ และอุตสาหกรรม การแพทย์ ครบวงจร เป็นต้น รวมถึงคมนาคมอย่างต่อเนื่องในเขตตะวันออก แผนปฏิบัติการการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นหนึ่งในแผนงานย่อยภายใต้แผนการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก EEC (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแผนปฏิบัติการในการดำเนินการ ให้สามารถบรรลุเป้าหมายในการยกระดับการท่องเที่ยวในพื้นที่สามจังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยองสู่การท่องเที่ยว ระดับโลกรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี และกลุ่มเชิงสุขภาพ โดยมี พัทยา สัตหีบ และระยอง เป็นวงแหวน การท่องเที่ยวหลัก ขยายสู่ฉะเชิงเทราซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ และขยายสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้ประชาชนในพื้นที่ให้สูงขึ้น (Open Development Thailand (ODT), 2564)

2.2. นโยบาย ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

2.2.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ "สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง" และกำหนดยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาทั้งหมด 6 ด้าน โดยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ สู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ที่ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้ปัจจัยสนับสนุนที่เอื้ออำนวยและระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประเทศ มุ่งปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสาขาบริการที่มีศักยภาพบนพื้นฐานของนวัตกรรมและความคิด สร้างสรรค์ พัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์และเมืองสร้างสรรค์เพิ่มผลิตภาพของภาคเกษตร และสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาภาคอุตสาหกรรมสู่อุตสาหกรรมฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ควบคู่ไปกับการปฏิรูปกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจและบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจของประเทศที่เข้มแข็งและขยายตัวอย่างมีคุณภาพ

2.2.2 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564)

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) มีวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน” และมียุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุล และยั่งยืน

1) พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการทุกรูปแบบอย่างมีมาตรฐาน โดยการส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบเสริมสร้าง พัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวและบริการ ให้ครอบคลุมทุกรูปแบบ และส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านธุรกิจการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ ในประเทศไทย รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อก้าวสู่การเป็นผู้นำคุณภาพ ของแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการระดับโลก

2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการอย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการ ตั้งอยู่บนพื้นฐานการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในเชิงอัตลักษณ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ ได้แก่ การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ การส่งเสริมสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนผู้ประกอบการ ให้ใช้นวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ การดูแลรักษาและปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นต้น

3) สร้างสมดุลในแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการ ทั้งในเชิงพื้นที่ เชิงเวลา ฤดูกาลและรูปแบบการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมความสมดุลเชิงพื้นที่ในการท่องเที่ยว ทั้งในแง่การกระจายรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดตั้ง เขตพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดและพื้นที่ที่มีศักยภาพ การพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองรอง การพัฒนาการท่องเที่ยวในชนบท การพัฒนาสินค้าและบริการที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เป็นต้น และการส่งเสริมความสมดุลเชิงเวลาและฤดูกาลในการท่องเที่ยว ได้แก่ การสร้างสรรค์กิจกรรมหรือเทศกาลประจำปี ในพื้นที่ต่าง ๆ การสร้างสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ (Man - Made Attractions) เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

1. พัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวโดยการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งในการเดินทางเข้าสู่ประเทศ ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ได้แก่ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ยกกระตือรือร้น ขนส่งสาธารณะ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สามารถเชื่อมโยงกับรูปแบบการเดินทางอื่น ๆ พัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับนักท่องเที่ยว เพิ่มเส้นทางและจำนวน เที่ยวบินระหว่างประเทศและภายในประเทศที่เชื่อมโยงระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองท่องเที่ยวรอง

2. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงระบบการตรวจคนเข้าเมือง ปรับปรุงและอำนวยความสะดวกในการเดินทางผ่านแดน ปรับปรุงป้ายบอกทางและป้ายสัญลักษณ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จัดทำแผนที่ ท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกแหล่ง เพิ่มจุดบริการ Free - WiFi ในแหล่งท่องเที่ยว จัดทำระบบบัตรโดยสารเที่ยวที่ใช้ได้กับทุกช่องทางการเดินทาง พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ปราศจากอุปสรรคสำหรับคนทั้งมวล (Tourism for All) ได้แก่ ห้องน้ำคนพิการ ทางลาด ราวจับ เป็นต้น และพัฒนาแอปพลิเคชันที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

3. พัฒนาระบบความปลอดภัยและสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว โดยการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ได้แก่ กล้องวงจรปิด เครื่องแปลภาษา การติดตั้งไฟในสถานที่ท่องเที่ยว อุปกรณ์ ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเบื้องต้น จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ท่องเที่ยว ส่งเสริมสุขอนามัย ในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ปรับปรุงสุขาสาธารณะ การจัดการขยะและระบบบำบัดน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาการท่องเที่ยว

1. พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้อง กับมาตรฐานสากล และเพียงพอต่อความต้องการของตลาด โดยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวสนับสนุนบุคลากรให้มีสมรรถนะ ขึ้นพื้นฐานตามตำแหน่งงาน และได้รับการฝึกอบรมที่ได้มาตรฐานสากล

2. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์ จากการท่องเที่ยวโดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าและบริการบนพื้นฐานของมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมทักษะธุรกิจพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจใหม่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพิ่มช่องทาง การลงทุนและพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้แก่ ภาคเอกชน ภายใต้หลักการสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม Thailand 4.0

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว

1. เสริมสร้างภาพลักษณ์ คุณภาพและความปลอดภัยให้กับประเทศไทย โดยการพัฒนาภาพลักษณ์ และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ มุ่งเน้นการสื่อสารคุณค่า และภาพลักษณ์ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) ที่มีคุณภาพสูง ต่อนักท่องเที่ยว การทำการตลาดเป้าหมายและสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว ผ่านช่องทางต่าง ๆ ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัยและมาตรการป้องกันของประเทศไทย ข้อควรปฏิบัติ เพื่อความปลอดภัย และสิ่งไม่ควรกระทำในกรณีฉุกเฉิน เพื่อช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่ปลอดภัย รวมถึงการส่งเสริมการบังคับใช้และให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่นักท่องเที่ยวและสาธารณชน

2. ส่งเสริมการตลาดเฉพาะกลุ่มเพื่อดึงดูดการเดินทางท่องเที่ยว และกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว กลุ่มต่าง ๆ โดยการส่งเสริมการตลาดแบบเฉพาะกลุ่มสำหรับ นักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มตลาดระดับกลาง - บน (มีรายได้ ส่วนบุคคลสูงกว่า 20,000 เหรียญสหรัฐ ต่อปี) ในพื้นที่ตลาดที่มีศักยภาพ และการทำการตลาดแบบเฉพาะกลุ่มสำหรับ นักท่องเที่ยวกลุ่ม ความสนใจพิเศษ เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสิ่งแวดล้อมและนิเวศ

3. ส่งเสริมเอกลักษณ์ของประเทศไทยและของแต่ละท้องถิ่น ด้วยการสื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้เป็น ที่เข้าใจในเวทีโลก อาทิ การสร้างคุณค่าความเป็นไทย ในสินค้าและบริการต่าง ๆ ผ่านสัญลักษณ์ “Thainess” บนสินค้า และบริการที่คงอัตลักษณ์ ความเป็นไทย การสื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทยผ่านสื่อสร้างสรรค์และนวัตกรรมทางสื่อต่าง ๆ เช่น รายการโทรทัศน์ การจัดแสดง Roadshow เป็นต้น และการส่งเสริมเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาค และจังหวัด โดยการพัฒนาแบรนด์และสื่อสร้างความแตกต่างของภาคและจังหวัดต่าง ๆ ในรูปแบบ การเล่าเรื่อง (Storytelling) การสื่อสารเรื่องราวอย่างสร้างสรรค์ผ่านช่องทางทางการตลาดที่เป็นที่นิยม ในกลุ่มเป้าหมาย

4. ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศและการท่องเที่ยวที่สมดุล เชิงพื้นที่และเวลา โดยการสร้างการรับรู้ สินค้า บริการ และแหล่งท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว นอกฤดูกาล อาทิ การจัดกิจกรรม เทศกาล และงานประเพณี ประจำถิ่นในแต่ละเดือน การสร้าง ความนิยมของจังหวัดท่องเที่ยวรอง เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริม การขายแพ็คเกจ การท่องเที่ยวร่วมกับภาคเอกชน เป็นต้น และการส่งเสริม “ไทยเที่ยวไทย” ได้แก่ การสร้างค่านิยม การเดินทางท่องเที่ยวในประเทศให้แก่คนไทยทุกคนในทุกเพศทุกวัย การส่งเสริมการตลาดแบบมี เป้าหมายเฉพาะ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มสุขภาพสตรี รวมถึงการสนับสนุน มาตรการทางการเงินเพื่อส่งเสริมการใช้จ่าย ช่วงการท่องเที่ยว อาทิ มาตรการการลดหย่อนทางภาษี

5. ส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการใช้เทคโนโลยี ในการทำการตลาด ด้วยการส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนในการทำการตลาด ได้แก่ การร่วมมือกับชุมชนในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการ ทางการท่องเที่ยว ให้สะท้อนอัตลักษณ์ของ ชุมชนและสอดคล้องแบรนด์จังหวัด การส่งเสริมการตลาดร่วมกันระหว่าง ภาครัฐและภาคเอกชน และการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการตลาด เช่น การสนับสนุนการพัฒนาและต่อยอด แอปพลิเคชันที่ส่งเสริมการทำการตลาด เพิ่มประสิทธิภาพหน่วยงานที่รับผิดชอบการตลาดดิจิทัล ทั้งในด้านการดูแล บริหาร และวิเคราะห์สถิติ ข้อมูลออนไลน์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

1. ส่งเสริมการกำกับดูแลการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเสริมสร้าง การทำงานอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานระดับนโยบาย โดยมีคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติและ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบาย ประสานงาน กำกับติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน ส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่หน่วยงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ขับเคลื่อนแผนและการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชาติ พัฒนาระบบการทำงานร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ เอกชนและ ประชาชน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลองค์ความรู้ จัดสรรงบประมาณและ บุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการ ของหน่วยงานในทุกๆระดับ ผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community - based Tourism: CBT) จัดให้มีแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและแผนบริหารจัดการสภาวะวิกฤต ด้านการท่องเที่ยวในทุกมิติ

2. ปรับปรุงกฎหมายข้อบังคับและมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว และการบังคับใช้กฎหมาย อย่างจริงจัง โดยการทบทวนแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้อง กับสถานการณ์ในปัจจุบัน ส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง กำหนดบทบาท และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ส่งเสริมการ ปฏิบัติตามกฎหมายและ ข้อระเบียบ ด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความเข้าใจในระเบียบและกฎหมาย ด้านการท่องเที่ยว

3. สนับสนุนการลงทุนจากภาคเอกชนและการจัดทำศูนย์ข้อมูล สารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว อาทิ ส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการลงทุนต่าง ๆ และการจัดตั้งหน่วยบริหารและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดทำ Tourism Intelligence Center และสนับสนุนการแบ่งปันข้อมูลกลาง แก่ทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน

4. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการประสานความร่วมมือกับนานา ประเทศในการส่งเสริมการพัฒนาท่องเที่ยวและการสร้าง เครือข่ายเชื่อมโยงภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ ระดับต่าง ๆ เช่น APEC ASEAN GMS ACMECS IMT - GT สนับสนุนให้ตัวแทนประเทศไทยในองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ มีบทบาทในเวที นานาชาติ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทย และอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว ในระดับภูมิภาค เช่น การลดขั้นตอนการเดินทางเข้าประเทศ การตรวจลงตราและใบขับขี่ที่ครอบคลุม ทั้งภูมิภาค เป็นต้น ส่งเสริมความสัมพันธ์ในรูปแบบเมืองพี่เมืองน้องด้านการท่องเที่ยวกับต่างประเทศ

ส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว บนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ แนวตะวันออก - ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North South Economic Corridor: NSEC) และส่งเสริมการตลาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภาพรวมของกลุ่มประเทศตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ

2.2.3 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2560 - 2564)

แผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2560 - 2564 มีวิสัยทัศน์ “เป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนการพัฒนาและบูรณาการด้านการท่องเที่ยวและกีฬา” และมียุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศทั้งหมด 6 ยุทธศาสตร์ด้าน ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ และแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติให้บรรลุผลสัมฤทธิ์

1. พัฒนาองค์ความรู้ ฐานความคิด ข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยว และการกีฬาสำหรับการตัดสินใจ โดยเป็นการรวบรวม ปรับปรุง จัดทำฐานข้อมูลวิชาการ เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ และดำเนินงานขับเคลื่อนตามแผนพัฒนา การท่องเที่ยวแห่งชาติและแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ โดยแนวทางการดำเนินการดังกล่าวมีความจำเป็นต่อบทบาทของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในการเป็นหน่วยงานที่ต้องจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานต่าง ๆ ที่ต้องประสานกับส่วนราชการภายใน และภายนอกสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาต้องสามารถให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ รวมถึงไปถึงแนวปฏิบัติที่จะสามารถทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีทิศทางในการดำเนินการด้านท่องเที่ยวและกีฬาที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ และแผนงาน/โครงการในระดับต่าง ๆ

2. ส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อนมาตรการ/แผนงาน/โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวและการกีฬาแห่งชาติ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีบทบาทเป็นเลขานุการคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ท.ท.ช.) และมีการประสานงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับด้านกีฬาในระดับต่าง ๆ โดยบทบาทดังกล่าวสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาต้องมีการศึกษา รวบรวมข้อมูล ตลอดจนจัดทำบทวิเคราะห์ต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการประชุมของคณะกรรมการและอนุกรรมการระดับชาติทั้งในด้านท่องเที่ยวและกีฬา อีกทั้งสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นกลไกสำคัญในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามข้อสั่งการของคณะกรรมการระดับชาติด้านท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานด้านท่องเที่ยวและกีฬาอย่างเป็นรูปธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาระบบงาน ระบบดิจิทัล และการบริหารบุคลากรของสำนักงาน ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อก้าวสู่ MOTS 4.0

1. เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานและผลงานเอกสารที่สร้างคุณค่าน้อย เพื่อเป็นการเพิ่มผลิตภาพ ในการทำงานโดยเป็นการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ทดแทนงานเอกสารที่มีคุณค่าน้อย ลดภาระงานและส่งเสริมให้บุคลากรทำงานที่มีความสำคัญโดยมีแนวทางทางดำเนินงาน อาทิ แผนการเพิ่มประสิทธิภาพและจัดทำคู่มือระบบจัดซื้อจัดจ้างมาตรการกระตุ้น และติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณเชิงรุกทั้งสองส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โครงการจัดทำระบบจัดทำคำขอ งบประมาณดิจิทัล

2. พัฒนาระบบดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนองค์กรสู่ MOTS 4.0 เพื่อเป็นการรองรับการเติบโตของประเทศที่มีนโยบายที่ต้องการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมและสอดคล้องกับการยกระดับองค์กรสู่ยุค 4.0 จึงต้องมีการวางโครงสร้างเพื่อรองรับการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในอนาคต โดยมีแนวทางการดำเนินงาน อาทิ แผนการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลและสถาปัตยกรรมองค์กร (EA) สป.กก. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบ สำนักงานอัตโนมัติ โครงการพัฒนาระบบ Tourism Intelligence Center (TIC) และโครงการพัฒนาระบบ Sport Intelligence Center (SIC)

3. การบริหาร และพัฒนาบุคลากรเชิงรุก เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพ และประสิทธิภาพในการดำเนินงานจึงต้องมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการส่งเสริมด้านจริยธรรมซึ่งจะเป็นการสร้างภาวะผู้นำที่ดีในอนาคตให้แก่บุคลากรโดยมีแนวทางการดำเนินงาน อาทิ มาตรการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารบุคลากร (HR Scorecard) โครงการพัฒนาทักษะ การสร้างนวัตกรรมดิจิทัล เพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยว มาตรการป้อมปรามการทุจริต โครงการสืบสานปณิธาน สุจริต เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวและกีฬากับภาคีเครือข่าย ในระดับประเทศและต่างประเทศ

1. ส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวและกีฬากับภาคีเครือข่าย ระดับประเทศให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมโยงเครือข่ายในประเทศในการร่วมมือดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวและกีฬาซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในประเทศโดยมีแนวทางการดำเนินงาน อาทิ แผนงาน Amazing Thai Host (การสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว 76 จังหวัด) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและกีฬา การพัฒนาเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โครงการสร้างเครือข่ายบุคลากรสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดด้านการท่องเที่ยวและกีฬามุ่งสู่ประเทศไทย 4.0

2. พัฒนาความสัมพันธ์และเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวและกีฬาระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการแสวงหาโอกาสทั้งทางด้านการท่องเที่ยวและกีฬาจากภาคีเครือข่ายระหว่างประเทศ อันจะเป็นประโยชน์ โดยเป็นการพิจารณาจากกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวและกีฬาโดยมีแนวทางการดำเนินงาน อาทิ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การต่างประเทศ แผนการสร้างประสิทธิภาพด้านการต่างประเทศของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โครงการศึกษาประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวและกีฬาจากกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ

ทั้งนี้ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากนโยบาย Eastern Economic Corridor ซึ่งมีอีกชื่อเป็นภาษาไทยว่า “โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” หรือ EEC นโยบายสำคัญมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาเศรษฐกิจในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดภาคตะวันออกของไทย ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ระยอง และชลบุรี อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ถือเป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญของ EEC อันได้แก่ ยกกระดับประสบการณ์และคุณค่าจากการท่องเที่ยว (Value Proposition) เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ปานกลางถึงสูงจากประเทศแถบเอเชียแปซิฟิก การจัดระเบียบและส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่หลากหลายตามสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มคุณค่าและประสบการณ์ เช่น กีฬาทางน้ำ (Water Sports) การสนับสนุนธุรกิจทางการแพทย์และศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพ (Wellness and Rehabilitation) โดยต่อยอดจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical tourism) ที่เข้มแข็ง รวมทั้งส่งเสริมประเทศไทยในการเป็นศูนย์รวมของการแสดงสินค้าและนิทรรศการนานาชาติ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2564)

2.3 แนวคิดอารยสถาปัตย์ (Universal Design)

ตามหลักและการให้ความหมายของ Ron Mace's (1985) ได้ให้นิยามของ Universal Design ไว้ว่า เป็นการทำตามหลักของการออกแบบผลิตภัณฑ์ สิ่งแวดล้อม ระบบต่าง ๆ ละ รวมไปถึงการบริการที่สามารถทำให้ได้ใช้ได้กับทุกคน ทุกประเภท และได้ประสิทธิภาพมากที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องมีการเรียนรู้การใช้งานหรือมีความรู้เฉพาะในการใช้นั้นมาก

จากคำพูดดังกล่าว ทำให้เห็นว่ามีผลสอดคล้องกับสภาพเป็นอยู่ปัจจุบันมากขึ้นในด้านประชากรที่มีความแตกต่างทางด้านอายุ ด้านสภาพร่างกาย และด้านจิตใจและประสาทต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีผู้ที่มีความบกพร่องเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ พร้อมกันผู้สูงอายุที่มากขึ้นเป็นสองเท่าของทุกปี ไม่ว่าจะมาปัจจัยภายนอกหรือภายใน ก็ทำให้มนุษย์มีชีวิตรุนแรงขึ้น แต่ก็มาพร้อมกับโรคไข้เจ็บทำให้เกิดความผิดปกติทางร่างกาย ทางจิตใจและส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตปกติไม่มากนักน้อยแล้วแต่

อาการที่ส่งผลกับร่างกาย จากเหตุนี้ทำให้เกิด อารยสถาปัตย์ ขึ้นมาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของประชากรในสังคมที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

โดยจากเว็บไซต์ข้อมูลของ ศูนย์พิการแห่งชาติ หรือ National Disability Authority (NDA) เป็นเว็บไซต์ที่ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อให้ข้อมูลทางด้าน อารยสถาปัตย์ขึ้นมา ได้ให้ 7 นิยาม โดย 7 ข้อดังกล่าวสามารถนำไปใช้กับ วิศว ผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์ สถาปัตยกรรม และคนที่ให้บริการต่าง ๆ นำไปใช้ โดย 7 แนวนี้ ได้ถูกคิดค้นขึ้นมาจากการนำทีม Ronald Mace

1. การใช้อย่างเท่าเทียม เป็นการออกแบบที่มีประโยชน์และสามารถเข้าหากลุ่มผู้ใช้งานที่มีความสามารถในการใช้งานแตกต่างกันออกไป ดังนี้ 1.1 มีการใช้งานเหมือนกันกับทุกคน ทุกความสามารถมากที่สุด 1.2 ไม่กระทบจิตใจของผู้ใช้งาน 1.3 ส่วนตัว ปลอดภัยและความพร้อมในการใช้งานทุกคน 1.4 ออกแบบให้นำมาใช้สำหรับทุกคน

2. ความยืดหยุ่นในการใช้ ออกแบบให้มีความยืดหยุ่นและกว้างขวางในกรตอบรับการใช้งาน สำหรับผู้ใช้เลือกจะใช้ตามแบบของผู้ใช้เอง โดยมีไกด์ไลน์ดังนี้ 2.1 สร้างทางเลือกการใ้มากกว่า 1 2.2 สามารถใช้ได้ทั้งสองมือ 2.3 เสริมความแม่นยำในการใช้ให้กับผู้ใช้ 2.4 ทำให้มีความเข้ากับความเร็ของผู้ใช้งาน

3. เรียบง่ายและได้ทันที ออกแบบให้มีความเข้าใจง่าย โดยไม่สนประสบการณ์ของผู้ใช้งาน หรือความสามารถของผู้ใช้งาน ความรู้ด้านภาษา หรือสติของผู้ใช้งานในขณะหนึ่ง โดยมีไกด์ไลน์ ดังนี้ 3.1 เอาความซับซ้อนไม่จำเป็นออกไป 3.2 ทำให้เกิดการใช้ซ้ำ 3.3 รองรับด้านภาษาและด้านเนื้อหาที่หลากหลาย 3.4 สร้างผลตอบรับระหว่างการใ้งานจนถึงหลังการใช้งาน

4. ข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ ออกแบบสื่อสารที่ผู้ใช้งานจำเป็นต้องรู้ให้สามารถเข้าถึงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่สนใจด้านการรับรู้ของลูกค้ โดยมีไกด์ไลน์ดังนี้ 4.1 ใช้สื่อหลายชนิด เช่น ภาพ ข้อความ เสียง ๆ ล ๆ 4.2 สร้างเส้นให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของผู้ใช้งาน 4.3 ข้อมูลอ่านง่ายขึ้น 4.4 สร้างความแตกต่างในข้อมูล 4.5 นำอุปกรณ์เข้ามาช่วยในการใช้งานสำหรับคนที่มีความพิการด้านการรับรู้ต่าง ๆ

5. อดทนต่อความผิดพลาด ออกแบบเพื่อลดความผิดพลาดหรือลดอุบัติเหตุระหว่างการใ้ให้ได้มากที่สุด โดยมีไกด์ไลน์ดังนี้ 5.1 จงสร้างลำดับในการใ้เพื่อลดความเสี่ยงแบบไม่ตั้งใจ 5.2 สร้างคำเตือนหรือข้อควรระวังในการใช้งาน 5.3 สร้างระบบป้องกันฉุกเฉิน 5.4 สร้างขั้นตอนที่ลดอุบัติเหตุที่เกิดจากความไม่ตั้งใจ

6. ไม่ใช่แรงทางกายภาพมาก ออกแบบเพื่อไม่ใ้ต้องใช้แรงกายภาพมากนัก โดยมีไกด์ไลน์ ดังนี้ 6.1 ไม่ต้องเปลี่ยนกิริยาในการใ้ 6.2 ใช้แรงอย่างเหมาะสม 6.3 หลีกเลียงขั้นตอนนำป้อน 6.4 ลดการใช้แรงแบบต่อเนื่อง

7. ขนาดและช่องว่าง สำหรับการเข้าหาและใช้งาน มีขนาดเหมาะสมและเข้าหาใช้งานได้ ไม่ว่าผู้ใช้งานจะมีลักษณะแบบไหนก็ตามที่ โดยมีการแบ่งดังนี้ 7.1 แบ่งพื้นที่ในการใช้ให้ชัดเจน 7.2 เกิดความสบายในการเข้าถึง 7.3 จงมีที่ใช้พอดีสำหรับผู้ใช้งาน 7.4 ไม่ว่าจะมิกิริยาไหนก็สามารถใช้งานและเข้าถึงได้

จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี 7 หลักอารยสถาปัตย์เพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) ซึ่งประกอบไปด้วย ใช้ได้อย่างเท่าเทียม (Equitable Use) ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนการใช้ (Flexible Use) ใช้งานง่าย (Simple To use) สื่อความหมายเข้าใจง่าย (Perceptual Information) การออกแบบที่เผื่อการใช้งานที่พลาดได้ (Tolerance for Error) ใช้แรงน้อย (Low Physical Effort) และพื้นที่และขนาดเหมาะสมกับการเข้าถึงและใช้งานง่าย (Size and Space for Approach and Use) Universal Design (วชิรศักดิ์ เขียนวงศ์, 2563) อารยสถาปัตย์เพื่อคนทั้งมวลจึงเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากกับการดีไซน์ทุกอาคาร และพื้นที่โดยรอบอย่างใส่ใจและลงในรายละเอียด เพื่อขับเคลื่อนและรองรับให้คนในทุกกลุ่มของสังคม สามารถเข้าถึงได้อย่าง ปลอดภัย เท่าเทียม นำเสนอประสบการณ์ที่ดี น่าประทับใจให้เกิดขึ้นในใจของผู้คน พร้อมต่อยอดวิสัยทัศน์ข้างต้นด้วยการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างประเทศไทยให้เป็น “เมืองอารยสถาปัตย์” เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความสุขของคนทั้งมวล

ทั้งนี้หัวใจของการทำอารยสถาปัตย์ คือ ต้องตอบโจทย์การใช้ชีวิตอิสระ คือการไม่เป็นภาระของคนรอบข้าง การที่องค์กรสามารถทำ และตอบโจทย์อารยสถาปัตย์เพื่อประชาชนได้ โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และรวมถึงการสร้างความเข้าใจเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างยอมรับ และเคารพกันและกัน บนความแตกต่างหลากหลาย (มูลนิธิอารยสถาปัตย์เพื่อคนทั้งมวล, 2565) เป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ สำหรับการสร้างสรรค์เมืองอารยสถาปัตย์ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all)

“Tourism for All – promoting universal accessibility.” is this year’s theme for World Tourism Day หรือแปลความหมายได้ว่า การท่องเที่ยวเพื่อทั้งมวล การเข้าถึงแบบสากล เป็นคำกล่าวของวันท่องเที่ยวโลก 2016 โดยทาง The United Nations World Tourism Organization (UNWTO) หรือ องค์การท่องเที่ยวโลกได้ทำการตั้งเป้าหมายในการสร้างการท่องเที่ยวโดยได้รับแรงบันดาลใจมาจาก บทความที่ 7 ในชื่อเรื่อง (จริยธรรมของการท่องเที่ยวในโลก) โดยได้กล่าวไว้ว่า “direct and personal access to the discovery and enjoyment of the planet’s resources constitutes a right equally open to all the world’s inhabitants.” หรือ สิทธิในการที่คนจะเข้าถึงความสนุก หรือการได้รับความสุขในการค้นพบสถานที่หรือสิ่งใหม่เป็นสิ่งของคนที่ย้ายอยู่บนโลกนี้ โดย TFA เป็นการพัฒนาด้านสังคมที่มีรายได้มหาศาลจากข้อมูล UNWTO ว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มักมาในช่วง

คนน้อย และใช้เวลามากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มและพร้อมที่จะกลับมาอีกถ้ามีการดูแลและบริการที่ดี โดยคำถามสำคัญมีดังนี้ที่จะทำให้เกิด TFA ได้แก่ (1.)สร้างความตระหนักให้กับพนักงานเกี่ยวกับ “ความตระหนักในความบกพร่อง” เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจและสามารถเสนอความต้องการที่นักท่องเที่ยวกลุ่มพิเศษต้องการได้ (2.)หาความถูกต้องและข้อมูลสิ่งที่พวกเขาจะได้ และ (3.) การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพที่ตอบสนองความต้องการของผู้ที่มีความต้องการด้านการเคลื่อนไหวภาพการได้ยินและความรู้ความเข้าใจ (PATA. Tourism for All, 2016)

และจาก European Commission ในหัวข้อ Tourism for all (European Commission. Tourism for all. ได้ให้ประเภทของการเข้าถึงไว้ 3 ประเด็น (1.) กายภาพ สร้างพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้แลจะมีพื้นที่ในการเข้าไปใช้บริการหรือสินค้ามากพอ (2.) การเข้าถึงของการสื่อสาร (3.) การเข้าถึงของเว็บ และยังได้บอกถึงพื้นที่ที่ต้องมีการปรับปรุงอีกดังนี้ในทางกายภาพ ดังนี้ (1.) สถานที่ให้บริการ ข้อมูลด้านท่องเที่ยว ทางเข้า พื้นที่ในการขยับ โต๊ะพนักงาน พื้นที่รอการรับบริการ การเข้าถึง (2.) พื้นที่โรงแรม สถานที่จอดรถ ประตู บันได ลิฟต์ ระเบียบ ทางลาด พื้นผิวของพื้น โต๊ะบริการ ห้อง ห้องน้ำ และการเข้าถึง (3.) สถานบริการด้านอาหารและคาเฟ่ โรงแรม สถานที่จอดรถ ประตู บันได ลิฟต์ ระเบียบ ทางลาด พื้นผิวของพื้น การจัดเฟอร์นิเจอร์ โต๊ะและเก้าอี้ บาร์ และเคาเตอร์ของบาร์ หรือ คาเฟ่

ทั้งนี้จากการสรุปของการท่องเที่ยวเพื่อทั้งหมด หรือ TFA (Tourism for all) การท่องเที่ยวแบบครบวงจรเพื่อคนทั้งหมด (Tourism for All) เป็นแนวคิด ระดับสากล ซึ่งไม่สามารถให้คำจำกัดความที่แน่นอนได้ แต่กล่าวได้ว่า ลักษณะเด่นของการท่องเที่ยวแนวคิดนี้ คือมุ่งเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อ นักท่องเที่ยว และ/หรือนักเดินทาง “ทุกคน” (Belanger and Jolin, 2011; ENAT, 2018a; UNWTO, 2013, 2016) Tourism for All ให้ความสำคัญว่า “ทุกคน” ต้องเข้าถึงสินค้าและบริการ ได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกจำกัด ด้วยเพศ อายุ สภาพร่างกาย หรือความสามารถ ภาษา การท่องเที่ยวแนวคิดนี้ ประกอบไป ด้วย 3 หลักการคือ

1. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility)
2. การมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกัน (Equitable Participation)
3. การบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืน (Sustainability)

การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งหมด (Tourism for All) ถึงเป็นกระแสหลักของการท่องเที่ยวที่ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เป็นวิธีการท่องเที่ยวที่คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกายสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว บริการสาธารณะ และกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ โดยสะดวกปลอดภัย และปราศจากอุปสรรค ที่อาจเกิดขึ้นจากความแตกต่างทางสภาพร่างกาย อายุ และเพศสภาพ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งหมด (Tourism for All) จึงเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ควรได้รับการพัฒนาให้มีขึ้นในเมืองท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองพัทยาซึ่งเป็นสถานที่

ท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) ฉะนั้นโครงการพัฒนาต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในพื้นที่พิเศษ และพื้นที่เชื่อมโยง จะเป็นโครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกสถานที่มีความพร้อมด้านอารยสถาปัตย์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกวัย และทุกสภาพร่างกาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ และคนที่ใช้รถเข็น ให้ได้รับความสะดวก สบาย ปลอดภัย มากยิ่งขึ้น เมื่อทุกแหล่งท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึก สะดวก ปลอดภัย สะอาด และสวยงาม จะเป็นแรงจูงใจ และสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเมืองไทยมากยิ่งขึ้น ประกอบกับการส่งเสริม และเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล โดยได้ดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาระบบขนส่งมวลชนทั้งระบบ รวมถึงสถานีบริการขนส่งมวลชนให้มีอารยสถาปัตย์ หรือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับการเดินทางของผู้โดยสารกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ และคนที่ใช้รถเข็น ให้ได้รับความสะดวก สบาย และปลอดภัย อย่างมีมาตรฐานสากลมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงคมนาคม, 2561)

การท่องเที่ยวแบบเข้าถึงได้ (Accessible Tourism)

ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) คือ การทำให้ “ทุกคน” เข้าถึงสินค้าและบริการของการท่องเที่ยว ได้โดยไม่ถูกจำกัดในหลาย ๆ ประเทศ ใช้คำว่า การท่องเที่ยวแบบเข้าถึงได้ (Accessible Tourism หรือ Access Tourism) บางประเทศอาจเรียกว่า Inclusive Tourism หรือ Barrier-free Tourism (Eichhorn and Buhalis, 2011; ENAT, 2018a; Münch and Ulrich, 2011; UNWTO, 2013, 2016) Accessible Tourism ให้ความสำคัญกับกลุ่มบุคคลที่ไม่สามารถเข้าถึงสินค้าและบริการได้อย่างเท่าเทียม (People with Disabilities) (Allan, 2015; Brown, 1999; Loi and Kong, 2017) ในอดีตคำว่า Disability มักใช้ อธิบายคุณลักษณะของบุคคลที่สูญเสีย สมรรถภาพทางร่างกาย หรือจิตใจ เช่น ทางการณ์มองเห็น ทางการณ์เคลื่อนไหว ทางการณ์ได้ยิน ทางจิตเวช แต่ปัจจุบัน People with Disabilities ตามบริบทของการท่องเที่ยวแบบ ครบวงจรเพื่อคนทั้งมวลยังครอบคลุมไปถึงบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือ เป็นพิเศษ อาทิ สตรีมีครรภ์, ผู้สูงอายุ, ผู้เดินทางพร้อมเด็กเล็ก, ผู้เดินทาง ที่มีกระเป๋าเดินทางใบใหญ่, บุคคล ที่มีอาการบาดเจ็บแบบชั่วคราว, นักท่องเที่ยววัยทำงาน สายตาสั้น, นักท่องเที่ยวที่นั่งรถเข็น, นักท่องเที่ยว ต่างชาติในเมืองไทย, นักเดินทาง ชาวไทยในต่างประเทศ, นักเดินทาง ที่ขาแพลง หรือแม้แต่แก่นักท่องเที่ยว ที่ไม่ชอบทางเดินที่ลาดชันมาก เพื่อให้ เข้าถึงสินค้าและบริการของการท่องเที่ยวได้สะดวกขึ้น (UNWTO, 2013, 2016) เพราะฉะนั้น คำว่า ภาวะความพิการ (Disability) จึงไม่ได้หมายความว่าถึง ความผิดปกติ หรือความบกพร่องของ ตัวบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็น การอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับข้อจำกัดในการเข้าถึงสินค้าและ บริการในการท่องเที่ยวอีกด้วย

ทั้งนี้ Accessible Tourism ถือเป็นการเดินทางท่องเที่ยวโดยการเพิ่มความต้องการในเรื่องของการเข้าถึงในมิติต่าง ๆ เช่น การเคลื่อนไหว การมองเห็น การได้ยิน และการรับรู้ เพื่อให้แต่ละบุคคลได้รับความเสมอภาคและศักดิ์ศรีที่เท่าเทียมกันผ่านผลิตภัณฑ์ บริการ และสภาพแวดล้อมที่ถูกออกแบบมา เพื่อทุกคน (Universal Design) ซึ่งรวมถึงผู้ที่เดินทางพร้อมกบเด็กในรถเข็น ผู้สูงอายุ และคนพิการ Darcy and Dickson (2009) อย่างไรก็ตามก็ปัญหาสำคัญ คือ ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจกับกลุ่มนักท่องเที่ยวคนพิการมีค่อนข้างน้อย โดยมีข้อมูลจาก งานวิจัยการท่องเที่ยวในประเทศไทยอังกฤษแสดงให้เห็น ว่าร้อยละ 63 ของบริษัทนำเที่ยวไม่ขายผลิตภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับคนกลุ่มนี้ (Bowtell, 2015)

การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (Equitable Participation)

ความเท่าเทียม (Equitable) คือ หลักการสำคัญของการท่องเที่ยวแบบ ยั่งยืน ในต่างประเทศให้ความสำคัญกับ เรื่องนี้มากและถือเป็นหลักพื้นฐาน ของชีวิตประจำวัน อย่างในโรงเรียนเด็กสามารถแสดงความคิดเห็นอย่าง เท่าเทียม โดยไม่ถูกข้อจำกัดด้วยอายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา หรือ ความพิการ ที่สำคัญประเด็นนี้ยังเกี่ยวพันกับ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของ องค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals - SDGs) ไม่ว่าจะเป็น ข้อ 10 ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced inequalities) หรือ ข้อ 16 สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (Peace, Justice, and Strong Institutions) เพราะฉะนั้นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงต้องยึดหลักความเข้าใจถึง เงื่อนไขและขีดจำกัดของผู้ใช้บริการ ในสถานที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ให้บริการ และผู้ประกอบการต้องพร้อมปรับ ทัศนคติของตัวเอง เรียนรู้ และเข้าใจ ศักยภาพของผู้อื่น ไม่คว่นัดตติสินจาก ภายนอก จึงจะช่วยให้การวางแผน การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อคนทั้งมวล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ความเท่าเทียมอย่างแท้จริง

ทั้งนี้แต่ความแตกต่างที่เกิดขึ้นในมิติต่าง ๆ นั้นไม่ได้เป็นเหตุผลทำให้มนุษย์ต้องไม่เสมอภาคกัน เพราะความเสมอภาค (Equality) ตรงข้ามกับความไม่เสมอภาค (Inequality) ไม่ได้ตรงข้ามกับคำว่า ความแตกต่าง (Difference) อย่างที่หลายคนทักท้วงว่า มนุษย์เราแตกต่างกันโดยธรรมชาติ แต่ก็ สามารถ และควรเท่าเทียมกันได้ (different but Equal) ดังนั้นเมื่อกล่าวว่า คนเสมอภาคกัน จึงไม่ได้หมายความว่าคนเหมือนกันทุกด้านไม่ว่าจะเป็นชาติตระกูล หน้าตา ความสามารถ สติปัญญา แต่การที่บอกว่าเสมอภาคกันมีความหมายว่า มนุษย์เท่าเทียมกันทั้งในความเป็นมนุษย์ และตามกฎหมายของรัฐ (Kurian, 2011)

ความยั่งยืน (Sustainability)

ความยั่งยืน (Sustainability) เป็น อีกหนึ่งแนวความคิดที่อยู่ภายใต้การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล โดยมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากร และการนำมาใช้อย่างคุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตที่ดีอย่างเหมาะสมในระยะยาว (Morrison, 2013; UNWTO, 2013, 2016; Weaver, 2006) การเข้าใจและเคารพในแนวคิดความยั่งยืนจะช่วยให้เศรษฐกิจเติบโต ก่อให้เกิดการจ้างงานการปกป้องสิ่งแวดล้อม และการรักษามรดกทางวัฒนธรรม ดังนั้นหน่วยงานในระดับท้องถิ่นและภูมิภาค (Destination Management Organization) [DMOs] จึงต้องนำมาพิจารณา ประกอบการวางแผนการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวแบบเข้าถึงได้ (Accessible Tourism Destination) หัวใจหลักของความยั่งยืนต้องเริ่มจากการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งธรรมชาติ วัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ เรียนรู้ว่าต้นทุนหรือคุณค่าของทรัพยากรคืออะไร เพื่อจะได้คงเอกลักษณ์ดั้งเดิมไว้มากที่สุด โดยอาจใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วย ตลอดจนยกระดับมาตรฐาน การบริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจ อยากรใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นนานขึ้นหรือกลับไป เที่ยวซ้ำอีก ขณะเดียวกันภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนยังควรร่วมมือกันจัดทำแผนพัฒนา การท่องเที่ยว เช่น ดึงความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่น แล้วนำไปประชาสัมพันธ์ หรือหาวิธี ส่งเสริมการขายเพื่อให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทางมาเยี่ยมชม วิธีการนี้นอกจากจะทำให้เกิด ทิศทางการทำงานที่เป็นรูปธรรมแล้ว ยังทำให้เกิดเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็งและเป็นการยกระดับ คุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอีกทางหนึ่งด้วย (Business Matter, 2020; Morrison, 2013; Park et al., 2019; Weaver, 2006)

นอกจากแนวคิดข้างต้นแล้ว ปัจจัยที่ต้องพิจารณาถึงความยั่งยืน อาจประกอบไปด้วย การเติบโตของจำนวนประชากรต่อเนื่อง ประชากรโลกไร้อุบัติภัย ปริมาณการอุปโภคบริโภคสูงขึ้น ซึ่งทรัพยากรมีจำกัด ปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลกรุนแรง อากาศเปลี่ยนกะทันหัน / ฝุ่น PM 2.5 บุก / โลกร้อนขึ้น และผลกระทบจากธุรกิจ เช่น โรงงาน องค์กรต่าง ๆ มีการใช้พลังงานสิ้นเปลืองส่งผลต่อ สิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของทุกคนในสังคมโลก ด้วยเหตุผลที่ทำให้เกิดคำนี้ องค์กรสหประชาชาติ (UN, 2020) ว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน รมณรงศ์ให้องค์กรทั่วโลกนำ Sustainability มาใช้เป็น นโยบายในการพัฒนาความยั่งยืน ซึ่งแนวทางที่องค์กรต่าง ๆ กำลังทำ คือ การลดปัญหาด้านพลังงาน เพื่อลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และเปลี่ยนมาใช้พลังงานสะอาด และยังรวมถึง เพิ่มความสามารถในการให้ประชากรโลกมีที่อยู่อาศัยเป็นของตัวเอง พร้อมกับเตรียมพร้อมรับมือ วางโครงสร้างกับสังคมผู้สูงอายุระยะยาวอีกด้วย

2.5 มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย มาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2556) ได้ประกาศมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย มาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ณ วันที่ 10 เมษายน 2556 เพื่อประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยมีการระบุข้อกำหนดมาตรฐาน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ข้อกำหนดด้านการบริหารจัดการ ข้อกำหนดด้านการให้บริการ และข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ โดยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อกำหนดด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

1.1 พันธกิจและขอบเขตของการให้บริการ

ต้องมีพันธกิจและขอบเขตของการให้บริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์เป็นลายลักษณ์อักษร บ่งบอกภาระหน้าที่อย่างชัดเจน

1.2 การพัฒนาทรัพยากรบุคคล

ต้องมีเพิ่มศักยภาพ และเพิ่มพูนความรู้ด้านการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะและเจตคติ เช่น มีการจัดอบรมหรือส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม

1.3 การแก้ไขข้อร้องเรียน ข้อเสนอแนะของลูกค้า

ต้องมีการรับฟังและจัดการแก้ไขข้อร้องเรียน ข้อเสนอแนะของลูกค้า เช่น มีกล่องร้องเรียนเพื่อให้ลูกค้าประเมินการให้บริการ

2. ข้อกำหนดด้านการให้บริการ ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่

2.1 การให้บริการ

ต้องมีการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์ได้อย่างถูกต้อง มีความสุภาพ อ่อนน้อมต่อการให้บริการ ตอบสนองต่อความประสงค์จากผู้รับบริการอย่างรวดเร็ว

2.2 การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร

ต้องมีการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร เช่น มีบริการเว็บไซต์ หน่วยงาน แสดงข้อมูลที่คนพิการสามารถใช้งานได้ (W3C) มีบริการเอกสารข้อมูลอักษรเบรลล์หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ และมีบริการล่ามภาษามือหรือบริการสื่อสารกับคนพิการทางการได้ยินหรือเทคโนโลยีอื่น ๆ

2.3 การให้บริการอุปกรณ์ เครื่องช่วยอำนวยความสะดวก

ต้องมีการให้บริการอุปกรณ์ เครื่องช่วยอำนวยความสะดวก เช่น มีบริการเก้าอี้เข็นคนพิการและรถเข็นเด็ก บริการที่วางสิ่งของ บริการที่นั่งพัก ทุกระยะ 200 เมตร และบริการที่เปลี่ยนผ้าอ้อม

2.4 การให้บริการด้านการรักษาพยาบาล

ต้องมีการให้บริการด้านการรักษาพยาบาล เช่น มียาสามัญประจำบ้าน และชุดปฐมพยาบาลที่มีคุณภาพไม่หมดอายุ และจัดเตรียมไว้ในจุดที่เหมาะสม พร้อมใช้งาน มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาล สามารถให้บริการสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว และมีหน่วยพยาบาลเบื้องต้นหรือห้องพยาบาลในหน่วยงาน

2.5 การให้บริการในการเดินทาง

ต้องมีการให้บริการในการเดินทาง เช่น มีบริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ มีบริการยกยานพาหนะที่คนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ สามารถเข้าร่วมใช้ได้ และมีบริการยานพาหนะสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ (รถตู้ไฮดรอลิค หรืออื่น ๆ)

3. ข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.1 ที่จอดรถ ต้องมีที่จอดรถที่มีลักษณะดังนี้

3.1.1 เป็นพื้นที่ที่สื่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างไม่น้อยกว่า 2.4 x 6 เมตร

3.1.2 มีที่ว่างข้างที่จอดรถกว้างไม่น้อยกว่า 1 เมตร ตลอดความยาวของที่จอดรถ โดยที่ว่างต้องมีลักษณะพื้นผิวเรียบและมีระดับเสมอกับที่จอดรถ

3.1.3 มีสัญลักษณ์รูปคนพิการบนพื้น อยู่บนพื้นกลางที่จอดรถ ขนาด 90 x 90 เซนติเมตร

3.1.4 มีป้ายสัญลักษณ์คนพิการ ขนาด 30 x 30 เซนติเมตร ติดสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 2 เมตร ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน

3.1.5 มีที่จอดรถสำหรับคนพิการใกล้ทางเข้า-ออก อาคารมากที่สุด

3.2 ทางลาด ทางลาดต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

3.2.1 มีความลาดชันไม่เกิน 1:12 (4.76 องศา)

3.2.2 ทางลาดที่มีความยาวโดยรวมไม่เกิน 6 เมตร มีความกว้างไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร หรือ ทางลาดที่มีความยาวโดยรวมเกิน 6 เมตร มีความกว้างไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร และทางลาดยาวช่วงละไม่เกิน 6 เมตร ในกรณีที่ทางลาดยาวเกินต้องมีชานพักยาวไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร คั่นระหว่างช่วงของทางลาด

3.2.3 ทางลาดยาวตั้งแต่ 2.5 เมตรขึ้นไป ต้องมีราวจับทั้ง 2 ข้าง ราวจับมีลักษณะกลม มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 - 4 เซนติเมตร

3.3 ห้องน้ำ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

3.3.1 ประตูต้องมีความกว้างสุทธิ 90 เซนติเมตร เป็นแบบบานเปิดออกสู่ภายนอก โดยเปิดค้างได้ไม่น้อยกว่า 90 องศา หรือเป็นแบบบานเลื่อน เปิดปิดได้ง่าย

3.3.2 พื้นที่ว่างภายในห้องน้ำมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร พื้นห้องน้ำ มีระดับเสมอพื้นภายนอกหรือมีทางลาดในกรณีเป็นพื้นที่ต่างระดับ

3.3.3 มีราวจับแนวนอนสูงจากพื้น 60 - 70 เซนติเมตร ยื่นล้าออกมาจากด้านหน้า โถส้วม 25 - 30 เซนติเมตร มีราวจับแนวตั้งต่อจากราวจับแนวนอนขึ้นไปอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

3.3.4 มีราวจับแบบพับเก็บได้ในแนวราบด้านที่ไม่ชิดผนัง มีระบบล็อกที่ปลดล็อกได้ง่ายห่างจากขอบโถส้วม 15 -60 เซนติเมตร ยาวไม่น้อยกว่า 5 เซนติเมตร

3.4 ป้ายและสัญลักษณ์

ต้องมีสัญลักษณ์รูปคนพิการ มีเครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนพิการ ป้ายต้องมีความชัดเจน มองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสนและมีสัญลักษณ์หรือตัวอักษรแสดงประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก

3.5 เคาน์เตอร์

ต้องมีเคาน์เตอร์ติดต่อกับคนพิการสามารถเข้าถึงได้ เคาน์เตอร์ติดต่อกอยู่ในตำแหน่งที่สามารถสังเกตได้ง่าย ความสูงเมื่อรวมส่วนบนเคาน์เตอร์แล้วต้องสูงระหว่าง 70-76 เซนติเมตร พื้นที่ว่างใต้เคาน์เตอร์ให้ผู้ใช้เก้าอี้รถเข็นคนพิการสามารถเข้าประชิดได้โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง ส่วนบนเคาน์เตอร์ที่ยื่นออกมาต้องมีความยาวอย่างน้อย 40 เซนติเมตร

จากการทบทวนมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย (กรมการท่องเที่ยว, 2564) มาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ผู้วิจัยสามารถนำข้อกำหนดมาตรฐาน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

1. ข้อกำหนดด้านการบริหารจัดการ ที่องค์กรหรือธุรกิจควรมีการกำหนดพันธกิจและขอบเขตของการให้บริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ เป็นลายลักษณ์อักษร บ่งบอกภาระหน้าที่อย่างชัดเจน

2. ข้อกำหนดด้านการให้บริการที่องค์กรหรือธุรกิจต้อง มีการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุอย่างถูกต้อง สุภาพและอ่อนน้อม มีการให้บริการอุปกรณ์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ

3. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ ไม่ว่าจะเป็นด้านที่จอดรถ ทางลาด ห้องน้ำ ป้ายและสัญลักษณ์ และเคาน์เตอร์ มาประยุกต์และพัฒนาแบบประเมินแหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักสำหรับการรวบรวมข้อมูลเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ทั้งนี้มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย มาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์บันได 4 ชั้นสู่การเตรียมความพร้อมในการประเมิน มาตรฐาน คือ

1. ศึกษากรอบและเนื้อหาของมาตรฐาน วิเคราะห์ว่าที่กลุ่มท่องเที่ยวมีและไม่มีนั้น มีอะไรบ้าง (ใช้มาตรฐานในลักษณะการเป็น Checklist : แบบตรวจสอบ)
2. วางแผนการพัฒนาเพื่อให้มีการดำเนินงานตามองค์ประกอบและประเด็นย่อยต่าง ๆ ที่ระบุในมาตรฐาน
3. มีกระบวนการในการตรวจสอบความพร้อมด้วยการประเมินตัวเองเป็นระยะ ๆ โดยประเมินกันในกลุ่มท่องเที่ยว ซึ่งนอกจากจะดูว่ามีหรือไม่ อาจสร้างระดับออกเป็น 4 ระดับ คือ ไม่มี พอใช้ ดี ดีมาก และแลกเปลี่ยนกันว่าคิดเห็นตรงกันหรือไม่ ในการที่ระดับเพราะอะไร ซึ่งจะทำให้สมาชิกเห็นข้อบกพร่องร่วมกัน และปรับปรุงในส่วนที่บกพร่อง
4. จัดเตรียมเอกสาร/หลักฐานอ้างอิง พร้อมให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่รับผิดชอบ มาประเมิน

2.6 การท่องเที่ยวแบบอารยสถาปัตย์

จากหนังสือของ องค์การการท่องเที่ยวของโลก หรือ ชื่อในภาษาอังกฤษ World Tourism Organization (UNWTO).(2016) โดยได้รับการสนับสนุนมาจาก องค์การวันซ์ พาวด์เดท์ชั่น และ องค์การสังคมสงเคราะห์เพื่อผู้ที่มีความบกพร่อง (Social Inclusion with Disabilities) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า การท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อทุกคน (Accessible Tourism) คือ เป็นการเข้าถึงได้ การรักษาความมั่นคง และ ความเท่าเทียม ที่รวมเข้ามากับการท่องเที่ยวเป็น “การท่องเที่ยวเพื่อทุกคน” โดยแนวคิดนี้เข้ามาเพื่อทำให้เกิดคุณภาพในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวและทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ให้บริการ โดยการเข้าไปออกแบบสิ่งแวดล้อมสถานที่ท่องเที่ยว การบริการ และผลิตภัณฑ์ ภายใต้แนวความคิด อารยสถาปัตย์ Universal Design (UD)และใครต้องการ การเอื้ออำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว คำตอบคือ พวกเราทุกคน พวกเราทุกคนในช่วงเวลาหนึ่งของชีวิตต้องการเข้าถึงการเอื้ออำนวยความสะดวกของการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็น อุบัติเหตุ โรคระโรคต่าง ๆ ที่เข้ามาทำให้ร่างกายเกิดความผิดปกติ โดยในการท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยความสะดวกสำหรับทุกคน ซึ่งประกอบไปด้วย

1. เป็นสิทธิของความเป็นมนุษย์ (It is a right) โดยมีองค์กร UN ได้มีการเริ่มตระหนักถึง ความเป็นมนุษย์ของผู้ที่มีความบกพร่องและได้รับสิทธิความเป็นมนุษย์
2. การบริการให้กับผู้เข้ามาใช้งาน (It is at the service of users) การบริการผู้ใช้งาน จะง่ายมากขึ้นถ้าเข้าใจถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้งานและเหตุผลของความต้องการของผู้ใช้งาน

3. เป็นการลงทุน (It is an investment) ถ้าคิดแต่แรกแล้วว่าเป็นการลงทุน ผ่านการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยแต่ต่อเนื่องเพื่อการเข้าถึงของผู้ใช้งานทำให้เกิดผลดีต่อการบริการ

4. ส่งผลดี (It brings great results) ทำให้เกิดการแข่งขันและสร้างความผูกพันของลูกค้าต่อสถานที่บริการ โดยในปัจจุบันถ้าการบริการไหนไม่สามารถทำให้เข้าถึงได้อย่างทั่วถึงทำให้ธุรกิจอยู่อย่างยากเย็น

5. สร้างความพึงพอใจของลูกค้า (It generates customer satisfaction)

โดยเราต้องนำกฎ 5 ข้อดังกล่าวด้านบนนำมาใช้ตั้งแต่การวางแผน เดินทางไปที่ท่องเที่ยวจนถึงการกลับบ้านและการให้ผลตอบรับกลับมาทางฝั่งผู้ให้บริการ

1. ข้อมูลคือสิ่งสำคัญ (Information is key) เป็นสิ่งสำคัญที่ว่า ต้องมีเวลากำหนดในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างแน่ชัดเพื่อการเข้าถึงไปยังสถานที่จุดหมายได้อย่างสะดวกและรวดเร็วซึ่งข้อมูลควรจะเข้าถึงได้อย่างง่ายผ่านการเก็บเป็นไฟล์หรือเป็นฐานข้อมูล

2. การบริการที่เป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่อง (An unbroken chain) เป็นการบริการที่ต่อเนื่องสำหรับทุกการบริการ หรือ ผลิตภัณฑ์ ซึ่งอยู่ในวงจรของการให้บริการ เช่น ระบบจองตั๋ว ระบบจองห้องพัก การขนส่ง และสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องมีการเข้าถึงที่ง่ายดาย

3. ความท้าทายในการขนส่ง (The challenge of transport) ต้องมีการขนส่งที่สามารถส่งผู้ใช้งานไปถึงจุดหมายหรือเดินทางโดยการขนส่งนั้นได้อย่างหลากหลาย ถ้าไม่สามารถทำได้ หรือพาผู้ใช้งานไปถึงจุดหมายได้จะทำให้ผู้ใช้งานไม่มาใช้งานอีก

4. ความปลอดภัยและการป้องกัน (Safety and security) เมื่อมีการเข้ามาใช้บริการของทางผู้ให้บริการ ผู้ใช้งานควรจะได้รับความปลอดภัยและการป้องกันจากภัยเมื่อเข้ามาใช้บริการ

5. การจัดการปัญหาเฉพาะหน้า (Inclusiveness) ต้องมีการให้บริการและการแก้ปัญหาเมื่อมีปัญหาที่ไม่คาดฝัน

6. มุมมองคือทุกสิ่ง (Attitude is everything) เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีการฝึกพนักงานที่สามารถเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าที่เป็นเอกเทศออกและสามารถนำพาลูกค้าเข้าสู่สิ่งที่ลูกค้าต้องการได้อย่างง่ายดาย

จากความหมายที่ทาง องค์การท่องเที่ยวของโลกได้ให้มาจะเห็นได้ว่า สิ่งที่เราเรียกว่า การท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อทุกคน (Accessible Tourism) เพื่อทำให้การท่องเที่ยวเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมซึ่งมีความเหมือนกันกับทาง Universal Design แต่เรื่อง Accessible Tourism จะโฟกัสไปที่การท่องเที่ยวและการทำให้ลูกค้าพึงพอใจ การส่งเสริม และขับเคลื่อนอารยสถาปัตย์ ขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคม ส่งเสริมการท่องเที่ยวยั่งยืน ด้วยการส่งเสริม การปรับปรุง และพัฒนาตึกอาคารสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร จุดแวะพัก และบริการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เชื่อมโยงให้มีอารยสถาปัตย์ (Friendly Design) หรือการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ทางลาด

ที่จอดรถและห้องสุขาสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้พักผ่อนสุขภาพ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และคนที่ใช้รถเข็น ให้สามารถเข้าถึงได้ ใช้บริการได้ โดยสะดวก ปลอดภัย ทันสมัย เป็นธรรม ทัวถึง และเท่าเทียม (อพท. 2565)

2.7 ความหมายของผู้ที่มีความบกพร่อง

ผู้ที่มีความบกพร่อง มีความหมายของความผิดปกติของร่างกาย หรือ ความบกพร่องที่เกิดขึ้นทั้งภายนอกและภายในของร่างกายที่จะเกิดขึ้นได้ตามแต่โรคทั่วไปหรือเกิดขึ้นกันเป็นโรคกลุ่มเฉพาะ โดยความหมายนี้ได้ถูกให้นิยามกับคนที่มีการทำงานในร่างกายแบบเฉพาะ รวมไปถึง ความผิดปกติของร่างกาย ความผิดปกติของประสาทการรับรู้ ความผิดปกติในด้านการวิเคราะห์ความคิด ความผิดปกติในด้านความเฉลียวฉลาด ความผิดปกติด้านทางจิต และยังรวมไปถึงโรคเรื้อรังอีกต่างหาก (Disabled World. Disabilities. Type and Models of Disability, 2562)

โดยความผิดปกติของร่างกายมีแนวคิดว่ามีหลากหลายในด้านของการแบ่งประเภทหลายระดับตามประสบการณ์ของผู้ประสบปัญหาแต่ละคนที่มีประสบการณ์ต่างกันออกไป โดยความผิดปกติอาจจะส่งผลไปส่วนหนึ่งของร่างกายหรืออวัยวะภายใน และอาจจะทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำกิจกรรมอะไรบางอย่างในชีวิตของผู้ประสบปัญหาความผิดปกติของร่างกาย ถ้าจะให้แบ่งออกมาโดยหน่วยงานการแบ่งระดับของการทำงานร่างกาย ความบกพร่องและสุขภาพ (The international Classification of Functioning. Disability and Health (ICF) ได้ทำการแบ่งระดับของความบกพร่องออกมาเป็น ความบกพร่องทางสรีระของร่างกาย ความบกพร่องในการทำกิจกรรมบางอย่าง ความบกพร่องในการเข้าร่วม ในการแบ่งระดับนี้ยังรวมถึงการบอกถึงบทบาทในส่วนของปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่ส่งผลถึงความผิดปกติ รวมไปถึงผู้สูงอายุหรือผู้สูงอายุที่มีอาการที่ตรงกับ 9 ข้อด้านล่างนี้

ความผิดปกติสามารถส่งผลกระทบต่อให้กับคนที่ได้รับอย่างหลากหลาย ถึงแม้จะมีความผิดปกติที่เหมือนกันก็ตามที่ ความผิดปกติบางอย่างอาจถูกซ่อนไว้หรืออย่างที่เราเรียกกันว่าโรคซ่อนเร้น (Invisible Disability) ความผิดปกติยังมีอีกหลากหลายและยังมีผลกระทบดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. การมองเห็น (Vision)
2. การได้ยิน (Hearing)
3. การคิดและวิเคราะห์ (Thinking)
4. การเรียนรู้ (Learning)
5. การเคลื่อนไหว (Movement)
6. ด้านทางสุขภาพจิต (Mental Health)
7. การจำและการระลึก (Remembering)
8. การสื่อสาร (Communications)
9. การเข้าสังคม (Social Relationship)

การแบ่งระดับโดยความบกพร่อง จากประเภทของความผิดปกติรวมถึงด้านร่างกายและจิตใจที่สามารถทำให้เกิดความไม่สะดวกหรือลดความสามารถในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ที่ได้รับผลกระทบ ความไม่สมประกอบสามารถถูกแบ่งได้โดยจากกิจกรรมที่ผู้ที่มีความผิดปกติได้รับการทำกิจกรรมในแต่ละวัน ซึ่งแบ่งลงไปได้เป็น 8 ประเภท ทางผู้วิจัยจะเจาะลงไปทั้ง 4 ประเภทที่เป็นกลุ่มที่เห็นได้มากในปัจจุบันได้แก่

1. การเคลื่อนไหวและความผิดปกติด้านร่างกาย (Mobility and Physical impairments) สามารถแบ่งออกเป็นได้อีก ได้แก่ ส่วนร่างกายด้านบน ส่วนร่างกายด้านล่าง ส่วนที่ทำให้เกิดความไม่ว่องไว และส่วนที่มีความแปลกประหลาดของร่างกาย ความผิดปกติในส่วนของการเคลื่อนไหวสามารถเกิดขึ้นพร้อมกับการเกิดขึ้นมาหรือปัญหาด้านอายุขัย หรืออาจจะมาผลของโรคบางโรคส่งผลต่อร่างกายรวมถึงคนที่มีกระดูกแตกหักก็จะมาอยู่ในความผิดปกตินี้ (Disabled World. Physical and Mobility Impairment information.) ซึ่งผู้บกพร่องกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่สามารถเดินทางได้เป็นอย่างดีแต่มีปัญหาในด้านเรื่องการเดินทาง การเข้าถึงของแหล่งท่องเที่ยว ที่พักและต่าง ๆ

2. ความผิดปกติทางการได้ยิน (Hearing Disability) รวมคนที่หูไม่ได้ยินและไม่ได้ยินในบางส่วนที่เราเรียกว่า หูหนวก (Deaf) ส่วนคนที่มีปัญหาด้านการได้ยินแค่บางส่วนสามารถใช้งานเรื่องช่วยฟัง (Hearing aids) เพื่อช่วยเหลือในการฟัง ความผิดปกติทางการได้ยินสามารถมีมาแต่กำเนิดหรือสามารถเกิดขึ้นมาจากผลกระทบต่อร่างกายได้ในภายหลัง โดยคนที่มีความผิดปกติทางการได้ยินจะใช้ภาษามือในการสื่อสาร โดยภาษามือมากกว่าร้อยละได้ถูกใช้ทั่วโลกและภาษามือยังมีความซับซ้อนไม่น้อยกว่าภาษาปกติซึ่งส่วนมากผู้คนมักจะเข้าใจผิดว่าภาษามือไม่ใช่ภาษาจริง ๆ (Disabled World. Hearing Loss Disability.) ผู้บกพร่องกลุ่มนี้มักมีปัญหาในด้านการรับข้อมูลด้านเสียงประกาศต่าง ๆ และสังเกตได้จากคนภายนอก ทำให้ไม่ค่อยได้รับการช่วยเหลือมากนัก

3. ความผิดปกติทางการมองเห็น (Vision Disability) มีผู้คนมากมายที่มีความผิดปกติทางการมองเห็นหรือตาบอด การบาดเจ็บหรือโรคอย่างเช่น ตาบอด อุบัติเหตุทางดวงตาและอีกหลายโรคที่เกี่ยวข้อง(Disabled World. Vision Disability.) มีความคล้ายคลึงกับผู้บกพร่องทางหู มีปัญหาทางการรับข้อมูลที่ต้องมีการใช้ประสาทสัมผัสทางตาและการมองเห็นทำให้ยากต่อการเดินทางและเข้าถึงสถานที่ต่าง ๆ มากที่สุด

4. ผู้สูงอายุ (Elderly) ในกรณีของผู้สูงอายุ จากทางกฎหมายของผู้บกพร่องของอเมริกา (ADA) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า “คนที่มีอายุมากขึ้นส่วนมาก มักจะมีอาการของความบกพร่องเข้ามาด้วย อาจจะเป็น ตาเริ่มมีความบกพร่อง หูเริ่มไม่ได้ยินหรือร่างกายเริ่มมีความอ่อนแอลงมากกว่าที่จะทำกิจกรรมในชีวิตได้ ถึงแม้ว่าผู้สูงอายุจะคิดว่าตนเองไม่ได้มีความบกพร่อง แต่ถ้าดูความหมายของกฎหมายผู้บกพร่องในอเมริกาจะพบว่า “ผู้ที่มีปัญหาทางร่างกายหรือประสาทที่ทำให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินชีวิตประจำวัน” หมายความว่ามนุษย์คนนั้นมีความบกพร่อง” (Ageing and ADA)

นอกจากนี้ยังมีการพยากรณ์มูลค่าของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสำหรับคนพิการ (Bowell, 2015) ได้แก่ ความต้องการเดินทางท่องเที่ยวของคนพิการ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวต่อครั้งของนักท่องเที่ยวพิการ รายได้ทางการท่องเที่ยว และรายได้ทางการท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้นในทุกมิติ สำหรับความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวคนพิการ คือ พลังในการใช้จ่ายเพื่อให้ได้ท่องเที่ยวตามที่ต้องการ โดยค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวนั้นจะทวีคูณเสมอเนื่องจากต้องมีผู้ร่วมเดินทางไปด้วยทุกครั้ง กลุ่มคนพิการจึงเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ที่มีความน่าสนใจทั้งในด้านจำนวนและพลังในการใช้จ่าย ดังนั้นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จึงควรเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญ คือผู้ประกอบการที่ให้ความสนใจกับกลุ่มนักท่องเที่ยวคนพิการมีค่อนข้างน้อย ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวของไทย พบว่า จำนวนบริษัทที่รับจัดนำเที่ยวให้คนพิการมีเพียงไม่กี่บริษัท บริษัทส่วนใหญ่ยังไม่มี การนำเสนอรายการนำเที่ยวที่เฉพาะสำหรับคนพิการ

ทั้งนี้ในแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึกส่วนใหญ่ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เหมาะสมสำหรับคนพิการ เนื่องจากความไม่เข้าใจความต้องการของคนพิการ ความกลัวที่จะไม่สามารถดูแลหรือให้บริการที่ถูกต้องเหมาะสมได้ การไม่มีตัวเลขทางสถิติยืนยันจำนวนนักท่องเที่ยวคนพิการ (หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ, 2564)

2.8 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ในปัจจุบันจากด้วยการแพทย์ที่เพิ่มขึ้นและการเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุ (Ageing society) ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการท่องเที่ยว ด้วยจากมีลูกค้ายุคใหม่เพิ่มขึ้นและมีท่าทีว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยข้อมูลประชากรจาก WHO และ UN ในปี 2050 จะผู้สูง 1.5 ล้านคน และยังคงเพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณ และด้วยร่างกายของผู้สูงอายุจึงต้องมีการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งด้าน การเดินทาง การท่องเที่ยว และการสื่อสารให้ผู้สูงอายุมีความเข้าใจและสะดวกที่จะเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น ลูกค้ายุคใหม่ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นลูกค้ายุคใหม่ที่สำคัญที่จะเข้ามาเติมเต็มให้กับธุรกิจบริการและธุรกิจการท่องเที่ยว เพราะด้วยเวลาเมื่อมีการเกษียณ และด้วยเงินบำนาญ ทำให้เหล่าผู้สูงอายุมักเลือกเวลานี้ นำไปท่องเที่ยวและเดินทางสำหรับการพักผ่อนและหนีจากสภาพแวดล้อมเดิม ๆ ซึ่งสังเกตได้จากการเดินทาง เรือเฟอร์รี่ หรือเดินทางไปในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ จะเห็นถึงผู้สูงอายุมีพฤติกรรมที่แตกต่างไปในการท่องเที่ยว แต่จุดมุ่งหมายหลักคือการไปหาความสุขของแต่ละบุคคล

จากประชากรที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดกฎหมายคุ้มครองผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป โดยมาจากทาง UN หรือ United Nations (องค์การสหประชาชาติ) ดัดแปลงกฎหมายจาก การประชุมเพื่อสร้างจุดมุ่งหมายในปี 46/91 of 16 ธันวาคม 1991 โดยมีข้อความดังนี้ “จงมีความภาคภูมิใจที่ผู้สูงอายุได้ให้แก่สังคมของพวกเขา ทำให้แน่ใจว่าจะไม่มีกลุ่มของมนุษย์กลุ่มใด ไม่ได้รับสิทธิของ

ความเป็นมนุษย์ (Human Rights) จึงมีความภาคภูมิใจในความแตกต่างของเหตุการณ์ผู้สูงอายุ ไม่ใช่แค่ประเทศใดประเทศหนึ่งแต่เป็นประเทศเพื่อนบ้านและประเทศเพื่อนในโลกนี้ ด้วยวิทยาศาสตร์ที่ก้าวหน้าพร้อมกับมนุษย์สามารถมีอายุได้ยืนยาวขึ้น โดยถึงแม้ผลของวิทยาศาสตร์ออกมาว่าผู้สูงอายุ จะมีความสามารถด้านร่างกายต่ำลงตามอายุ จึงสร้างโอกาสที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมกับ เหตุการณ์ในปัจจุบันที่กำลังเกิดขึ้น จึงช่วยเหลือผู้ที่คอยดูแลผู้สูงอายุ โดยมีกฎดังนี้” (United Nations Human Rights. United Nations Principles for Older Persons.2563)

ทั้งนี้คำกล่าวที่ว่า “วิกฤติคนแก่” โดย คลื่นประชากรที่เกิดในปี พ.ศ. 2506 จะเข้าสู่อายุ 60 ปี ในอีก 5 ปีข้างหน้าเป็นลูกแรก และตามติดกันมาอย่างต่อเนื่อง และนี่คือที่มาของสังคมสูงอายุของ ประเทศไทย ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ หรือ สศช. คาดการณ์ ว่าในปี พ.ศ.2564 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงอายุแบบสมบูรณ์ คือ มีประชากรที่อายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 20 และในปี พ.ศ. 2579 จะเข้าสู่สังคมสูงอายุนับสุดยอด คือ มีประชากรที่อายุ ตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปร้อยละ 30 (สำนักงาน ก.พ., 2561) ดูเหมือนว่า “สังคมสูงอายุ” จะเป็นปรากฏการณ์ ที่เกิดขึ้นในหลายภูมิภาคของโลก รวมทั้งในประเทศไทยด้วย ผลกระทบของสังคมสูงอายุต่อเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ รัฐบาลออกนโยบายทางสังคมหลายอย่างที่มี เป้าหมายเพื่อรองรับสังคม สูงอายุ หลายองค์กรทั้งภาครัฐ และบริษัทธุรกิจเอกชนต่างประกาศกลยุทธ์เพื่อปรับตัว รองรับบริการที่ ประชากรในสังคมแก่ตัวลง เมื่อทุกวงการตื่นตัวอย่างกว้างขวางแบบนี้ ก็ควรที่จะ มีความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับ “สังคมสูงอายุ” และ “สถานการณ์ผู้สูงอายุ” เพื่อจะได้มองสภาพการณ์และ ผลกระทบได้ตรงกัน อันจะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้ องค์กร “อยู่รอด เติบโต เป็นเลิศ และ ยั่งยืน” ท่ามกลาง โครงสร้างประชากร ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนั่นเอง

ปัจจุบันสังคมโลกเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เช่นเดียวกับประเทศไทยปัจจุบันกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) จากข้อมูลของ United Nations World Population Aging พบว่า ประชากร ที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ได้แก่ เด็ก และผู้สูงอายุ มีจำนวนมากกว่า ประชากรวัยแรงงาน ถือเป็นครั้งแรก ในประวัติศาสตร์ที่ประชากรวัยเด็กมีจำนวนน้อยกว่าผู้สูงอายุ สถานการณ์ดังกล่าวเป็นผลมาจากการลดภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็ว รวมถึงการลดลงอย่างต่อเนื่องของระดับการตายของประชากร ทำให้จำนวนสัดส่วนประชากรในวัยผู้สูงอายุของไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลประชากรของ ประเทศไทยปี 2559 ประชากรไทย มีจำนวนรวม 65,931,550 ล้านคน เป็นประชากร ผู้สูงอายุ 9,934,309 คิดเป็นร้อยละ 15.07 แสดงกับระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ และในปี 2561 ประเทศไทยมีจำนวน ประชากรผู้สูงอายุถึง 1 ใน 5 ของประชากรทั้งหมด จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงนำมาสู่ความสนใจในการ การศึกษาการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุ อันประกอบไปด้วย

1. ผู้สูงอายุควรได้รับอาหารน้ำที่อยู่อาศัยเครื่องแต่งกายและการดูแลสุขภาพอย่างเพียงพอผ่านการจัดการรายได้การสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชนและการช่วยเหลือตนเอง
2. ผู้สูงอายุควรมีโอกาสทำงานหรือเข้าถึงโอกาสในการสร้างรายได้อื่น ๆ
3. ผู้สูงอายุควรมีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าจะถอนตัวออกจากกำลังแรงงานเมื่อใดและเวลาใด
4. ผู้สูงอายุควรเข้าถึงโปรแกรมการศึกษาและการฝึกอบรมที่เหมาะสม
5. ผู้สูงอายุควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและปรับให้เข้ากับความสุขส่วนตัวและความสามารถที่เปลี่ยนแปลงไป
6. ผู้สูงอายุควรอยู่บ้านให้นานที่สุดเท่าที่จะสามารถเป็นไปได้การมีส่วนร่วม
7. ผู้สูงอายุควรมีการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดและการดำเนินการตามนโยบายที่ส่งผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่ที่ดีของพวกเขาและแบ่งปันความรู้และทักษะของพวกเขา กับคนรุ่นใหม่
8. ผู้สูงอายุควรสามารถแสวงหาและพัฒนาโอกาสในการบริการแก่ชุมชนและทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครในตำแหน่งที่เหมาะสมกับความสนใจและความสามารถของพวกเขา
9. ผู้สูงอายุควรสามารถสร้างกลุ่มเพื่อสุขภาพขึ้นมาในการเข้ากลุ่มสังคมกับผู้สูงอายุท่านอื่น
10. ผู้สูงอายุควรได้รับประโยชน์จากการดูแลและปกป้องครอบครัวและชุมชนตามระบบค่านิยมทางวัฒนธรรมของแต่ละสังคม
11. ผู้สูงอายุควรมีการเข้าถึงการดูแลสุขภาพเพื่อช่วยให้พวกเขารักษาหรือฟื้นฟูระดับความผาสุกทางร่างกายจิตใจและอารมณ์ในระดับที่เหมาะสมและเพื่อป้องกันหรือชะลอการเจ็บป่วย
12. ผู้สูงอายุควรได้รับบริการทางสังคมและทางกฎหมายเพื่อยกระดับความเป็นอิสระการปกป้องและการดูแลตนเอง
13. ผู้สูงอายุควรสามารถใช้การดูแลระดับสถาบันที่เหมาะสมในการคุ้มครองฟื้นฟูและกระตุ้นสังคมและจิตใจในสภาพแวดล้อมที่มีมนุษยธรรมและปลอดภัย
14. ผู้สูงอายุควรได้รับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานเมื่ออยู่ในที่พักพิงการดูแลหรือการบำบัดรวมถึงการเคารพในศักดิ์ศรีความเชื่อความต้องการและความเป็นส่วนตัวและสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดูแลและคุณภาพชีวิตของพวกเขา
15. ผู้สูงอายุควรมีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่
16. ผู้สูงอายุควรเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาวัฒนธรรมจิตวิญญาณและนันทนาการของสังคม
17. ผู้สูงอายุควรมีชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและปลอดภัยและปราศจากการเอาเปรียบและทำร้ายร่างกายหรือจิตใจ
18. ผู้สูงอายุควรได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมโดยไม่คำนึงถึงอายุเพศเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ ความบกพร่องหรือสถานะอื่น ๆ และมีคุณค่าโดยไม่ขึ้นกับการสนับสนุนทางเศรษฐกิจ

การพึ่งพาตนเองนั้น ถือเป็นการใช้ภูมิปัญญาที่จะรู้จัก พื้นฐาน และศักยภาพของตนเองเพียงพอที่จะเรียนรู้อย่างมีสติที่จะเลือกสรรวิชาความรู้รวมทั้ง เทคโนโลยีจากภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม และในขณะเดียวกัน ก็มีวิชาความรู้ของตนเองที่จะเสนอต่อโลกภายนอกด้วยไม่ใช่เพื่อประกวดประชัน หรือช่วงชิงประโยชน์ได้เสียกัน หากเพื่อเป็นสื่อประสานปรองดองความรู้ ประสบการณ์ และประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กับประชาชาติบ้านใกล้เรือนเคียง และได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชีวิต ในด้านการพึ่งตนเอง และ การพัฒนาที่ยั่งยืนของชนบทต้องประกอบด้วย 2 มิติใหญ่ ๆ คือ มิติที่มองที่ละกรอบความคิดเป็นตัวชีวิต คือ ใช้ปัจจัยภายในตนเองเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรภายในตนเอง อีกมิติหนึ่ง คือ ของการพึ่งพาอาศัยกัน และกันระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายในเชิงการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในทางเศรษฐกิจอีกด้วย (เสนห์ จามริก, 2541)

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัลยา สว่างคง (2566) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการในประเทศไทย: การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้จากการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สรุปรงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการในประเทศไทยในรอบ 10 ปี และ 2) วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการในประเทศไทยในรอบ 10 ปี งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงเอกสารโดยรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลวิชาการ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง เนื้อหาและใช้สถิติเชิงพรรณนาในการนำเสนอข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการในประเทศไทยมีจำนวน จำกัดโดยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่เลือกศึกษาคนพิการทางการเคลื่อนไหวในเขตกรุงเทพฯ และ ปริมณฑล ส่วนการวิเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยที่ผ่านมา สามารถจำแนกออกได้เป็น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวของคนพิการ 2) การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยวคนพิการ 3) พฤติกรรมและแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคนพิการ และ 4) ประเด็นอื่น ๆ เช่น การตลาด และการใช้สื่อออนไลน์ ทั้งนี้หน่วยงานและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องสามารถนำองค์ความรู้นี้ไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคนพิการต่อไปได้

ธนวัฒน์ สุกนารวงศ์ และมณฑกานติ ชุบชวงค์ (2565) ปัจจัยส่งเสริมการตัดสินใจในการท่องเที่ยวและแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่อยู่อาศัย ในเขตกรุงเทพมหานครงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่งเสริมการตัดสินใจในการท่องเที่ยว 2) ปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดในการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3) ปัจจัยส่งเสริมการตัดสินใจในการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อปัจจัยผลักดัน และ

ปัจจัยดึงดูดในการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่อยู่อาศัย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยทำการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างของคนพิการทางการเคลื่อนไหวจากสมาคมคนพิการกรุงเทพมหานคร และสมาคมนักกีฬาคนพิการ จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการตัดสินใจในการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวมากที่สุดคือด้านความพร้อมในการรองรับกลุ่มคนพิการ โดยประเด็นที่สำคัญที่สุด คือ การมีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ป้ายสัญลักษณ์สำหรับคนพิการ และที่พักราคาลดพิเศษสำหรับคนพิการ ปัจจัยที่ผลักดันการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวมากที่สุด คือ เพื่อต้องการพักผ่อนและผ่อนคลาย ต้องการท่องเที่ยวกับครอบครัว และเพื่อฟื้นฟูสุขภาพ และปัจจัยดึงดูดในการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหว คือ ความงดงามของแหล่งท่องเที่ยว ความแปลกใหม่ของแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวมีการให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัย และความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ปัจจัยส่งเสริมการตัดสินใจในการท่องเที่ยวด้านการประชาสัมพันธ์ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่อยู่อาศัย ในเขตกรุงเทพมหานครมากที่สุด ตามด้วยปัจจัยด้านราคา ตามลำดับ

ธีร์ ตรงจิตพิทักษ์ และ ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์ (2564) พฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือคนพิการทางการเคลื่อนไหวในกรุงเทพมหานครและในปริมณฑล จากองค์กรคนพิการ 9 แห่ง จำนวน 400คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีกำหนดโควตา และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่าคนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 46-55 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาและไม่ได้เรียน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,000-10,000 บาท สาเหตุความพิการเกิดจากอุบัติเหตุ และใช้เก้าอี้เข็นคนพิการช่วยในการเคลื่อนไหวคนพิการทางการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่แสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งดึงดูดใจหรือแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อน/คนรู้จัก มีความชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก ทะเล ภูเขา มักจะเล่าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่อำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีสำหรับคนพิการให้แก่ผู้อื่นฟังเพื่อแนะนำให้ไปท่องเที่ยว ศึกษาเส้นทางและวิธีการในการเดินทางอย่างดีก่อนออกจากบ้าน เดินทางท่องเที่ยวกับครอบครัว เดินทางท่องเที่ยวโดยใช้รถส่วนตัว และกลับมาทบทวนถึงปัญหาที่พบในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพิจารณาในการไปท่องเที่ยวครั้งต่อไป ใช้บริการที่พักประเภทโรงแรม/รีสอร์ท ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเลือกที่พัก คือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหว ไม่เลือกใช้บริการการท่องเที่ยวจากบริษัท น าเที่ยว ปัจจัยในการเลือกบริษัท

นำเที่ยวที่สำคัญที่สุดคือ บริษัทนำเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับคนพิการ ขอบถ่ายภาพยนตร์ไปท่องเที่ยว และเลือกกิจกรรมที่ทำ ให้ได้รับความรู้ ไม่ใช่บริการส่งไปรษณีย์และโทรศัพท์สาธารณะในบริเวณ แหล่งท่องเที่ยว แต่ใช้บริการตู้เอทีเอ็มบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

พงษ์พันธ์ พุทธิวิศิษฎ์ และวราวิชต์ มัชฌมบุรุษ (2559) การศึกษาเรื่องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเชิงธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของคนพิการ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมเชิงธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของคนพิการ ในจังหวัดเชียงใหม่
- 2) พัฒนารูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเชิงธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของคนพิการจังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ซึ่งประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ทำงานบริการที่สถานประกอบการต้องการ และความต้องการให้คนพิการเข้าไปมีส่วนร่วมเชิงธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในปัจจุบันและอนาคต และแบบสอบถามการเข้าไปมีส่วนร่วมเชิงธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของคนพิการและความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในอนาคต กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 536 กลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมเชิงธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของคนพิการ จำนวน 13 ท่าน ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเชิงธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของคนพิการ จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ 1) การเปิดโอกาสให้คนพิการเข้าไปมีส่วนร่วมเชิงธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 2) การพัฒนาทักษะความสามารถของคนพิการ 3) การปรับปรุงมาตรการทางภาษีและนโยบายส่งเสริมการท างานของคนพิการจากภาครัฐ โดยทุกกระบวนการจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องในการสลับบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้ อำนวยการ ผู้ดำเนินการและผู้สนับสนุน

กัลยา สว่างคง (2560) ได้ศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวสำหรับผู้ที่มีความบกพร่อง: ความท้าทายสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และมีความสำคัญทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ ถือว่าเป็นความท้าทายใหม่ของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย โดยได้นำเสนอใน 4 ประเด็นหลักคือ 1) ผู้ที่มีความบกพร่องและการท่องเที่ยวสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องในกระแสโลก 2) มูลค่าทางการตลาดของนักท่องเที่ยวผู้ที่มีความบกพร่อง 3) ปัญหาและอุปสรรคของผู้ที่มีความบกพร่องในการเดินทางท่องเที่ยว และ 4) แนวทางการดำเนินงานของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อผู้ที่มีความบกพร่อง ที่นอกจากจะตอบสนองสิทธิอันพึงมีของผู้ที่มีความบกพร่องแล้วยังนำไปสู่โอกาสทางธุรกิจอีกด้วย

นุชรา แสงสุข (2560) ได้ศึกษา การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกายที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการท่องเที่ยว ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และแนวทางการสนทนากลุ่ม จากข้อมูลสรุปการศึกษาความคิดเห็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

ผลการวิจัยพบว่าผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานครสำหรับกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกายในระดับ มาก ในทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม ด้านธุรกิจท่องเที่ยว ด้านการตลาดท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และด้านจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสภาพปัญหาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับการใช้งานจริง ไม่สามารถเข้าถึงการบริการข้อมูลได้อย่างสะดวก ธุรกิจที่พำนักบางแห่งยังไม่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกายได้และไม่สามารถเข้าถึงธุรกิจร้านอาหารบางแห่งได้ ความรู้สึกกังวลต่อทัศนคติของชุมชนท้องถิ่นและบุคคลทั่วไป และไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างในแหล่งท่องเที่ยวได้การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ได้แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม ด้านธุรกิจท่องเที่ยว ด้านการตลาดท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และด้านจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล และ ธีระวัฒน์ จันทิก (2561) ได้ศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของกลยุทธ์และพัฒนากลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวระดับเมืองรองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) และวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) โดยการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 17 คนในรอบที่ 1 แล้วใช้แบบสอบถามถามกลับยังผู้ให้ข้อมูลหลักอีกครั้งในรอบที่ 2 เพื่อให้ทราบแนวโน้มองค์ประกอบของกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวระดับเมืองรองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุคุณภาพ แล้วนำมาวิเคราะห์ SWOT analysis ด้วย TOWS matrix เพื่อให้ได้

ร่างองค์ประกอบ จากนั้นนำเข้าสู่การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) จากนักท่องเที่ยวยุคสูงอายุจำนวน 300 คน เพื่อเป็นการยืนยันองค์ประกอบในการนำไปสู่การจัดทากลยุทธ์โดยการจัดประชุมเชิงนโยบายกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวสำหรับจัดทากลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวระดับเมืองรองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวระดับเมืองรองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุคุณภาพ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลัก 25 องค์ประกอบย่อยคือ 1) การรักษาอัตลักษณ์ล้านนา (Maintaining identity) 2) ปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยว (Infrastructure) 3) การอำนวยความสะดวก (Management) 4) กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity) 5) การพึ่งพาเมืองท่องเที่ยวหลัก (Dependence on principle town) 6) การสร้างความผูกพันทางการท่องเที่ยว (Engagement) 7) มาตรฐาน (Standard) และ 8) ความยั่งยืน (Sustainability) โดยนำเสนอกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวระดับเมืองรองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุคุณภาพนี้ภายใต้แนวคิดชื่อว่า “MADE MISS” หรือเที่ยวเมืองรองทำให้คิดถึง ที่ให้ความหมายว่าเมื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้มาท่องเที่ยวเมืองรองจะทำให้เกิดความคิดถึงเกิดความฉิวฉิว ซึ่งงานวิจัยนี้ช่วยให้ภาครัฐภาคเอกชน ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการนำกลยุทธ์แต่ละด้านมาเป็นตัวขับเคลื่อนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สิริรัตน์ ขอบขาย, สันติภาพ คำสะอาด และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว และผู้สูงอายุของจังหวัดอุบลราชธานี. การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษา ประเมินและวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้พิการและผู้สูงอายุ 2. เพื่อศึกษา ประเมินและวิเคราะห์และเปรียบเทียบศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อการพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ 3. เพื่อเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานีสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจด้านท่องเที่ยวและผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม แบบประเมินและแบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในภาพรวมระดับมาก มีความคาดหวังต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวภาพรวมอยู่ในระดับที่มาก และสามารถจัดกลุ่มองค์ประกอบสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุได้ 3 กลุ่มและการประเมินความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 13 แห่ง พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมระดับสูง 5 แห่ง มีความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับพอใช้ 3 แห่ง และมีความพร้อมขององค์ประกอบของการท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ผลการเปรียบเทียบศักยภาพพบว่ามียุทธศาสตร์สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อิสระ อูปดี (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจ การเปิดรับข่าวสาร การตัดสินใจและรูปแบบการเดินทางเที่ยวของผู้ที่มีความบกพร่อง. การวิจัยนี้มุ่งสำรวจแรงจูงใจการเปิดรับข่าวสารการตัดสินใจ พฤติกรรมการท่องเที่ยวและรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของผู้ พิการ เพื่อให้ ได้ ความรู้ ในมุมมอง ด้านของการท่องเที่ยวของกลุ่มการตลาดแนวใหม่ ซึ่งเริ่มมีอิทธิพลในสังคมโลกในปัจจุบันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้วิธีการวิจัยใช้ วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างผู้ พิการ 3 ประเภท ได้แก่ ผู้ พิการทางการมองเห็นผู้ พิการทางการได้ยินและผู้พิการทางการเคลื่อนไหว จำนวน 415 คน

ผลการวิจัย พบว่า ผู้พิการมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวทั้งแบบปัจจัยผลักดันและแบบปัจจัยดึงดูดอยู่ในระดับมากมีการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวในด้านแหล่งข้อมูลเนื้อหาและช่องทางอยู่ในระดับปานกลางมีการตัดสินใจท่องเที่ยวแบบวางแผนไว้ล่วงหน้าในระดับมากและท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมากที่สุดในด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวพบว่าผู้พิการเดินทางท่องเที่ยว 1-2 ครั้งต่อปี ใช้เวลา 2 วัน ในการท่องเที่ยวแต่ละครั้งท่องเที่ยวในวันหยุดใช้จ่ายในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง 1,000-3,000 บาทเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวท่องเที่ยวกับครอบครัวและจัดการท่องเที่ยวด้วยตัวเองมากที่สุดพฤติกรรมระหว่างการท่องเที่ยวพบว่าผู้พิการมีการถ่ายภาพขณะท่องเที่ยวและโพสต์ภาพหลังการท่องเที่ยวรวมทั้งเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่อำนวยความสะดวกที่ดีให้กับผู้พิการท่านอื่น ๆ และทบทวนถึงปัญหาที่พบเพื่อพิจารณาในการท่องเที่ยวครั้งต่อไปผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าแรงจูงใจในการท่องเที่ยวทั้งแบบปัจจัยผลักดันและแบบปัจจัยดึงดูดมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวในด้านแหล่งข้อมูลเนื้อหาและช่องทางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำและมีทิศทางแปรตามกันนอกจากนี้ยังพบว่าการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำและมีทิศทางแปรตามกันและเนื้อหาการเปิดรับข่าวสารด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยด้านสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Hyoungeun Moon et al. (2022) Armchair Tourism สำรวจประสบการณ์การเดินทางที่เป็นนวัตกรรมใหม่ของแต่ละบุคคลในยุค COVID-19 การศึกษานี้ตรวจสอบองค์ประกอบเชิงประสบการณ์ของการเดินทางด้วย Armchair Tourism และผลกระทบต่อตอบสนองของนักเดินทาง ซึ่งรวมถึงการรับรู้ถึงความถูกต้อง ภาพลักษณ์ของจุดหมายปลายทาง และความตั้งใจเชิงพฤติกรรม โดยใช้วิธีการแบบผสมผสาน คำตอบแบบสำรวจทั้งหมด 414 กลุ่มตัวอย่าง ที่รวบรวมผ่านการวิจัยออนไลน์ โดยการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน และการสร้างแบบจำลองสมการโครงสร้าง

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความรู้สึกทางไกล และการมีส่วนร่วมกันเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งสร้างความถูกต้องและภาพลักษณ์ปลายทางในเชิงบวก การรับรู้ถึงความสะดวกในการใช้งานเครื่องมือที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการสร้างภาพลักษณ์ของจุดหมายปลายทางให้เป็นที่ยอมรับ ในขณะที่การโต้ตอบทางออนไลน์กับตนเอง และผู้อื่นนั้น สร้างความรู้สึกที่แท้จริงด้วยประสบการณ์การเดินทางแบบ Armchair Tourism การวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพที่รวบรวมได้ โดยใช้คำถามปลายเปิดแสดงให้เห็นว่า นักเดินทางได้รับประสบการณ์การเดินทางด้วยตนเอง และแก้ไขความเครียดทางจิตใจผ่านการเดินทางด้วย Armchair Tourism

Hsiao-Hsien Lin et al. (2021) การศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนา และวัฒนธรรม สามารถสร้างชีวิตที่ยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการพักผ่อนสำหรับผู้สูงอายุ และส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต จากมุมมองของความพึงพอใจ สุขภาพกาย และจิตใจ การเดินทางเข้า การศึกษานี้สำรวจว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนา และวัฒนธรรมสามารถสร้างสภาพแวดล้อมชีวิต และการพักผ่อนที่ยั่งยืน เป็นมิตรสำหรับผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย และสุขภาพจิตหรือไม่ การวิจัยนี้ใช้วิธีการแบบผสม รวบรวมแบบสอบถาม 700 ชุด ใช้ซอฟต์แวร์ทางสถิติ SPSS 22.0 และวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน และการทดสอบ PPMCC : Coefficient (PPMCC) Method

นักวิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง รวบรวมความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ 6 คน และสุดท้ายวิเคราะห์ด้วยการอธิบายเกี่ยวกับกฎหมาย ผลการวิจัย พบว่า ผู้คนต่างเพศ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับกิจกรรม DIY (Do it yourself) ของการท่องเที่ยวในด้านความพึงพอใจในการพักผ่อน แผนการเดินทาง พื้นที่การพักผ่อน ป้าย และคำแนะนำ ชุมชนและบริการศูนย์บริการ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และการขนส่งสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในชีวิตด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิตเพิ่มขึ้น อาการปวดศีรษะ หรือ ความกดดันบนศีรษะลดลง ปัญหาปวดหลังลดลง และกลุ่มตัวอย่างไม่มีความวิตกกังวล และเสียอารมณ์อีกต่อไป มีความตั้งใจมากขึ้นที่จะเยี่ยมชมสถานที่บางแห่ง และแบ่งปันประสบการณ์ การศึกษานี้พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในหัวข้อเหล่านี้ ($p < 0.01$) นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ แม้ว่าสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ภูมิทัศน์ และความรู้สึกจะมีอิทธิพลมากที่สุด แต่สุขภาพกาย และจิตใจก็ดีขึ้น ความเต็มใจที่จะเดินทางก็จะยิ่งดีขึ้นเท่านั้น

Phathinan Thaitatkul et al. (2022) การศึกษาการเคลื่อนไหว กิจกรรม และความสุขในวัยชรา : กรณีผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรของประเทศไทยกำลังเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างรวดเร็ว การกำหนดนโยบายจึงจำเป็นต้องเข้าใจวิธีการสนับสนุนสวัสดิการของชุมชนผู้สูงอายุ การใช้เมตริกที่เกี่ยวข้องกับความสุขเชิงอัตวิสัย (Subjective Well - Being, SWB) ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ความสุขโดยรวม การศึกษามีความเชื่อมโยงระหว่าง SWB กับการเคลื่อนไหว พฤติกรรมการเดินทาง และกิจกรรมนอกร้านของผู้สูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจได้ดีขึ้นว่า ปัจจัยใดมีส่วนทำให้

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุดีขึ้น การสำรวจผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ทำการวิเคราะห์ Latent Class Analysis และสมการการถดถอยโลจิสติก เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์เหล่านี้ พบว่าผู้สูงอายุที่กระตือรือร้นมีแนวโน้มที่จะมีระดับ SWB สูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้ออกกำลังกาย การใช้ระบบขนส่งสาธารณะ และกิจกรรมนอกบ้าน มีความสัมพันธ์กับ SWB ของผู้สูงอายุที่กระตือรือร้นในประเทศไทย

Sutatip Chavanavesskul and Pakorn Meksangsouy (2022) การศึกษาสถานการณ์ประชากรในประเทศไทยในปัจจุบันกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ กลุ่มผู้สูงอายุเป็นตลาดใหม่ของธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งปกติกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้สูงอายุกำลังซื้อสูง งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ โดยใช้บริการขนส่งสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร พื้นที่ศึกษามีระบบขนส่งสาธารณะให้เลือกหลายรูปแบบ และสะดวกต่อการเดินทาง สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้สูงอายุในเมืองใช้ชีวิต และทำกิจกรรมนอกบ้านได้ดี พื้นที่ให้บริการขนส่งสาธารณะในระยะทางที่กำหนด ภายใต้ข้อจำกัดของผู้สูงอายุ สามารถเดินทางถึงสถานขนส่งสาธารณะได้ในระยะ 400 เมตร และใช้เวลาเดินเฉลี่ย 1.21 เมตรต่อวินาทีในพื้นที่กรุงเทพฯชั้นใน ประกอบด้วยห้างสรรพสินค้า 87 แห่ง สถานที่ท่องเที่ยว 237 แห่ง และสวนสาธารณะ 79 แห่ง

United Nations publication (2022) การศึกษาการเดินทางสามทศวรรษสู่การมีส่วนร่วม : การประเมินสถานะของการพัฒนาที่คำนึงถึงความพิการในเอเชีย และแปซิฟิก ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเป็นที่อยู่อาศัยของผู้พิการมากกว่า 700 ล้านคน ที่เผชิญกับอุปสรรคสำคัญในการใช้ชีวิต และมีส่วนร่วมในสังคม เพื่อส่งเสริมสิทธิความเท่าเทียม และการพัฒนาที่คำนึงถึงความพิการ สมาชิกของคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก (ESCAP) ได้ริเริ่มทศวรรษแห่งคนพิการแห่งเอเชีย และแปซิฟิกติดต่อกัน 3 สมัย โดยเริ่มในปี พ.ศ. 2536 เป็นระยะเวลาเกินกว่า 2 ทศวรรษที่มีส่วนสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงของ โดยมองว่าคนพิการเป็นผู้ถือสิทธิ และยังคงกระตุ้นแรงผลักดันในระดับภูมิภาค ซึ่งเป็นรากฐานเบื้องต้นสำหรับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

จากความสำเร็จที่ผ่านมา ประเทศสมาชิก ESCAP ได้ประกาศทศวรรษแห่งคนพิการแห่งเอเชียและแปซิฟิก พ.ศ. 2556 - 2565 และใช้ยุทธศาสตร์ (Incheon Strategy) เพื่อ "สร้างสิ่งที่ถูกต้องอย่างแท้จริง" สำหรับคนพิการในเอเชียและแปซิฟิกในปี พ.ศ. 2555 โดยมีเป้าหมายการพัฒนาเฉพาะความพิการ 10 ประการ ปฏิญญาปักกิ่งที่รับรองในปี 2560 รวมถึงแผนปฏิบัติการเพื่อเร่งรัดการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ (Incheon Strategy) ระบุชุดของนโยบายที่จะดำเนินการโดยรัฐบาลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภาคประชาสังคม และ ESCAP ภายใต้แต่ละเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ESCAP ได้ทำการทบทวนขั้นสุดท้ายของการดำเนินการเพื่อประเมินสถานะปัจจุบันของการพัฒนาที่คำนึงถึงความพิการในเอเชีย และแปซิฟิก และต่ออายุพันธสัญญาในระดับภูมิภาคในการ "ทำให้สิทธิเป็นจริง" สำหรับคนพิการ ปฏิญญาจากการที่ว่า ด้วยทศวรรษแห่งคนพิการแห่งเอเชีย และแปซิฟิก พ.ศ. 2566 - 2575 ได้รับการรับรองในการประชุมระดับสูงระหว่างรัฐบาล ว่าด้วยการพิจารณาขั้นสุดท้ายของ

ทศวรรษที่สามซึ่งจัดขึ้นที่กรุงจาการ์ตา และทางออนไลน์ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 ปฏิญญานี้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมสำหรับ ภูมิภาคในการปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่จะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังด้วยการพัฒนาที่คำนึงถึงความพิการ

วัตถุประสงค์ของเอกสารฉบับนี้ คือ การรวบรวมความคืบหน้าที่เกิดขึ้น และความท้าทายที่เหลืออยู่เกี่ยวกับการพัฒนาที่คำนึงถึงความพิการในเอเชีย และแปซิฟิก ข้อมูลและแนวปฏิบัติล่าสุดที่ดำเนินการโดยรัฐบาล องค์กรภาคประชาสังคม และองค์กรระหว่างประเทศได้รับการรวบรวมเพื่อแจ้งการกำหนดนโยบายและแผนงานเชิงนวัตกรรมเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความพิการ

Tangchung KanORCID et al. (2022) การศึกษา การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพช่วยเพิ่มความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ การศึกษานี้ศึกษา พบว่า การแบ่งปันวัฒนธรรมท้องถิ่น และค่านิยมที่เห็นแก่ผู้อื่นจากผู้สูงอายุส่งผลต่อระดับความพึงพอใจต่อการเดินทาง และความพึงพอใจในชีวิต ผ่านการเลือกผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างไร การศึกษานี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยเชิญนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมจำนวน 1,000 คนเข้าร่วมการสำรวจ ในพื้นที่แหล่งน้ำพุร้อนในไต้หวัน คำถามที่ใช้ในแบบสอบถามจำนวน 242 รายการ

การวิเคราะห์ และสมมติฐานการวิจัยได้รับการประเมินด้วย partial least squares (pls) regression analysis โดยใช้ซอฟต์แวร์ SPSS และ Smart PLS ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้สูงอายุ รอคอยที่จะได้พักผ่อนกับสมาชิกคนอื่น ๆ เพื่อเพลิดเพลินกับคุณค่าท้องถิ่นของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ณ แหล่งท่องเที่ยว ผู้ให้บริการจัดหาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่เหมาะสม และพิเศษ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวสูงอายุ ในทำนองเดียวกันเจ้าของโรงแรม จะเพิ่มความสะดวกสบายให้กับผู้สูงอายุนักการตลาดของบริษัทท่องเที่ยว สามารถเน้นความสนุกสนานของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยการโฆษณา ดังนั้นประสบการณ์การเดินทางที่มีความสุข จึงมีส่วนช่วยสร้างศักดิ์ศรีและคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ในการทำวิจัยครั้งนี้ลำดับขั้นตอนการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology Methodology) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) แบบมีเกณฑ์ (Criterion) จากนั้นผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจงจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และ ตัวแทนผู้ประกอบการเคลื่อนไหว ตัวแทนผู้ประกอบการไต่ยืน ตัวแทนผู้บกพร่องทางสายตา และตัวแทนผู้สูงอายุ จำนวน 34 ท่าน

ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงดำเนินการนำข้อมูลเบื้องต้นเข้าสู่การการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) สำหรับภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รวมทั้ง นักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้พิการผู้สูงอายุ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพแบบสามเส้า (Triangulation) ยืนยันผลลัพธ์การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการจัดอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) จากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ผลลัพธ์เชิงคุณภาพได้ถูกเชื่อมโยงกับการวิเคราะห์ นโยบายเกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบเชิงการจัดการอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในมิติต่าง ๆ แล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์นโยบายอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) การจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สู่การขับเคลื่อนนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

3.1 วิธีดำเนินการศึกษา และขั้นตอนการศึกษา

ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยดำเนินการศึกษา และขั้นตอนการศึกษาไปตามระเบียบวิธีวิจัย โดยให้สอดคล้องกับคำถาม และวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้กำหนดการดำเนินงานตามกรอบกระบวนการวิจัย (Research Process Framework) โดยมีขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 5 กระบวนการภายใต้กรอบกระบวนการวิจัย ดังต่อไปนี้

กระบวนการที่ 1. : การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ประกอบด้วย 1 ขั้นตอนหลัก และ 3 ขั้นตอนย่อย

ขั้นตอนที่ 1. : การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยการศึกษารวบรวมเอกสาร วารสาร และงานวิจัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย คือ

ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 และแผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นการศึกษาแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Analysis) จากเอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาประเด็นเชิงการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล และการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยนำมาสรุปตีความ และขยายความ สำหรับการสร้างความเชื่อมโยง สอดคล้องต่อผลของงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1.2 การศึกษาแผนยุทธศาสตร์ระดับกระทรวง ประกอบด้วยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นการศึกษาแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Analysis) จากเอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวนโยบายการท่องเที่ยว ด้วยการพิจารณาด้าน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ แผนยุทธศาสตร์ และแผนงานเชิงยุทธศาสตร์ในมิติต่าง ๆ โดยนำมาสรุป ตีความ และขยายความ สำหรับการสร้างความเชื่อมโยง สอดคล้องต่อผลของงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1.3 การศึกษารูปแบบอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all) เป็นการศึกษาแบบวิจัย เอกสาร (Documentary Analysis) จากเอกสาร วารสาร หนังสือ และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้ขอบเขตงานวิจัย

กระบวนการที่ 2. : การศึกษาข้อมูลเชิงลึก

ประกอบด้วย 1 ขั้นตอนหลัก

ขั้นตอนที่ 2. : การศึกษาข้อมูล ทุติยภูมิ (Secondary Data) ด้วยการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย 1 ขั้นตอนย่อย คือ

ขั้นตอนที่ 2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้านอารยสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยว ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ประกอบด้วยผู้ให้สัมภาษณ์ ในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รวมถึงการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) แบบมีเกณฑ์ (Criterion) โดยต้องเป็นผู้มีความเกี่ยวข้องในเชิงนโยบาย หรือระดับการปฏิบัติการ และเชิงวิชาการ รวมกันใน ประกอบไปด้วย บุคลากรทางการท่องเที่ยวระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทั้งภาครัฐและเอกชน นักวิชาการ ตัวแทนผู้พิการ และตัวแทนผู้สูงอายุ ซึ่งดำเนินการสัมภาษณ์ได้ทั้งสิ้น 34 ท่าน จนทำให้ข้อมูลอิ่มตัว (Saturated Data) ประกอบไปด้วย

1) หน่วยงานภาครัฐของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วย

1. การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชลบุรี	1 ท่าน
2. การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดระยอง	1 ท่าน
3. การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดฉะเชิงเทรา	1 ท่าน
4. องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี	1 ท่าน
5. องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง	1 ท่าน
6. องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา	1 ท่าน
7. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี	1 ท่าน
8. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง	1 ท่าน
9. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดฉะเชิงเทรา	1 ท่าน
10. องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ
เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.3)	2 ท่าน
11. สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวชลบุรี	1 ท่าน
12. สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระยอง	1 ท่าน
13. สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวฉะเชิงเทรา	1 ท่าน
14. ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา	1 ท่าน

2) ภาคเอกชนของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วย

1. ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนตะเคียนเตี้ย	1 ท่าน
2. ผู้ประกอบการชุมชนบ้านซากแก้ว	1 ท่าน
3. ผู้ประกอบการโรงแรม	1 ท่าน
4. ผู้ประกอบการร้านอาหาร	1 ท่าน
5. ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว	1 ท่าน
3) นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว	
1. มหาวิทยาลัยบูรพา	2 ท่าน
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	2 ท่าน
3. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
วิทยาเขตระยอง	2 ท่าน
4. คณะที่ปรึกษาทางธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยศิลปากร	2 ท่าน
5. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม	1 ท่าน
4) ตัวแทนผู้พิการ	3 ท่าน
5) ตัวแทนผู้สูงอายุ	2 ท่าน

กระบวนการที่ 3. : การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ประกอบด้วย 1 ขั้นตอนหลัก และ 3 ขั้นตอนย่อย

ขั้นตอนที่ 3. : การแสดงผลการวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จาก การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย คือ

ขั้นตอนที่ 3.1 นโยบายอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ขั้นตอนที่ 3.2 การจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ขั้นตอนที่ 3.3 พัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

กระบวนการที่ 4. : การตรวจสอบผลการวิจัย

ประกอบด้วย 1 ขั้นตอนหลัก

ขั้นตอนที่ 4.1 ตรวจสอบข้อมูลผลการวิจัย การตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งที่มา ต่าง ๆ อันได้แก่

- 1) แหล่งเวลา
- 2) แหล่งพื้นที่
- 3) แหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน

การตรวจสอบผลการวิจัยให้มีความถูกต้อง และเที่ยงตรงมากที่สุด จนได้มาซึ่งผลการวิเคราะห์ ประกอบด้วย 3 ร่างผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

- 1) นโยบายอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 2) การจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 3) การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

กระบวนการที่ 5. : การประเมินผลการวิจัย

การประเมินศักยภาพการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และผลสรุปการวิจัย

ประกอบด้วย 1 ขั้นตอนหลัก และ 2 ขั้นตอนย่อย

ขั้นตอนที่ 5.1 การยืนยันผลการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยนักวิชาการทางการท่องเที่ยวเป็นผู้ประเมินการการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จำนวน 9 ท่าน ด้วยการจัดอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เพื่อแสดงความคิดเห็น โดยใช้เทคนิคการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) จนสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ นักวิชาการทางการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผู้ประเมินการการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบไปด้วย

1. มหาวิทยาลัยบูรพา
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
3. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตระยอง

4. คณะที่ปรึกษาทางธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

5. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

ขั้นตอนที่ 5.2 ผลสรุปงานวิจัยเชิงคุณภาพ

1) ผลเชิงนโยบายอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

2) ผลการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

3) ผลการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	กระบวนการ	ผลลัพธ์จากกระบวนการ
กระบวนการที่ 1 : การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น		
<p>ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 และแผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อหาประเด็นเชิงการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล โดยสรุปตีความ และขยายความ สำหรับการสร้างความเชื่อมโยง สอดคล้องต่อผลของงานวิจัย</p>	<p>- ดำเนินการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาการแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 และแผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก การศึกษาในด้าน การจัดการท่องเที่ยวอารยสถาปัตย์ด้วยการศึกษาจาก เอกสาร หนังสือ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่อชนิดต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารทั้งที่เป็นแบบ Online และ Offline ผ่านเครื่องมือการศึกษาแบบวิจัย เอกสาร</p>	<p>- ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐาน รูปแบบแบบแผนเชิงนโยบาย และกลยุทธ์ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงมีตีความเกี่ยวข้องของการดำเนินงานและปัจจัยในการส่งเสริม และสนับสนุนการท่องเที่ยวของประเทศไทย ซึ่งจะทำให้สามารถสร้างรูปแบบการจัดการอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)</p>
<p>ขั้นตอนที่ 1.2 การศึกษาแผนยุทธศาสตร์ระดับกระทรวง ประกอบด้วย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อหาแนวนโยบายการท่องเที่ยว วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ แผนยุทธศาสตร์ และแผนงานเชิงยุทธ</p>		
<p>ขั้นตอนที่ 1.3 การศึกษารูปแบบอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวและการจัดการ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all) เป็นการศึกษาแบบวิจัย เอกสาร (Documentary Analysis) จากเอกสาร วารสาร หนังสือ และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้งานวิจัย</p>		

แผนผังที่ 2 แสดงขั้นตอน 1.1 – 1.3 ตามกรอบกระบวนการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	กระบวนการ	ผลลัพธ์จากกระบวนการ
--------------------------	-----------	---------------------

กระบวนการที่ 2 : การศึกษาข้อมูลเชิงลึก

<p>ขั้นตอนที่ 2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้านอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยว ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) ประกอบด้วยผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รวมถึงการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) แบบมีเกณฑ์ (Criterion) จำนวน 25 ท่าน</p>	<p>- ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยว ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผู้วิจัยใช้คำสำคัญ (Keywords) เป็นเครื่องชี้นำการสัมภาษณ์ และการขยายความเพื่อการสรุป จนได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์งานวิจัย</p>	<p>- การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยใช้คำสำคัญ (Keywords) จนได้มาซึ่งผลจากกระบวนการ คือ การจัดการอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)</p>
--	--	--

แผนผังที่ 3 แสดงขั้นตอน 2.1 ตามกรอบกระบวนการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	กระบวนการ	ผลลัพธ์จากกระบวนการ
กระบวนการที่ 3 : การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย		
<p>ขั้นตอนที่ 3.1 นโยบาย อารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนา ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาค ตะวันออก (EEC)</p>	<p>- ดำเนินการการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)</p>	<p>- แนวคิดรูปแบบการจัดการ อารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยว ของโครงการพัฒนาระเบียง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)</p>
<p>ขั้นตอนที่ 3.2 การจัดการ อารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยว ของโครงการพัฒนาระเบียง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)</p>		<p>- แนวคิดรูปแบบนโยบาย อารยสถาปัตย์ของโครงการ พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC)</p>
<p>ขั้นตอนที่ 3.3 การพัฒนา การจัดการอารยสถาปัตย์ทาง การท่องเที่ยวของโครงการพัฒนา ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC)</p>		<p>- แนวคิดการพัฒนาการจัดการ อารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยว ของโครงการพัฒนาระเบียง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)</p>

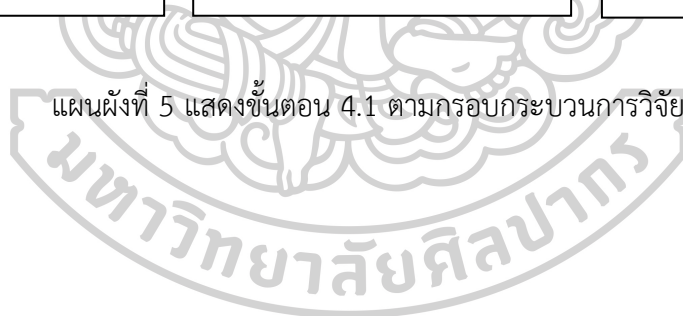
แผนผังที่ 4 แสดงขั้นตอน 3.1 – 3.3 ตามกรอบกระบวนการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	กระบวนการ	ผลลัพธ์จากกระบวนการ
--------------------------	-----------	---------------------

กระบวนการที่ 4 : การตรวจสอบผลการวิจัย

<p>ขั้นตอนที่ 4.1 ตรวจสอบข้อมูลผลการวิจัย</p>	<p>- การตรวจสอบสามเส้าตรวจสอบแบบสามเส้า ด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งที่มาต่าง ๆ อันได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> (1.) แหล่งเวลา (2.) แหล่งพื้นที่ (3.) แหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน <p>เพื่อการตรวจสอบผลการวิจัยให้มีความถูกต้อง และเที่ยงตรงมากที่สุด</p>	<p>- ความเที่ยงตรง น่าเชื่อถือ และป้องกันความผิดพลาดของข้อมูล นโยบายอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) การจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)</p>
---	--	---

แผนผังที่ 5 แสดงขั้นตอน 4.1 ตามกรอบกระบวนการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	กระบวนการ	ผลลัพธ์จากกระบวนการ
กระบวนการที่ 5 : การประเมินผลการวิจัย		
<p>ขั้นตอนที่ 5.1 การประเมิน ศักยภาพการประเมินศักยภาพการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)</p>	<p>- การประเมินศักยภาพ ภายใต้รูปแบบการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยกลุ่มนักวิชาการด้านท่องเที่ยว จำนวน 9 ท่าน ด้วยการจัดอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เพื่อเห็นว่าคิดเห็นและตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็น ภายใต้กระบวนการวิจัย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ผลเชิงนโยบายอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) 2) ผลการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก(EEC) 3) ผลการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
<p>ขั้นตอนที่ 5.2 ผลสรุปการวิจัย ผลสรุปงานวิจัยเชิงคุณภาพการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)</p>	<p>- วิเคราะห์ นโยบาย กลยุทธ์ การจัดการอารยสถาปัตย์ท่องเที่ยว และการพัฒนาอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยว</p>	<p>- การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)</p>

แผนผังที่ 6 แสดงขั้นตอน 5.1 – 5.3 ตามกรอบกระบวนการวิจัย

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอ 5 กระบวนการ ภายใต้กรอบกระบวนการวิจัย (Research Process Framework) ของการศึกษา พัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ดังแสดงไว้ในข้างต้น และเพื่อให้เกิดแนวทางในการดำเนินการที่ชัดเจน จึงได้แสดงรายละเอียดตามกระบวนการ และขั้นตอนย่อย พร้อมด้วยรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

กระบวนการที่ 1. : การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 1. : การศึกษาการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยการศึกษาเอกสารวารสาร และงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1.1 วิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาข้อมูลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และคู่มือการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ ในสถานประกอบการท่องเที่ยวโดยการวิเคราะห์เอกสาร

การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ

โดยการวิเคราะห์เอกสาร ทั้งยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนเชิงยุทธ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก(EEC) และคู่มือการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุในสถานประกอบการท่องเที่ยว และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ด้วยการศึกษจากเอกสาร หนังสือ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่อชนิดต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารทั้งที่เป็นแบบ Online และ Offline

- 1) เครื่องมือที่ใช้ เป็นการศึกษาแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Analysis)
- 2) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลในการวิจัยผ่านเอกสารนำมาจากการศึกษา ผ่านสื่อเอกสารในลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยเหตุนี้การคัดเลือกเอกสาร เพื่อ นำมาวิเคราะห์จึงเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการวิจัยมีอยู่จำนวนมาก อีกทั้งเอกสารบางชนิดยังมีความซับซ้อนของข้อมูล ผู้วิจัยจึงไม่อาจที่จะศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องได้ครบทุกชิ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีเกณฑ์สำหรับการคัดเลือกเอกสารมาใช้ในการวิจัย (Scott, 1990) ซึ่งเกณฑ์ที่สำคัญ ประกอบด้วย

2.1) ความจริง (Authenticity) ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกเอกสารที่เป็นเอกสารที่แท้จริง (Origin) ซึ่งมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยว แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และคู่มือการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุในสถานประกอบการท่องเที่ยว รวมถึงการพิจารณาว่าเอกสารนั้นว่า เป็นเอกสารที่ให้ข้อมูลโดยแท้จริง ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียน และ/หรือ หน่วยงานที่เขียนเอกสารว่า มีความน่าเชื่อถือ และเป็นข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารว่า มี สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เป็นข้อมูลที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาในการศึกษาวิจัย

2.2) ความถูกต้องน่าเชื่อถือ (Credibility) ผู้วิจัยคัดเลือกเอกสารด้วยการพิจารณาว่า เอกสารนั้นจะต้องไม่มีข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่ผิดพลาด บิดเบือน หรือ คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ณ ช่วงเวลาในการศึกษาวิจัย

2.3) การเป็นตัวแทน (Representativeness) สำหรับการคัดเลือกเอกสารงานวิจัย แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 และ แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ผู้วิจัยพิจารณาเอกสารดังกล่าวว่า มีความเป็นตัวแทนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วย

2.3.1 การเป็นตัวแทนหลัก คือ เอกสารที่เลือกทำการศึกษาสามารถใช้แทน และ/หรือ เป็นแบบฉบับที่แทนเอกสารประเภทเดียวกันได้

2.3.2 การเป็นตัวแทนรอง คือ ข้อมูลในเอกสารที่จะนำมาวิเคราะห์นั้นจะต้องเป็นข้อมูลที่เป็นตัวแทนของประชากร และ/หรือ กลุ่มตัวอย่าง ในงานวิจัยที่เป็นทั้งข้อมูลด้านอุปทาน และอุปสงค์การท่องเที่ยว

2.4) ความหมาย (Meaning) การใช้เกณฑ์ความหมาย หมายถึง การคัดเลือกเอกสารที่มีความชัดเจน และสามารถที่จะเข้าใจได้ง่าย ผู้วิจัยทำการตรวจสอบเอกสารในเบื้องต้น ด้วยการพิจารณาข้อมูลโดยสังเขป แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 และ แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ว่าเอกสารที่นำมาพิจารณานั้น มีข้อมูลใดที่เป็นนัยสำคัญ และ/หรือ จะสร้างความหมายให้กับการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การตีความเอกสารนั้น จะตีความทั้งในระดับที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งก็คือ การสรุปสาระสำคัญที่ปรากฏ อีกระดับหนึ่งคือ การตีความข้อมูลที่เป็นนัยที่ซ่อนแฝงอยู่ โดยเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องระมัดระวัง

3) การรวบรวมข้อมูล ด้วยการศึกษจากเอกสาร หนังสือ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่อชนิดต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารทั้งที่เป็นแบบ Online และ Offline เพื่อหาประเด็นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และคู่มือการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ และผู้สูงอายุ ในสถานประกอบการท่องเที่ยวสำหรับการสร้างความเชื่อมโยง สอดคล้องต่อผลของงานวิจัย

ซึ่งประกอบด้วยเอกสารหลัก คือ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และ คู่มือการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุในสถานประกอบการท่องเที่ยว

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เอกสาร ผ่านขั้นตอนที่เป็นแนวทางของสถาบันวิจัยมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกียวโต (Documentation and Information Center for Chinese Studies (DICCS) Institute for Research in Humanities Kyoto University) ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ

4.1) กำหนดสภาพแวดล้อม

- ความต้องการของนักวิจัย,
- ข้อกำหนดภายนอก
- เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ประเภทเอกสาร

4.2) กำหนดคุณสมบัติที่เป็นข้อความที่ประเด็นสำคัญ

4.3) ระบุความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติ

4.4) เสริมสร้างการแก้ไขของคุณสมบัติข้อความ

กระบวนการที่ 2. : การศึกษาข้อมูลเชิงลึก

ขั้นตอนที่ 2. : การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ขั้นตอนที่ 2.1 วิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาข้อมูลด้านอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวจากผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ด้วยการสัมภาษณ์

การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ

เป็นลักษณะข้อมูลที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ในความรู้ และความคิดเห็น ผ่านประสบการณ์เฉพาะบุคคล ในประเด็นหลัก คือนโยบายอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) การจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยมุ่งเน้นข้อมูลหลักด้านโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับปัญหาของงานวิจัย (Malhotra, 2007) การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทนี้ ก็เพื่อตอบปัญหางานวิจัยนั่นเอง

1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีรายการคำถาม และวิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่กำหนดไว้ล่วงหน้าการดำเนินงานแบบเป็นทางการ ภายใต้ประเด็นหลัก คือ นโยบายอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) กำหนดให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

2) เครื่องมือที่ใช้ เครื่องมือการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured. Interview) โดยมีประเด็นคำถามที่กำหนดขึ้นไว้ ในการสนทนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน หรือ มีการเรียงลำดับก่อนหลังในการสัมภาษณ์ไว้เป็นอย่างดี จนถึงคำถามสุดท้าย โดยมีข้อความดังนี้

ชุดที่ 1 ข้อคำถาม เป็นคำถามในส่วนของภาครัฐและเอกชน ที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ลำดับที่ 1-13 และ 19-25 โดยแบ่งประเด็นการสัมภาษณ์มีดังนี้

- 1) ด้านนโยบายอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 2) ด้านแผนปฏิบัติงานอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 3) ด้านสวัสดิการทางอารยสถาปัตย์ผู้พิการและผู้สูงอายุของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 4) ด้านการจัดการสถานที่อารยสถาปัตย์ผู้พิการและผู้สูงอายุของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 5) ด้านการบูรณาการหน่วยงานของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 6) ด้านการจัดการงบประมาณอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 7) ด้านผู้มีส่วนได้เสียของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 8) ด้านปัญหาและอุปสรรคการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 9) ด้านพัฒนาอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 10) ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

ชุดที่ 2 ข้อคำถาม เป็นคำถามของตัวแทนประชาชนผู้ปฏิบัติ ที่สอบถามผู้ให้ข้อมูลหลัก ลำดับที่ 14-18 โดยแบ่งประเด็นการสัมภาษณ์มีดังนี้

- 1) แนวคิดนโยบายอารยสถาปัตย์
- 2) แนวคิดบริหารจัดการอาคารอารยสถาปัตย์
- 3) การบูรณาการภาครัฐและเอกชน
- 4) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการอารยสถาปัตย์
- 5) อารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ EEC
- 6) อารยสถาปัตย์กับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

ชุดที่ 3 ข้อคำถามในการจัดอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) นักวิชาการทางการท่องเที่ยว จำนวน 9 ท่าน

- 1) มุมมองอารยสถาปัตย์ใน EEC เป็นอย่างไร
- 2) แนวคิดบริหารจัดการอาคารอารยสถาปัตย์ใน EEC เป็นอย่างไร
- 3) มุมมองการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของ EEC เป็นอย่างไร
- 4) แนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล EEC เป็นอย่างไร

3) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำหลักการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) ด้านวิธีการเก็บข้อมูล (Method Triangulation) เพื่อการพิสูจน์ว่า ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้นั้นถูกต้อง มีวิธีการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล แหล่งที่จะพิจารณาในการตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือได้ (Credibility) ของผลงานวิจัยดังกล่าว อันได้แก่

3.1) แหล่งเวลา ดำเนินการวิธีการในช่วงเวลาปกติ ระหว่างเดือน มกราคม 2564 - ธันวาคม 2564 แหล่งสถานที่ กำหนดพื้นที่สัมภาษณ์ ตามภูมิลำเนา และสถานที่ทำงานของผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยกำหนดระยะเวลาในการสัมภาษณ์ 20 - 40 นาทีต่อท่าน (Nastasi and Schensul, 2005) สัมภาษณ์ออนไลน์โดยใช้โปรแกรม Zoom Cloud Online Meeting ผ่าน คอมพิวเตอร์

3.2) การสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อการถอดบทเรียนผ่านประสบการณ์ท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง ที่เข้าสู่ขั้นตอนการสัมภาษณ์

3.3) แหล่งบุคคล ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการอารยสถาปัตย์ การท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และสนับสนุนชุมชนการท่องเที่ยว โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบบมีโครงสร้าง (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2554) ผู้วิจัยจะกำหนดคำถามที่พอจะตัดสินใจได้ว่า มีคำสำคัญ (Keywords) เป็นเครื่องชี้นำการสัมภาษณ์

4) การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกเสียงโดยคอมพิวเตอร์ รวบรวมโดยการถอดเทปจากเครื่องบันทึกเสียง ถอดประเด็นต่าง ๆ ไปพร้อมกันในระหว่างการรวบรวมข้อมูล

5) การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีองค์ประกอบ 3 ประการ (Krippendorff, 2018) ประกอบด้วย

- 1) การจัดระเบียบข้อมูล (Data Organizing)
- 2) การแสดงข้อมูล (Data Display)
- 3) การหาข้อสรุป ตีความ และตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัย (Conclusion, Interpretation and Verification)

กระบวนการที่ 3. : การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3. : การแสดงผลการวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จาก การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured. Interview)

ขั้นตอนที่ 3.1 การจัดการอารยสถาปัตยกรรมทางทอ้งเทียวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ขั้นตอนที่ 3.2 แนวทางการพัฒนาการทอ้งเทียวเพือคนทงมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ขั้นตอนที่ 3.3 พัฒนารูปแบบการจัดการทอ้งเทียวเพือคนทงมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ขั้นตอนที่ 3.4 การยืนยันผลการวิจัย ดำเนินการยืนยันข้อมูลโดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รวมถึงผู้ประกอบการ

กระบวนการที่ 4. : การตรวจสอบผลการวิจัย

ประกอบด้วย 1 ขั้นตอนหลัก

1. เพือศึกษาการจัดการอารยสถาปัตยกรรมทางทอ้งเทียวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

2. เพือศึกษาแนวทางการพัฒนาการทอ้งเทียวเพือคนทงมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

3. เพือพัฒนารูปแบบการจัดการทอ้งเทียวเพือคนทงมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ขั้นตอนที่ 4.1 ตรวจสอบข้อมูลผลการวิจัย การตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งที่มา ต่าง ๆ อันได้แก่

- 1) แหล่งเวลา
- 2) แหล่งพื้นที่

3) แหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน

การตรวจสอบผลการวิจัยให้มีความถูกต้อง และเที่ยงตรงมากที่สุด จนได้มาซึ่งผลการวิเคราะห์ ประกอบด้วย 3 ร่างผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

- การจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- พัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

กระบวนการที่ 5. : การประเมินผลการวิจัย

ประกอบด้วย 1 ขั้นตอนหลัก และ 2 ขั้นตอนย่อย

ขั้นตอนที่ 5.1 การประเมินศักยภาพการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยนักวิชาการทางการท่องเที่ยวเป็นผู้ประเมิน จำนวน 9 ท่าน ด้วยการจัดอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เพื่อแสดงความคิดเห็น โดยใช้เทคนิคการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) จนสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยได้อย่างถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 5.2 ผลสรุปงานวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผลเชิงนโยบายอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
2. ผลการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
3. ผลการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

3.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในการประเมินและคัดเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งส่วนงานออกเป็นซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 5 กระบวนการ ซึ่งเป็นทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) แบบสัมภาษณ์ กึ่ง โครงสร้าง (Semi-Structured Interview Form)

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ภายใต้ของเขตงานวิจัยนี้ ที่มีโดยผู้ให้ข้อมูลหลักประสบการณ์ เกี่ยวข้องกับงานด้านการท่องเที่ยวการจัดการอารยสถาปัตย์ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ด้วยวิธีการ เลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) แบบมีเกณฑ์ (Criterion)

3.3 ระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยในช่วงเวลาปกติ ระหว่างเดือน มกราคม พ.ศ.2564 – ธันวาคม พ.ศ.2564

3.4 แบบแผนการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบแผนการวิจัย (Research Design) เป็นการวางแผนการดำเนินการวิจัย ที่ผสมผสานทฤษฎี แนวคิด ข้อมูล และแนวทางดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ตามกรอบกระบวนการวิจัย (Research Process Framework) ทั้ง 5 กระบวนการ เพื่อให้ได้คำตอบ มาตอบประเด็นปัญหา และวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแบบแผนการวิจัยนี้ จะแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างปัญหาการวิจัย และการวางแผนตรวจสอบ โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อเชื่อมโยงสู่การตอบปัญหาการวิจัยในเบื้องต้น ดังรายละเอียดกรอบกระบวนการวิจัย

3.5 การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ภายใต้กรอบกระบวนการวิจัยพัฒนา การจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ผู้วิจัยมุ่งเน้นการเปรียบเทียบข้อค้นพบ (Finding) ของ ปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษา (Phenomenon) จากแหล่งข้อมูลของกระบวนการวิจัย และมุมมอง ที่แตกต่างกันของผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) โดยผู้วิจัยคาดว่า การตรวจสอบข้อมูลในรูปแบบ Triangulation เป็นแนวทางการยืนยันความน่าเชื่อถือ (Credibility and Validity) ของข้อมูลที่ผู้วิจัย ค้นพบ ข้อเท็จจริงสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ คือ การตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) เป็นการใช่วิธีวิจัย วิธีการวิจัยหลายอย่างในการศึกษาปรากฏการณ์เดียวกัน เป็นทั้ง ระเบียบวิธีวิจัย (Research Method Triangulation), ผู้วิจัย (Researcher Triangulation) และ ข้อมูล (Data Triangulation)

ทั้งนี้ผู้วิจัยพยายามสร้างการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Source Triangulation) เป็นการตรวจสอบหลักของงานวิจัย โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่าง กัน กล่าวคือ หากถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ หากถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกัน หรือไม่ และหากถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการ ตรวจสอบ และสร้างขอบเขตงานวิจัยพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อ คนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ภายใต้การพิจารณา แหล่งข้อมูลทั้ง 3 ดังต่อไปนี้

- 1) พิจารณาแหล่งเวลา ที่มีช่วงเวลาตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ.2564 – ธันวาคม พ.ศ.2564
- 2) พิจารณาแหล่งสถานที่ ดำเนินการเฉพาะข้อมูลที่มีความสอดคล้อง และเกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 3) พิจารณาแหล่งบุคคล ผู้ใช้ข้อมูล (Key Information) ที่มีความสอดคล้อง และเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุ

การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าในลักษณะจะเป็นผลประโยชน์ต่องานวิจัย เพื่อจัดการกับอคติ (Bias) ที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในงานวิจัยได้ ไม่ว่าจะเป็นอคติจากการวัดค่า (Measurement Bias) อคติจากการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Sampling Bias) หรือ อคติจากกระบวนการ (Procedural Bias) จากศึกษาวิจัยในครั้งนี้นั่นเอง

3.6 เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ ภายใต้กรอบกระบวนการวิจัยทั้ง 5 กระบวนการ ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Collection of Data and Documentary Analysis) การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) การจัดอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) ทั้งนี้ในขั้นตอนย่อยของกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยได้ขยายความสำคัญในการเก็บข้อมูลทั้งหมดในรูปแบบ การบันทึกภาคสนาม (Feld Note) ด้วยการบันทึกฉาก และบุคคล (Setting) การกระทำ (Acts) แบบแผนกิจกรรม (Pattern of Activities) รวมถึงความสัมพันธ์ (Relationship) และความหมาย (Meaning) เพื่อสร้างภาพสะท้อนของข้อมูลต่าง ๆ ให้สามารถเข้าถึงการสรุปข้อมูลของงานวิจัย เป็นลำดับต่อไป

ผู้วิจัยได้บันทึกเสียงการสนทนาด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกครั้งระหว่างการสัมภาษณ์ จัดประชุมกลุ่มเพื่อประเมินและคัดเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการวางกลยุทธ์การจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเสียงจากผู้ให้ข้อมูลหลักทุกครั้งและให้ความสำคัญในเรื่องของคำพูด น้ำเสียง ท่าทางของผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบการจัดประชุม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนาเอง (Moderator)

นอกจากนั้นการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญต่อจริยธรรมในการวิจัยเป็นอย่างมาก โดยผู้วิจัยไม่สร้างความกดดันในการเข้าร่วมวิจัย และแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การวิจัยก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรมร่วมกับผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างผ่อนคลาย และให้สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ เคารพความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลหลัก (ประสพชัย พสุนนท์ และพิทักษ์ ศิริวงศ์, 2556)

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่เน้นการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) จากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างไม่มีอคติ ในลักษณะของการหาความสัมพันธ์ของผลการศึกษาวิจัย ที่จะนำไปสู่การสรุปประเด็นสำคัญในการพัฒนากลยุทธ์โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ด้วยวิธีการถอดเทปการสนทนาแบบคำต่อคำ (Transcribe Verbatim) โดยการฟังเทปซ้ำแล้วเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการภาคสนาม แล้วนำมาแยก และจัดกลุ่มข้อมูลที่มีลักษณะใกล้เคียงกันไว้ด้วยกันให้เหลือเป็นมโนทัศน์ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งผลการศึกษาทั้งหมด สามารถนำไปสู่พัฒนาการจัดการอารยสถาปัตยกรรมโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้เติบโตและยั่งยืน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตยกรรมนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการทำวิจัยครั้งนี้ ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดลำดับการนำเสนอ ดังนี้ โดยผู้วิจัยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ชุด มีรายละเอียดลำดับการนำเสนอ ดังนี้

ชุดที่ 1 ข้อคำถาม เป็นคำถามในส่วนของภาครัฐและเอกชน ที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักลำดับที่ 1-13 และ 19-25 จำนวน 20 ท่าน โดยแบ่งประเด็นการสัมภาษณ์ มีดังนี้

- 1) ด้านนโยบายอารยสถาปัตยกรรมของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 2) ด้านแผนปฏิบัติงานอารยสถาปัตยกรรมของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก(EEC)
- 3) ด้านสวัสดิการทางอารยสถาปัตยกรรมผู้พิการและผู้สูงอายุของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 4) ด้านการจัดการสถานที่อารยสถาปัตยกรรมผู้พิการและผู้สูงอายุของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 5) ด้านการบูรณาการหน่วยงานของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก(EEC)
- 6) ด้านการจัดการงบประมาณอารยสถาปัตยกรรมของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 7) ด้านผู้มีส่วนได้เสียของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 8) ด้านปัญหาและอุปสรรคการจัดการอารยสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 9) ด้านพัฒนาอารยสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 10) ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

ชุดที่ 2 ข้อคำถาม เป็นคำถามของนักท่องเที่ยวยุคใหม่และผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ ที่สอบถามผู้ให้ข้อมูลหลักลำดับที่ 14-18 จำนวน 5 คน โดยแบ่งประเด็นการสัมภาษณ์ดังนี้

- 1) แนวคิดนโยบายอารยสถาปัตย์
- 2) แนวคิดบริหารการจัดการอารยสถาปัตย์
- 3) การบูรณาการภาครัฐและเอกชนในการจัดการอารยสถาปัตย์
- 4) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการอารยสถาปัตย์
- 5) อารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 6) อารยสถาปัตย์กับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

ชุดที่ 3 การจัดอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) ผู้วิจัยได้จัดการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวโดยมีขั้นตอนดังนี้เลือกนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวแบบเจาะจงจากมหาวิทยาลัยบูรพา 2 ท่าน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ 2 ท่าน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตระยอง 2 ท่าน คณะที่ปรึกษาทางธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2 ท่าน วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม 1 ท่าน รวม 9 ท่าน โดยแบ่งประเด็นการสนทนากลุ่มดังนี้

- 1) มุมมองอารยสถาปัตย์ใน EEC เป็นอย่างไร
- 2) แนวคิดบริหารการจัดการอารยสถาปัตย์ใน EEC เป็นอย่างไร
- 3) มุมมองการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของ EEC เป็นอย่างไร
- 4) แนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล EEC เป็นอย่างไร

วิธีเลือกผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกจากพื้นที่และนอกพื้นที่ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยส่งหนังสือเชิญ เมื่อนักวิชาการการตอบรับผู้วิจัยได้ส่งแนวคำถามพร้อมนัดหมายวันเวลาในการขอการจัดสนทนากลุ่มเมื่อได้วันเวลาแล้วจึงให้นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว การจัดอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) โดยวิธีการ ZOOM

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology Methodology) โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนั้นผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากองค์กรหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ที่เกี่ยวข้องกับท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และ นักท่องเที่ยวผู้บกพร่องทางการเคลื่อนไหว นักท่องเที่ยวผู้บกพร่องทางการได้ยิน นักท่องเที่ยวผู้บกพร่องทางสายตา และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ มีรายละเอียดผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

ตารางที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก : หน่วยงานภาครัฐ

ลำดับ	ตำแหน่ง	นามสมมุติ
1	การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชลบุรี	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 1
2	การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดระยอง	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 2
3	การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดฉะเชิงเทรา	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 3
4	องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 4
5	องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 5
6	องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 6
7	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 7
8	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 8
9	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดฉะเชิงเทรา	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 9
10	ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 10
11	องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.3)	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 11
12	องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.3)	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 12
13	สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวชลบุรี	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 19
14	สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระยอง	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 20
15	สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวฉะเชิงเทรา	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 21

ตารางที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก : ภาคเอกชน

ลำดับ	ตำแหน่ง	นามสมมุติ
1	ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนตะเคียนเตี้ย	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 13
2	ผู้ประกอบการชุมชนบ้านซากแก้ว	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 22
3	ผู้ประกอบการโรงแรม	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 23
4	ผู้ประกอบการร้านอาหาร	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 24
5	ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 25

ตารางที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลหลัก : นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

ลำดับ	ตำแหน่ง	นามสมมุติ
1	นักท่องเที่ยวผู้บกพร่องทางการเคลื่อนไหว	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 14
2	นักท่องเที่ยวผู้บกพร่องทางการได้ยิน	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 15
3	นักท่องเที่ยวผู้บกพร่องทางสายตา	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 16
4	นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาย	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 17
5	นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุหญิง	ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 18

ข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลมีความลุ่มลึกและชัดเจนเพิ่มขึ้น ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อมูลโดยเรียงตามประเด็นจากการสัมภาษณ์จำนวน 10 ประเด็น ดังนี้

ชุดที่ 1 ข้อคำถาม เป็นคำถามในส่วนของภาครัฐและเอกชน ที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ลำดับที่ 1-12 และ 19-21 โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 ท่าน ดังนี้

ประเด็นคำถามที่ 1 : ด้านนโยบายอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ.2560–2564) มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) มีในประเด็นของการพัฒนาสาธารณูปโภคที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ สร้างมาตรฐานของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ โดยแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติได้มีบริบทที่เกี่ยวข้องกับกรมการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน คือ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคู่มือการบริหารจัดการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ในประเด็นของการพัฒนาระบบและกลไกต่าง ๆ ในการช่วยเหลือคนพิการในมิติของการท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงได้ ในประเด็นของการพัฒนาสาธารณูปโภคที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ สร้างมาตรฐานของสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการ สาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในด้านนโยบายอารยสถาปัตย์ดังนี้

“นโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จะเรียกกันว่า Tourism for all ซึ่ง Tourism for all หมายถึงการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ปกติแล้ว คนธรรมดาอย่างเราสามารถเดินเหินไปไหนได้สะดวกถูกต้อง แต่ถ้าเป็นคนพิการโดยเฉพาะในส่วนของด้านร่างกายในการเคลื่อนไหว มีอะไรให้เขาที่จะไปตรงจุดนี้หรือจุดนั้นได้ โดยเฉพาะเรื่องในส่วนของ คนแก่ คนพิการที่ใช้วีลแชร์ อันนี้จะตรงกับเรื่องอารยสถาปัตยกรรมมาก” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 1, 2564)

“อารยสถาปัตยกรรม เป็นนโยบายกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาอยู่แล้วในการที่จะให้ขับเคลื่อนในพื้นที่ของแต่ละจังหวัด ในส่วนของจังหวัดของฉะเชิงเทรา เราก็มีการบูรณาการกับส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ อ.บ.จ ก็คือ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะอยู่ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยว คือแผนเรื่องของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ก็จะสอดแทรกในเรื่องของอารยสถาปัตย์เข้าไป ในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในส่วนของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวหรือตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ นี้ แล้วก็จะมีโครงการหรือสร้างการรับรู้ให้เข้าใจในความสำคัญของอารยสถาปัตย์ และก็จะรองรับนักท่องเที่ยวที่เป็นบุคคลพิเศษ ไม่ใช่ผู้พิการหรือผู้สูงอายุ (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 2, 2564)

“อารยสถาปัตย์ มันก็เป็นหนึ่งในของ World class ถ้าเราจะเห็นได้ว่า ประเทศที่มีความเจริญแล้วมีการพัฒนาแล้ว จะให้ความสำคัญกับเรื่องเหล่านี้ เพราะฉะนั้นสุดท้ายแล้วเราจะตอบให้ชาวโลกว่าพื้นที่พืชยาของเรา เป็นพื้นที่ World class สิ่งนี้ก็เป็นเกณฑ์ว่ามาตรฐานเลยหนึ่ง เป็น สิ่งที่จับต้องได้ เพราะถอดการทำงานลงมาถึงระดับ อ.พ.ท ยิ่งชัดเจนกันใหญ่เลย เพราะเราใช้ตัว ย่อว่าเป็น การท่องเที่ยวยั่งยืนโลก เป็นเกณฑ์พัฒนาพื้นที่ในเกณฑ์ตัวนี้ การพูดถึง ตัวนี้ มันถูกพูดเอาไว้ชัดเจน ในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อรองรับคนทั้งมวล เอาไว้ชัดเจนเพราะฉะนั้นนี่ย่อมต้อง เป็นสิ่งหนึ่งที่ ทั้ง EEC และ อ.พ.ท ต้องให้ความสำคัญ ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเราให้สามารถรองรับคนทั้งมวล” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 11, 2564)

“อารยสถาปัตย์ ก็เป็นนโยบายกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาอยู่แล้วในการที่จะให้ขับเคลื่อนในพื้นที่ของแต่ละจังหวัด ในส่วนของจังหวัดของเรา เราก็มีการบูรณาการกับส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ อ.บ.จ ก็คือ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ก็จะอยู่ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ที่ท่องเที่ยวและกีฬาในฐานะเลขาธิการด้านการท่องเที่ยวขับเคลื่อนอยู่นั้นก็คือแผนเรื่องของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ก็จะสอดแทรกในเรื่องของอารยสถาปัตย์เข้าไป ในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในส่วนของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวหรือตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ นี้ แล้วก็จะมีโครงการหรือสร้างการรับรู้ให้เข้าใจในความสำคัญของอารยสถาปัตย์ และก็จะรองรับนักท่องเที่ยวที่เป็น

บุคคลพิเศษ ไม่ใช่ผู้พิการ หรือผู้สูงอายุ รวมถึงเรื่องของแผนของเราคือการตลาด ในการสร้างความเชื่อมั่นเรื่องความสะดวก ความปลอดภัยในการมาเที่ยวในกลุ่มบุคคลพิเศษหรือผู้พิการ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 3, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 1 : นโยบายอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้มุมมองว่าเป็นนโยบายของประเทศไทยนโยบายเกิดขึ้นจากสหประชาชาติ เมื่อการทำสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ อนุสัญญานี้ได้เปลี่ยนหลักการเดิม หลักการเดิมฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยสหประชาชาติก็เน้นการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ 4 ด้าน

- 1) เรื่องสาธารณสุข
- 2) เรื่องการศึกษา
- 3) เรื่องการมีงานทำ
- 4) เรื่องสังคม

เมื่อประเทศไทยได้รับนโยบายของสหประชาชาติ กล่าวถึงเรื่องว่าด้วยสิทธิคนพิการ ในประเทศไทยได้มี พรบ.ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ประเทศไทยที่ขับเคลื่อน ผลักดันกฎหมายสำเร็จ ในส่วนของนโยบายอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งเป็นนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ทำงานบูรณาการกับนโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในการทำโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all) และทำความรู้จักกับอารยสถาปัตย์ หรือการออกแบบที่เป็นมิตรกับคนทั้งมวล ที่สร้างความเสมอภาคเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและบริการต่าง ๆ ที่ผ่านมามีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการใช้ชีวิตของคนสูงวัยและคนพิการมากขึ้น ทั้งในแง่ของระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ รวมถึงเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ นับเป็นโครงการที่จุดประกายให้สังคมไทยหันมาให้ความสำคัญกับกลุ่มคนสูงอายุและผู้พิการ

ซึ่งการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมถึงมีโอกาสให้กลุ่มคนเหล่านี้เดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร้อุปสรรค ทั้งนี้ มีเป้าหมายสำคัญเพื่อนำพาประเทศไทยก้าวสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วในด้านการท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism For All) เป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้จากกลุ่มนักท่องเที่ยวคนพิการและผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2564) ที่ระบุว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนับเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพสูงที่ควรให้ความสำคัญ

ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ทั้งนี้เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว

โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทำตามนโยบายอารยสถาปัตย์ได้ทำทางลาดป้ายประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ ที่ต้องใช้วีลแชร์ตามสถานที่ต่าง ๆ การปรับสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งในที่สาธารณะ สถานที่ราชการ รวมทั้ง โรงแรม และสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งสร้างอารยสถาปัตย์แล้วต้องรณรงค์หรือสร้างการรับรู้ให้เข้าใจในความสำคัญ ของอารยสถาปัตย์ และก็การรองรับนักท่องเที่ยวที่เป็นบุคคลพิเศษ ไม่ใช่แค่ผู้พิการหรือผู้สูงอายุ ซึ่ง 3 จังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง มีความพิเศษที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะจังหวัดชลบุรี พื้นที่ พัทยาที่มีองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท.3 โดยหน้าที่หลัก ๆ ก็คือ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พื้นที่ภายใต้ EEC หลัก คือพื้นที่พิเศษเมืองพัทยา และพื้นที่เชื่อมโยง ก็ประกอบไปด้วยเมืองพัทยา และการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงเขาชีจรรย์ หาดจอมเทียน ซึ่งหน้าที่หลักของ อพท.3 ประสาน ส่งเสริม ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนในพื้นที่ ในการร่วมกันในการพัฒนา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีแผนยุทธศาสตร์การบริหาร พื้นที่พิเศษ เป็นตัวแผนขั้นตอนดำเนินการในการทำงานเพื่อสร้างความเข้าใจและพัฒนาอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นในอนาคต

ประเด็นคำถามที่ 2 : ด้านแผนปฏิบัติงานอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบแผนปฏิบัติงานอารยสถาปัตย์โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และนโยบายการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนพิการ ต้องสร้างหรือกำหนดให้มีกลไกขับเคลื่อนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเชิงรุก เพื่อก้าว ไปข้างหน้า อย่างต่อเนื่อง (Onward-going) ด้วยการกำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับอาเซียน ในการจัด สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้และควรจัดให้มีกลไก ขับเคลื่อน ได้แก่การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับภาคีภาคส่วนต่าง ๆ คนพิการทุกประเภท ความพิการ และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอในการกำหนดแผน นโยบาย กฎหมาย หรือระเบียบ และการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล รวมถึงการมีกลไกศูนย์ การประสานงานในระดับปฏิบัติการ เพื่อให้มีระบบการประสานงาน การติดตาม การจัดเก็บข้อมูล การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ รวมทั้งผลการศึกษาวิจัยสำหรับการพัฒนาให้เป็น แหล่งการประสานงานด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ คนพิการทุกด้าน (One Stop Service) เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

“ถ้าสำหรับการท่องเที่ยวเอง จะอยู่ในฝ่ายการท่องเที่ยว ในเรื่องของแผนปฏิบัติการของการท่องเที่ยว เป็นอาคารก่อน ถ้าสมมุติว่าเป็นอาคารที่เกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้หรืออาคารในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยว ทางเราก็จะมีตรงนี้เสริมเข้าไปด้วยว่า ให้ทำให้สำหรับคนทั้งหมดใช้ได้ไม่ว่าจะทางเดินลาดขึ้น (Curb Ramp) หรือเป็นลิฟต์ที่สามารถที่จะทำไปได้ ก็ในส่วนส่วนตัวที่เป็นแผนที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน คือสำหรับที่ทางเดิน ทางเท้ามีการตีเส้นสำหรับคนที่พิการทางสายตาหรือไม่เป็นทางย่อย ๆ ที่มันอยู่ในแผนปฏิบัติการ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 4, 2564)

“สำหรับ อ.พ.ท เรามีแผนเรื่อง Tourism for all โดย เฉพาะเลยเราให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มาทำให้เมื่อ ปี 62 ให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มาทำแผนตรงนี้ให้ เราก็ส่งมอบแผนนี้ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันนี้คือแผนเฉพาะโดย Tourism for all เลย อีกแผนหนึ่งคือแผนใหญ่เลยที่เรากำลัง อยู่ระหว่างการเสนอ ค.ร.ม ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเมืองพัทยา และพื้นที่เชื่อมโยงซึ่งเรื่องนี้ ก็มีถูกบรรจุไว้ในแผนเหมือนกัน แต่มันอาจจะมีโครงการย่อย ๆ อยู่ภายใต้ แผน ตามเกณฑ์มาตรฐาน การท่องเที่ยวยั่งยืนโลก ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์การทำงาน ของ อ.พ.ท แผนตัวพัฒนา Tourism For all กับ โดยเฉพาะเลยกับแผนภาพใหญ่ของ อ.พ.ท” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 11, 2564)

“ก็มีในเรื่อง เอาประเด็นแรกก็คือของ ราชการก่อนเลย หน่วยงานราชการนะคะ คือในคณะอนุกรรมการระดับจังหวัดนะคะ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัด ก็ต้องได้รับรู้ รับทราบและช่วยกันผลักดันในเรื่องนี้นะคะและเราก็ทำหน่วยราชการ ก็ต้องมีก่อนสำหรับอาคารที่เกี่ยวกับอาคารราชการนี้ เช่น ศาลากลาง ก็ต้องมีการปรับปรุงซ่อมแซมส่วนหนึ่งก็ได้รับงบประมาณจากกระทรวง จากกองทุนส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และก็งบประมาณปกติที่เราได้รับ ในส่วนของภาคชุมชนเราก็มีการปรับสิ่งแวดล้อมและความสะอาดและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้พิการในชุมชน ซึ่งอันนี้ก็ทำร่วมกับตำบล ร่วมกับท้องถิ่น เราก็ขยายไปที่แหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ บางแห่งเขาก็ปฏิบัติอยู่แล้วคือทำแล้ว ไม่ว่าจะเป็นที่จอดรถ ห้องน้ำ เราก็ไปสำรวจแล้วว่าที่ไหนมีแล้ว ได้มาตรฐานหรือได้ตามแบบที่ควรจะเป็นใหม่” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 9, 2564)

“ในชลบุรี ที่เน้นเลยเพราะว่า เพราะว่าถ้ามันจะได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่ายก็คือจะเป็นทางลาดซะส่วนมาก ก็คือสังเกตว่าจะเน้นผู้ใช้วีลแชร์ วีลแชร์ที่ว่าน้ำมันก็เลยจะได้ประโยชน์จากคนที่สามารถเดินได้และก็คนแก่ จะเน้นวีลแชร์ซะส่วนมาก แต่ในส่วนที่เหมือนกับเรื่องคนตาบอด จะยังหาได้น้อยอยู่ เพราะมันต้องมีอักษรเบลล์” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 1, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 2 : ด้านแผนปฏิบัติงานอารยสถาปัตย์ของโครงการ พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

จากมุมมองของผู้ให้ข้อมูลหลักด้านแผนปฏิบัติงานอารยสถาปัตย์โดยมีส่วนกลางจากภาครัฐ เป็นคนกำหนดแนวทางในแต่ละปีในเรื่องของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวซึ่งส่งเข้าในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ของเทศบาลท้องถิ่น มีการพัฒนาโครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการ และผู้สูงอายุ โดยศึกษาความเหมาะสมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ที่จะทำอารยสถาปัตย์ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเป็นผู้ปฏิบัติการบริหารจัดการให้ส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยเริ่มจากตัวอาคาร และศึกษาการออกแบบและการก่อสร้างพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลการพัฒนา

สิ่งอำนวยความสะดวก มีที่จอดรถ สุขา อาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และในเรื่องของเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีในเรื่องของการออกแบบในเรื่องของความลาดเอียง เพื่อให้สอดคล้องลักษณะของนักท่องเที่ยวที่สามารถใช้วีลแชร์ และมีที่ราวจับตามจุดต่าง ๆ บ้ายสัญลักษณ์ที่ จุดเป็นห้องน้ำ รวมถึงมีลิฟต์สำหรับเพื่อช่วยผ่อนแรงของผู้พิการและผู้สูงอายุ นอกจากนั้นคือสำหรับที่ทางเดิน แต่ในส่วนของการจัดการอารยสถาปัตย์ของคนพิการทางตาและทางหู ยังมีการจัดการในส่วนนี้ไม่มากเหมือนคนพิการทางด้านร่างกายและผู้สูงอายุ

ประเด็นคำถามที่ 3 : ด้านสวัสดิการทางอารยสถาปัตย์ผู้พิการและผู้สูงอายุของโครงการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ด้านสวัสดิการอารยสถาปัตย์ และมีเทคโนโลยีการออกแบบและการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ที่ชราชน สามารถเข้าถึงบริการของรัฐ และใช้ประโยชน์สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และหากมีเรื่องเดือดร้อนที่ต้องแก้ไขจะดำเนินการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึง ได้จัดสวัสดิการสังคม สิ่งอำนวยความสะดวกและปรับปรุงสภาพแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างครอบคลุมเพื่อสังคมและคนทั้งมวล เพื่อส่งเสริมสิทธิความเสมอภาค ความเท่าเทียม และขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิความเสมอภาคเท่าเทียม ทั่วถึงและเป็นธรรม ตามภารกิจในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข เพื่อการพัฒนาสู่ความยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และเป็นพลังสำคัญในการกระตุ้น และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ได้ตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของอารยสถาปัตย์ และการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

“ก็จะป็นหน้าประชุมสภา ทางลาดยาว ๆ ที่ให้คนพิการที่มาประชุมนี้ ก็ สามารถที่จะเข็นรถขึ้นไปในห้องประชุมชั้น 2 ได้ และก็จะมในอีกส่วนของด้านหน้าอาคารแล้วก็จะเป็นที่สูงขึ้นมาสำหรับผู้สูงอายุ ก็จะทำทางลาดไว้เพื่อให้คนพิการและผู้สูงอายุได้ใช้กันนะคะ แล้วก็จะมีในเรื่องของป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของคนพิการอะไรอย่างนี้ ป้ายสัญลักษณ์นี้ที่ว่าจุดนี้เป็นห้องน้ำ จุดนี้เป็นอะไรแล้วก็ที่จอดรถสำหรับคนพิการ ก็มี 4 - 5 ที่นั้ที่จะมาใช้บริการ ก็จะมีรูปคนพิการ แต่มันยังไม่มีทางเรียกว่าอะไร ทางข้าง ๆ ที่ให้คนพิการได้ลงมาด้วย ก็อาจจะยังไม่มี ประมาณนี้ ต่อไปจะเป็นศูนย์ให้ข้อมูลข่าวสารคนพิการก็จะมในเรื่องของศูนย์ข้อมูลให้คนพิการเราก็จะมีคอมพิวเตอร์สำหรับที่ให้คนพิการหรือคนที่มาติดต่องานได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารในส่วนนี้แต่ก็ยังไม่ถึงของตัวอักษรเบลล์นะคะที่สำหรับให้คนตาบอดใช้ได้ (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 10, 2564)

“สำหรับผู้บกพร่องทางสายตากับทางหู ผู้พิการทางสายตา ตัวสมาร์ต ดาต้า ปัจจุบันที่เป็น แอปพลิเคชัน เราคิดทำเรื่องนี้ไว้ประมาณ 4 - 5 ปี ที่จะทำเป็น โพรโตไทป์ที่จะใช้ชื่อว่า สมาร์ต พัทธา ก็คือแหล่งท่องเที่ยวจะมี การบรรยายเสียงด้วยนะครึบเราก็ทำไว้ทั้งหมด 4 ภาษา ไทย อังกฤษ จีน รัสเซีย อันนี้ก็จะช่วยในระดับหนึ่ง สำหรับผู้พิการทางสายตา เพราะว่าตัวนี้เมื่อเราเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวแล้วมันจะสามารถ เล่น โดยอัตโนมัติ ถ้าเราเปิดตัว ฟังก์ชัน เสียง และก็อีกส่วนหนึ่งก็คือ เว็บไซต์ ตัวเว็บไซต์จะเป็นตัวบอก ให้ข้อมูล (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 11, 2564)

“ของชลบุรี มหาไถ่เขาจะทำเป็นตัวสะพานข้าม สะพานข้ามถนนสุขุมวิท ทางเมืองพัทยาเขาจะทำมีลิฟต์ด้วยแล้วก็ทำให้สามารถที่จะใช้รถเข็นในที่นี้ได้ เพราะว่าของมหาไถ่ก็จะมีเด็กพิเศษหรือนักเรียนที่เป็นพิเศษเยอะอยู่ด้วยเหมือนกันก็จะทำให้มีที่เดิน ที่โดดเด่นนะก็จะป็นทางข้ามนะคะ ที่ให้คนพิเศษข้าม จะพิเศษกว่าที่อื่นและก็น่าจะเป็นที่เดียวในประเทศที่ทำตรงนี้แล้วก็มีขอนแก่นอีกที่หนึ่ง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 4, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 3 : ด้านสวัสดิการทางอารยสถาปัตยกรรมผู้พิการและผู้สูงอายุของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

จากมุมมองของผู้ให้ข้อมูลหลักด้านสวัสดิการทางอารยสถาปัตยกรรมผู้พิการและผู้สูงอายุการเข้าถึงงานกลุ่มผู้พิการของ EECจะเป็นในเรื่อง Smart Data Application สำหรับผู้บกพร่องทางสายตากับทางหู ผู้พิการทางสายตาในจังหวัดชลบุรีที่จะใช้ชื่อว่า สมาร์ต พัทธา ก็คือแหล่งท่องเที่ยวจะมีการบรรยายเสียงทั้งหมด 4 ภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษารัสเซีย เพื่อช่วยให้

ผู้พิการทางตาและหู ให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกมากขึ้น และสำหรับการออกแบบอารยสถาปัตย์ในพื้นที่ต่าง ๆ ใน EEC ต้องคำนึง รวบรวม ความลาดชัน รวมไปถึงสัญลักษณ์ เพื่อให้การเดินทางทุกรูปแบบสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้อย่างง่าย และใช้งานได้สะดวก

นอกจากนี้จังหวัดชลบุรียังสร้างสะพานลอยคนพิการ สำเร็จพร้อมใช้งานแห่งแรกในประเทศไทย บริเวณหน้ามูลนิธิพระมหาไถ่เพื่อการพัฒนาคนพิการ พัทยากลาง จังหวัดชลบุรี เพื่อผลักดันให้คนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงระบบคมนาคมได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะผู้พิการ ผู้สูงอายุ และเด็ก สะพานลอยดังกล่าวสร้างด้วยโครงเหล็กถัก ความยาว 42.78 เมตร กว้าง 2.80 เมตร พื้นทางเดินปูกระเบื้องแกรนิตโต้ ราวบันไดสแตนเลส และติดตั้งรางตาข่ายเหล็กกันตก หลังคาแผ่นเหล็กเคลือบชนิด ALUMINIZED พร้อมติดตั้งรางน้ำสแตนเลส พร้อมลิฟท์แก้วแบบโปร่งแสง เพื่อให้บุคคลภายนอกสามารถเห็นผู้พิการ ผู้สูงอายุ และนักเรียน ขณะใช้ลิฟท์ เป็นการเพิ่มความปลอดภัยกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน และมีแผงปุ่มกดสำหรับผู้พิการ อักษรเบรลล์ ปุ่มกดกระดิ่ง ปุ่มกดโทรศัพท์ช่วยเหลือกล้อง CCTV เพื่อส่งสัญญาณถึงอาคารควบคุมพัทยากลางในขณะเกิดเหตุฉุกเฉิน รวมทั้งติดตั้งไซเรนหน้าลิฟท์ทั้งสองชั้น ติดตั้งระบบ UPS สำรองไฟ หากเกิดไฟฟ้าดับ ลิฟท์จะเลื่อนลงมาชั้นล่างเพื่อเปิดประตูให้คนออกจากลิฟท์ได้อย่างปลอดภัย

ประเด็นคำถามที่ 4 : ด้านการจัดการสถานที่อารยสถาปัตย์ผู้พิการและผู้สูงอายุของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย รัฐบาลจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ซึ่งในประเด็นการพัฒนาประเทศมีความมั่งคั่ง มุ่งเน้นในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการ ดังนั้น ภารกิจด้านการท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาโครงการพื้นฐาน สถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่น่าท่องเที่ยวของโลกได้ กลุ่มจังหวัดในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว มีที่พัก ร้านอาหาร บริการด้านสุขภาพที่หลากหลาย ประกอบกับในแต่ละปี ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวมากขึ้นทุกปี การจัดการสถานที่อารยสถาปัตย์ เป็นเรื่องสำคัญ ในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการต่าง ๆ เพื่อให้รองรับคนทั้งหมดได้ อยากให้ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย สามารถเข้าถึงได้ ใช้ประโยชน์ได้ และใช้บริการได้ในสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว และบริการต่าง ๆ ของภาครัฐและเอกชนได้ โดยสะดวก ปลอดภัย เสมอภาค เท่าเทียมอย่างแท้จริง

“วัดโสธร วัดสมาน มีแนวทางที่จะทำเพิ่ม ทางวัดก็ให้ความสำคัญในการที่จะทำเพิ่ม ข้อจำกัดเรื่องพื้นที่บางที่ เจ้าของพื้นที่ ต้องดูที่ความพร้อมของเจ้าของพื้นที่เพราะว่าการทำเพิ่มในที่นี้ หมายถึงงบประมาณที่ต้องใช้ตรงนั้น ในส่วนของ พ.ม. เราเอง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เขาก็มีโครงการในการขับเคลื่อนของเขา แต่โดยบทบาทของท่องเที่ยวและกีฬา เราก็จะใช้ในลักษณะของการ ประชาสัมพันธ์ เชิญชวนและให้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 3, 2564)

“อุทยานการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สมเด็จพระเจ้าตากสิน สมเด็จพระพิชัยมงคล ตรงนี้ก็ก่อสร้างเสร็จแล้ว เพิ่งเปิดมาได้ประมาณไม่ถึง 2 ปี ประมาณปีกว่า ๆ อยู่ในวัดลุ่มมหาชัยชุมพล ซึ่งในวัดลุ่มมหาชัยชุมพลก็จะมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญก็คือมีศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในตัวอุทยานประวัติศาสตร์ก็จะเป็นในลักษณะเหมือนศูนย์เรียนรู้ พิพิธภัณฑ์แล้วก็มีห้องในการ ก็จะมีห้องในการบรรยายระบบมัลติมีเดียแบบครบวงจรแล้วก็ค่อนข้างจะได้รับความสนใจ และก็มีการรองรับ มีพื้นที่ในการรองรับ มีสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ต่าง ๆ ห้องน้ำ ห้องลู่วิ่งอะไรต่าง ๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของคนทั้งมวล” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 8, 2564)

“ก็มีสวนนงนุช นอกนั้นจะเป็นโรงแรมหลาย ๆ โรงแรมเลย ที่พัทยา ส่วนมากจะเป็นโรงแรมขนาดใหญ่และขนาดกลางบางส่วน เช่นโรงแรมไดอาน่า การ์เด็น รีสอร์ท พัทยา ได้รับรางวัลโรงแรมที่สร้างอารยสถาปัตยกรรมระดับอาเซียน เมื่อก่อนไม่เคยมี ก็มีการปรับให้มันมีขึ้นนั้นแหละ เออแต่ถ้าเกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สังเกตได้ชัดเลย ก็คือ สวนนงนุชเลย เพราะสวนนงนุชเขารับคนจำนวนมากอยู่แล้วคนมามากมายมหาศาล” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 1, 2564)

“มีที่ชุมชนชากแง้วกับชุมชนตะเคียนเตี้ย ที่เราไปพัฒนา กิจกรรมต้นแบบตัวนี้ไว้ ถ้ามีโอกาสลงพื้นที่เนี่ย จะติดต่อกันก็ได้เนาะครับ ทางอ.พ.ท. เราจะพาไป ทางชุมชนตะเคียนเตี้ย เพราะในพื้นที่นี้ เพราะว่าเราอยากจะทำรองรับ กลุ่มผู้พิการกับผู้สูงอายุ เนื่องจากกิจกรรมของตะเคียนเตี้ยมันเป็น กิจกรรมที่เรียกว่า เส้นทางมะพร้าว มันก็จะต้องมีการเข้าสวน เข้าอะไรไปดูกิจกรรม ไปดูการท่องเที่ยวต่าง ๆ มี Working class” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 11, 2564)

“ชายหาดบางแสน อันนี้ที่เห็นเป็นรูปธรรม แต่โดยทั่ว ๆ ไปที่ทำ มันจะมีกรณีที่เป็นแบบว่า เขาเรียก ในส่วนของศาลากลางจังหวัด เนื่องจากศูนย์ตั้งอยู่ที่ศูนย์ศาลากลางจังหวัด แล้วก็บริเวณรอบในรัศมี 3 กิโลเมตร เราพยายามที่จะทำให้มันครอบคลุมให้ครบทั้ง 5 อย่าง

ของอารยสถาปัตย์ นี้อย่างเช่นเมืองพัทยา เขามีก้าวหน้ามากกว่าเรา เพราะเขาพยายามที่จะทำเป็นเมืองท่องเที่ยว For all ทั้งสำหรับเพื่อคนพิการ แล้วก็ผู้สูงอายุ แล้วทุกคนเลย อันนี้เขาอาจจะล่องหน้าเราไปแล้ว แต่เราก็พยายามรณรงค์ให้ท้องถิ่น จัดให้ได้อารยสถาปัตย์อย่างที่เป็นแบบเอื้ออำนวยกับคนพิการให้มากที่สุด” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 7, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 4 : ด้านการจัดการสถานที่อารยสถาปัตย์ผู้พิการและผู้สูงอายุของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

สำหรับจังหวัดที่มีการจัดสถานที่ตามนโยบายอารยสถาปัตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยในจังหวัดชลบุรี สถานที่ที่จัดทำอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ประกอบไปด้วย

- 1) สวนนงนุชพัทยา ปรับสถานที่พร้อมรับ Tourism for All สร้างโรงแรมอารยสถาปัตย์แห่งแรกในอาเซียนได้ดำเนินการก่อสร้างโรงแรมแห่งใหม่ที่มีการออกแบบเป็นอารยสถาปัตย์ แบบเต็มพื้นที่ เพื่อเตรียมพร้อมรองรับธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical and Wellness Tourism) และรองรับการเติบโตของธุรกิจไมซ์ (MICE) หรือธุรกิจการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับการจัดประชุมนานาชาติและการจัดแสดงสินค้าและนิทรรศการต่าง ๆ พร้อมร่วมขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) โดยเป็นการก่อสร้าง มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับเด็กเล็ก ผู้สูงอายุ ผู้พักฟื้นสุขภาพ และผู้พิการที่ใช้รถเข็น
- 2) ชุมชนตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง นำเสนอการเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนภาคกลาง ถ่ายทอดวิถีชาวบ้านท้องถิ่น
- 3) ชุมชนบ้านชากแง้ว อำเภอบางละมุง นำเสนอความโดดเด่นเรื่องวัฒนธรรมของชุมชนเงินโบราณที่เคยเจริญสูงสุดก่อนเกิดเมืองพัทยา
- 4) ผู้ประกอบการโรงแรมอวานี นำเสนอห้องพักรับรองแบบอารยสถาปัตย์
- 5) โรงแรมไดอน่า การ์เด้น รีสอร์ท พัทยา ที่ได้รับรางวัลโรงแรมที่สร้างอารยสถาปัตย์ดีเด่นระดับอาเซียน
- 6) ผู้ประกอบการปราสาทสัจจะธรรม สวนเสือศรีราชา ชายหาดบางแสน

ในส่วนของจังหวัดฉะเชิงเทราสถานที่ที่มีอารยสถาปัตย์ได้แก่

1. วัดโสธรวรารามวรวิหาร ได้นำอารยสถาปัตย์มาเป็นต้นแบบเพื่อให้วัดโสธรวรารามวรวิหาร สามารถให้ทุกคนเข้าถึงได้ตามหลัก อารยสถาปัตย์เพื่อนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และบริการสำหรับผู้สูงอายุ คนพิการ คนที่ใช้รถเข็น ให้คนทั้งมวลสามารถเดินทางมาได้ เป็นสถานที่อารยสถาปัตย์เพื่อคนทั้งมวลได้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับคนทุกเพศ ทุกวัย และทุกสภาพร่างกาย

2. วัดสมานรัตนาราม มีอารยสถาปัตยกรรมให้ผู้สูงอายุที่นั่งรถเข็นวีลแชร์หรือใช้ไม้เท้ารวมถึงคนพิการที่นั่งรถเข็นวีลแชร์ครอบครัวที่มีเด็กอ่อนที่ต้องใช้รถเข็นก็สามารถมาทำบุญที่วัดได้อย่างสะดวกสบายเพราะบริเวณวัดทั้งหมดจัดทำเป็นทางเชื่อมต่อทั้งหมดและที่สำคัญมีที่จอดรถคนพิการทั้งหมด 6 ที่รวมถึงห้องน้ำสำหรับคนพิการก็จะมีอยู่ในบริเวณวัดถึง 2 ด้าน

ในส่วนของจังหวัดระยองสถานที่ที่มีอารยสถาปัตยกรรมได้แก่

1. ศูนย์เรียนรู้บ้านคุณกิตติ ดำเนินชาวนุรักษ์ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวต้นแบบที่ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย สามารถเข้าถึงและท่องเที่ยวได้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านอารยสถาปัตยกรรมเหมาะสมกับคนทั้งมวล

2. โรงเรียนกำเนิดวิทย์และ สถาบันวิทยสิริเมธี มีนโยบายการออกแบบก่อสร้างสถาบันการศึกษาทั้ง 2 แห่งนี้ ทุกจุด ทุกที่ ทิวทัศน์บริเวณของโรงเรียนและมหาวิทยาลัยจะต้องมีอารยสถาปัตยกรรมโดยเน้นความสำคัญในการสร้างทำอารยสถาปัตยกรรม เพื่อให้ทุกสถานที่ที่มีการออกแบบที่เป็นมิตรต่อคนทั้งมวล โดยเฉพาะผู้สูงอายุและผู้พิการจะต้องสามารถเข้าถึงได้ ใช้งานได้ สะดวกปลอดภัย เป็นการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการให้ได้รับโอกาสที่ดีทางการศึกษา อีกทั้งยังเป็นตัวอย่างทางด้านอารยสถาปัตยกรรมให้แก่สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ด้วย

3. อุทยานการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สมเด็จพระเจ้าตากสิน ศูนย์เรียนรู้ พิพิธภัณฑสถาน พร้อมทั้งห้องในการบรรยายระบบมัลติมีเดียแบบครบวงจร และมีพื้นที่ในการรองรับ มีสิ่งอำนวยความสะดวกมีทางลาดเพื่อรับกลุ่มเยาวชนหรือผู้สูงอายุสามารถเข้าไปชมได้ เพื่อการรองรับกลุ่มผู้พิการและผู้สูงอายุ

4. สวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพ อาคารในการบรรยายและกึ่งนิทรรศการ มีการฟังบรรยายแล้วก็มีเรื่องของมัลติมีเดียต่าง ๆ มีการนำชมในพื้นที่สวนสมุนไพรวิทยากรบรรยาย มีการจัดพื้นที่แนวทางการอารยสถาปัตยกรรม

5. ตลาดเกาะกลอย มีทางลาดและราวจับ เพื่อให้คนสูงอายุและพิการสามารถท่องเที่ยวได้

ประเด็นคำถามที่ 5 : ด้านการบูรณาการหน่วยงานการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

การบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ กับองค์ความรู้ทางการท่องเที่ยวทำให้ได้มุมมองของการบูรณาการแนวคิด และการทำงานร่วมกันใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ กับ นักวิชาการทางการท่องเที่ยวในรูปแบบของการวิจัย การสัมมนา การผลิตผลงานทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อ ชุมชนแบบสหวิทยาการ ฯลฯ 2) การประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานระหว่างนักวิชาการการท่องเที่ยวกับ ผู้ประกอบการกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชนในรูปแบบของการฝึกปฏิบัติงานในฐานะพนักงานชั่วคราว และการฝึกงานหน้างาน (on the job training)

ซึ่งเป็นการส่งเสริมและเติมเต็มความรู้ซึ่งกันและกัน โดยผ่านการพัฒนา นิสิตนักศึกษาของสถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาครัฐกิจที่ให้ความร่วมมือ 3) การนำเสนอแนวคิดในการจัดการ การวางแผน และการพัฒนาระหว่างนักวิชาการการท่องเที่ยว หน่วยงานธุรกิจภาคเอกชน และหน่วยงาน การส่งเสริมการท่องเที่ยวภาครัฐ ในรูปแบบของการเป็นคณะกรรมการการพัฒนางาน ร่วมกันตามแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในระดับมหภาค และระดับ จุลภาค การบูรณาการความร่วมมือ จากทุกฝ่ายเหล่านี้เป็นการนำองค์ความรู้เชิงประยุกต์มาเป็น องค์ความรู้ทางวิชาชีพที่ตอบสนองการขยายตัวของการท่องเที่ยวทุกรูปแบบในยุคใหม่ ทำให้เกิด การขยายองค์ความรู้อย่างกว้างขวางเข้าสู่การพัฒนาระบบการท่องเที่ยว

“การบูรณาการก็ภาคเอกชนที่บริบทที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ก็จะมี ผู้ประกอบการ ที่พักโรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของฝาก ของที่ระลึก หรือแม้แต่ในกลุ่มชมรมหรือคณะ กรรมการบริหาร อย่างตลาดบ้านใหม่ เขาก็จะมีเจ้าของพื้นที่เป็นเทศบาลแต่ว่า คณะกรรมการ บริหารในกลุ่มเอกชนก็จะมีภาระหรือกันในการที่จะทำอะไรได้หรือไม่ได้ยังไง การบริหาร จัดการตลาดของเขา ในเรื่องของขายหรืออะไรก็แล้วแต่ ในเรื่องของเคลียร์พื้นที่ก็ต้องเป็น คณะกรรมการของเขา ซึ่งเราในฐานะหน่วยงานที่ดูแลในเรื่องของการท่องเที่ยว เราก็จะเข้าไป ทอดแทรกในการ ไปชี้แนะ ไปแนะนำ ไปอะไรและไปดูว่าเขามีความต้องการอะไรแค่ไหน หน อย่างไร เราก็จะนำมาในลักษณะแผนโครงการ แล้วก็มีเจ้าภาพในการดำเนิน มันก็คือเทศบาล ที่เป็นเจ้าของพื้นที่ คือจับมือกันในการที่จะทำ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 3, 2564)

“มีคะ อย่างก็เทศบาล แสนสุข ถ้าในกรณีที่เขาขอรับการสนับสนุนงบประมาณเข้ามา อย่างของเราทำลานเอนกประสงค์แหลมแท่น ถ้าเคยมาแล้ว ตอนนี้เขาปรับปรุงไปเยอะ เราเรียกว่าวิทัศน์ ก็จะมีทางที่เป็นแล่มบ้ขึ้นไป ที่เป็นลานนันทนาการ เราก็จะทำตรงนั้น ให้ด้วย ว่าสามารถนารถเข็นขึ้นไปได้หรือเป็นทางสำหรับคนพิการสายตาก็จะมีเป็น ปุ่ม ๆ ให้ เขาได้มาใช้ประโยชน์ อีกประการหนึ่ง ของเราจะมีกลุ่ม กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต เขาก็จะมี คนที่มาเป็นสมาชิกก็จะมี คนที่เป็นผู้พิการทางสายตา เด็กพิเศษอะไรแบบนี้ เขาก็จะมีชมรมที่ เขาจะอยู่ใน อบจ. อยู่แล้ว ความต้องการเขาต้องการอะไร ทุก ๆ ปี เขาจะมีการประชุมกัน เรียกว่าอะไรจำไม่ได้ อยู่กองเสริมคุณภาพชีวิต ตอนนี้เขาเป็นกองสาธารณสุขแล้ว เขาก็จะมี ตรงนี้ คือคนที่พิเศษพวกนี้ เขาต้องการอะไร ปีนี้ เขาก็จะประชุมทุกครั้งและเขาก็จะมี กรรมการบอกว่าต้องการอะไรหรือปัญหาอุปสรรคมีอะไร คือ ที่ตอบได้ไม่หมดเพราะว่ามัน ครอบคลุมทุกตอนที่เข้ามาอยู่ในนี้ เดียวก็เลยแบบไม่ตรง เพราะของดิฉันเองทำเรื่องท่องเที่ยว อย่างเดียว อาจจะทำได้แค่บางส่วนที่คาบเกี่ยวกัน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 4, 2564)

“ใช้จะต้องบูรณาการแน่นอน คืออย่างนี้ ที่นี้เราก็มีทูตอารยสถาปัตย์ของจังหวัดด้วย อันนี้เรามี เราก็ทำงานประสานกันค่อนข้างใกล้ชิดเหมือนกัน เวลาเรามีโครงการหรือไปสมัคร ตามหน่วยงานราชการ ยกตัวอย่างง่าย ๆ เลย พวกโรงพยาบาล ที่มันจะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่จอดรถ อะไรอย่างนี้นะคะ หรือห้องน้ำอย่างเช่น ที่ล่าสุดเลยที่ทูตอารยสถาปัตย์ไปทำก็คือ กรณีของ สำนักงานที่ดินของพื้นที่ศรีราชาอย่างนี้ ก็จะมีที่แบบว่าทำให้ครบถ้วนและให้คนพิการใช้ได้จริง ๆ (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 7, 2564)

“ มีคะ ชุมชนตะเคียนเตี้ยเราเดิม เริ่มเฉพาะชุมชนก่อน ชาวบ้านธรรมดา ก่อน แต่พอเราเริ่มเข้าสู่เรื่องการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยชุมชน ก็เริ่มมีหน่วยงานภาครัฐเสริมให้ความรู้ในการบริการด้านการจัดการการท่องเที่ยวให้กับชุมชนอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐาน จนมาทำท่องเที่ยวแข็งแรงแล้ว กลุ่มของเราเลยได้มีหน่วยงานภาครัฐของเราได้แก่ อ.พ.ท ก็มาให้การสนับสนุนองค์ความรู้ระนะคะ ในการที่จะทำการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ว่าหมายถึงใครบ้าง ไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ คนท้อง คนชรา คนพิการใช้วีลแชร์ มาร่วมกันหมดเลย คนตาบอดด้วยนะ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 13, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 5 : ด้านการบูรณาการหน่วยงานของโครงการพัฒนา ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

วิธีบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายด้านคนพิการตามแนวทางประชารัฐของรัฐบาล อาทิ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) อพท. 3 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) องค์กรคนพิการ กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต โดยสนับสนุนการสร้างกลไกบูรณาการทำงานระหว่างภาคีเครือข่ายกลุ่มต่าง ๆ บูรณาการร่วมกันอย่างเป็นระบบ และเชื่อมโยงกันโดยการ จัดทำข้อเสนอ ผลักดันนโยบาย รวมถึงรณรงค์สื่อสารสาธารณะ สร้างความตระหนักด้านการจัดปรับสภาพแวดล้อมเพื่อทุกคน ระบบขนส่งสาธารณะที่ปลอดภัยทุกคนเข้าถึงได้ และระบบขนส่งไร้รอยต่อ ล้อ ราง เรือ เพื่อแก้ปัญหาการเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะของคนพิการและผู้สูงอายุ ทำให้สามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนทั่วไปได้อย่างอิสระ นอกจากนี้ มีการประชุมรับฟังรายงานสถานการณ์ทางสังคมและรายงานผลการดำเนินงาน พร้อมมอบแนวทาง การขับเคลื่อนงานด้านสังคมในพื้นที่ EEC บูรณาการซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานสังกัด กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในพื้นที่ระเบียงโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

โดยได้เน้นย้ำถึงการบูรณาการความร่วมมือในพื้นที่ตามแนวทางประชารัฐ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม เพื่อช่วยเหลือและประสานส่งต่อกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเชื่อมโยงความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในพื้นที่ ในรายละเอียดของความร่วมมือนี้ เริ่มตั้งแต่การร่วมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้มีการจัดการการท่องเที่ยว ที่มีความพร้อมด้านอารยสถาปัตย์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเป็นต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) พร้อมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวสถานบริการต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว และเป็นรูปธรรม การบูรณาการทำงานร่วมกันหลายฝ่าย จะมีตั้งแต่การปรับปรุงพัฒนา ตึกอาคาร สถานที่ แหล่งท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร จุดแวะพัก นอกจากนี้การบูรณาการในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีภาคเอกชนที่บริบทที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่พักโรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของฝาก ของที่ระลึก และบริการที่เกี่ยวข้อง ให้มีอารยสถาปัตย์สามารถรองรับนักท่องเที่ยวผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้พักฟื้นสุขภาพ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และคนที่ใช้รถเข็น ให้เข้าถึงการบริการอย่างสะดวกสบาย

ซึ่งกลไกสนับสนุนแนวทางการส่งเสริมอารยสถาปัตย์ในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ด้วยการเสริมหนุนกลไกการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้มีการนำแนวทางการส่งเสริมอารยสถาปัตย์ในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในไปปรับใช้ เพื่อการดำเนินงานในลักษณะบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการพัฒนาพื้นที่ EEC เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุประกอบด้วย 7 ลักษณะ คือ

1. การจัดทำโครงการ
2. การสนับสนุนงบประมาณหรือเงินอุดหนุน
3. การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม
4. การประชาสัมพันธ์
5. การดำเนินงานร่วมกัน
6. การประสานความร่วมมือและประสานข้อมูล
7. การร่วมระดมความคิดร่วมวางแผน และควรมีการบูรณาการใน 2 ระดับ คือ การบูรณาการระดับองค์กร เป็นกระบวนการบูรณาการระดับนโยบายและยุทธศาสตร์ โดยการจัดตั้งคณะกรรมการการท่องเที่ยวระดับจังหวัด เพื่อกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด และการบูรณาการระดับปฏิบัติการ เพื่อนำนโยบายและยุทธศาสตร์ที่คณะกรรมการการท่องเที่ยวระดับจังหวัดได้กำหนดไปใช้ในการดำเนินการ โดยการจัดตั้งอนุกรรมการการท่องเที่ยวระดับจังหวัด

ประเด็นคำถามที่ 6 : ด้านการจัดการงบประมาณอารยสถาปัตยกรรมของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีเป้าหมายเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและมีอัตราการขยายตัวของการลงทุนในอุตสาหกรรม และบริการภาคการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศควบคู่ไปกับการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงแบบและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่การท่องเที่ยว สร้างความหลากหลาย ให้การท่องเที่ยว และเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าและบริการทางสุขภาพ พัฒนาภาคการท่องเที่ยวทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นที่เชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณ พัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเชื่อมโยงต่อเนื่องไปยังภูมิภาคพัฒนาความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวพิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุ พัฒนาบุคลากรและผู้ประกอบการ ด้านการท่องเที่ยวในทุกระดับ ลดความเหลื่อมล้ำโดยกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน และให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนั้น การดำเนินงานภายใต้แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวจึงไม่ใช่การดำเนินงานปกติที่นำภารกิจประจำของหน่วยรับงบประมาณมาบูรณาการ แต่เป็นภารกิจพิเศษ และสำคัญเร่งด่วนที่หลายหน่วยงานร่วมกันดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด

“งบประมาณ หมายถึงถ้าที่ตอบตรงนี้ ที่ก็ขอมองว่า ในงบประมาณของรัฐที่เข้ามาทางช่องทางดีกว่าไหม อย่างสมมุติในส่วนของรัฐ งบประมาณเข้าหลายช่อง เราจะมึงบังคับจัดงบคลังเตอร์ที่ว่านี้เราคลังเตอร์เฉพาะของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาอีก หรือว่าถ้าเห็นเรา อย่างเช่น ตอนนี เรามึงเงินกู้กระตุ้นเศรษฐกิจ การปรับปรุงหรือว่าช่วยเหลือโดยเฉพาะแล้วก็ยังมึงงบประมาณอื่นอีก อันนี้ในส่วนของรัฐที่ที่ตอบไป ของภาคเอกชนนะ เขาก็มีงบช่วยเหลือบางส่วนหรือว่า พวกไปขอทางสภาอุตสาหกรรมหรืออะไรอย่างนั้น เขาก็จะมีการช่วยเหลือ SME ในเบื้องต้น คืองบชองมันเยอะแต่ ทั้งนี้ทั้งนั้น คนที่จะไปขอหน่วยงานที่จะไปขอ ทราบวิธีเข้าไปขอใหม่ อย่างสมมุติ แต่ก่อนที่ยกตัวอย่าง อย่างท่องเที่ยวชุมชนนะ เขาไม่รู้หรอก ว่าหน่วยไหนมึงบให้เขาบ้าง พอเริ่มไปสอนเขาเห็นว่า มันไม่ได้มีแต่ท่องเที่ยว ลองไปขอทางนู่นทางนี่ใหม่ พอผลสุดท้ายเขาเริ่มเรียนรู้จากเราว่ามันมีช่องในการของงบประมาณได้ เขาก็ไปขอหน่วยงานอื่นได้ จนเขาได้งบมาในส่วนที่จะพัฒนาชุมชนของเขา” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก หมายเลข 1, 2564)

“อบจ. เรามีงบประมาณเป็นของตัวเอง ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเราจะมีงบประมาณเป็นของตัวเอง ก็คือว่า เก็บรายได้จาก ภาษีโรงแรมอะไรแบบนี้ เราจะมึงบ แล้วนโยบายของนายก ผู้บริหารก็จะมีการจัดสรรแต่ละพื้นที่ คือ ทุกอำเภอต้องได้รับการจัดสรรปันส่วนเท่ากัน ในส่วนของผู้พิเศษแล้วกันนะ ภาพรวม ตามที่ได้เกริ่น กองส่งเสริมคุณภาพชีวิตกับกองสาธารณสุข เขาจะดูแลตรงนี้โดยตรง เขาจะมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส ไม่ว่าจะไปสร้างบ้านให้ หรือเพิ่มทักษะการส่งเสริมอาชีพ ก็จะมีให้หมดเลย” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 4, 2564)

“มันก็จะเป็นส่วนของตัวเอง งบประมาณของเราเอง ที่เราทำนะ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 5, 2564)

“คือส่วนหนึ่งของงบประมาณ แต่ว่าบอกว่า เป็นเงินของกองทุน ซึ่งตั้งขึ้นมาเพื่อสำหรับคนพิการ มันจะมีส่วนอื่นที่ว่า ถ้าหน่วยงานว่า ถ้าสถานที่นี้ หน่วยงานนี้ สถานที่ท่องเที่ยวนี้ หน่วยงานนี้ เขาได้ทำอะไรที่เกี่ยวกับอารยสถาปัตย์ ปกติทางกรมกองทุนคนพิการ เขาก็ยินดีให้เงินอยู่แล้ว เพียงแต่ถ้าเป็นเรื่องเฉพาะของจังหวัดชลบุรีแล้ว หน่วยงานไม่ค่อยอยากจะรับชะด้วยซ้ำ เพราะว่าแบบถ้ายังทำเป็น เขาเรียกว่าอะไรนะ องค์กรใหญ่ ๆ เทศบาลใหญ่ ๆ เนี่ย เขาก็จะมองว่า กองช่างเขางานยุ่ง และถ้าเราไปรับงาน เขาก็แบบไปเพิ่มงานให้เขานะ ที่ชลบุรี ให้งบมาเป็น ล้านนะ ตอนแรกอะ เราต้องการให้เทศบาลทำ เทศบาลใหญ่แห่งหนึ่งทำด้วยนะ แต่เขืออะ เขาไม่รับทำ ใช้เวลา 2 ปี กลายเป็นว่า งบประมาณที่เขาให้ไปเขาปฏิเสธ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 7, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 6 : ด้านการจัดการงบประมาณอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักมองเรื่องงบประมาณ ด้านอารยสถาปัตย์ งบประมาณของภาครัฐที่เข้ามาหลายช่องทาง ซึ่งมึงบประมาณจังหวัด งบประมาณกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาของภาคเอกชน งบสภาอุตสาหกรรม นอกจากนี้ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดของจังหวัดทั้ง 3 จังหวัด มึงบประมาณในการจัดการงบประมาณสร้างอารยสถาปัตย์เป็นของตัวเอง โดยงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นงบประมาณเป็น เก็บรายได้จากภาษีโรงแรม ผู้บริหารก็จะมีการจัดสรรแต่ละพื้นที่ ทุกอำเภอต้องได้รับการจัดสรรปันส่วนเท่ากัน ในส่วนของผู้พิเศษนอกจากนี้ยังมีงบประมาณจาก กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต กองสาธารณสุข กรมกองทุนคนพิการ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส เพื่อสร้างบ้าน หรือเพิ่มทักษะการส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงอายุและคนพิการ ส่วนในภาคภาคเอกชน จะมีการให้งบประมาณมาโดยตรงในส่วนของพื้นที่

ประเด็นคำถามที่ 7 : ด้านผู้มีส่วนได้เสียของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

การจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่มีประสิทธิภาพไม่ได้เกิดขึ้นด้วยตัวองค์กรการท่องเที่ยวเท่านั้น แต่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่คุณค่าซึ่งประกอบด้วยผู้มีส่วนได้เสียหลากหลายกลุ่ม ดังนั้น การท่องเที่ยวต้องพิจารณาให้ได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มใดบ้าง แต่ละกลุ่มมีลักษณะเฉพาะอย่างไร รวมถึงมีความสำคัญและสอดคล้องกับกลยุทธ์การดำเนินงานของการท่องเที่ยวอย่างไร ที่สำคัญองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียมีคุณค่าร่วมกันอย่างไร

เมื่อผู้มีส่วนได้เสียมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทางการท่องเที่ยวจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุยทำความเข้าใจระหว่างกัน รับฟังความคิดเห็นและความต้องการ มองประเด็นเร่งด่วนว่าตรงกันหรือไม่ สอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไรบ้าง สิ่งเหล่านี้เพื่อค้นหาประเด็นที่สามารถส่งผลกระทบและเป็นความคาดหวังที่มีต่อธุรกิจ ที่ครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้แน่ใจว่าสิ่งที่องค์กรคาดการณ์หรือประเมินไว้เกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสียไม่ได้เกิดจากการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) คิดเองแต่ฝ่ายเดียว ทั้งนี้ อาจออกแบบเครื่องมือสำหรับวางแผนการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียอย่างเป็นระบบโดยระบุเป้าหมายการมีส่วนร่วมอยู่ด้วยเพื่อให้แน่ใจว่ารูปแบบ/กิจกรรมที่ใช้มีความชัดเจน รวมถึงควรกำหนดให้มีผู้ที่รับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มอย่างชัดเจน ซึ่งการมีส่วนร่วมสามารถทำได้หลายรูปแบบ/วิธีภายใต้ความถี่ของการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน

“ถ้าทำแล้วถามว่าแฮปปี้มั้ย คำก็แฮปปี้นะ เพราะว่าบางที คำก็เป็นผู้ที่เสนอโครงการมา บางทีคนพิการ เพราะว่าเวลาเราทำแผน ทำประชาคมต่าง ๆ เราก็เชิญกลุ่มผู้พิการ มาร่วมด้วยนะ ผู้พิการ ผู้สูงอายุ คำก็จะเสนอโครงการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำอยู่ ก็มีหลายโครงการที่เกิดขึ้น เช่นที่จอดรถ ทางลาดผู้พิการ ถนนวิลแชร์อะไรต่าง ๆ อย่างนี้ะครับ แต่ถ้าจะได้ผลจริง ๆ ผมคิดว่าถ้าทำแล้วได้ผล มันน่าจะต้องเป็นเทศบาล อย่างเทศบาลนครเทศบาลเมือง เพราะว่าเขามีพื้นที่ของเขาโดยตรงอยู่แล้ว คำก็สามารถวางแผน วางนโยบายให้มันสามารถเชื่อมโยงพื้นที่ของคำได้ เช่น เทศบาลนคร ส่วนใหญ่แล้วคำก็อยู่ในเขตชุมชนเมือง มีตลาด มีฟุตบอลอะไรต่าง ๆ ตรงนี้คำน่าจะทำได้ดีกว่าอบจ. เพราะว่าอบจ.ไม่มีพื้นที่โดยตรงนะครับ ก็จะเป็นไปทำในเรื่องของโครงการที่เกินศักยภาพของท้องถิ่นหรือท้องถิ่นที่อยู่ติดกันแบบนี้ 2 แห่งขึ้นไปได้รับประโยชน์ อบจ.จะไปดำเนินการให้ แต่ถ้าเกิดว่าโครงการนี้

ประสบความสำเร็จ ผมคิดว่าท้องถิ่นน่าจะมีส่วนสำคัญ และโครงการนี้น่าจะเป็นนโยบายของท้องถิ่นที่ชัดเจนเพื่อที่ว่าข้าราชการผู้ปฏิบัติจะได้นำนโยบายตรงนี้ไปในเวลาออกแบบหรือก่อสร้างอะไรต่าง ๆ จะได้เอื้ออำนวยให้กับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 5, 2564)

“ผู้มีส่วนได้เสีย มีเขียนตอบกลับมาเหมือนกัน เช่น อันนี้ขอยกตัวอย่าง เราได้ทำโครงการ เราได้ลงไปดู ลงไปลุ่มเหมือนกับดูความภูมิใจหรือว่าดูความพึงพอใจ อย่างเช่นที่แสนสุข ก็คือ คนพิการตอบรับกลับมาเลยว่า จริง ๆ น่าจะทำตั้งนานแล้วนะ เพราะแสนสุขเหมือนกับว่าขายหาดบางแสน มันก็เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเขาอาจจะเข้าไปได้ถึงไง มันใกล้มันง่าย ที่จะไปเที่ยวอย่างนี้ เขาก็บอก ออ ห้องน้ำสำหรับคนพิการเขารู้สึกดี ไม่เก็บค่าบริการ และก็มีทางลาดทำไปถึงชายหาด เขาก็ค่อนข้างจะแบบเอาดีมากเป็นโครงการที่ดี ชาวบ้านแถวนั้นก็รู้สึกดี มันมีที่จอดรถสำหรับคนพิการด้วย คนพิการก็ไปเที่ยวได้” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 7, 2564)

“มีสะท้อนกลับมาครับ ก็คือจำนวนผู้ใช้บริการที่มากขึ้น อย่างเช่น ที่เขาหลัก จะมีโรงแรมผมจำชื่อไม่ได้ แต่เจ้าของชื่อ พีแชน อันนี้เขาทำทุกอย่างเพื่อรองรับคนพิการได้หมดเลย มีกระทั่ง ระบบกลไกที่จะพาลงไปเล่นน้ำทะเลได้ หรือเอาวิลแชร์ลงไปเล่นได้ลงสระว่ายน้ำได้ หรือมีที่ราชมุขี ชื่อคำเนินแคร์ อันนั้น เขาก็สามารถรองรับได้ หรือถ้าเมืองพัทยา เขาก็เห็นตลาดกลุ่มนี้นะ กลุ่มนักท่องเที่ยวประเภทนี้เขาเห็นโอกาสของกลุ่มตลาดกลุ่มนี้อยู่แล้ว แต่เพียงแต่ว่าเหมือนที่ผมบอกไป ตอนต้นนั้นแหละว่า ทำไงมันจะทำให้เกิดการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไร้รอยต่อ และทำให้มันเป็นจริง ไม่ใช่ว่าเขามาแล้วปรากฏว่า ทำได้แค่เฉพาะบางอย่าง บางอย่างก็ทำไม่ได้ อันนี้ ประโยชน์ไม่ได้เลย” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 11, 2564)

“ในส่วนของผมนะ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย น่าจะหมายถึง ตัวชุมชนและก็ผู้ถูกระทบในพื้นที่นะครับ ที่นี้ หลายคนว่า มันก็ต้องมีทั้งกระทบและไม่กระทบบ้าง หมายถึงว่า สมมุติว่า เราจะไปทำเรือมของทางลาดทางอะไรแบบเนี่ยนะครับ คนที่มีส่วนได้ส่วนเสียมากที่สุดคือใคร ผู้พิการที่อยู่ในพื้นที่ ไซมะครับ อ่า กลุ่มอำมุลนิธิมหาไทย ที่เขาทำเกี่ยวกับเรื่องคนพิการ เขาก็ผลักดันเต็มที่นะครับอยากให้เมืองมีเต็มที่ แต่ กลุ่มคนที่เสียประโยชน์ก็มี ได้แก่หนึ่ง อาจจะเป็นพ่อค้าแม่ค้าที่มีแผงลอยอยู่บนฟุตบาท อันนี้ก็ค้านเต็มที่เหมือนกัน นะครับ มันก็เลยยังค้างอยู่ไม่สำเร็จ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 12, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 7 : ด้านผู้มีส่วนได้เสียของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พื้นที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ผู้มีส่วนได้เสียในการท่องเที่ยว (EEC) จำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. ผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Primary Stakeholders) เป็นผู้ใกล้ชิดต่อโครงการท่องเที่ยวโดยตรง และได้รับประโยชน์หรือผลกระทบทางตรงจากการประกอบกิจการ เช่น สถานประกอบการ ตัวแทนการท่องเที่ยว หน่วยงานดูแลและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ธุรกิจการท่องเที่ยวและกิจกรรม ธุรกิจและบริการด้านอาหาร พนักงาน ลูกค้า คู่ค้า ผู้ส่งมอบ นักลงทุน ชุมชนรอบถิ่นท่องเที่ยว เป็นต้น 2. ผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary Stakeholders) เป็นผู้เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยอ้อมหรือสังคมไกลออกไป โดยเป็นผู้ได้รับประโยชน์หรือผลกระทบทางอ้อมจากการประกอบกิจการ เช่น รัฐบาล หน่วยงานของรัฐ สมาคมการค้า กลุ่มวิชาชีพ NGO ผู้ที่จะมาเป็นลูกค้าหรือพนักงานในอนาคต ชุมชนนอกถิ่นที่ตั้งองค์กร เป็นต้น

นอกจากนี้ในการจัดทำพื้นที่อารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีการทำประชาพิจารณ์ ผู้มีส่วนได้เสียของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เมื่อมีการทำอารยสถาปัตย์ชาวบ้านบนพื้นที่รอบ ๆ มองก็คือจำนวนผู้ใช้บริการที่มากขึ้น ผลกระทบสำหรับผู้มีส่วนได้เสียในแง่ดีตามชุมชนในท้องถิ่นที่มองว่าการปรับพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และนักท่องเที่ยวคนพิการมีระบบถ้ากลไกที่จะพาลงไปเล่นน้ำทะเลได้ หรือเอาวิลแชร์ลงไปได้ลงสระว่ายน้ำได้ ซึ่งพื้พญาเห็นตลาดกลุ่มนี้เป็นกลุ่มสำคัญสร้างโอกาสของกลุ่มตลาดผู้สูงอายุ และผู้พิการกลุ่มนี้ เพื่อเกิดการขับเคลื่อน การท่องเที่ยวไร้รอยต่อ ผู้ที่มิได้มีส่วนได้เสียอีกกลุ่ม ซึ่งมักจะเกิดจากจัดทำทางลาด ด้านชุมชนและกัผู้ถูกระทบในพื้นที่เรื่องแผงลอย บาทวิถี มีการตั้งรูก้า ต่าง ๆ ซึ่งบางชุมชน ยังไม่ได้เห็นประโยชน์ว่า ถ้าเกิดมีการดำเนินการเพื่อรองรับให้วิลแชร์จะได้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอย่างไร แต่ในส่วนผู้พิการที่อยู่ในพื้นที่ ต้องการให้มีการผลักดันเต็มที่ต้องการให้ทุกชุมชนมีอารยสถาปัตย์เต็มที่ ส่วนกลุ่มคนที่เสียประโยชน์ก็มี ได้แก่ เป็นพ่อค้าแม่ค้าที่มีแผงลอยบนฟุตบาท ซึ่งทาง อพท.3 ทำหน้าที่ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน สร้างการมีส่วนร่วม ทำให้เห็นประโยชน์และร่วมกันทำ ซึ่งบ้างพื้นที่เห็นแต่ผลกระทบทางด้านลบมากกว่าด้านบวก มองประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม

เมื่อผู้มีส่วนได้เสียมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของการท่องเที่ยว โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุยทำความเข้าใจระหว่างกัน รับฟังความคิดเห็นและความต้องการ มองประเด็นเร่งด่วนว่าตรงกันหรือไม่ สอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไรบ้าง สิ่งเหล่านี้เพื่อค้นหาประเด็นที่สามารถส่งผลกระทบและเป็นความคาดหวังที่มีต่อการท่องเที่ยว EEC ที่ครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้แน่ใจว่าสิ่งที่องค์กรคาดการณ์หรือประเมินไว้เกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสียไม่ได้เกิดจากองค์กรคิดเอง

แต่ฝ่ายเดียว ทั้งนี้ อาจจะออกแบบเครื่องมือสำหรับวางแผนการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียอย่างเป็นระบบโดยระบุเป้าหมายการมีส่วนร่วมอยู่ด้วย เพื่อให้แน่ใจว่ารูปแบบ/กิจกรรมที่ใช้มีความชัดเจน รวมถึงควรกำหนดให้มีผู้ที่รับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มอย่างชัดเจน ซึ่งการมีส่วนร่วมสามารถทำได้หลายรูปแบบ/วิธีภายใต้ความถี่ของการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน

และเมื่อทราบประเด็นผลกระทบ/ความคาดหวัง ของผู้มีส่วนได้เสียทางการท่องเที่ยวที่สามารถมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของธุรกิจแล้ว องค์กรควรนำไปวิเคราะห์อย่างต่อเนื่องเพื่อหา ระดับความสำคัญของประเด็น ที่มีต่อองค์กรว่ามากน้อยเพียงใด โดยอาจใช้ เครื่องมือแผนภูมิเป็นตัวช่วยจัดระดับและเปรียบเทียบความสำคัญของประเด็นต่าง ๆ ที่มีต่อทั้งองค์กรและต่อผู้มีส่วนได้เสียไปพร้อมกัน ทั้งนี้ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่การท่องเที่ยวที่ต้องพึ่งพามากและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่พึ่งพาการท่องเที่ยวมาก รวมถึงกลุ่มที่องค์กรต้องระมัดระวัง ควรได้รับการจัดอยู่ในระดับ "สำคัญที่สุด" และที่ต้อง "จัดการอย่างใกล้ชิด" เพราะกลุ่มนี้อาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญกับการท่องเที่ยว โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นอกจากนี้ต้องจัดลำดับความสำคัญของประเด็นของผู้มีส่วนได้เสียด้วย เพราะระดับความสำคัญของประเด็นมีส่วนสำคัญในการกำหนดว่าการท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ควรตอบสนองต่อประเด็นนั้น ๆ อย่างเข้มข้นและรวดเร็วเพียงใด

ประเด็นคำถามที่ 8 : ด้านปัญหาและอุปสรรคการจัดการอารยสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

กระแสการท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ ที่มีผลอย่างมาก ต่อการใช้จ่ายในระบบการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันลักษณะข้อจำกัดของ คนพิการและผู้สูงอายุที่อาจเกิดปัญหา อุปสรรค หรือ อุบัติเหตุที่อาจทำให้เกิด อันตรายได้ ซึ่งแนวคิดการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) จะเป็น แนวคิดหนึ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับรูปแบบอาคาร สถานที่และ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวได้

เมื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและนักท่องเที่ยวพิการมีความต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ดังเช่นบุคคลทั่วไป แต่การท่องเที่ยวในแต่ละครั้งมักจะมีอุปสรรค และข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้สูงอายุและคนพิการไม่สามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และสถานที่ท่องเที่ยวได้เหมือนคนทั่วไป ทำให้กลายเป็น การท่องเที่ยวที่ขาดความเสมอภาค เป็นการตัดขาดคนบางกลุ่มออกจากสังคม แม้ว่าการท่องเที่ยวจะมีอุปสรรคต่อผู้สูงอายุและคนพิการอยู่มาก แต่ความต้องการไปท่องเที่ยวของคนกลุ่มดังกล่าว กลับเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เห็น ได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้สูงอายุ และคนพิการเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผนวกกับเป็นกลุ่มคนที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว เพราะฉะนั้น การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลจึงเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการรองรับคนทุกคน ไม่ว่าจะคน ๆ นั้นจะเป็น เด็ก สตรีมีครรภ์ ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือบุคคลทั่วไป

“ปัญหาอารยสถาปัตย์ ผมว่า คิดว่า 1. ก็คือนโยบายนะ นโยบายของผู้บริหาร แนวคิดผู้บริหารทุกท้องถิ่นหรือทุกหน่วยงานมันจะต้องมีแนวคิดเดียวกันนะ นโยบายเดียวกัน คือทุกงานเนี่ย อย่างของผมเนี่ย ถ้าเกิดเป็นโครงการอะไรต่าง ๆ ผมก็จะกำชับเจ้าหน้าที่นะ ฝ่ายออกแบบ ฝ่ายสถาปัตย์อะไรแบบนี้ ให้ใส่ตรงนี้เข้าไปด้วย ”(ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 5, 2564)

“ปัญหาและอุปสรรคที่ทำไปแล้วแก้ไขมันลำบาก ปัญหาคือเรามีแต่ไม่ได้ถึงขนาด ตามอารยสถาปัตย์ที่กำหนด ว่าต้องมีอะไร เท่าไหน แต่เราพยายามที่จะทำในอนาคต โครงการที่เกิดขึ้นในอนาคตให้มันถูกต้องและสามารถบริการกับคนที่เข้ามาติดต่อกับ อ.บ.จ ไม่ว่าจะ เป็น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็ก คือพยายามจะบริการให้ถูกต้องตามกฎหมายของ อารยสถาปัตย์ สิ่งที่จะเกิดขึ้น ในส่วนของด้านการท่องเที่ยว อ.บ.จ มีงานส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่ไม่ใช้งานหลักของเรา เพราะว่างานหลักมันจะไปอยู่ที่ท่องเที่ยวและกีฬาและ ท.ท.ท เราถือว่า เราเป็นงานเสริม เพื่อให้ความสะดวกแก่ทุกคนที่เข้ามาใช้บริการในจังหวัดของเรา”(ผู้ให้ข้อมูล หลักหมายเลข 6, 2564)

“เริ่มต้นเลยน่าจะเป็น ทักษะคติของคนทั่วไปที่มีต่อคนพิการก่อน คือแม่แต่อยู่ที่ ศาลากลางจังหวัดเอง ตัวดิฉันเองนะคะ ที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกคนพิการ ก็ยังบางที่ต้องยังสู้รบ ปรบมือกับ คนที่ไปจอดรถที่คนพิการ ยังไม่ค่อยเข้าใจว่าสิ่งพวกนี้ที่ทำขึ้นมาเพื่อคนพิการ เพราะฉะนั้นก็เลยต้องกลับมามอง ในประเด็นคำถามที่ว่าเราต้องรณรงค์คนในสังคมทุกขณะ เราคิดว่าถึงจะตอบโจทย์ของอารยสถาปัตย์ ที่แท้จริง อันนี้เป็นความคิดของดิฉัน” (ผู้ให้ข้อมูล หลักหมายเลข 7, 2564)

“ปัญหาก็คือ ความไม่เข้าใจมั้งว่า อืม! คนที่เขาลำบาก เขาต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก เขาเรียกว่า ไม่ได้เป็นเองอาจไม่รู้ไง ความตระหนักรู้ เป็นเรื่องความตระหนักล้วน ๆ เลยกับความให้ความสำคัญและถึงงบประมาณแหละ”(ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 9, 2564)

“ปัญหาและอุปสรรค จริง ๆ ตามตรงก็คือ เรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างของเมือง เป็นส่วนสำคัญมาก ๆ เช่น บางทีนะครับ เราประกาศไปว่า ตั้งเป้าเป็นพหุวิทยาเกี่ยวกับ Tourism for all แต่พอเอามาเป็นข้อเท็จจริง มันกลายเป็นว่า เรื่องแรกเลยในการปรับปรุง ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพราะมันจำนวนของชุมชนอะไรต่าง ๆ ที่เขามีส่วนได้ส่วนเสีย พุฒบาทมันมีรอยต่อเยอะมากเลยสำหรับรถเข็นเข้า ซึ่งถ้าเราไปประเทศสิงคโปร์นะครับ โดยถ้าเราจะทำให้มันถูกต้องทั้งระบบ ไร้รอยต่อไปเลยทำให้คนวิลแชร์ก็สามารถเดินทางได้สะดวก แต่พอเรามีตัวแผน ในแผนปฏิบัติการ ที่เราส่งไปหน่วยงานต่าง ๆ มีโครงการน้อยอยู่ใช้ใหม่ครับให้สอดคล้องกับผู้ให้บริการ แค่ปัญหา Tourism for all ในพื้นที่นะครับ (ผู้ให้ข้อมูล หลักหมายเลข 12,2564)

**วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 8 : ด้านปัญหาและอุปสรรคการจัดการอารยสถาปัตย์
ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียง
เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)**

จากสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในประเด็นข้อคำถามปัญหาและอุปสรรคการจัดการอารยสถาปัตย์
ผู้วิจัยนำเสนอวิเคราะห์ดังนี้

1. ทศนคติของคนทั่วไปที่มีต่อคนพิการคนทั่วไปบางคนไปบ้างคนที่ไปจอดรถที่คนพิการ บางคน
ยังไม่ค่อยเข้าใจว่าสิ่งพวกนี้ที่ทำไมขึ้นมาเพื่อคนพิการ เพราะฉะนั้นก็เลยต้องกลับมามอง ในประเด็น
คำถามที่ต้องรณรงค์คนในสังคมตอบใจത്യของอารยสถาปัตย์ รวมถึงการสร้างทัศนคติหรือ
แนวความคิดที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกพิเศษ

2. สิ่งอำนวยความสะดวกพิเศษในพื้นที่สาธารณะบางแห่งใช้งานไม่ได้หรือใช้ลำบาก ทั้งจาก
การออกแบบที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม หรือมีความเสียหายแล้วไม่มีการซ่อมแซมดูแลรักษาให้พร้อมใช้
งานการไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกพิเศษของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาปนิก
ไม่ได้กำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการออกแบบอาคารตั้งแต่แรก ผู้บริหารหรือกรรมการ หรือ
เจ้าของโครงการไม่ให้ความสำคัญจึงให้ตัดรายการสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อลดงบประมาณ
ผู้รับเหมา หรือ ผู้ควบคุมงานก่อสร้างทำการก่อสร้างตามแบบแม่จะ พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกนั้น
ไม่ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับหน้างานหรือพื้นที่ก่อสร้างแต่ก็ไม่รายงานผู้เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไข
ให้ถูกต้องโดยก่อสร้างให้แล้วเสร็จไป เป็นต้น กรณีที่ยกตัวอย่างมานั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการ
ที่ทำให้สิ่งอำนวยความสะดวกพิเศษไม่มีหรือไม่ถูกต้อง ทำให้ไม่สามารถเกิดแนวคิดการออกแบบเพื่อ
คนทั้งมวลที่สมบูรณ์ได้

3. งบประมาณเป็นข้อจำกัด และอุปสรรคที่สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกตามนโยบาย ดำเนินการได้เพียงเล็กน้อย เนื่องจากหน่วยงานไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน
ถึงแม้ว่าจะมีการแก้ไขปัญหางบประมาณในระยะสั้น แต่ในระยะยาวเป็นภาระของหน่วยงานที่จะต้อง
สามารถจัดหางบประมาณดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อคนพิการและผู้สูงอายุใช้ประโยชน์ได้อย่าง
ยั่งยืน หน่วยงานอาจมีอุปสรรค และขาดหลักประกันในการเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี

4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ไม่ได้เป็นมาตรการเชิงบังคับให้หน่วยงาน
ราชการต้องดำเนินการ ไม่มีกฎหมายรับรอง หรือคุ้มครองให้คนพิการได้รับการปฏิบัติโดยเท่าเทียม
กับบุคคลธรรมดาไว้โดยเฉพาะ ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติที่ถือว่าการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ
ในประเทศไทย ซึ่งหน่วยงานมีภารกิจสำคัญตามบทบาทหน้าที่ขององค์กรหลายด้าน ดังนั้นการจัดทำ
สิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการ จึงเป็นภารกิจที่จัดลำดับความสำคัญรองลงมา ยกเว้นส่วนราชการ
ที่ต้องให้บริการคนพิการจำนวนมาก

5. นโยบายด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ตลอดจนที่กข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอาจมีปัญหาด้านการปฏิบัติ จากปัจจัยแทรกซ้อนด้านการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารองค์กรผู้ประสานหลักในการติดตามในองค์กร และประการสำคัญการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการประเทศใหม่

6. องค์ความรู้ในด้านการออกแบบเพื่อทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้สำหรับอารยสถาปัตย์ ยังขาดการประชาสัมพันธ์เผยแพร่องค์ความรู้ และสื่อสารสู่สังคมอย่างกว้างขวาง รวมถึงยังขาดคู่มือปฏิบัติวิชาชีพ หรือมาตรฐานแนะนำการออกแบบดังกล่าวสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ใช้ประโยชน์

7. สิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการทางตาและคนพิการทางหู ยังมีน้อยกว่าคนพิการทางด้านร่างกายซึ่งทุกที่มีทางลาดมีราวจับแต่สำหรับผู้พิการทางตาผู้พิการทางหู ยังมีน้อยไม่ครอบคลุม

8. การพัฒนาการท่องเที่ยวบางประการ อาทิ การปรับปรุงคุณภาพอารยสถาปัตย์แหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะเมืองพัทยา การจัดการการท่องเที่ยวที่ขาดความสมดุลระหว่างพื้นที่ท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมและโลจิสติกส์บางพื้นที่ยังไม่สะดวก ไม่เชื่อมโยงถึงแหล่งท่องเที่ยวหรือเชื่อมโยง ความเชื่อมโยงของทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว ขาดแคลนแรงงาน และการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อดูแลนักท่องเที่ยวคนพิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทำให้นักท่องเที่ยวขาดความปลอดภัย และความเชื่อมั่นจากนักท่องเที่ยว

การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ปราศจากอุปสรรคสำหรับคนทั้งมวลนั้น เป็นการส่งเสริมการดำรงชีวิตอิสระทางหนึ่งและเป็นการสร้างประสบการณ์ ให้กับคนทั้งมวล เป็นการให้ความสำคัญกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีข้อจำกัด ให้มี โอกาสได้เข้าถึงสถานที่และแหล่งท่องเที่ยวได้เท่าเทียมกัน ซึ่งการจัดปรับ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมปราศจากอุปสรรคต้องไม่ทำให้เกิดการแบ่งแยก กีดกัน หรือสร้างความไม่เท่าเทียมกันในสังคม ตามแนวคิดการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal design)

ประเด็นคำถามที่ 9 : ด้านพัฒนาอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

แหล่งท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยว จะช่วยในการ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ รวมถึงโรงแรมที่พัก ร้านอาหาร และสถานที่ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวซึ่งมีอยู่มากมาย ถ้ามีการพัฒนาอารยสถาปัตย์อยู่แล้ว แต่ยังไม่ได้มาตรฐาน เช่น ทางลาดชันเกินไป ทางแคบเกินไป หรือห้องน้ำไม่มีราวจับกันลื่น หรือห้องคับแคบไป จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อช่วยกันส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล คืบความสุขให้คนในชาติให้ทุกคนทุกวัยเที่ยวเมืองไทยได้ สะดวกสบาย ปลอดภัย เป็นธรรม ทัวถึง เท่าเทียม และยังเป็น การขยายตลาดการท่องเที่ยวไทยไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุและนักท่องเที่ยวผู้พิการจากทั่วโลก

ด้วยเหตุนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการคำนึงถึงการพัฒนาอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล เพื่อให้จังหวัดในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว โครงการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (tourism for all) จากกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา ร่วมมือกับมูลนิธิอารยสถาปัตย์เพื่อคนทั้งมวล ร่วมรณรงค์การปรับปรุง และพัฒนาเรื่องการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design) หรือการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคน สามารถท่องเที่ยวได้ ทั่วถึง และเท่าเทียม

“การชูอารยสถาปัตย์ EEC น่าสนใจค่ะ ก็อย่างที่บอกว่า ไม่ว่าจะคนพิเศษกลุ่มนี้หรือลูกค้าเรา ก็ถือว่าถ้าสนใจก็เข้ามาและถ้าเรามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับเขาได้ ก็ถือว่าเป็นโอกาสของเขาที่ได้เข้ามาชมบ้านเมืองของเราที่สวยงาม ก็เหมือนปราสาทจักรวรรดิเขารองรับเลย ต้องเรียนเชิญลงมาดูนะค่ะ เขาเป็นแหล่งท่องเที่ยวนำร่อง ต้องพูดเลย แล้วก็ส่วนอื่นๆก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวนำร่องในเรื่องของอารยสถาปัตย์ อย่างที่บอก คนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ถือว่าเป็นลูกค้าคนหนึ่งที่เราต้องดูแล แต่เขาอาจจะพิเศษในที่ว่า เราต้องทำเรื่องพิเศษ ห้องน้ำคนพิการ อะไรพวกนั้น เขามีหมดเลยค่ะ พวกนี้ต้องมีหมดเลย ที่บอกมา” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 4, 2564)

“จริง ๆ แล้วผมก็มองว่าก็น่าจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว ที่เค้าจะมาเที่ยว เพราะว่าผมคิดว่า ณ ขณะนี้จังหวัดระยองก็มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญนะครับ และจากการที่ได้ออกไปดูแล้วนะครับ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวที่สูงอายุก็ดี หรือผู้พิการ หรือจำเป็นต้องใช้อารยสถาปัตย์ก็ดี มีเพิ่มมากขึ้น แต่ถ้าเกิดว่าถ้าเราทำตรงนี้ได้ ผมคิดว่ามันก็น่าจะเป็นจุดขายหรือส่งเสริมเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวได้เยอะ ตรงนี้ผมคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ให้กับท่องเที่ยว เพราะส่วนใหญ่แล้ว ที่เราทำ ณ ตอนนีเราก้ทำสถานที่ท่องเที่ยวเป็นหลักก่อนนะครับ เพราะผมคิดว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ที่เข้ามาจังหวัดระยอง ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอยู่แล้วนะครับ เราก้ทำอยู่” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 5, 2564)

“อารยสถาปัตย์ มีผลนะ ยกตัวอย่างเลยนะค่ะ ถ้าพูดถึงชลบุรี ทุกคนจะพูดถึงพัทยามีหลายสถานประกอบการและหลายหน่วยงานยกเว้นพัทยา ที่เมืองพัทยาดูแลเป็นท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ แล้วก็อาจจะมิโรแรมหรือสถานที่ประกอบการหลายแห่งทำเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เป็นทั้ง ผู้สูงอายุและก้ผู้พิการ ไม่ว่าจะเป็นทางลาด ทรายว่ายน้ำ ห้องพัก ที่จะเป็นการอำนวยความสะดวกเพื่อคนพิการ อาจจะเป็นที่พัก ห้องน้ำสำหรับคนพิการ หรือ

อะไรอย่างนี้ อาบน้ำและห้องพักรับคนพิการ อันนี้ค่อนข้างจะแบบตบโจทย์เหมือนกัน เขาก็คือ ภาคธุรกิจ ภาคบริการ เขาพยายามทำเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติกลุ่มนี้ อยู่แล้ว หลายที่ ๆ ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 7, 2564)

“เพิ่มลิ เพิ่มแน่นอน เพราะว่าถ้าเขามาแล้ว เขามีการไปไหนมาไหนโดยสะดวกมีที่พักที่เขาสามารถพักได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้พิการหรือผู้สูงอายุ For all ทั้งมวล หรือจะมาอยู่อาศัยชั่วคราว แบบระยะสั้นหรือถาวร นโยบายรัฐบาลเขาก็ออกแล้วว่าต่างชาติต้องมาซื้อที่ดิน ซื้อแล้วผ่านเลยมีกฎหมายแล้ว ก็เป็นเมืองที่มี เขาเรียกว่า มีเส้นທေး EEC มีเส้นທေးยังงี้ มีทั้งความเจริญด้านเทคโนโลยี อุตสาหกรรม ในขณะที่เดียวกันเราก็มีภาคการเกษตร แต่เกษตรเราเป็นเกษตรสมัยใหม่ เกษตรที่ใช้เทคโนโลยี การเกษตร ซึ่งแน่นอนเข้ามาเยอะแน่นอน และอยู่ยาวกว่านะพี่ว่า (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 9, 2564)

“เพิ่มครับแน่นอน และขออนุญาตเสริม อีก 2 เรื่องครับ ก็คือเรื่องกลุ่มไมซ์ MICE ครับ ชัดเจนว่า ตอนนี้ทางพื้นที่ EEC นะครับ พยายามที่จะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน คักยภาพในการรองรับการจัดประชุม นิทรรศการ สัมมนาได้ ก็คือ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องรถไฟความเร็วสูง การพัฒนาสนามบินอุตะเกา เรื่องท่าเรือ เรื่องพื้นที่อะไรต่าง ๆ ฉะนั้นกลุ่ม MICE จะเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างมีความหลากหลายในการจัดประชุม เราเคยคิดว่า สักวันหนึ่ง ถ้าเกิดเมืองพัทยาเราสามารถพัฒนาเมืองให้รองรับผู้พิการได้ อาจจะมีการจัดพอร์มสำหรับผู้พิการขึ้น ในพัทยาน่า MICE ซึ่งมันจะทำให้เกิดว่า ประเทศเรา มีศักยภาพเพียงพอที่รับนักท่องเที่ยว เพราะฉะนั้นอันนี้มันเป็นโอกาสทาง อ.พ.ท เราในฐานะที่อยู่ภายใต้พื้นที่ EEC นี้แหละจะต้องมองในประเด็นนี้ด้วยเพื่อเตรียมความพร้อมของพื้นที่ และเพื่อรองรับสิ่งเหล่านี้ (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 11, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 9 : ด้านพัฒนาอารยสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยว ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC)

พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญจำนวนมากและมีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว อาทิ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (Business tourism) หรือธุรกิจไมซ์ (MICE) โดยเฉพาะในเมืองพัทยา อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Attraction) อาทิ สวนสนุก สวนน้ำ ศูนย์การค้า สถานบันเทิง และการจัดงานกิจกรรมพิเศษ เช่น การจัดแข่งขันกีฬาทางน้ำ การจัดแสดงคอนเสิร์ต และการแสดงนิทรรศการระดับนานาชาติ เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจ

ท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC ยังได้พัฒนาและนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มครอบครัว กลุ่มธุรกิจและการลงทุนระดับนานาชาติ

การชูอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC ของผู้พิการและผู้สูงอายุถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเพราะคือการนำนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เข้ามาเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่ม EEC เพราะถ้ามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ซึ่ง เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวที่สูงอายุ ผู้พิการ หรือผู้ที่จำเป็นต้องใช้อารยสถาปัตย์ โดยเฉพาะ EEC ซึ่งเป็นระเบียงเศรษฐกิจฝั่งใหม่ฝั่งตะวันออก ที่มีจุดขายมูลค่าเพิ่มในการการลงทุน อย่างน้อยเมื่อมีอารยสถาปัตย์ในส่วนของการท่องเที่ยวซึ่งเป็นจุดแข็ง จุดขายของ EEC และมันคือจุดสำคัญที่นักท่องเที่ยวผู้พิการและผู้สูงอายุตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวซึ่งถ้ามองในแง่การสนับสนุนจากภาครัฐจะน้อยกว่า ภาคเอกชนหลายที่มีการปรับปรุงทางลาด เชื่อมหลาย ๆ จุดถึงท่าเรือ ลงเรือ ข้ามฟาก ซึ่งเอกชนเข้าใจ มองไปถึงธุรกิจ ซึ่งระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC จุดขายการเชื่อมโยงนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะ วัฒนธรรม ชนบธรรมนิยมประเพณี ที่เป็นจุดขาย การเชื่อมโยงนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุให้มาท่องเที่ยวเพิ่มรายได้ จนทำให้เกิดการบอกต่อและมาเที่ยวซ้ำในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นในชุมชนระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC อีกด้วย ด้วยองค์ประกอบ และความพร้อมของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC ซึ่งมีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นเมืองต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมด้านอารยสถาปัตย์ ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทุกคน ทุกเพศทุกวัย ให้ได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุเกิดความรู้สึกความสะดวก ปลอดภัย และประทับใจ จะเป็นแรงจูงใจให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC มีนโยบาย การปรับพื้นที่ตามแนวนอน เพื่อเพิ่มความปลอดภัยของคนเดินเท้าและผู้สัญจร ภายในพื้นที่โครงการด้วยจักรยาน การออกแบบภูมิทัศน์ตามแนวนอนจะเน้นการส่งเสริมการเดินเท้าและทาง จักรยาน สามารถใช้งานได้ทุกเพศทุกวัย ตามหลักการออกแบบเพื่อคนทุกคน และยังใช้แนวคิดการออกแบบอาคารแบบอารยสถาปัตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุเข้ามาพักอาศัยและท่องเที่ยวระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC ความร่วมมือครั้งนี้เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เชื่อมโยงให้ก้าวสู่การเป็นต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) โดยให้สถานประกอบการ สถานบริการ และแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงพื้นที่ หรือ สิ่งที่อำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมด้านอารยสถาปัตย์ อันเป็นหลักการออกแบบที่เป็นสากล ทันสมัย และเป็นธรรมกับคนทั้งมวล และเพื่อให้ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย สามารถเข้าถึง ใช้ประโยชน์ และใช้บริการได้สะดวกและปลอดภัย

อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนและช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มเศรษฐกิจให้กับประเทศ อย่างไรก็ตามเครือข่ายความร่วมมือของกลุ่มภาคีในระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC ต้องเร่งพัฒนาตัวเอง สร้างความรู้ความเข้าใจ และจัดให้มีการจัดการการท่องเที่ยวที่มีความพร้อมด้านอารยสถาปัตย์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเป็นต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) ในสถานที่ของตนเองและเครือข่าย พร้อมให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้สถานประกอบการ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก (Active Beach) มีความพร้อมด้านอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยว

ประเด็นคำถามที่10 : ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (tourism for all) และการเข้าถึงอย่างเท่าเทียม (accessibility for all) คือสิทธิ์ของ ประชาชนทุกคน เพื่อให้การท่องเที่ยว มีความเหมาะสมกับคนทุกเพศทุกวัย ทุกกลุ่ม จึงต้องมีการวางแผนและการปฏิบัติงาน ให้สำเร็จตามเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อขยายจำนวนนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม และเพื่อสร้างความเท่าเทียมใน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว กับคนทุกประเภท โดยสอดคล้องกับการขับเคลื่อนให้ประเทศไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก ตามวิสัยทัศน์แผนพัฒนาท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ 20 ปี1 Tourism for All หรือการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล เป็นแนวคิดที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยว ‘ทุกคน’ ให้สามารถเข้าถึงสินค้าและบริการได้อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีข้อจำกัดด้วยเพศ อายุ สภาพร่างกาย ความสามารถทางภาษา รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก บริการของภาครัฐ และเอกชน แนวคิดนี้จึงไม่ใช่แค่การจัดการโครงสร้างหรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเอื้อต่อการเดินทางของผู้ใช้วีลแชร์ ผู้สูญเสียสมรรถภาพทางร่างกาย บกพร่องทางการมองเห็นหรือการได้ยินเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ อย่างเช่น ผู้สูงอายุ พ่อแม่ที่เดินทางพร้อมเด็กเล็ก ผู้เป็นโรคมุมิแพ้และมีอาการป่วยอื่น ๆ ผู้ทุพพลภาพที่มีความบกพร่องที่อาจมองไม่เห็น เช่น ภาวะด้านสติปัญญาหรือสุขภาพจิต ซึ่งล้วนแล้วแต่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลและการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกัน

“ประเทศไทย for all ใหม่ ถ้าผมที่ พี่เข้าใจว่า For all นะ แต่ว่ามัน 100% ใหม่ อาจจะยังไม่ใช่ แต่ for all ใหม่ ณ ส่วนใหญ่ต้อง for all เพราะเราณรงค์เรื่องนี้มานานเลย นโยบายของการบูรณาการระหว่างกระทรวง เพราะฉะนั้นตอนนี้ ไทยเที่ยวไทย เราต้อง for all มาก่อนเลย พอไทยเที่ยวไทยเที่ยวได้ ต่างชาติก็ต้องเที่ยวได้ด้วย คำว่า for all มันจะให้เราสามารถเข้าถึงได้ทุกกลุ่ม ทุกคน โดยเฉพาะเรื่อง รายละเอียด เรื่องของการรองรับนักท่องเที่ยว

ถ้าเป็น Tourism เลยนะ for all จริง ๆ มันใช้ได้หลายประเภทแต่ว่า ถ้าเป็น Tourism for all นั้น เราปรับนโยบายมาทำกันนานแล้วนะคะ และพยายามทำให้เกิด for all สำหรับคนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย แต่เรื่องปลอดภัยบางที พื้นที่อาจจะมีย่อจำกัด เรื่องอื่น ๆ คำว่า for all มัน 100% ใหม่ อาจจะไม่สามารถ 100% ได้ด้วยข้อจำกัดด้วยอะไรด้วย อาจจะไม่ได้ 100%” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 3, 2564)

“คือการท่องเที่ยวมันไม่ใช่สำหรับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เราต้องบริการทุกกลุ่ม คนปกติก็สามารถเที่ยวตรงนี้ได้ คนที่เป็นคนพิเศษ เป็นคนพิการ ผู้สูงอายุ หรือแม้แต่เด็ก เราต้องจัดเตรียมไว้สำหรับคนทุกกลุ่ม เราตอบสนองความต้องการของคนทุกกลุ่มได้ อันนี้ก็คือเป็นความเยี่ยมยอดของจังหวัดเรา หรือเป็นการบริการสาธารณะของ อ.บ.จ เรา ที่จะต้องปรับตรงนี้เพื่อเตรียมการรองรับคนที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดของเรา” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 5, 2564)

“ไม่รู้สิ ที่ว่าจริงรีเปลา for all ค่ะ อย่างที่บอกคะว่ามันยังไม่ได้เข้าไปในนโยบายนี้ มันไม่ใช่ทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะเข้าไปในตัวขอรายละเอียดของทุกสิ่งทุกอย่างในการที่จะทำตรงนี้ มันไม่เป็นภาพรวมทั้งพื้นที่ มันก็จะเป็นแค่บางสถานที่บางแห่งเท่านั้นจะเป็นแค่บางส่วนเท่านั้นอะไรอย่างนี้ค่ะ ก็ไม่ได้สามารถเป็น Tourism for all ได้” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 8, 2564)

“ปัจจุบันหรือ อิม Tourism for all ยังดี ปัจจุบันนี้มันยัง ยัง ยัง ยัง ค่ะ ใจเย็น ๆ คือ ถ้าไม่ไปยึดติดกับอารยสถาปัตย์ ทุกคนก็มาได้หมดใจ เราไม่ได้เก็งนะ Tourism for all นี้มันเพื่อทุกคนนะใจใหม่ Tourism for all ในความหมายของ Universal หรือความเป็นสากลก็คือต้องมีอารยสถาปัตย์ แต่ยังไม่ครบอย่างที่บอก สมมุติว่าคุณเป็นผู้พิการทางสายตาที่เป็นคนจีนมาแปดริ้วแล้ว ไม่มีใครญาติพี่น้องเลยแต่อยากได้ไกด์คนหนึ่งพาเที่ยว ที่เป็นไกด์ที่เขาสามารถดูแลคนตาบอดได้ มีไหม ไม่มีนะ แยกสองส่วนก็คือ For all มาได้ทุกคน แต่ถ้า For all หมายถึง ตามลักษณะของความแตกต่างของแต่ละบุคคลมันอาจจะมีปัญหาอุปสรรคก็เข้าได้แต่อาจจะมีปัญหาหรืออุปสรรค เพราะคนไทยช่วยเหลือกันอยู่แล้วนะคะ คนตาบอดข้ามถนน คนไทยที่เห็นที่เขา ก็เข้าไปช่วย ไปจูงมือข้าม คุณไปได้ไหม คุณไปได้แต่ไม่สามารถที่จะไปได้ด้วยตนเอง ยังไม่ Barrier free design นั่นละ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 9, 2564)

“พูดตรง ๆ นะ ผมก็คิดว่ามันยังไม่ For all ครับ เพราะว่า อะไรที่มันควรจะเป็นโครงสร้างพื้นฐานหลัก ๆ อันนี้อาจจะก้าวล่วงไปงานอื่นหน่อย ๆ เช่น รถไฟฟ้า มันควรจะเป็น For all โดยแท้จริงนะ มันเป็นสถาปัตยกรรมใหม่ มีมาอยู่ไม่กี่ปีเท่านั้นเอง รถไฟฟ้ามันควรที่

จะเป็น For all โดยจริง ๆ มันก็ยังไม่ For all จริง ๆ ถ้าถามผมเมืองไทย มัน For all ยังผมก็คิดว่ายังไม่ได้ For all เพราะว่า อะไรที่มันยังเป็นเรื่องใหม่ มันก็ยังไม่ 100% ถ้าเทียบกับประเทศอื่น ๆ สถานที่อื่น ๆ ที่สามารถทำได้ดีกว่าเรา อันนี้ความเห็นแบบตรงไปตรงมาครับ ตามนี้นะครับ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 11, 2564)

“ยังครับ ยังแน่นอนเพราะว่าปัจจุบันก็คือ การไปมา ลัทธิต่าง ๆ ยังไม่สามารถแบบให้ความรู้สึกไปแล้วจะแบบไหลลื่นนะครับ ไปขนาดเราอยู่บนฟุตบาท เรายังไม่รู้เลยว่าจักรยานจะมาชนเราไหม คนพิการเดินไปข้างหน้าจะเจอเสาไฟไหม เราจะตกฟุตบาทไหมก็ไม่รู้ ฉะนั้นแล้วผมก็มองว่า ยัง อาจจะเป็น For all บ้าง แต่ยังไม่ทั้งระบบแน่นอนครับ (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 12, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 10 :ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) เป็นกระแสการท่องเที่ยวที่ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจเป็นอย่างมาก หมายถึง การท่องเที่ยวที่คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว บริการสาธารณะ และกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ โดยสะดวก ปลอดภัย และปราศจากอุปสรรค ที่อาจเกิดขึ้นจากความแตกต่างทางสภาพร่างกาย อายุ และเพศสภาพ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) จึงเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ควรได้รับการพัฒนาให้มีขึ้นในเมืองท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยความเจริญ และการพัฒนา ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านต่าง ๆ ที่มีมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน การที่แหล่งท่องเที่ยวความร่วมมือเพื่อส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เชื่อมโยงให้ก้าวสู่การเป็นต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ให้สถานประกอบการ สถานบริการ และแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป สำหรับ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล มิใช่เป็นเพียงการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนพิการ หรือผู้ที่มีข้อจำกัดทางร่างกาย หากเป็นโครงการที่ริเริ่มขึ้นจากการยอมรับในสิทธิขั้นพื้นฐาน นั่นคือความเท่าเทียม และความเชื่อมั่นว่า โอกาสในการออกเดินทางท่องเที่ยว เป็นความเท่าเทียมอย่างหนึ่งของมนุษย์ทุกคน พร้อมกับสร้างสังคมแห่งความสุขลดความเหลื่อมล้ำ รณรงค์ และขับเคลื่อนเส้นทางอารยสถาปัตย์ ส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล อีกทั้งยังเพิ่มการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้แก่ผู้สูงอายุและผู้พิการได้ไปท่องเที่ยวในชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษ โดยจัดให้มีอารยสถาปัตย์เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ทางลาดทางเดิน ห้องน้ำ เพื่อเปิดโอกาสการเข้าถึงอย่างเสมอภาค ทั้งหมดนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวแบบครบวงจรเพื่อคนทั้งมวล และการเข้าถึงอย่างเท่าเทียม เพราะการท่องเที่ยวเป็นสิทธิของมนุษย์ทุกคน ดังนั้น ภาครัฐและภาคเอกชนจึงต้องร่วมกันทำให้การท่องเที่ยวเหมาะสมกับคนทุกวัย ทุกกลุ่ม

ซึ่งต้องอาศัยการวางแผนและการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม ซึ่งภาคเอกชนหลาย ๆ ที่พร้อมสนับสนุนการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลอย่างเต็มที่ เพื่อให้คนทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย สามารถเดินทางมาพักผ่อนท่องเที่ยวในประเทศไทยได้อย่างมีความสุข ด้วยมีอารยสถาปัตย์รองรับให้เกิดความสะดวก ปลอดภัย ทุกคนเข้าถึงได้ และจะช่วยกันขยายผลเชื่อมโยงไปในภูมิภาคอาเซียนและทั่วโลก ทั้งในแง่การประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมของประเทศไทยในเรื่องการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล และการขายแพคเกจทัวร์โดยเจาะตลาดกลุ่มผู้สูงอายุ หรือกลุ่มคนที่มีความต้องการอารยสถาปัตย์เพื่อความสะดวกสบาย ไร้อุปสรรคในการเดินทางและการเข้าถึงท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุเชื่อมั่นว่าโอกาสในการออกเดินทางท่องเที่ยวเป็นความเท่าเทียมอย่างหนึ่งของมนุษย์ทุกคนหาวิธีที่จะลดทอนความยากลำบากในการใช้ชีวิตปกติจากข้อจำกัดนั้น ดังเช่น ผู้ที่ไม่สะดวกจนต้องใช้วีลแชร์ ย่อมต้องการทางลาดเชื่อมระดับที่ไม่ลาดชันเกินไป หรือบันไดขึ้นลงบนทางเท้าจนข้ามไม้ได้ ระดับการติดตั้งของตู้เอทีเอ็มปุ่มกดต่าง ๆ ในตำแหน่งที่สอดเอื้อมช่องทางผ่านที่แคบเกินไปเพราะคิดคำนวณจากผู้ใช้ที่เดินผ่านด้วยสองเท้าขนาดความกว้างของห้องที่มีได้คำนึงถึงพื้นที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อยพอให้รถวีลแชร์หมุนได้สะดวกระบบขนส่งสาธารณะที่มีบันไดทางขึ้นตัวรถชันจนต้องก้าวเท้าสูงหรือไม่มีเสียงแจ้งบอก

สำหรับผู้ที่มองไม่เห็น ฯลฯ สิ่งเหล่านี้คือการเข้าถึงการใช้ชีวิตปกติที่ยากลำบากเพราะการออกแบบไม่ได้คำนึงถึงคนทั้งมวลซึ่งการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล จึงเกิดขึ้นเพื่อนำเสนอมุมมองที่เปิดกว้างสำหรับทุกคนในด้านการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้สังคมเกิดความตระหนักถึงสิทธิอันเท่าเทียมของทุกคนในการได้เดินทางท่องเที่ยว เพราะความจำกัดทางกาย มิใช่กรงขังขณะเดียวกันก็ต้องการสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นเช่นกันการดำเนินชีวิตปกติในโลกข้างนอกนั้น ควรเป็นโลกที่พร้อมสำหรับทุกคนทุกข้อจำกัดไม่เพียงภาครัฐหรือหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น หากยังหมายถึงภาคธุรกิจเอกชน ผู้ประกอบการขนส่ง โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร สถานีบริการน้ำมัน ธนาคาร ฯลฯ ที่สามารถปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงอาคารสถานที่ให้สอดคล้องเพื่อคนทั้งมวล

ผู้วิจัยได้นำประเด็นการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จากนั้นนำประเด็น 10 ประเด็นการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์และสรุปให้ตรงกับทฤษฎีการออกแบบอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ประกอบไปด้วยหลัก 7 ประการดังนี้

1. ความเสมอภาค (Equitable Use)
2. มีความยืดหยุ่น (Flexibility in Use)
3. เรียบง่ายและเข้าใจได้ง่าย (Simple and Intuitive Use)
4. เป็นข้อมูลที่ชัดเจน (Perceptible Information)
5. ทนทานต่อการใช้งานที่ผิดพลาดและเกิดอันตราย (Tolerance for Error)
6. มีความสะดวก และทุ่นแรงกายในการออกกำลัง (Low Physical Effort)

7. ขนาด สถานที่ที่เหมาะสม Size and Space for Approach and Use)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์สัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยใช้เทคนิคการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นความสอดคล้องระหว่างประเด็นการสัมภาษณ์กับแนวคิดด้านอารยสถาปัตยกรรม ทั้ง 7 ประการ เพื่อให้เชื่อมโยงพร้อมทั้งการสร้างนิยามความหมายที่เป็นข้อค้นพบ ภายใต้การศึกษาวิจัย สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4 การจำแนกชนิดข้อมูลตามแนวคิดการออกแบบอารยสถาปัตยกรรม (Universal Design)

ประเด็นการสัมภาษณ์	นิยามความหมาย	ความสอดคล้องกับแนวคิดด้านอารยสถาปัตยกรรม
1. ด้านนโยบายอารยสถาปัตยกรรม	ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการนำหลักการ Universal Design มาปรับใช้ โดยมีเหตุผลสำคัญดังนี้ - เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของการ ดำรงชีวิตในสังคมที่ทุกคนพึง ได้รับและเข้าถึงสิทธิอย่างเท่าเทียม - อำนวยความสะดวกใน การดำรงชีวิต สามารถเข้าถึงการ เดินทางและบริการสาธารณะได้ มากขึ้น	6. มีความสะดวกและทุ่นแรงกาย ในการออกกกำลัง (Low Physical Effort) 7. ขนาด สถานที่ที่เหมาะสม Size and Space for Approach and Use)
2. ด้านแผนปฏิบัติงาน อารยสถาปัตยกรรม	แนวทาง อารยสถาปัตยกรรม เป็น หลักการที่ตอบโจทย์การเข้าถึงและ สามารถใช้งาน ได้จริงในทุกพื้นที่ เช่น สถานีบริการน้ำมัน ห้องน้ำสาธารณะ ของคนพิการ/ผู้สูงอายุ และสตรีมี ครรภ์ ระบบขนส่งสาธารณะ	1. ความเสมอภาค (Equitable Use)
3. ด้านการจัดการสถานที่	สามารถเข้าถึงการใช้พื้นที่ ได้ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการออกแบบ ตามหลักการ Universal Design อยู่ แล้วยังสามารถใช้งานได้ดี อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาอุปสรรคที่กีด ขวางในการเข้าถึงที่ควรพิจารณา ดังนี้ - การออกแบบยังไม่สมบูรณ์หรือไม่ ได้มาตรฐานและบางอย่างไม่ สามารถปรับใช้กับความพิการแต่ ละประเภทได้/ ทำเพื่อให้รู้ว่ามี การทำ แต่ไม่คำนึงถึงการใช้ประโยชน์	6. มีความสะดวกและทุ่นแรงกาย ในการออกกกำลัง (Low Physical Effort)

ประเด็นการสัมภาษณ์	นิยามความหมาย	ความสอดคล้องกับแนวคิดด้านอารยสถาปัตย์
	<ul style="list-style-type: none"> - มีจำนวนน้อย/ไม่เพียงพอต่อความต้องการ - ไม่แพร่หลายและไม่ครอบคลุม/ถูกจำกัดเฉพาะพื้นที่ - ขาดความต่อเนื่องของจุดรอยต่อ เช่น รอยต่อระหว่างตึก/ระหว่าง ทางทางเดิน ระยะทางการเดินที่ ห่างไกลเป็นต้น - ปล่อยให้ชำรุด/ไม่บำรุงรักษา 	
4. ด้านพัฒนาอารยสถาปัตย์	<p>ส่งเสริมการนำหลักการ อารยสถาปัตย์มาปรับใช้ใน ทุกพื้นที่ให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพื้นที่สาธารณะร่วมกันได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างความตระหนักในสังคมให้เห็นความสำคัญของการนำแนวทางอารยสถาปัตย์มาปรับใช้ 	1. ความเสมอภาค (Equitable Use)
5. ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล	<p>การท่องเที่ยวแบบเข้าถึงได้ คือ การทำให้ “ทุกคน” เข้าถึงสินค้าและบริการของการท่องเที่ยว ได้โดยไม่ถูกจำกัด</p>	1. ความเสมอภาค (Equitable Use)

จากที่ผู้วิจัยได้สรุปจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจากภาครัฐและเอกชน 10 ประเด็นในข้อคำถาม และนำแนวคิดอารยสถาปัตย์มาวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบว่าข้อคำถามใดตรงกับแนวคิดอารยสถาปัตย์อย่างไรบ้าง ซึ่งประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับแนวคิดอารยสถาปัตย์ เหลือ 5 ประเด็น คำถามประกอบด้วย

- 1) ด้านนโยบายอารยสถาปัตย์
- 2) ด้านแผนปฏิบัติงานอารยสถาปัตย์
- 3) ด้านการจัดการสถานที่
- 4) ด้านพัฒนาอารยสถาปัตย์
- 5) ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำประเด็นการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักจากภาครัฐและเอกชน โดยนำประเด็น 10 ประเด็น จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ และสรุปให้ตรงกับแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) ประกอบไปด้วยหลัก 3 ประการ ประกอบไปด้วย

1. การท่องเที่ยวแบบเข้าถึงได้ (Accessible Tourism)
2. การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (Equitable Participation)
3. ความยั่งยืน (Sustainability)

ตารางที่ 5 การจำแนกชนิดข้อมูลตามแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) ผู้ให้ข้อมูลหลักจากภาครัฐและเอกชน

ประเด็นการสัมภาษณ์	นิยามความหมาย	ความสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All)
1. ด้านนโยบาย อารยสถาปัตย์	<p>การนำหลักการ Universal Design มาปรับใช้ โดยมีเหตุผลสำคัญดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขจัดปัญหา สิ่งกีดขวาง อุปสรรค หรือความลำบากในการเดินทาง และใช้ประโยชน์ในพื้นที่ เช่น อาคาร พาหนะ ทางเดินเท้า เป็นต้น - เปิดโอกาสให้คนพิการทุก ประเภทได้ออกสู่สังคมเพื่อ ประกอบอาชีพและกิจกรรมทางสังคมด้านต่าง ๆ 	2. การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (Equitable Participation)
2. ด้านแผนปฏิบัติงาน อารยสถาปัตย์	<p>การปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ แม้นักท่องเที่ยวพิการอาจต้องการความช่วยเหลือพิเศษในบางช่วงเวลา ของชีวิตก็ตาม จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศต่าง ๆ จะต้องสนับสนุน ให้สินค้า บริการ และแหล่งท่องเที่ยว นั้นสามารถเข้าถึงได้โดย “ทุกคน” ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ภายใต้งานแนวคิด การท่องเที่ยวแบบเข้าถึงได้</p>	1. การท่องเที่ยวแบบเข้าถึงได้ (Accessible)
3. ด้านการจัดการสถานที่	<p>สิ่งอำนวยความสะดวก มีทางลาดเพื่อการ ออกแบบทางเดินสำหรับพื้นที่ธรรมชาติที่มีการพัฒนาได้ คือ ต้องเข้าถึงได้ง่าย มีความต่อเนื่อง</p>	1. การท่องเที่ยวแบบเข้าถึงได้ (Accessible)
4. ด้านปัญหาและอุปสรรค	<p>การที่นักท่องเที่ยวผู้พิการ นักท่องเที่ยวสูงอายุ เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจะหลุดพ้นจากปัญหา และอุปสรรคในการท่องเที่ยว มีสิทธิเข้าถึง</p>	1. การท่องเที่ยวแบบเข้าถึงได้ (Accessible)

ประเด็นการสัมภาษณ์	นิยามความหมาย	ความสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All)
	ใช้ประโยชน์จากบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวได้อย่าง เท่าเทียมกับคนทุกคนในสังคม รวมทั้งไม่ถูกตีตราว่าเป็นคนด้อยประสิทธิภาพ	
5. ด้านพัฒนาอารยสถาปัตย์	การพัฒนาอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวจะทำให้กระจายตัวของนักท่องเที่ยวผู้พิการ นักท่องเที่ยวสูงอายุ ทำให้เกิดกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล โดยคำนึงถึงการพัฒนาอารยสถาปัตย์เพื่อการท่องเที่ยว	1. การท่องเที่ยวแบบเข้าถึงได้ (Accessible) 2. การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (Equitable Participation) 3. ความยั่งยืน (Sustainability)
6. ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล	ส่วนประกอบสำคัญในการท่องเที่ยวของผู้พิการและผู้สูงอายุ คือการใช้สื่อดิจิทัล แพลตฟอร์ม ระบบ VR นำมาพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลให้นักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุเห็น ภาพบรรยากาศการท่องเที่ยวเสมือนจริงก่อนตัดสินใจท่องเที่ยว	3. ความยั่งยืน (Sustainability)

ผู้วิจัยได้สรุปจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจากภาครัฐและเอกชน 10 ประเด็นในข้อคำถามและนำแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) เพื่อให้ทราบว่า ข้อคำถามใดตรงกับแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) อย่างไรบ้าง ซึ่งประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) เหลือ 6 ประเด็นคำถาม ประกอบด้วย

1. ด้านนโยบายอารยสถาปัตย์
2. ด้านแผนปฏิบัติงานอารยสถาปัตย์
3. ด้านการจัดการสถานที่
4. ด้านปัญหาและอุปสรรค
5. ด้านพัฒนาอารยสถาปัตย์
6. ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

คำถามชุดที่ 2 เป็นคำถามของนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ลำดับที่ 13-18 โดยแบ่งประเด็นการสัมภาษณ์ มีดังนี้ (1.) แนวคิดนโยบายอารยสถาปัตย์ (2.) แนวคิดบริหารจัดการอาคารอารยสถาปัตย์ (3.) การบูรณาการภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาคารอารยสถาปัตย์ (4.) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการอาคารอารยสถาปัตย์ (5.) อาคารอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ EEC (6.) อาคารอารยสถาปัตย์กับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ซึ่งหัวข้อสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้ง 6 คน นำเสนอประเด็นดังนี้

ประเด็นคำถามที่ 1 : แนวคิดนโยบายอารยสถาปัตย์

การนำนโยบายอารยสถาปัตย์เข้าสู่วาระนโยบายที่จะก่อให้เกิดการกำหนดนโยบาย ระดับท้องถิ่น เป็นเรื่องที่ต้องกรปรกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ การกำหนดนโยบายที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและเพื่อประโยชน์สุข ของประชาชน ทั้งยังเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมคุณภาพ ชีวิตของผู้พิการอีกด้วยการรณรงค์เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องอารยสถาปัตย์ หรือการออกแบบที่เป็นมิตรกับคนทั้งมวล อีกทั้งเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนโรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ปั่นน้ำมัน จุดแวะพักระหว่างการเดินทาง รวมถึงตลาดซื้อขายของฝากต่าง ๆ ได้มีการสร้างทำอารยสถาปัตย์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ได้มาตรฐาน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย ทั้งนักท่องเที่ยวไทย และชาวต่างชาติ

“ต้องบอกว่าอารยสถาปัตย์ประเทศไทยตอนนี้ อาจจะเป็นทั่วโลกก็ได้เริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัย เพราะฉะนั้นในเรื่องต่าง ๆ นี้ที่เกี่ยวกับการรองรับคนที่มีสูงอายุ มันก็ต้องเตรียมไว้ ก็คือก็ต้องมีการเตรียมการเพื่อเข้ารับสังคมสูงวัย ซึ่งประเทศของเราประเทศหนึ่งก็สังเกตเห็นถึงจุดนี้ แล้วก็กลุ่มที่เราทำท่องเที่ยวกลุ่มสูงวัย พี่เองก็มีแม่สูงวัยด้วยเพราะฉะนั้นเราก็เลยสังเกตเห็นว่าคนใกล้ตัวในชุมชนเรา หรือครอบครัวของเรา จำเป็นจะต้องดูอารยสถาปัตย์แล้วก็เป็นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกกับคนในครอบครัวแล้วต่อไป เราเข้าสู่ในช่วงการท่องเที่ยว เราต้องมองถึงจุดนั้นด้วย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับคนที่มาเที่ยวได้รับความสุข ความสะดวกความสบาย” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 14, 2564)

“นโยบายเชิงลึกใช้ใหม่ สูงสุดคือรัฐธรรมนูญ มีบัญญัติเอาไว้เรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพ และทุกคน กฎหมายในกฎหมายในฝ่ายภาคนโยบาย จากเดิมโรงแรมนี้ ร้อยละ 1 โรงแรมที่พัก ร้อยห้องมีห้องวิลแชร์ 1 ห้อง ตอนนี้ก็ร้อยละ 10 อะไรวะแบบนี้ หรือชั้นละ 1 เป็นอย่างน้อย ก็ถือว่าเป็นความก้าวหน้า ที่น่าชื่นใจนะ ของในแง่ของกฎหมายหรือว่า รวมถึงนโยบายใช้ใหม่ ก็ต้องขอบคุณ ฝ่ายนิติบัญญัติ ด้วยนะ ไม่ก็ฝ่าย

นโยบาย ไม่ใช่ว่า ฝ่ายรัฐบาลอย่างเดียว เขาก็ว่ามีส่วนช่วยโดยเฉพาะในการ ออกกฎหมาย หรือกฎระเบียบต่าง ๆ แต่ถามว่า มันชัดเจน เข้มข้นเพียงพอให้เกิดภาคปฏิบัติหรือ ในอย่างที่ว่า มันควรจะเป็นใหม่ อาจจะต้อง ขอใช้คำว่า น่าเสียดายนะ ที่สุดแล้ว ต่อให้กฎระเบียบอะไร มันจะดีที่สุดขนาดไหน แต่ในเมื่อคนมันไม่ดี ไม่ได้ว่าคนหนึ่งคนใด ชุตหนึ่งชุตใดนะ แต่ว่าถ้าคนใดคนหนึ่งไม่ จะเรียกว่าไม่ทำงาน ต้องยอมรับความเป็นจริงนะ บางคนสนใจเรื่องนี้ บางคนสนใจเรื่องอื่น ไม่สนใจเรื่องนี้ ประเทศไทยมันเป็นแบบนี้ และมันก็เกี่ยวกับทุก ๆ เรื่องรวมถึง เรื่องอารยสถาปัตย์ ผมมองที่นโยบาย นโยบายมันสำคัญไหม มากนะ มากด้วย” (ผู้ให้ข้อมูล หลักหมายเลข 15, 2564)

“เรื่องนโยบายอารยสถาปัตย์นี้ จริง ๆ แล้วมันก็เป็นนโยบายที่เกิดขึ้นจาก สหประชาชาตินะ สหประชาชาติก็เน้นการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ 4 ด้าน 1. คือเรื่อง สาธารณะสุขนะ 2. เรื่องการศึกษา 3. เรื่องการมีงานทำ 4. เรื่องสังคม เรื่องสังคมก็จะไปแตะ เรื่องอารยสถาปัตย์อยู่บ้าง เพราะคนพิการทางการเคลื่อนไหวก็จะบอก เราจะเข้าสังคมได้ พวกอาคารสถานที่ก็ต้องเอื้อกับคนพิการ ตอนนั้นมันก็ยังไม่ได้เป็นที่ยอมรับอะไรกันมากมาย ในประเทศไทย ในยุคที่ต่อสู้เพื่อให้ได้พบ. พี่นุเราใช้เวลา 10 ปี เราเรียกว่า พบ. พี่นุ สมรรถภาพคนพิการ ปัจจุบันนี้เราก็ใช้ยุทธศาสตร์ของชาติ 20 ปีนะครับ แล้วก็ไปเชื่อมโยงกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 12 จากนั้นนโยบายมันก็ต้องไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์นโยบาย ระดับกระทรวง เพราะทุกกระทรวงมันต้องทำงานร่วมกันนะครับ เพื่อให้เอาอารยสถาปัตย์ เอาไปใช้ โดยเฉพาะเราจะเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย อันนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมากนะครับ” (ผู้ให้ข้อมูล หลักหมายเลข 17, 2564)

“มันเป็นความจำเป็นที่เราต้องมีอารยสถาปัตย์ จริง ๆ แล้วในประเทศที่พัฒนาแล้ว เขามีกัน ตอนนี้ปัญหาว่าถ้าเราจะส่งเสริมกันจริงจังนะ มันก็ต้องมียุทธศาสตร์ของชาติ ปัจจุบันนี้เราก็ใช้ยุทธศาสตร์ของชาติ 20 ปีนะ แล้วก็ไปเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 12 จากนั้นนโยบายมันก็ต้องไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์นโยบายระดับกระทรวง เพราะทุกกระทรวงมันต้องทำงานร่วมกันนะ เพื่อให้เอาอารยสถาปัตย์ เอาไปใช้ โดยเฉพาะเราจะเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย อันนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมากนะ (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 18, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 1 : นโยบายอารยสถาปัตย์

การให้ความสำคัญกับนโยบายอารยสถาปัตย์ ถือเป็นเรื่องพื้นฐานที่ต้องคำนึงถึงการออกแบบ สภาพแวดล้อมเพื่อให้ทุกคนสามารถใช้งานได้ หัวใจสำคัญคือ จะพัฒนาหรือปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เหล่านี้อย่างไรให้สามารถรองรับคนทุกกลุ่มในสังคมได้อย่างเท่าเทียมโดยไม่มีข้อจำกัดใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นผู้สูงอายุ เด็ก หรือผู้พิการ ซึ่งกระแสโลกปัจจุบันให้ความสำคัญเรื่องสิทธิมนุษยชนจะต้องมีความ

เสมอภาค โดยโลกประเทศตะวันตกประมาณ 30 ปีที่แล้วได้ขับเคลื่อนให้ผู้สูงอายุ และคนพิการ ได้รับความเท่าเทียม โดยมีการออกแบบที่ก่อให้เกิดความไม่สะดวก ไม่ปลอดภัย ไม่เป็นธรรม ไม่ทั่วถึง และไม่เท่าเทียม ในสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งมักมีให้เห็นอยู่ทั่วไปในหลายประเทศตะวันออกรวมถึงประเทศไทย แต่ขณะนี้กำลังได้รับความสนใจเพื่อจะเปลี่ยนแปลง

นโยบายอารยสถาปัตย์เป็นแนวคิดเรื่องการออกแบบสิ่งแวดล้อม การสร้างสถานที่และสิ่งของต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนที่อยู่ในสังคมสามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน โดยไม่ต้องมีการออกแบบตัดแปลงพิเศษหรือเฉพาะเจาะจงเพื่อบุคคลกลุ่มหนึ่ง กลุ่มใดโดยเฉพาะไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นหญิงหรือชาย ใช้ขาเดินหรือใช้รถเข็น ตามมองเห็น หรือมองไม่เห็น เด็กหรือผู้ใหญ่ อ่านหนังสือออกหรือไม่ออก ฯลฯ นโยบายอารยสถาปัตย์เป็นการออกแบบจากการคิดว่าทำอย่างไร คนประเภทต่าง ๆ จึงจะมีโอกาสใช้ได้อย่างเท่าเทียมกัน เช่น คนสูงอายุ คนป่วย สตรีตั้งครรภ์ คนแคระ เด็กเล็ก ที่มากับรถเข็น เด็กพิการประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะตาบอดหูหนวกแขนขาพิการ คนพิการทางปัญญา ทางจิต คนที่อ่านหนังสือไม่ออก ว่าแม้คนเหล่านั้นจะมีข้อจำกัดทางร่างกายทางปัญญา ทางจิตใจ แต่ก็ยังเป็นบุคคลในสังคม สังคมจึงควรรับผิดชอบดูแลให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับบุคคลทั่วไปได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพของแต่ละคน เช่น การจัดให้มีทางลาดขึ้นลงทางเท้า และอาคารสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ให้กับผู้พิการที่ใช้รถเข็น หรือบล็อกพื้นนำทางเดินสำหรับคนตาบอด ทั้งนี้ก็เพื่อให้พวกเขาสามารถใช้ชีวิตทำกิจกรรมภายนอกบ้านได้อย่างสะดวก และปลอดภัย

ประเด็นคำถามที่ 2 : แนวคิดบริหารการจัดการอารยสถาปัตย์

การกระตุ้นและรณรงค์ส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยว และสถานที่ต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างทำสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับคนทุพพลภาพ และทุกสภาพร่างกาย เพื่อจะได้สร้างทำและพัฒนาอารยสถาปัตย์กันอย่างแพร่หลาย ได้มาตรฐาน และทั่วถึงมากยิ่งขึ้น โดยถ้าสถานที่ใด มีอารยสถาปัตย์พื้นฐานครบถ้วน คือ มีทางลาดที่ไม่ชัน ไม่แคบ ไม่ลื่น ไม่อันตราย ทางลาดมีราวกันตก มีเบลบลอก หรืออักษรเบลสื่อสารสำหรับคนตาบอด มีที่จอดรถสำหรับผู้ที่ใช้วีลแชร์ มีห้องสุขาผู้สูงอายุ และผู้พิการ มีป้ายสัญลักษณ์รูปวีลแชร์บ่งบอกชัดเจนสวยงามว่าสถานที่นั้น ๆ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และเด็กเล็ก สามารถเข้าถึงได้ ใช้ประโยชน์ได้ สะดวก ปลอดภัย ทำให้หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย มองหาทางเลือกทางออกที่จะบริหารจัดการกับอนาคตของโลกผู้สูงวัย ซึ่ง "อารยสถาปัตย์" (Universal design) คือคำตอบ เพราะเป็นแนวคิดการออกแบบที่เป็นธรรมชาติ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับบริการสาธารณะ และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้เอื้อประโยชน์กับผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้เจ็บป่วย หรือผู้ที่มีความสามารถในการใช้ชีวิตประจำวันแตกต่างจากบุคคลทั่วไปด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด

“ต้องบอกว่า คือที่ผ่านมามีการรับรู้ในการที่จะพูดถึงอารยสถาปัตย์ ในชุมชน ทางต่างจังหวัด ว่าก็อาจจะยังไม่มีความรู้ความเข้าใจว่าอารยสถาปัตย์คืออะไร มันเกี่ยวกับอะไรบ้างไม่ใช่แค่เรื่องวิลแชร์ไม่ใช่แค่เรื่องทางลาดแต่มันรวมไปถึงการเป็นอยู่การดูแล กฎระเบียบการปฏิบัติตัวของกลุ่มที่เป็นกลุ่มพิเศษตรงนี้ ว่าจะให้การดูแลตรงนี้ การต้อนรับ การอำนวยความสะดวกแก่เขาได้อย่างไร มันมีวิธีการที่จะเข้าถึงกลุ่มพวกนี้จริง ๆ แล้วคนทั่วไปบางคนจะมองกลุ่มผู้พิการว่า คือกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ที่จะทำอะไรต่าง ๆ ไม่เหมือนคนปกติ อยู่แล้ว แต่สำหรับสิ่งที่เรามองว่าอย่างนี้ กลุ่มพิเศษ ถ้ามาชุมชนเรา เราต้องดูแลและต้อนรับ เป็นพิเศษเหมือนกันเพราะว่า เราอยากให้เขาได้รับความสุขเท่าเทียมกับคนอื่น ๆ ที่เป็นบุคคลปกติธรรมดา” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 14, 2564)

“อันนี้ก็ทำให้การบริหารจัดการนโยบายดี ๆ หลายอย่าง ไม่มีภาระงานต่อหรือ เติมน้ำอย่างที่เราควรจะเป็น แต่เรารู้ปัญหาใหม่เหมือนอย่างที่คนรู้จักนะ เราก็เลยไม่พึ่งพารัฐ 100% อาจจะเป็น 50% และใช้พลังงานประชาชนของเรา ใช้ภาคประชาชนเรา ขับเคลื่อนกับ เอกชน รัฐก็อาจจะมีส่วนที่เราแต่ละ ๆ คนใครสนใจ ใครมีใจทางนี้ เราก็ไป นั่นละ แต่เราเห็นว่า เขาไม่เกิดไม่สนใจเสียเวลา เพราะเราทำของเราอยู่แล้ว ไม่ว่าจะรัฐบาลไหน มากบ้าง น้อยบ้าง ก็สุดแต่แต่ ถ้ารัฐบาลสนใจ รัฐมนตรีสนใจ ก็เป็นบุญวาสนาของประชาชนของประเทศชาติไป แต่ถ้าเขาไม่สนใจหรือไม่เกิดหรือไม่สนใจก็ถือว่าไม่เป็นอะไร เพราะถือว่าเราทำของเรา อยู่แล้ว แต่จะช้าหน่อย เพราะเราก็ไม่มีเครื่องมือเหมือนที่เขามีก่อน (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 15, 2564)

“มันมีผลในทางกฎหมายด้วยไหม ในการบริหารจัดการ ถ้าคุณไม่ทำ เราฟ้องได้ไหม เอกชนก็โดนฟ้องหลายราย เค้าก็ต้องทำนะ คือรายเล็กรายน้อยก็เห็นใจ รายใหญ่เราไม่ยอม ใครไม่ทำไม่ว่าห้างสรรพสินค้า ไม่ว่าห้างอะไร ถ้าคุณไม่ทำให้เราใช้ได้ เราจะให้คนของเราไป ทดลองใช้ ใช้ไม่ได้เราก็ฟ้องละ เค้าก็ต้องปรับปรุงให้นะ เมืองไทยเค้าก็เริ่มมีการประชาสัมพันธ์ คุณณณะแล้วก็ทางกลุ่ม ประชาสัมพันธ์แล้วก็ทำไปจนถึงท้องถิ่น ไปร่วมมือกับองค์กร ท้องถิ่นให้เค้าทำด้วย เพราะฉะนั้นมันก็จะกระจายไปทั่ว มันก็เป็นทีที่เข้าใจกันก็น่าจะแพร่หลาย แต่แน่นอนละท้องถิ่นละ มันก็ไม่หมดหรอก เราก็จะได้ท้องถิ่นที่หลัก ๆ ที่เราสามารถจะไป พูดคุยอะไรได้ ซึ่งเค้าก็ทำให้ แล้วปัจจุบันนี้ท้องถิ่นก็ทำแบบถ้วนหน้า” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก หมายเลข 17, 2564)

“ถ้ามองแล้วก็ยังไม่สมบูรณ์เต็มทีนะ ภาครัฐและเอกชนก็ต้องจัดการพัฒนานะครับ ต้องปรับปรุง ต้องสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกนะครับ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าไปใช้ได้ ได้มี สิทธิด้วยได้แล้วก็ต้องหาทางป้องกันด้วยว่ามันมีอะไรที่อาจจะเกิดขึ้นนะครับ เพราะที่พบมานี้

บางทีบางครั้ง แต่ละหน่วยงานไม่ได้ทำงานประสานกันได้มากที่ควร ซึ่งควรจะเป็นเหมือน
ข้อบังคับถึงจะทำ แต่ถ้าไม่มีข้อบังคับก็เลยไม่ได้คิดถึงเรื่องพวกนี้ซึ่งเป็นหลักการอันที่สำคัญ
ที่สุดที่มันจะต้องใช้ในประเทศของเรา” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 18, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 2 : แนวคิดบริหารการจัดการอารยสถาปัตย์

1) ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดเห็นว่า “ประเทศไทยจำเป็นที่จะต้องมีการนำหลักการอารยสถาปัตย์ (Universal Design) มาปรับใช้” ด้วยเหตุผลหลายประการ ซึ่งตามเนื้อหาของหลักการเอง เมื่อนำสู่ การปฏิบัติได้ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนทุกวัยในสังคม และคุณค่าของนวัตกรรม ที่เกิดจากหลักการอารยสถาปัตย์ (Universal Design) เป็นรูปธรรมที่ประชาชนสามารถสัมผัสและ รับรู้ได้ ประกอบกับประเทศไทยมีคนพิการและผู้สูงอายุจำนวนมาก และทุกคนยังจำเป็นต้องใช้ การออกแบบตามหลักการ ดังกล่าวในอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต ดังนั้นจึงสามารถอนุมาน ได้ว่า การออกแบบตามหลักการอารยสถาปัตย์ Universal Design จึงเป็นทางเลือกสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ควรอยู่คู่กับสังคมไทยและทุกประเทศ ทั่วโลกที่กำลังจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุด้วย

2) ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า “ผู้คนสามารถเข้าถึง (Accessibility) พื้นที่สาธารณะที่มี การออกแบบตามแนวทางการอารยสถาปัตย์ Universal Design ได้ดีขึ้นตามลำดับ” แต่ในช่วงที่ผ่านมา แม้จะมีความพยายามในการส่งเสริมการนำหลักการอารยสถาปัตย์ Universal Design มาปรับใช้ แต่ยังคงพบปัญหาที่เป็นอุปสรรคขัดขวางในการเข้าถึงการใช้พื้นที่รวมทั้งการใช้พื้นที่ต่าง ๆ ที่มี การออกแบบตามหลักการอารยสถาปัตย์ Universal Design ซึ่งสามารถจำแนกปัญหาเป็น 2 ประเด็น สำคัญ ดังนี้

2.1) ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการไม่ออกแบบตามหลักการ อารยสถาปัตย์ Universal Design อาทิ มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการในการใช้งาน เป็นต้น

2.2) ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเป็นผลสืบเนื่องหรือเกิดขึ้นภายหลังการออกแบบตามหลักการ อารยสถาปัตย์ Universal Design อาทิ การออกแบบไม่สมบูรณ์ ไม่มีความต่อเนื่อง ขาดการบำรุงรักษา เป็นต้น ทั้งนี้ นอกจากการขจัดปัญหาที่ขวางกั้นการเข้าถึง (Accessibility) แล้ว เงื่อนไข สำคัญของ การใช้สถานที่หรืออุปกรณ์ที่ออกแบบตามหลักการอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ที่ควรคำนึงถึง ควบคู่ คือ ในการเข้าถึงการใช้พื้นที่แต่ละครั้งต้องอาศัยความเคยชิน และความสามารถเฉพาะตัว ซึ่งหากไม่เคยชินก็อาจจะบาดเจ็บหรือไม่สะดวก หรือต้องออกแรงมากกว่าปกติ อย่างไรก็ตาม ในการนำ แนวทางอารยสถาปัตย์ (Universal Design) มาปรับใช้ เพื่อให้ ผู้สูงอายุและคนทุกวัยสามารถเข้าถึง (Accessibility) พื้นที่สาธารณะได้ ต้องคำนึงถึงการออกแบบ อาคารที่รองรับการนำหลักการ ดังกล่าว มาปรับใช้ ในขณะเดียวกันต้องสามารถรองรับการเข้าถึงที่ สมองความต้องการของทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งเด็ก สตรีมีครรภ์ ผู้สูงอายุ และคนพิการ ได้อย่างแท้จริง

ประเด็นคำถามที่ 3 : การบูรณาการภาครัฐและเอกชนในการจัดการอารยสถาปัตย์

การบูรณาการความร่วมมือกับ องค์กร ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ด้วยการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อคนทั้งมวลในประเทศไทย เพื่อร่วมกันพัฒนาพื้นที่ที่จะรองรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นภายในพื้นที่ของจังหวัด ได้ยกระดับสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่ได้สามารถให้บริการและอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มวัย และทุกสภาพร่างกายได้มีโอกาสเข้าถึงการบริการที่ทันสมัย มีความปลอดภัย ด้วยราคาที่ เป็นธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับและต่อยอดการพัฒนาสู่เมืองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อคนทั้งมวล เริ่มตั้งแต่การร่วมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ให้มีการจัดการการท่องเที่ยวที่มีความพร้อมด้านอารยสถาปัตย์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเป็นต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) พร้อมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว สถานบริการต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและเป็นรูปธรรม

“ก็มีมากขึ้นนะที่ผมสังเกตเพราะผมเดินทางเยอะ นี้อีกก่อนก็ไปลพบุรี ฉีดวัคซีนแล้วนะถึงกล้าเดินทางอะ ก็แวะปืม ป.ต.ท ชื่นชมว่า โอ้อ่า มาก ดีมากขึ้นเรื่อย ๆ ดีกว่าไม่แพ้ต่างประเทศด้วยนะ ด้วย บางคนบอกว่าดีกว่าอีกนะ เห็นมะ ความตื่นตัว และที่ร้านอาหารหรือแหล่งท่องเที่ยวเอกชนเอง อย่างเช่น ชลบุรีสวนนงนุช อย่างเงี้ยของเอกชน โอ้โห อารยสถาปัตย์สถานเลย เมื่อก่อนก็มีบันไดเยอะ พอผมไปกราบขอความกรุณา คือ คุณกัมพลต้นสัจจา ท่านก็เข้าใจ ท่านก็เห็นความสำคัญ ท่านก็ทำปุพรมทั้งสวน ให้เป็น friendly design อย่างเงี้ย นี่ผมคิดว่า ภาคเอกชนเนี่ย ถ้าเกิดท่านเข้าใจและท่านเอาด้วยเนี่ย ไว้มากเลยนะ ดูอย่างสวนนงนุชเนี่ย เพียงแค่ปีเดียวอะ พรี๊บบ ทั้งสวนเลยอะดูดี อารยสถาปัตย์ ตอนนี้นำโรงแรมใหม่อะห้อง friendly ทุกห้อง ไม่เคยมีที่ไหนในเมืองไทยในแผ่นดินไทย เราก็ไปจับมือกับเอกชน ฝ่ายแยก ฝ่ายย่อย อ.บ.จ กรมหรืออะไรต่าง ๆ ก็ทำของเราอยู่ นั้นละ แล้วก็มีต่างชาติเข้ามาช่วยกัน แต่ต่างชาติก็อย่างว่านะ ก็ยังทำอะไรไม่ได้ โควิดไง” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก หมายเลข 14, 2564)

“แผนปฏิบัติการดีขึ้นมากเมื่อมีเอกชนเข้ามาร่วมซึ่งจริง ๆ การร่วมมือที่สำคัญคือการมาร่วมทำงานเพื่อคนพิการเพื่อศึกษาอารยสถาปัตย์อย่างชัดเจน อย่าไปพูดว่าอารยสถาปัตย์เกษตรกรนะนี้เค้าไม่รู้เรื่อง ความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเค้าไม่รู้เรื่องว่ามันคืออะไรกันมันต้องร่วมมือกันในการแจ้งเรื่องต่าง ๆ ง่ายสุดต้องมีการ Focus Group เพื่อให้เห็นชัดในความร่วมมือกัน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 15, 2564)

“แน่นอนครับ เพราะว่าเราต้องเรียกร้องภาครัฐให้ทำครับ เช่นโรงเรียนไหนมีเด็กใช้วีลแชร์ เราเรียกร้องให้ทำเลย แต่ถ้าไม่มีเราก็ไม่รู้จะไปเรียกร้องให้เค้าทำ ถ้าไม่มีแล้วไม่ทำ เราจะไปเรียกร้องให้ขึ้นศาลก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้นมันก็ มันเลยไม่ได้อย่างทั่วถึงนะ แต่ว่าหลายโรงเรียนเนี่ยเค้ากลัวเสียหาย เสียชื่อเสียง เค้าก็ทำกัน แล้วตอนที่สมัยรัฐบาลนายกทักษิณ เราก็ไปเรียกร้องให้ทำแล้วเอาเงินจากสำนักงานสลากครับ ไปช่วยทำให้ เพราะว่ามันไม่ได้ใช้เงินเยอะแยะอะไร แต่ถ้าโรงเรียนที่มาหลัง ๆ ถ้าเค้าไม่ทำก็ไม่ว่าจะทำยังไงนะ” (ผู้ให้ข้อมูล หลักหมายเลข 16, 2564)

“เป็นเรื่องจำเป็นเลยครับ ผู้ประกอบการทางด้านท่องเที่ยว โรงแรมเนี่ยครับ จริง ๆ โรงแรมก็พร้อมอยู่แล้วนะ โรงแรมหลาย ๆ โรงแรมก็ออกแบบ Universal design อยู่แล้วนะครับ แต่เพียงแต่ว่าบางสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งเนี่ย ซึ่งจัดโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือชุมชนยังไม่ได้ทำได้พร้อมเพียงกันนะครับ เพราะฉะนั้นมันจะต้องอาศัยพวกหอการค้าจังหวัด พวกการท่องเที่ยว หรือสำนักงานตามอำเภอต่าง ๆ นะครับ ของจังหวัดละกัน การท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัด อบต. นะครับต้องช่วยกัน ต้องเน้นในเรื่องของเรื่อง จะทำให้เป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวของผู้พิการครับ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 17, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 3 : การบูรณาการภาครัฐและเอกชนในการจัดการอารยสถาปัตยกรรม

ผู้ให้ข้อมูลหลักมองว่า การบูรณาการภาครัฐและเอกชน ควรมีการจัดทำแผนบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงแนวคิด แผนงาน และงบประมาณของหน่วยงาน พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับหน่วยงานที่มีการออกแบบตามหลักการอารยสถาปัตยกรรม (Universal Design) โดยให้มีการออกแบบสถานที่ตามหลักการ ดังกล่าวมาตั้งแต่ต้น และเน้นให้วัสดุที่ได้มาตรฐานและปลอดภัยต่อการใช้งานเพื่อทำเป็นศูนย์ต้นแบบ รวมถึงควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความตระหนักในสังคมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาคม นับเป็นสิ่งสำคัญที่จะให้มีการขับเคลื่อนอารยสถาปัตยกรรม (Universal Design) การท่องเที่ยวไทยเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการ บริหารหรือตัวบุคคลทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ แต่การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาคีการพัฒนาทั้งสามฝ่าย โดยเฉพาะบทบาทการมีส่วนร่วม ของภาคประชาคมและภาคเอกชนในท้องถิ่น เนื่องจากท้ายที่สุดแล้วประชาชนที่เป็นผู้พิการและผู้สูงอายุเป็น ผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ดังนั้น การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการกำหนดยุทธศาสตร์และการทำงาน ร่วมกันเพื่อการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบและไปในทิศทางเดียวกัน สามารถก้าวไปพร้อมกันบนความเชื่อถือและความ ไว้วางใจซึ่งกันและกัน จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุของประเทศประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ประเด็นคำถามที่ 4 : ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการอารยสถาปัตย์

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการอารยสถาปัตย์ เพื่อใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกและการเข้าถึง เพื่อหาแนวทางการ ปรับปรุงและการออกแบบพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับปัจจุบันและการใช้งาน ส่งเสริมการเข้าถึงเนื้อหาอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคของทุกคนให้เกิดความยั่งยืนต่อการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล สำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ คงเป็นเรื่องยากที่ต้องใช้ชีวิตในพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากสภาพร่างกายที่ถูกจำกัด โดยเฉพาะผู้ที่ต้องใช้รถเข็นวีลแชร์ ปัจจุบันทางภาครัฐ จึงได้มีนโยบายให้อาคารบริการสาธารณะต่าง ๆ จัดสรร สิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวพิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ตามหลักการออกแบบอารยสถาปัตย์ เพื่อให้พวกเขาเหล่านั้น สามารถใช้ชีวิตได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และเท่าเทียมมากยิ่งขึ้น

“ก็แน่ละ ปฏิเสธไม่ได้ มันก็เป็นปัญหา ปัญหาคือ ถ้าดี ภาครัฐดีอะ ทั้งนโยบายอะ ผมเชื่อว่ามันก็ไม่ซีเหี้ยหรือ เรื่องกฎหมายอะ อย่างที่เล่าไปแล้วอะนะ แต่มันอยู่ที่ภาคปฏิบัตินะ คุณภาพ คนเก่ง คนที่มันทำงานเพื่อประชาชน มีหัวใจที่เป็น friendly เห็นมะใช้คำว่า friendly ด้วยนะอะ คนที่ เฟรนด์ลี่ เข้าใจประชาชน เข้าถึงปัญหา เข้าถึงใจปัญหา เข้าถึงประชาชน ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และก็มองอนาคตความมันจะเป็นอนาคต ผู้สูงอายุ มองเศรษฐกิจออก และหลังโควิดเนี่ย หรือ New normal เนี่ย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นไฮไลท์เป็นรายได้หลักของโลก ของประเทศไทย ซึ่ง คนที่ควรจะทำเยอะ ๆ ๆ ควรจะเป็นตัวนำ จำลงไปได้นะ มันก็ต้องมี friendly design ด้วย นี่ถ้าเขาเข้าใจนะ เขาก็จะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า รุ่งเรือง แต่ถ้าเขาไม่เข้าใจ ก็เป็นความช่วยของประเทศชาติและของประชาชนต่อไป” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 14, 2564)

“ปัญหาที่สำคัญเรื่องอารยสถาปัตย์ ถ้าคนพิการออกมาใช้ ไปเที่ยวหรือได้หรือ? อย่างว่าแต่คนพิการเลย คนปกติก็ไปไม่ได้ ทำยังไงสำหรับคนที่ไม่ได้พูดไม่ได้ นั่นแหละคือปัญหาและอุปสรรคคนหูหนวกไม่มีล่ามภาษาก็ไม่ค่อยมี ผู้ช่วยก็ไม่ค่อยมี ต้องหาเอง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 15, 2564)

“ผมว่ามันเป็นเรื่องของความเข้าใจ มันเป็นเรื่องเจตคติ ความเชื่อ ในเมื่อสังคมไทยเราไม่เชื่อว่าคนพิการสามารถทำอะไรได้ เราก็จะเชื่อว่าคนพิการก็ควรจะอยู่ที่บ้าน ซึ่งความเชื่อนี้ก็ยังมีอยู่เข้มข้นเลย แต่ว่าจะอยู่ในชนบท ในเมืองถูกเราโฆษณาทำตัวอย่างให้เห็นในเมืองก็เปลี่ยนไปแล้ว แต่ในชนบทก็ยังเข้มข้นอยู่ คนพิการก็เลยลำบากอยู่ในชนบททุกวันนี้ พ่อแม่พ่อแม่เชื่อว่าลูกทำอะไรได้ตั้งแต่เรียนหนังสือก็ไม่ให้เรียน ให้อยู่แต่ที่บ้าน อยู่แต่ที่บ้าน แล้วก็ไม่ได้ทำอะไร อันนี้ยังเป็นปัญหาใหญ่ยันทุกวันนี้ ต้องพยายามเจาะเข้าไปยังชนบทเรื่อย ๆ

อาจารย์จึงไปตั้งศูนย์ฝึกอาชีพที่เชียงดาวให้มันเข้าไปใกล้ชนบทเพื่อให้เค้าสะดวกออกมาดูว่า เออ คนพิการเค้าก็ทำงานได้ เค้าก็ทำได้ใช่ไหมครับ แล้วก็จัดฝึกอบรมอะไรแบบนี้ เป็นที่ขายอาหารให้ชาวบ้านมากินกันอะไรแบบนี้ครับผม เราก็ต่อไปก็อาจจะมิกะดังก็ทำให้มันเป็นที่รีลอร์ท เพื่อให้คนพิการมาบริการฝึกอาชีพด้านนี้แล้วต่อไปเค้าก็จะได้ไปทำที่บ้านเค้าคนละหลังแบบนี้ใช่ไหมครับ แล้วก็สามารถเชื่อมเป็นเครือข่ายอย่างเวลาเราโฆษณาทำแผนที่เดี๋ยวนี้ มันไม่ยากนี่ เดี่ยวนี้เราทำ Google map อะไรแบบนี้ ใครอยากจะไปพักที่ไหนก็กดดู มันก็ง่ายขึ้น ทางนั้นเค้าก็จะเก็บภาพสวย ๆ แล้วก็ทำเพจโฆษณากันไป เราก็หวังว่าข้างหน้าเราก็จะเดินหน้าได้ดียิ่งขึ้น อันนี้อย่างที่บอกว่าความเชื่อเนี่ยสำคัญ อันนี้เป็นหัวใจใหญ่เลย เพราะถ้าเค้าไม่เชื่อตั้งแต่ไม่ให้เรียนก็ไม่ให้ไปไหน ก็อยู่แต่บ้าน ก็เป็นภาระ ส่วนใหญ่ยังอยู่แบบนี้เลย ส่วนใหญ่ในเมืองที่ส่วนใหญ่ถ้าพอที่จะทำได้ก็ให้ไปเรียนหนังสือ เรียนหนังสือก็เรียนฟรีจนถึงปริญญาตรีเนี่ยกฎหมายออกคุ้มครองให้รัฐบาลจ่ายให้นะ คนพิการเรียนปริญญาตรีไม่ต้องเสียตังนะ เราก็เขียนกฎหมายให้คนพิการได้เรียน ได้ทำงานตามระบบโควตาแบบนี้” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 16, 2564)

“ผมมองว่าการออกแบบตามหลัก Universal Design นะครับ สำหรับผู้สูงอายุเออ อะไรต่าง ๆ หรือผู้พิการอะไรต่าง ๆ มันมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการนะครับ มีก็ทำไม่สมบูรณ์ ยกตัวอย่างเช่น สถานีทางขึ้นรถไฟฟ้าบีทีเอส อีกฝั่งนึงมีลิฟต์สำหรับคนพิการ แต่ถ้าอีกฝั่งนึงมันไม่มีลิฟต์ แล้วคนพิการจะข้ามถนนยังไง อันนี้ก็เป็นเรื่องหนึ่งที่ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐจะต้องมาช่วยกัน ช่วยกันสะท้อนถึงด้านนี้ นะครับ ว่ามีก็อยากมีให้สมบูรณ์ เหมือนกับในประเทศญี่ปุ่นสังเกตได้มั๊ยครับ การขึ้นรถเมล์ของเค้าก็มีความพร้อมมากเลยนะครับ ที่จะรองรับรถเข็นขึ้นไปนะ รถที่เป็นวิลแชร์ขึ้นไปนะครับ แล้วก็ที่มีที่เก็บวิลแชร์ มีอะไรทุกอย่าง รถจะจอดรอกระทั่งผู้สูงอายุขึ้นไป เรียกว่านั่งเรียบร้อยแล้วถึงจะออก แต่ในด้านนี้ของเราก็ยังขาดในเรื่องของความรับผิดชอบแล้วก็ความไม่สมบูรณ์ตรงนี้นะครับ ต้องทำต่อไปครับ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 17, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 4 : ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการอารยสถาปัตย์

ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้แง่มุมปัญหาและอุปสรรคของการจัดการอารยสถาปัตย์ในประเทศไทย ผู้ให้ข้อมูลหลักเสนอว่าปัญหาหลักของกลุ่มผู้พิการและผู้สูงอายุไทย คือ ปัญหาด้านรายได้ ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ปัญหาการดูแล เมื่อมีอายุมากขึ้น และปัญหาการเข้าถึงสวัสดิการผู้สูงอายุ ในขณะที่คนพิการในประเทศไทยเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่ถูกมองว่าต้องพึ่งพา สังคมและครอบครัวต้องรับผิดชอบช่วยเหลือ ตลอดเวลา จึงเป็นกลุ่มที่ถูกสังคัมลี้ม จากการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรค และข้อจำกัดของการ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในประเทศไทย ได้แก่

1) งบประมาณเป็นข้อจำกัด และอุปสรรคที่สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดตั้งอำนาจ ความสะดวกตามนโยบาย ดำเนินการได้เพียงเล็กน้อย เนื่องจากหน่วยงานไม่ได้รับงบประมาณ สนับสนุน ถึงแม้ว่าจะมีการแก้ไขปัญหางบประมาณในระยะสั้น แต่ในระยะยาวเป็นภาระของ หน่วยงานที่จะต้อง สามารถจัดหางบประมาณดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อคนพิการใช้ประโยชน์ได้ อย่างยั่งยืน หน่วยงานอาจมีอุปสรรค และขาดหลักประกันในการเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่าย ประจำปี

2) การจัดตั้งอำนาจความสะดวกสำหรับคนพิการ ไม่ได้เป็นมาตรการเชิงบังคับให้ หน่วยงาน ราชการต้องดำเนินการ ไม่มีกฎหมายรับรอง หรือคุ้มครองให้คนพิการได้รับการปฏิบัติโดย เท่าเทียม กับบุคคลธรรมดาไว้โดยเฉพาะ ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติที่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อ คนพิการ ในประเทศไทย ซึ่งหน่วยงานมีภารกิจสำคัญตามบทบาทหน้าที่ขององค์กรหลายด้าน ดังนั้น การจัดทำ สิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการ จึงเป็นภารกิจที่จัดลำดับความสำคัญรองลงมา ยกเว้น ส่วนราชการ ที่ต้องให้บริการคนพิการจำนวนมาก

3) นโยบายด้านการจัดตั้งอำนาจความสะดวกสำหรับคนพิการ ตลอดบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอาจมีปัญหาด้านการปฏิบัติจากปัจจัยแทรกซ้อนด้านการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารองค์กรผู้ประสานหลักในการติดตามในองค์กร และประการสำคัญการเปลี่ยนแปลงคณะ บริหารประเทศใหม่

4) นโยบายการออกแบบเพื่อทุกคนในสังคมเข้าถึงและใช้ประโยชน์ อาจมีความท้าทายต่อ การขับเคลื่อนนโยบาย กล่าวคือ ในปีพ.ศ. 2563 ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 3 ของการจัดอันดับ ชีตความสามารถด้านโครงสร้างสิ่งจำเป็นพื้นฐาน (Infrastructure) ในกลุ่มอาเซียน ซึ่งธนาคาร เพื่อการพัฒนาเอเชียระบุว่าประเทศหลายประเทศในเอเชีย เช่น ไทย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และ อินโดนีเซีย กำลังเผชิญกับปัญหาโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานล้าหลัง ดังนั้น ประเด็น สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อทุกคนในสังคมเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้อาจได้รับผลกระทบในการ ขับเคลื่อน เนื่องจากต้องพึ่งพิงอิงกับคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ

5) องค์ความรู้ในด้านการออกแบบเพื่อทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ สำหรับอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ยังขาดการประชาสัมพันธ์เผยแพร่องค์ความรู้ และสื่อสาร สู่สังคมอย่างกว้างขวาง รวมถึงยังขาดคู่มือปฏิบัติวิชาชีพ หรือมาตรฐานแนะนำการออกแบบ ดังกล่าว สำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ใช้ประโยชน์

6) คนพิการยังไม่กล้าและไม่มั่นใจต่อการเข้าใช้พื้นที่สาธารณะในสังคม ถึงแม้ว่าจะมี การจัด ให้มีทางลาด หรือทางลาดที่มีอักษรเบรลล์แล้วก็ตาม แต่เนื่องจากปัจจุบันพื้นที่โดยเฉพาะเขต เมืองที่มี ภาววิถีหรือทางเดินเท้าถูกใช้ประโยชน์ทางการค้า หรือเพื่อการสัญจรเดินทางของ ยานพาหนะบางประเภท

ประเด็นคำถามที่ 5 : การพัฒนาอารยสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียง

เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

อารยสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยว เป็นเรื่องสำคัญ ในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการต่าง ๆ เพื่อให้รองรับคนทั้งมวลได้ ยากให้ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย สามารถเข้าถึงได้ ใช้ประโยชน์ได้ และใช้บริการได้ในสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว และบริการต่าง ๆ ของภาครัฐ และเอกชนได้ โดยสะดวก ปลอดภัย เสมอภาค เท่าเทียมอย่างแท้จริง ซึ่ง อพท. และหน่วยงานต่าง ๆ จะตั้งมั่นส่งเสริมผลักดันการสร้างอารยสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่คนทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะผู้สูงอายุและผู้พิการ ซึ่งโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญมากมาย หากมีการพัฒนา ปรับปรุงความพร้อมด้านอารยสถาปัตยกรรม จะเป็นการขยายโอกาสทางการท่องเที่ยวไปสู่คนทั้งมวล สามารถรองรับการท่องเที่ยวแบบไร้อุปสรรค สอดรับการแผนการพัฒนาอย่างยั่งยืนของรัฐบาล และองค์การสหประชาชาติ

“อันนี้มันต้องว่าต้องมีนะ ไม่ใช่ควร เพราะว่าถ้ามันไม่มี จะผิดกฎหมายเลยนะ ตอนนี้ กำลังดำเนินการเอาผิดอยู่หลายทีนะ แต่ก็เอาผิดทางกฎหมายนะ ตอนนี้มันมีปัญหา เช่นมีที่จอดรถ สำหรับวิลแชร์หลายที่เลย โดยเฉพาะบีบีเอ็มมัน ก็ปัญหาที่เราเจอบ่อย ๆ ก็มี คนปกติ ไปแย่งจอด หรือว่า บางคนแก๊งเป็นคนที่มาล้อเลียนด้วยซ้ำไป มันน่าเหนื่อย อนาคตมากเลยนะสังคมไทย คนไทยบางส่วนนี่มัน คุณภาพต่ำจริง ๆ มันสะท้อนปัญหาสังคม อย่างหนึ่งนะ แต่เขาน่า มองในแง่ดี เขาก็มองว่า ยังไม่มีใครมาใช้ ยังไม่จำเป็นมั้ง หรือว่า มันไม่เข้าใจ เรื่องสิทธิ เรื่องความเสมอภาค เรื่องอะไรแบบนี้ ถ้ามองในแง่ดี เราก็ต้องให้ความรู้ ธรรมดาในเรื่องต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนเรื่องพวกนี้ ถ้าสรุปก็มันคือกฎหมาย ไม่ทำไม่ได้ โดยเฉพาะ EEC ซึ่งเป็นระเบียบเศรษฐกิจฝั่งใหม่ ฝั่งตะวันออก มันต้องเป็นตัวโชว์ และเป็นจุดขายมูลค่าเพิ่มในการการลงทุน การทำเสนอต่างชาติ ถ้าเขาเข้าใจนะ ประเทศไทยมีอะไรเยอะมาก ๆ เลยนะ แต่ดู ๆ ไปมานะ ดูเหมือนเขาจะไม่ค่อยเข้าใจนะ ไม่ค่อยมีการนำเสนอชักเท่าไร ซึ่งมันสำคัญมากเลยนะ อย่างน้อยอารยสถาปัตยกรรม Friendly design ผมยืนยันว่าเป็นจุดแข็ง จุดขายของเมืองไทยได้อย่างหนึ่งเลย และมันคือจุดสำคัญที่เขาจะตัดสินใจจะมาลงทุนในประเทศไทยด้วยหรือไม่ รวมถึงอารยสถาปัตยกรรมที่เราทำมานี้สามารถนำมาเป็นจุดขายมาได้เลยนะครับ แต่ก็ไม่มีใครเกิดไม่เข้าใจ พวกเขามองไม่เห็นประเด็น แต่ว่า เอกชนหลายที่เริ่มอย่างที บอก เริ่มทำแล้วนะ โรงแรมไหนที่เริ่มปรับ ทำเป็นห้องวิลแชร์ ไอคอนสยาม เอกชนที่เข้าใจ เรื่องนี้ ทำเป็น เฟรนด์ลี่หมดเลย ไม่ต้องมีบันได เป็น Non-step เป็นทางลาด เชื่อมไปหมด ถึงท่าเรือ ลงเรือ ข้ามฟาก เอกชนก็เกิดเข้าใจและมองไปถึงธุรกิจ เขามองไปถึงคนแก่ คนท้อง หรือคนที่มีความพิการหรือมองแบบประเทศที่กำลังด้อยพัฒนา นั่นละ ความคิดของคนเรา ในปัจจุบัน ไม่รู้ละ ผมว่านะ ดูจากที่ผมประสบมานะ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 14, 2564)

“อารยะสถาปัตยกรรมทั้ง 3 จังหวัดมีความพร้อมและดี ได้ไปมาหมดแล้ว ทั้งชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง แล้วมันเป็นเมืองเกษตรด้วย 58% ฟ้าไปทุกปี” (ผู้ให้ข้อมูลหลัก หมายเลข 15, 2564)

“ในเรื่องนี้ EEC เราจะต้องทำ เพราะสังคมโลกมันกำลังจะเป็นสังคมผู้สูงอายุ ลูกค้ายายใหญ่ของเราจะหายไปเลยนะ แต่ถ้าคุณทำเพื่อคนทั้งมวลนี้ ถ้าที่อื่นไม่ทำนะ แต่โรงแรมคุณทำ อาจจะโดนคนจองล่วงหน้าทั้งจากต่างประเทศและในประเทศ คุณอัฟราคา ได้เลยนะ เพราะฉะนั้นผมเลยมองแล้ว อารยะสถาปัตยกรรมมันจะเกิดขึ้นที่ค่อนข้างครบถ้วนและชัดเจน ซึ่ง EEC จะได้ลูกค้ากลุ่มใหญ่ด้วย ได้ทั้งคนสูงวัย คนพิการ แล้วคุณคิดดู คนที่จะเที่ยวต่อไปในอนาคตก็จะมีแต่ผู้สูงอายุ เพราะมีเงิน คุณไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้เค้า เค้าก็ไปที่อื่น” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 16, 2564)

“ผมว่าจำเป็นอย่างยิ่งครับเพราะว่าจริง ๆ แล้วพอมี EEC ก็หมายถึงว่ามันจะมี โรงงานจำนวนมากนะครับ เมื่อมีโรงงานแล้วก็จะมีบริษัทต่าง ๆ ที่เข้ามาจะครับ มาลงทุนที่ EEC ในส่วนหนึ่งก็คือ ครอบครัวของเค้าอาจจะตามเข้ามา เพราะฉะนั้นไอ้ตัวนี้ก็จะเป็สิ่ง สำคัญ ผมว่า EEC ทำน่าจะเป็นต้นแบบนะครับ นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีการสถาปัตยกรรมที่ จะพร้อมที่จะรองรับผู้พิการหรือในอนาคตจะเป็นเรื่องของแหล่งท่องเที่ยว เพราะว่าใน EEC ก็มีหลายจังหวัดใหม่ด้วยครับ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ต้องอำนวยความสะดวกให้เค้า เช่น เรื่องห้องน้ำ ห้องสุขา หรืออารยะสถาปัตยกรรมอย่างเช่น เรื่องพื้น เรื่องราวจับพวกนี้ะครับ มันจะเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยเฉพาะ EEC เนี่ยจะเป็นโครงการชูหน้าชูตาของรัฐบาล รัฐบาลก็ ต้องทำเรื่องนี้เป็นตัวอย่างให้ดู เป็นโมเดลให้เห็นครับ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 17, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 5 : การพัฒนาอารยะสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยว ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC)

ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่มองการพัฒนาอารยะสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยว EEC ทาง EEC เดินหน้าผลักดัน "พญา" เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ชู "ชุมชนตะเคียนเตี้ย" แหล่งท่องเที่ยว ด้านอารยะสถาปัตยกรรมรองรับนักท่องเที่ยวทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย และเร่งสร้างความตระหนักรู้ ให้ทุกคนเห็นถึงความสำคัญด้านอารยะสถาปัตยกรรม (Universal Design) เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ มุ่งเน้นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านอารยะสถาปัตยกรรมให้แก่ประชาชน ผู้ประกอบการโรงแรม สถานบริการและแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดแนวทางการปรับปรุงพื้นที่ให้มีอารยะสถาปัตยกรรม (Universal Design) ให้สามารถรองรับ

นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยจะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเมืองพัทยาและพื้นที่เชื่อมโยงให้ก้าวสู่การเป็นต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) ซึ่งจะส่งเสริมและผลักดันให้สถานประกอบการ สถานบริการ และแหล่งท่องเที่ยวปรับปรุงพื้นที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมออกแบบเป็นสากล ทันสมัย เพื่อให้ทุกคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย สามารถเข้าถึง ใช้ประโยชน์ และใช้บริการได้สะดวกและปลอดภัย

อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนและช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มเศรษฐกิจให้กับประเทศอีกด้วย โดย “การใช้กลไกการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นเครื่องมือพัฒนาชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว” เพื่อสร้างความสุข ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ถือเป็นแนวทางการทำงานที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และเพื่อต่อยอดแนวทางการทำงาน ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับคนทั้งมวล ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria: GSTC) ของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก Global Sustainable Tourism Council: GSTC) ข้อ A8 คือ “การทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ” เพื่อรองรับรองรับสังคมผู้สูงอายุและคนพิการ ซึ่งจะทำให้พัทยาเป็น “เมืองท่องเที่ยวอารยสถาปัตย์ของประเทศไทย” โดยมีแนวการพัฒนา ดังนี้

1) บูรณาการความร่วมมือกับคณะทำงานขับเคลื่อนพัทยาเมืองต้นแบบอารยสถาปัตย์เพื่อคนทั้งมวล (Pattaya Tourism for all model) ซึ่งจะทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดประชุมคณะทำงานฯ เพื่อติดตามการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

2) จัดกิจกรรมทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในพื้นที่นาเกลือและชายหาดพัทยา เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษมาท่องเที่ยวในพื้นที่นาเกลือและชายหาดพัทยา พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลและแนวทางการพัฒนาด้านอารยสถาปัตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาพื้นที่ต่อไป

3) จัดกิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงานเรื่องมาตรฐานการออกแบบด้านอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ให้แก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่พิเศษ

3) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานการออกแบบด้านอารยสถาปัตย์ (Universal Design) สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการออกแบบโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาการบริการให้สามารถรองรับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ส่งเสริมและผลักดันชุมชนตะเคียนเตี้ยให้เป็นชุมชนท่องเที่ยวต้นแบบด้านอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ซึ่งเป็นชุมชนที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ รถนำเที่ยวต้นแบบด้านอารยสถาปัตย์(Universal Design) ที่สามารถรองรับผู้ใช้วีลแชร์ ทางลาดเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถรองรับผู้ใช้วีลแชร์และผู้พิการทางสายตา ห้องน้ำรองรับผู้ใช้วีลแชร์ และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ได้แก่ กิจกรรม Disc Golf กิจกรรม Cooking

Class กิจกรรมพับใบเตย และกิจกรรมตัดพวงมโหตร ที่ผู้ใช้วีลแชร์สามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ ซึ่งจะรองรับการท่องเที่ยวของคนทั้งมวลอย่างครบวงจร

การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) เป็นกระแสการท่องเที่ยวที่ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจเป็นอย่างมาก หมายถึง การท่องเที่ยวที่คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว บริการสาธารณะ และกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ โดยสะดวก ปลอดภัย และปราศจากอุปสรรค ที่อาจเกิดขึ้นจากความแตกต่างทางสภาพร่างกาย อายุ และเพศสภาพ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) จึงเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ควรได้รับการพัฒนาให้มีขึ้นในเมืองท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองพัทยาซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย

ประเด็นคำถามที่ 6 : อารยสถาปัตย์กับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

การสร้างอารยสถาปัตย์สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่า สถานที่แห่งนั้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทุกคน ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย สามารถเข้าถึงได้ ใช้ประโยชน์ได้ มาเที่ยวได้ สะดวก ปลอดภัย ทันสมัย เป็นธรรม ทัวถึง เก๋าเทียม เพื่อให้เกิด การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all) สิ่งที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาเพื่อนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ คือ การที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีระบบและกลไกในการขับเคลื่อน และมีการเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนผ่านการบูรณาการ หลายหน่วยงาน หลายองค์กรที่ ดำเนินการร่วมกัน ตลอดจนมีกระบวนการมีส่วนร่วมรับกับกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องหลัก คือ นักท่องเที่ยวพิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ซึ่งถือเป็นโอกาสสำคัญในการร่วมออกความเห็น และร่วมเสนอปัญหา ที่ต้องการให้ร่วม พัฒนาในอนาคต

“อารยสถาปัตย์โดยส่วนใหญ่แล้ว น่าจะมุ่งเน้นกับเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เป็นพวกโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่จะต้องรองรับเขาเวลาที่เขามาสถานที่นั้น ๆ แต่การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลมันอาจจะเป็นการท่องเที่ยวแบบที่ ไม่ถึงขนาดอารยสถาปัตย์เพราะบางจุดมันไม่มีสิ่งบริการนั้นที่คนนั้นก็อาจจะไปเที่ยวได้ ที่สำคัญยังไม่ For all เพราะว่า หลาย ๆ กลุ่ม หลาย ๆ ชุมชน หลาย ๆ สถานที่ประกอบการ ก็คือยังไม่มีความพร้อมที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ห้องน้ำ เรื่องโฮมสเตย์ เรื่องทางลาด เรื่องรถบริการนำเที่ยว เอ่อ หรือบุคลากรที่จะมาให้การบรรยายให้หรือนักสื่อความหมายชุมชน หรือไกด์ ก็อาจจะยังไม่มี ความรู้ความสามารถที่จะรองรับคนกลุ่มนี้ได้ทุกสถานที่ด้วยและอีกอย่างหนึ่งการที่ชุมชนแต่ละชุมชนจะเปิดใจมารับกลุ่มท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ก็ไม่ได้เป็นทุกชุมชนค่ะ เพราะบางชุมชนนี้ บอกว่าฉันไม่ยอมรับคนพิการมาเพราะว่าฉันไม่มีอะไรรองรับเลยสักอย่างหนึ่ง ก็เลยไม่รับ ยังไม่พร้อม ก็มีโอกาสเป็นแบบนั้น ส่วนสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล คือ Tourism for

all ก็ถือว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบรองรับนักท่องเที่ยวทุกรูปแบบที่จะเข้ามาท่องเที่ยวแล้วก็มาสร้างความสุขให้กับคนในชุมชน มากระจายรายได้สู่ชุมชน ซึ่งทุกรูปแบบหมายถึงว่านักท่องเที่ยวที่มา ไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ หญิง คนชรา เป็นคนท้อง ผู้สูงอายุ คนใช้วีลแชร์ ตาบอด หูหนวกหรือ ทุกทุพพลภาพทางร่างกาย สามารถเข้ามาใช้บริการท่องเที่ยวในชุมชนของเราได้ อันนี้ก็คือ For all สำหรับทุก ๆ คน มาได้ ตามเวลาที่นัดหมายกันนะคะ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 13, 2564)

“นี่นี่นี่ถึงต้องเดินหน้าและพัฒนา อาศัยควบคู่ไปกันและกัน การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล หัวใจสำคัญมาก ๆ ผมไหมกระหน่ำมากนะ ขนาดมีโควิด พวกเราก็ยังทำงานการอย่างต่อเนือง เปิดเว็บไซต์ ผ่าก้องเงินเข้าไปดูนะ Tourismforall.com เว็บไซต์นี้กำลังทำกันทุกวัน คัดแหล่งท่องเที่ยวทุกวัน ที่ไหนมี ที่ไหนไม่มี มีอะไรบ้าง ร้านอาหารมีเข้าได้ มี friendly design ที่ไหนมีรถรับส่ง เฟรนด์ลี่บ้าง วิลแชร์ไปได้บ้าง โรงแรมที่ได้พักได้ อะไรแบบนี้ เรากำลังทำอยู่ ตอนนั้นนะ เพราะเราให้ความสำคัญ กับธุรกิจท่องเที่ยวมาก เพราะ มันคือเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงประเทศไทย พอ ๆ กับการส่งออก เราก็เลยมา พุ่งเป้า Tourism for all ก็มี Tourism และต่อด้วย for all ซึ่งหมายถึง อย่ายิ่งใครไว้ข้างหลัง อย่าลืมผู้ชราภาพ อย่าลืมผู้ใช้วีลแชร์ ทั้งคนท้อง เด็กเล็ก คนป่วยพักฟื้น คนติดโควิด ให้อยากจะเห็น ความงาม ของธรรมชาติในสุดท้ายของชีวิต เขาต้องมีสิทธิ์นะ ไม่ใช่ให้เขาไปอยู่ในห้องแคบ ๆ ในโรงพยาบาล ในสถานสงเคราะห์ ถูกปะ โดยเฉพาะผู้พิการ นั่นละ เราก็เลยทำเรื่อง Tourism for all แต่ Tourism for all หัวใจสำคัญเป็นเส้นเลือด เชื่อมโยงต่าง ๆ ซึ่งก็คือ friendly design คืออารยสถาปัตย์ คุณต้องมีรถติดลิฟต์ มีรถที่ทำให้ผู้สูงอายุขึ้นได้ คุณต้องมีโรงแรม สถานที่พักเป็น friendly design คุณต้องห้องพักมากกว่า 1 ห้องสำหรับคนแก่ หรือ friendly design ให้สามห้อง ซึ่งกฎหมายเขาให้มี คุณต้องมีแหล่งท่องเที่ยว ที่ทุกคนเข้าถึงได้ คุณต้องมีภัตตาคาร ที่วีลแชร์สามารถเข้าได้ บิมน้ำมันที่ทุกคนใช้ประโยชน์ได้ อะไรแบบนี้ มันไปด้วยกัน มันเป็นเรื่องเดียวกัน เราก็เลยขับเคลื่อนสองเรื่องนี้ ก็คือเอา friendly design เป็นตัวนำหรือถ้ามันมีอารยสถาปัตย์แล้ว Tourism แล้ว มันก็จะต่อด้วย For all อัตโนมัติ เพราะมันไปได้ทุกที่ ที่เข้าได้ทุกคน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 14, 2564)

“อารยสถาปัตย์สำหรับคนทั้งมวล มันก็จะต้องครอบคลุมทุกคนใช่ไหม? ปัจจุบันมันครอบคลุมไหมพืเห็นทางลาดซึ่งมันเป็นกฎหมาย แต่ของคนตาบอดคละ และคนหูแบบที่ละมันไม่ชัดมันเลยไม่ครอบคลุมนะ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 15, 2564)

“คืออย่างที่ผมบอกนะ ต้องคิดแบบตะวันตก เราต้องคิดว่าอารยสถาปัตย์ที่ต้องทำ เพื่อคนทั้งมวลมันเป็นตัวขาย เพื่อคุณจะได้ลูกค้าเยอะ ๆ ไม่ใช่ตัวภาระ คือทุกวันนี้คนไทยคิดว่ามันเป็นภาระ เอ้ย ทำไมฉันจะต้องเสียเงินมาทำพวกนี้เพิ่มเติม เค้าคิดว่ามันเป็นภาระที่ต้องเสียเงิน ถ้าคนไทยเปลี่ยนความคิดได้เหมือนตะวันตก ปัญหามันก็หมด แล้วคุณก็จะมีคนมาเที่ยว มันก็จะ เป็นเมืองท่องเที่ยว” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 16, 2564)

“ก็อยากให้มียารยสถาปัตย์ทุกที่นะครับ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน แล้วก็หน่วยงานส่วนท้องถิ่นนะครับ ตระหนักในเรื่องของการออกแบบเพื่อความปลอดภัย เพื่อความสะดวกนะครับ แล้วก็ให้ทุกคนได้เที่ยวทั่วถึงไม่ว่าจะเป็นแหล่งที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นร้านอาหาร ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม หรือจุดแวะพักหรือบริเวณตรงไหนก็แล้วแต่ที่เป็นห้อง ที่จอดรถ ทางลาด ห้องสุขานะครับ อันนี้มันเป็นเรื่องที่ทำเป็นละ ที่เราจะต้องหันมาให้ความสนใจมากยิ่งขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลหลักหมายเลข 17, 2564)

วิเคราะห์และสรุปประเด็นคำถามที่ 6 : อารยสถาปัตย์กับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

ผู้ให้ข้อมูลหลักนำเสนอว่าสำหรับ Tourism for All หรือ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล มิใช่เป็นเพียงการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนพิการหรือผู้ที่มีข้อจำกัดทางร่างกาย หากเป็นโครงการที่ริเริ่มขึ้นจากการยอมรับในสิทธิขั้นพื้นฐาน นั่นคือความเท่าเทียม และความเชื่อมั่นว่า โอกาสในการออกเดินทางท่องเที่ยว เป็นความเท่าเทียมอย่างหนึ่งของมนุษย์ทุกคนเหตุเพราะปัญหาใหญ่ของนักท่องเที่ยวคนพิการทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา และด้อยพัฒนา คือ การขาดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้คนพิการและผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงการท่องเที่ยว และใช้ประโยชน์ในบริการสาธารณะต่าง ๆ ในสังคมได้ ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพแวดล้อมที่พิการพิการ อันเนื่องมาจากความไม่รู้ และไม่เข้าใจในหลักการออกแบบที่เป็น “อารยสถาปัตย์” หรือ Universal Design ซึ่งมีหัวใจสำคัญอยู่ที่ความ “สะดวก ปลอดภัย เป็นธรรมชาติ ทั่วถึง และเท่าเทียม” การออกแบบที่ก่อให้เกิดความไม่สะดวก ไม่ปลอดภัย ไม่เป็นธรรมชาติ ทั่วถึง และไม่เท่าเทียม ในสถานที่ต่าง ๆ

ซึ่งมิให้เห็นอยู่ทั่วไปทั้งในอดีต และปัจจุบันนั้น นอกจากจะเป็นการละเมิด และลิดรอนสิทธิผู้พิการ ตำรวจทหารผ่านศึก ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยพักฟื้นหรือผู้ที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์แข็งแรง (รวมถึงสตรีมีครรภ์ และเด็กเล็กที่ยังต้องใช้รถเข็นเด็กด้วย) อันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ซึ่งขัดต่อทั้งกฎบัตรสหประชาชาติ และกฎหมายรัฐธรรมนูญของไทยเองแล้ว ยังเป็นการทำลายภาพลักษณ์ที่ดีของชาติในฐานะเมืองท่องเที่ยวชั้นนำของโลกอีกด้วยแต่ด้วยความเจริญ และการพัฒนา ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านต่าง ๆ ที่มีมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ยิ่งทำให้เราตระหนักว่า “อารยสถาปัตย์” เป็นสิ่งสำคัญจำเป็นของโลกยุคปัจจุบัน และอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และถึงแม้ว่าเราจะยังไม่ทำในวันนี้ แต่วันข้างหน้า เราก็ต้องทำอยู่ดี ด้วยเหตุผล 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1) ผู้สูงอายุกำลังจะล้นโลก ปัจจุบัน หลายประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยกำลังเดินไปสู่ความเป็นสังคมผู้สูงอายุ มนุษย์จะมีอายุยืนยาวขึ้นและต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดความสะดวก และปลอดภัยในการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้น

2) ประชากรโลกจะมีผู้พิการมากขึ้น คนพิการ หรือคนที่จำเป็นต้องใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในโลกยุคปัจจุบัน และอนาคตจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เพราะความพิการส่วนใหญ่ไม่ได้มาจากพิการโดยกำเนิดแล้ว แต่เป็นความพิการที่มาจากความเจ็บไข้ได้ป่วย และอุบัติเหตุ รวมถึงความพิการที่มาจากสภาพความแก่ชรา

3) กฎหมายบังคับให้ทำในปัจจุบัน ประเทศที่เจริญแล้วทั่วโลก เช่น ญี่ปุ่น อเมริกา อังกฤษ เยอรมนี ฯลฯ มีการออกกฎหมายบังคับให้สถานที่สาธารณะ และตึกอาคารต่าง ๆ จะต้องจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล อย่างไรก็ตาม ประเทศไทย ในช่วง 15 ปีมานี้ ก็ได้มีกฎหมายหลายฉบับออกมา มีผลบังคับใช้ ทั้งกฎหมายรัฐธรรมนูญตั้งแต่ปี 2540 ถึงฉบับปัจจุบัน กฎหมายส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กฎกระทรวงมหาดไทย ปี 2548 และกฎกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ปี 2556 เป็นต้น ซึ่งมีผลบังคับใช้ให้การออกแบบสร้างทำตึกอาคาร และสถานที่สาธารณะทุกแห่งจะต้องมีอารยสถาปัตย์ คือ ต้องจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับผู้พิการ และผู้สูงอายุด้วยแล้วเช่นกัน

4) กติกาโลก ปฏิเสธไม่ได้ว่า เรื่องอารยสถาปัตย์ หรือ Universal Design เป็นภาษาสากล และกติกาสากลของโลกยุคปัจจุบัน และอนาคต ดังจะเห็นได้ว่าในทุกประเทศที่เจริญแล้วพัฒนาแล้ว แม้แต่ในบางประเทศที่กำลังพัฒนา ก็จะต้องมีสิ่งเหล่านี้ ด้วยเหตุนี้ “อารยสถาปัตย์” จึงเป็นเสมือนดัชนีชี้วัดความเจริญรุ่งเรืองของประเทศต่าง ๆ ในโลกยุคปัจจุบันได้อีกทางหนึ่ง ยิ่งตอนนี้ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในอีก 2 ปีข้างหน้า เรายิ่งต้องตระหนักถึงเรื่องนี้ให้มาก เพราะถ้ายังไม่มีอารยสถาปัตย์ในการปรับปรุง และพัฒนาบ้านเมือง เราก็จะไม่เป็นที่ยอมรับในเวทีโลก เพราะนั่นเท่ากับว่าเราไม่ดูแลไม่ใส่ใจผู้สูงอายุ ผู้พิการ รวมถึงผู้ป่วยพักฟื้น ยังมีการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งอาจทำให้เราถูกมองว่าเป็นกลุ่มประเทศที่ยังล้าหลังป่าเถื่อน

5) หลักแท้แก่นธรรมในพระพุทธศาสนา องค์สัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสว่า เกิดแก่เจ็บตาย เป็นของธรรมดา ไม่มีใครล่วงพ้นไปได้ ไม่ว่าจะอยู่ชนชั้นวรรณะใด จะยากดีมีจน หรือสูงต่ำดำขาว ดังนั้น การออกแบบบ้านเมืองให้มีอารยสถาปัตย์ จึงแสดงถึงความไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต และเป็นการออกแบบที่จะเป็นประโยชน์ต่อคนทุกคนโดยแท้จริง เพราะวันหนึ่ง เราเองนั่นแหละที่อาจต้องพึ่งพาอารยสถาปัตย์ ต้องใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพราะวันหนึ่ง เราอาจต้องเจ็บไข้ได้ป่วย เราอาจต้องแก่ชรา เราอาจมีปัญหาเรื่องสุขภาพ หรือไม่ก็อาจต้องมีครอบครัว มีภรรยาที่ตั้งครรภ์ มีลูกเล็กให้ต้องเลี้ยงดู หรือมีภาระหน้าที่ที่ต้องดูแลพ่อแม่แม่เฒ่าผู้มีพระคุณ

ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่ “ถึงกาลถึงเวลา” แล้ว ที่ทุกคน ทุกองค์กร ทุกหน่วยงาน ทั้งของภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนหมู่บ้าน และชุมชนต่าง ๆ ทั่วไทย และในประชาคมอาเซียนนับจากนี้ไป จะต้องมาช่วยกันทำ “อารยสถาปัตย์” ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เพื่อช่วยกันทำให้ทุกตึกทุกอาคาร ทุกบริการสาธารณะ ทุกแหล่งท่องเที่ยว และในทุกสถานที่สาธารณะที่มีคนจำนวนมากเข้าไปใช้ประโยชน์ ต้องมีการออกแบบที่เป็นธรรม+ทั่วถึง+เท่าเทียม เพื่อก่อให้เกิดความสะดวก ปลอดภัย เข้าถึงได้ ใช้งานง่าย ด้วยหลักการออกแบบที่เป็น “อารยสถาปัตย์” ซึ่งจะช่วยให้บ้านเมืองของเราเป็นสถานที่ที่คนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกายในสังคม สามารถ “เข้าถึง” และ “ใช้ประโยชน์ได้” ตรงตามกฎหมาย และกติกาโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว และบริการต่าง ๆ ที่มีการออกแบบอารยสถาปัตย์ (Universal Design)หรือมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และมนุษย์ลื้อ ให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และบริการต่าง ๆ ได้ โดยสะดวก ปลอดภัย เพื่อแนะนำให้แก่ผู้ที่สนใจได้หาโอกาสไปเที่ยวชมตามแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) สอดรับกับนโยบายสากลว่าด้วย “การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังอีกต่อไป”(No one left behind)

ผู้วิจัยได้นำประเด็นการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจากนำประเด็น 10 ประเด็นการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสรุปให้ตรงกับทฤษฎีการออกแบบอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ประกอบไปด้วยหลัก 7 ประการดังนี้

- 1) ความเสมอภาค (Equitable Use)
- 2) มีความยืดหยุ่น (Flexibility in Use)
- 3) เรียบง่ายและเข้าใจได้ง่าย (Simple and Intuitive Use)
- 4) เป็นข้อมูลที่ชัดเจน (Perceptible Information)
- 5) ทนทานต่อการใช้งานที่ผิดพลาดและเกิดอันตราย (Tolerance for Error)
- 6) มีความสะดวกและทุ่นแรงกายในการออกกำลัง (Low Physical Effort)
- 7) ขนาด สถานที่ที่เหมาะสม Size and Space for Approach and Use)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์การสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุ โดยใช้เทคนิคการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นความสอดคล้องระหว่างประเด็นการสัมภาษณ์กับแนวคิดด้านอารยสถาปัตย์ ทั้ง 7 ประการ เพื่อให้ความเชื่อมโยงพร้อมทั้งการสร้างนิยามความหมายที่เป็นข้อค้นพบ ภายใต้การศึกษาวิจัย สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 6 การจำแนกชนิดข้อมูลตามแนวคิดการออกแบบอารยสถาปัตยกรรม (Universal Design)
จากนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ

ประเด็นการสัมภาษณ์	นิยามความหมาย	ความสอดคล้องกับแนวคิดอารยสถาปัตยกรรม
1. ด้านนโยบายอารยสถาปัตยกรรม	สถานที่ท่องเที่ยวหรือแม้แต่สถานที่ต่าง ๆ จะสามารถรองรับการเข้าถึงของคนทุกกลุ่มได้อย่างสมบูรณ์แบบนั้น ต้องอาศัยแนวคิดในการออกแบบทางสถาปัตยกรรมแบบ “อารยสถาปัตยกรรม” คือ การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความเท่าเทียมของทุกคน ครอบคลุมถึงผู้ที่มีความแตกต่างในด้านภาษา การมองเห็น หรือแม้แต่ข้อจำกัดทางสติปัญญา	1. ความเสมอภาค (Equitable Use)
2. การบูรณาการภาครัฐและเอกชนในการจัดการอารยสถาปัตยกรรม	การบูรณาการร่วมมือกันสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าไปใช้ได้ อาคารสถานที่ต่าง ๆ จะต้องพัฒนาปรับปรุงให้มีพื้นที่เหมาะสม ไม่ละเลยรายละเอียด ทางเดินไม่แคบจนเกินไปสำหรับผู้ที่ใช้วีลแชร์หรือไม่เท้า หรือผู้ที่มีน้ำหนักตัวมาก อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว ต้องพร้อมรองรับความหลากหลายอายุและสภาพร่างกาย	6. มีความสะดวกและทุ่นแรงกายในการออกกำลัง (Low Physical Effort)
3. ด้านพัฒนาอารยสถาปัตยกรรม	ต้องให้ความรู้ อบรมในเรื่องต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนเรื่องการพัฒนาอารยสถาปัตยกรรมเป็นกฎหมาย ต้องทำ โดยเฉพาะ EEC ต้องใช้การพัฒนาอารยสถาปัตยกรรมเพื่อดึงนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุต่างชาติเข้ามา	1. ความเสมอภาค (Equitable Use)
4. ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล	การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล Tourism for all ถือว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบรองรับนักท่องเที่ยวทุกรูปแบบที่จะเข้ามาท่องเที่ยวแล้วมีความสุขให้กับคนในชุมชนมากระจายรายได้สู่ชุมชน ซึ่ง นักท่องเที่ยวที่มาไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ หญิง คนชรา เป็นคนท้อง ผู้สูงอายุ คนใช้วีลแชร์ ตาบอด หูหนวกหรือ ทุกทุพพลภาพทางร่างกาย สามารถเข้ามาใช้บริการท่องเที่ยวในชุมชนได้	1. ความเสมอภาค (Equitable Use)

จากการที่ผู้วิจัยได้สรุปจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจากนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุ 6 คำถาม ประเด็นในข้อคำถามและนำแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) เพื่อให้ทราบว่าข้อคำถามใดตรงกับแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) ซึ่งประกอบไปด้วย

1. การท่องเที่ยวแบบเข้าถึงได้ (Accessible Tourism)
2. การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (Equitable Participation)
3. ความยั่งยืน (Sustainability)

ซึ่งประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) จาก 6 ประเด็น

คำถาม เหลือ 4 ประเด็นคำถาม ประกอบด้วย

1. ด้านนโยบายอารยสถาปัตย์
2. แนวคิดบริหารการจัดการอารยสถาปัตย์
3. ด้านพัฒนาอารยสถาปัตย์
4. ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

ตารางที่ 7 การจำแนกชนิดข้อมูลตามแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) จากนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ

ประเด็นการสัมภาษณ์	นิยามความหมาย	ความสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All)
1. ด้านนโยบายอารยสถาปัตย์	เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจด้านนโยบาย เปิดมุมมอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับความเหมาะสมของเส้นทางท่องเที่ยว และนำไปพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลให้พร้อมรองรับการเดินทางท่องเที่ยวของคนทุกกลุ่มได้สมบูรณ์แบบอย่างแท้จริง	1. การท่องเที่ยวแบบเข้าถึงได้ (Accessible Tourism)
2. แนวคิดบริหารการจัดการอารยสถาปัตย์	ขับเคลื่อนต่อยอดท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อคนทั้งมวล หัวใจสำคัญคือมีการส่งเสริม ปรับปรุงพัฒนา การออกแบบจัดทำโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนทุกเพศวัย ทุกสภาพร่างกาย โดยมุ่งเน้นไปที่ผู้สูงอายุและผู้พิการ การส่งเสริมสิทธิความเสมอภาคของคนพิการ ผู้ใช้รถเข็น ล้วนแล้วแต่ต้องใช้อารยสถาปัตย์เป็นการขับเคลื่อนส่งเสริมผลักดัน	2. การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (Equitable Participation)
3. การพัฒนาอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยว	ภาครัฐและภาคเอกชนจะร่วมมือกัน สร้างภาพลักษณ์การเป็นจุดหมายปลายทาง หรือ Destination ที่เป็นมิตรกับคนทั้งมวล เพื่อช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการ	2. การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (Equitable Participation)

ประเด็นการสัมภาษณ์	นิยามความหมาย	ความสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All)
	ให้บริการการท่องเที่ยว ขยายกลุ่มเป้าหมาย และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวทุกสภาพร่างกาย ทั้งคนไทยและต่างชาติ มีโอกาสเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียม	
4. การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล	ปัจจุบันการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลมีบทบาทสำคัญและเป็นกระแสนิยมที่ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจ โดยรูปแบบการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all) มีการออกแบบเพื่อรองรับสำหรับคนทั้งมวล ซึ่งหมายถึง ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย โดยเฉพาะคนพิการและผู้สูงอายุ นับเป็นโอกาสสำคัญในการส่งเสริมให้กลุ่มคนดังกล่าวสามารถเข้าถึงการท่องเที่ยว เพื่อให้ทุกคนได้รับความสุขจากการท่องเที่ยวได้อย่างเท่าเทียม	2. การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (Equitable Participation)

คำถามชุดที่ 3 เป็นการจัดอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) ของนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว 9 ท่าน ซึ่งเป็นคำถามที่ได้จากการสรุปประเด็นต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ภาครัฐและเอกชน รวมถึงนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ ดังนี้ (1.) มุมมองอารยสถาปัตย์ใน EEC เป็นอย่างไร (2.) แนวคิดบริหารจัดการอารยสถาปัตย์ใน EEC เป็นอย่างไร (3.) มุมมองการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของ EEC เป็นอย่างไร (4.) แนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล EEC เป็นอย่างไร ซึ่งนำเสนอประเด็นดังนี้

1) มุมมองอารยสถาปัตย์ใน EEC เป็นอย่างไร

แนวคิดในการพัฒนา และยกระดับให้ 3 จังหวัดของ โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นท่องเที่ยว ยอดนิยม ซึ่งตั้งอยู่ในเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก หรือ EEC ให้ได้มาตรฐานในทุกด้าน เพื่อยกระดับขึ้นมาเป็น ที่ท่องเที่ยว หรือแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบเพื่อคนทั้งมวล Tourism for All ได้เกิดขึ้นแล้วอย่างเป็นรูปธรรมด้วยความร่วมมือของ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. และ มูลนิธิอารยสถาปัตย์เพื่อคนทั้งมวล ที่ได้คัดเลือกให้ 3 จังหวัดของ โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็น เมืองต้นแบบของ แหล่งท่องเที่ยวต้นแบบเพื่อคนทั้งมวล Tourism for All ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีอารยสถาปัตย์

เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ส่งเสริมสิทธิความเสมอภาคของผู้พิการ ผู้พักฟื้นสุขภาพ และคนที่ใช้รถเข็น ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและบริการต่าง ๆ ได้ ไปท่องเที่ยวยังสถานที่ต่าง ๆ ได้ โดยสะดวก ปลอดภัย ทันสมัย เป็นธรรม ทัวถึง เท่าเทียม และทัดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศทั่วโลก”

นับเป็นอีกก้าวที่สำคัญของการพัฒนา 3จังหวัด โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC) และพื้นที่เชื่อมโยงไปสู่ความเป็นต้นแบบเมืองท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล โดยเฉพาะการรองรับสังคมผู้สูงอายุ และการส่งเสริมสิทธิความเสมอภาคของผู้พิการ และคนที่ใช้รถเข็น สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังอีกต่อไป ถือเป็น การเสริมสร้างภาพลักษณ์ความก้าวหน้าทันสมัยที่ดีเยี่ยมให้แก่ประเทศไทย ในฐานะเมืองท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลชั้นนำของโลก

"ผมมองว่าอารยสถาปัตย์ หรือ Universal Design ไม่ได้มีประโยชน์เฉพาะ คนพิการทางร่างกายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุที่มีจำนวน เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งท่านเหล่านี้จำเป็นจะต้องใช้และพึ่งพาอารยสถาปัตย์เพื่อช่วยอำนวยความสะดวก และปลอดภัย เช่น ในการเดิน หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่จำเป็นมากขึ้นเรื่อย ๆ" (นักวิชาการคนที่ 8, 2564)

"คนกลุ่มนี้มีกำลังในการจับจ่ายสูง และต่างเริ่มมีการแสวงหาประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเช่นเดียวกับคนปกติ โดยหลีกเลี่ยงการเป็นภาระให้กับสังคม ขอเพียงให้มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกขึ้นมารองรับกลุ่มคนที่มีข้อจำกัดทางกายภาพ เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวก รวมทั้งความปลอดภัย เพื่อให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง อาคารสถานที่ที่มีลักษณะสากล สำหรับทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ที่เรียกว่า Universal Design มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีความรู้และทักษะในการให้บริการสำหรับคนพิการ และผู้สูงอายุ อย่างถูกต้องและเหมาะสม การประชาสัมพันธ์ที่พักหรือแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบที่ ผู้พิการและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่ชัดเจน ข้อมูลการท่องเที่ยว การเดินทาง" (นักวิชาการคนที่ 2, 2564)

2) แนวคิดบริหารจัดการอารยสถาปัตย์ EEC

อารยสถาปัตย์ยังเป็นเสมือนดัชนีชี้วัดความเจริญรุ่งเรืองของประเทศต่าง ๆ ในโลกยุคปัจจุบัน เป็นสิทธิและสวัสดิการสำหรับบุคคล 6 กลุ่ม คือ ผู้สูงอายุตำรวจและ/หรือทหารผ่านศึก คนพิการ หญิง ตั้งครรภ์เด็กเล็ก ผู้ป่วยพักฟื้น ที่พึงจะได้รับ และถือเป็นนโยบายสำคัญที่ทุกฝ่ายต้องดำเนินการด้าน อารยสถาปัตย์ให้แล้วเสร็จ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แต่จากการศึกษาในประเทศไทยพบว่า ประเทศไทยยังไม่มีความพร้อมในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการ

สำหรับคนพิการและ ผู้สูงอายุเท่าที่ควร ถึงแม้จะมีงานออกแบบสำหรับคนพิการมากขึ้น แต่ยังไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร รวมทั้ง ผู้ปฏิบัติขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำอารยสถาปัตยกรรม ส่งผลให้การออกแบบไม่สามารถตอบสนอง ความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างสูงสุด

“เพื่อสร้างความตระหนักให้เกิดการจัดสภาพแวดล้อมการเดินทางและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียม รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล โดยแสดงให้เห็นว่าแต่ละจังหวัดมีความพร้อมในการจัดทำอารยสถาปัตยกรรมเพื่อคนทั้งมวล และพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่เป็นคนพิการ ผู้สูงอายุ รวมถึงกลุ่มผู้ป่วยที่มีสภาพร่างกายที่ต้องมีผู้ดูแล ซึ่งคนกลุ่มนี้ต่างเริ่มมีการแสวงหาประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเช่นเดียวกับคนปกติ โดยหลีกเลี่ยงการเป็นภาระให้กับสังคม ขอเพียงให้มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกขึ้นมา เพื่อรองรับกลุ่มคนที่มีข้อจำกัดทางกายภาพ เพื่ออำนวยความสะดวก รวมถึงความปลอดภัยเพื่อให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง” (นักวิชาการคนที่ 4, 2564)

“การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกใน EEC สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถเดินทางได้เหมือนคนทั่วไปโดยควรมีการขับเคลื่อนงานด้านการปรับสภาพแวดล้อมเพื่อทุกคน (Universal Design) ในที่พักอาศัยส่วนบุคคล พื้นที่สาธารณะ สถานที่ท่องเที่ยว และจัดทำข้อเสนอต่อการเดินทางในระบบขนส่งมวลชนทั้ง รถ ราง เรือ เพื่อผลักดันให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวที่เอื้อให้คนทุกคน โดยเฉพาะคนพิการ ผู้สูงอายุ สามารถออกมาท่องเที่ยวและดำรงชีวิตอิสระร่วมกับคนในสังคมได้” (นักวิชาการคนที่ 6, 2564)

“คนกลุ่มนี้มีกำลังในการจับจ่ายสูง และต่างเริ่มมีการแสวงหาประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเช่นเดียวกับคนปกติ โดยหลีกเลี่ยงการเป็นภาระให้กับสังคม ขอเพียงให้มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกขึ้นมารองรับกลุ่มคนที่มีข้อจำกัดทางกายภาพ เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวก รวมทั้งความปลอดภัย เพื่อให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง อาคารสถานที่ที่มีลักษณะสากล สำหรับทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ที่เรียกว่า Universal Design มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีความรู้และทักษะในการให้บริการสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ อย่างถูกต้องและเหมาะสม การประชาสัมพันธ์ที่พักหรือแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบที่ผู้พิการและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่ชัดเจน ข้อมูลการท่องเที่ยว การเดินทาง” (นักวิชาการคนที่ 2, 2564)

3) มุมมองการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของ EEC

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายคำว่า “ทุกคน” มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล เพราะถือเป็นการกำหนดทิศทาง การพัฒนา และสร้างทัศนคติใหม่แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลนั้นไม่ได้อ้างอิงเฉพาะกลุ่มคนพิการเท่านั้น แต่ยังหมายถึงคนทุกคน ซึ่งล้วนต้องการความช่วยเหลือในระดับที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามการยกตัวอย่างกลุ่ม นักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ขึ้นมาไม่ได้หมายความว่า ตั้งใจจะเน้นเฉพาะกลุ่มนี้กลุ่มเดียวเท่านั้น แต่เพราะนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นกลุ่ม ที่ต้องการความช่วยเหลือในระดับที่มากกว่ากลุ่มอื่นจึงสามารถเป็นกรณี ศึกษาได้อย่างดี ที่สำคัญการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จำเป็นต้องมองแบบองค์รวม ไม่ใช่มอง สถานที่ใดสถานที่หนึ่งเท่านั้น ดังนั้น การจำแนกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการพัฒนาแผนสำหรับการท่องเที่ยวแบบครบวงจรเพื่อคนทั้งมวลนั้นจึงเป็น เรื่องสำคัญ และจะต้องมีผังความคิด ในการออกแบบ เพื่อให้ผู้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสามารถนำไปประยุกต์ใช้

“นักท่องเที่ยวพิการและผู้สูงอายุส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่จำกัดไม่สามารถเข้าถึงบริการขนส่งสาธารณะ หรือการใช้บริการของรัฐได้อย่างสะดวก ปลอดภัย เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านสุขภาพ ร่างกายและสิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต อยากให้มีการสำรวจพื้นที่เพื่อให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวจะเป็นการเปิดโอกาสให้คนทุกกลุ่ม สามารถเข้าถึงพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างอิสระลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม” (นักวิชาการคนที่ 5, 2564)

“สำหรับ Tourism for All หรือ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล มิใช่เป็นเพียงการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนพิการ หรือผู้ที่มีข้อจำกัดทางร่างกาย หากเป็นโครงการที่ริเริ่มขึ้นจากการยอมรับในสิทธิขั้นพื้นฐาน นั่นคือความเท่าเทียม และความเชื่อมั่นว่า โอกาสในการออกเดินทางท่องเที่ยว เป็นความเท่าเทียมอย่างหนึ่งของมนุษย์ทุกคน” (นักวิชาการคนที่ 1, 2564)

4) แนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล EEC

การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลมีบทบาทสำคัญและเป็นกระแสที่นิยมที่ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจซึ่ง รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all) มีการออกแบบเพื่อรองรับสำหรับคนทุกคน ซึ่งหมายถึง ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพกาย โดยเฉพาะคนนักท่องเที่ยวพิการและท่องเที่ยวผู้สูงอายุ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การบริการสาธารณะ และกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ โดยปราศจากอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นจากความต่างทางสภาพร่างกาย อายุ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) จึงเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ควรได้รับการพัฒนาและเกิดขึ้น ในเมืองท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มจังหวัด EEC ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย สถานประกอบการที่พักในพื้นที่กลุ่มจังหวัด EEC และพื้นที่เชื่อมโยงมีการเปิดให้บริการเป็นจำนวนมาก ทั้งใน ประเภทของโรงแรม รีสอร์ท เกสเฮ้าส์ อพาร์ทเมนท์ ฯลฯ

กลุ่มจังหวัดในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเนื่องจากมีความสะดวกสบายในการเดินทางสัญจร และระยะทางที่ไม่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ แต่กลับพบว่ายังมีสถานประกอบการที่พักที่มีห้องพักประเภทการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและนักท่องเที่ยวผู้พิการจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนสถานประกอบการที่พักทั้งหมด องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการช่วยส่งเสริมให้สถานประกอบการเกิดการตื่นตัวในเรื่องของการปรับปรุงสถานประกอบการให้เป็นพื้นที่ให้มี อารยสถาปัตย์ ทางการท่องเที่ยว เพื่อให้สถานประกอบการในเขตโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เห็นถึงความสำคัญด้านอารยสถาปัตย์ อันเป็นหลักการออกแบบที่เป็นสากล เป็นธรรม ทันสมัย และเป็นมิตรกับคนทั้งมวลเพื่อเป็นต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลต่อไป

สิ่งที่สำคัญ คือ 1) กระจายการท่องเที่ยว เพื่อให้ทุกคนมีสิทธิที่จะเดินทางท่องเที่ยวได้ ๆ โดยสะดวก ปลอดภัย เสมอภาค เท่าเทียม (2) ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นโครงสร้างพื้นฐาน เพราะหากมีคนบอกอยากจะไปเที่ยว แต่ไปไม่ได้ เนื่องจากติดขัดเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก ก็จะทำให้ Tourism for All เกิดขึ้นไม่ได้ ดังนั้น เราจึงต้องเริ่มต้นที่ความร่วมมือในเรื่องนี้ก่อน (นักวิชาการคนที่ 7, 2564)

“ควรต้องรณรงค์สำรวจเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล เป้าหมายในการปรับปรุงและพัฒนาดีท็อกอาคาร สถานที่ หรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้มีอารยสถาปัตย์ที่พร้อมรองรับสังคมผู้สูงวัย ใส่ใจสิทธิความ เสมอภาคของคนพิการ และส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยเพื่อคนทั้งมวล ส่งผลให้การดำเนินการรณรงค์ ส่งเสริมอารยสถาปัตย์ สามารถกระจายตัวและเห็นผลได้มากขึ้นในหลายจังหวัดทั่วประเทศ” (นักวิชาการคนที่ 3, 2564)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว 9 ท่าน โดยใช้เทคนิคการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) จากประเด็นการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสรุปประเด็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย คำสำคัญ ร่วมกับการสร้างแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 การจำแนกชนิดข้อมูลเพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตยกรรมนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว 9 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว	คำสำคัญ	แนวทางการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตยกรรมนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	เมืองท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล	กำหนดบทบาทหรือทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวลของแต่ละจังหวัด ได้แก่ ชลบุรี : มีความทันสมัยผสมผสานกับความเป็นท้องถิ่น และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเมืองพัทยาและพื้นที่เชื่อมโยงให้ก้าวสู่การเป็นต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ฉะเชิงเทรา : จุดเด่นทางด้านการค้าเดินวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการเกษตร และระยอง : เป็นพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมและมีการดำเนินธุรกิจ
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยว	ต้องอำนวยความสะดวกและตอบสนองความพอใจหรือความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ ต้องมีการปรับปรุงทัศนให้เข้าถึงแหล่งการท่องเที่ยว
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	การบริหารจัดการ	มีการบริหารจัดการที่ดีตั้งแต่ผู้นำการท่องเที่ยวที่มีจิตอาสาในการทำงานเพื่อการท่องเที่ยวอย่างทุ่มเทและการสร้างการรับรู้ และปรับระบบสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	การกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	การท่องเที่ยวควรต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่สามารถให้นักท่องเที่ยวร่วมกิจกรรมเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยู่นานขึ้น
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5	การสร้างความผูกพันทางการท่องเที่ยว	สร้างความประทับใจ สร้างประสบการณ์ที่ดีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวให้ความรู้ทางการท่องเที่ยว
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6	การจัดการมาตรฐานการท่องเที่ยวและความยั่งยืน	สร้างมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวและการพัฒนาสินค้าท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน พัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมด้านการบริการและภาษา รวมถึงสร้างความยั่งยืนมีการกระจายรายได้จากเมืองสู่ชุมชน ความน่าอยู่ของเมืองให้เกิดความยั่งยืน
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7	การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	ควรจัดสร้างที่จอดรถเพื่อรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ ควรจัดทำประตูอัตโนมัติและ

ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการท่องเที่ยว	คำสำคัญ	แนวทางการพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตยกรรมนโยบาย การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
		พื้นที่บริเวณประตูควรมีความกว้างที่เหมาะสม ห้องน้ำ ควรติดตั้งราวจับ ป้ายจุดจอดรถโดยสารสาธารณะของ นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ ควรเห็นชัด ในระยะไกล มีอักษรเบรลล์
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8	ASEAN Tourism Standards	การจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวอาเซียน เพื่อยกระดับ มาตรฐานการท่องเที่ยวของคนพิการและผู้สูงอายุแต่ละ ประเทศในอาเซียนให้มีความใกล้เคียงกันและมีความเป็น สากลมากขึ้น
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9	สื่อทางการท่องเที่ยว	จัดทำสื่อป้าย สัญลักษณ์ ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับ นักท่องเที่ยวที่พิการแต่ละประเภทและนักท่องเที่ยวสูงอายุ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์ตามนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มีวัตถุประสงค์ การศึกษาทั้งสิ้น 3 ข้อ ประกอบด้วย (1.) เพื่อศึกษาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) (2.) เพื่อพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) (3.) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ดำเนินการ ศึกษาวิจัยภายใต้กรอบกระบวนการวิจัย 5 กระบวนการ 12 ขั้นตอน ผู้วิจัยเลือกวิธีวิทยาแบบปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology Methodology) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) แบบมีเกณฑ์ (Criterion) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัย ได้จัดระเบียบข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การแสดงข้อมูล การจัดกลุ่ม และเปรียบเทียบข้อมูลในเรื่องเดียวกันที่ได้มาจากแหล่งข้อมูลที่ต่างกัน เพื่อแสดงสาระสำคัญของการพัฒนาอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) หลังจากนั้นนำมาสรุปตีความ และตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการวิจัย โดยสามารถสรุปผลการวิจัยตามลำดับ ได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 34 คน ประกอบไปด้วย ได้แก่

1. หน่วยงานภาครัฐของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชลบุรี สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดระยอง สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดฉะเชิงเทรา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานพัฒนาสังคมและ

ความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดฉะเชิงเทรา องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.3) สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวชลบุรี สภาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวระยอง สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวฉะเชิงเทรา ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัด ฉะเชิงเทรา

2. ภาคเอกชนของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบด้วย ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนตะเคียนเตี้ย ผู้ประกอบการชุมชนบ้านซากแก้ว ผู้ประกอบการโรงแรม ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

3. นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

4. นักท่องเที่ยวผู้พิการ

5. นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

ผู้วิจัยดำเนินการสรุปผล ตามวัตถุประสงค์งานวิจัย ที่ประกอบไปด้วยแนวทางการพัฒนา องค์ประกอบการพัฒนา เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1. เพื่อศึกษาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของ โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ประกอบไปด้วย 2 แนวทางการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

แนวทางที่ 1 การศึกษาข้อมูล องค์ประกอบ การจัดการอารยสถาปัตย์โครงการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปภายใต้ผู้ให้ข้อมูลหลักในทุกกลุ่มทั้ง 25 ท่าน เพื่อเป็นการสังเคราะห์ที่มาของข้อมูลในแนวทางที่ 1 การศึกษาข้อมูล องค์ประกอบ การจัดการ อารยสถาปัตย์โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ โดยสามารถพิจารณาได้จากตารางที่ 9 พร้อมกันนี้ เพื่อการเป็นยืนยันองค์ประกอบ ที่จะเกิดขึ้น ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน อภิปรายผล แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติ ที่สอดคล้อง และตรงกัน โดยสามารถพิจารณาได้ในตารางที่ 10 ซึ่งแสดงรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 การสังเคราะห์ที่มาของข้อมูลในแนวทางที่ 1 การศึกษาข้อมูล องค์ประกอบ การจัดการ
อารยสถาปัตย์โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

องค์ประกอบ	ประเด็นองค์ประกอบ	การสังเคราะห์ที่มาของข้อมูลจาก ผู้ให้ข้อมูลหลัก 25 ท่าน									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
องค์ประกอบที่ 1.1	การรักษาเอกลักษณ์เมืองท่องเที่ยวเพื่อ คนทั้งมวล (Maintaining Identity) ด้วยการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดใน พื้นที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ พิเศษภาคตะวันออก (EEC)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		21	22	23	24	25					
องค์ประกอบที่ 1.2	การสร้างความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวพิการและ นักท่องเที่ยวสูงอายุ (Tourism Engagement)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		21	22	23	24	25					
องค์ประกอบที่ 1.3	การจัดการมาตรฐานการท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวพิการและผู้สูงอายุ (High Value Tourism Standard)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		21	22	23	24	25					
องค์ประกอบที่ 1.4	การจัดการมาตรฐานการท่องเที่ยว อาเซียนของนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุ (ASEAN Tourism Standards)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		21	22	23	24	25					

ตารางที่ 10 ตารางที่ 10 การอภิปรายผล แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติต่อแนวทางที่ 1 การศึกษาข้อมูล องค์กรประกอบ การจัดการอารยสถาปัตยกรรมโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

องค์กรประกอบ	ประเด็นองค์กรประกอบ	ฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 9 ท่าน					
		1	2	3	4	5	6
องค์กรประกอบที่ 1.1	การรักษาเอกลักษณ์เมืองท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Maintaining Identity) ด้วยการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดในพื้นที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
องค์กรประกอบที่ 1.2	การสร้างความผูกพันทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวพิกการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ (Tourism Engagement)	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
องค์กรประกอบที่ 1.3	การจัดการมาตรฐานการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวพิกการและผู้สูงอายุ (High Value Tourism Standard)	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
องค์กรประกอบที่ 1.4	การจัดการมาตรฐานการท่องเที่ยวอาเซียนของนักท่องเที่ยวผู้พิกการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ (ASEAN Tourism Standards)	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			

องค์กรประกอบที่ 1.1) การรักษาเอกลักษณ์เมืองท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Maintaining Identity) ด้วยการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดในพื้นที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

การสร้างลักษณะเด่นที่แตกต่างกัน จึงมีการกำหนด บทบาทหรือทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด ได้แก่ “ชลบุรี: Modern of the East” เพราะมีความทันสมัยผสมผสานกับความเป็นท้องถิ่น และเมืองพัทยาเป็น 1 ใน 5 MICE City ของประเทศไทย ในขณะที่ “ฉะเชิงเทรา : Thai Way of Life” เนื่องจากมีจุดเด่นทางการดำเนินวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการเกษตร และ “ระยอง : BIZ City” เนื่องจากเป็นพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมและมีการดำเนินธุรกิจ เป็นจำนวนมาก โดยมีรายละเอียดแนวคิดการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของ 3 จังหวัด ในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ดังนี้

1.1.1) ชลบุรี : Modern of the East มุ่งเน้น การเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ สุขภาพและนันทนาการ ศูนย์การประชุมและศูนย์แสดงสินค้านานาชาติชั้นนำของ อาเซียน เป็นเมืองนวัตกรรม การท่องเที่ยวที่พร้อมรับต่อ กระแสการเปลี่ยนแปลง นำเสนอธรรมชาติที่มีชีวิตชีวาและ เชื่อมโยงกับการส่งเสริมอุตสาหกรรม S - Curve ด้าน สุขภาพและการแพทย์ด้วยการส่งเสริมในจังหวัดที่มี

ศูนย์การ ให้บริการด้านแพทย์ระดับนานาชาติ โดยเป็นจังหวัดที่มี ความผสมผสานที่หลากหลาย ระหว่างความทันสมัยกับ ความเป็นท้องถิ่น ทั้งในการจัดพื้นที่บริเวณบางแสนและพัทยา โดยพัทยาจะเป็นพื้นที่เชื่อมโยงให้ก้าวสู่การเป็นต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for All) ให้สถานประกอบการ สถานบริการ และแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงพื้นที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมด้านอารยสถาปัตย์ (Universal Design) อันเป็นหลักการออกแบบที่เป็นสากล ทันสมัย เป็นธรรมชาติกับคนทั้งมวล และเพื่อให้ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย สามารถเข้าถึง ใช้ประโยชน์ และใช้บริการได้สะดวกและปลอดภัย อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนและช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มเศรษฐกิจให้กับประเทศ นับเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ ด้านการท่องเที่ยวและยังเป็นเสมือนแม่เหล็กดึงดูด นักท่องเที่ยวและนักธุรกิจ จากนานาชาติ อันจะช่วยกระตุ้นและสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจให้กับ EEC และประเทศได้ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จึงกำหนดบทบาทหรือทิศทางการพัฒนาและ ส่งเสริมการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาคือ “เมืองพัทยาเป็น 1 ใน 5 MICE City ของประเทศไทย” เพื่อให้เป็นไปตามทิศทางดังกล่าวจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในทุกด้านเพื่อรองรับการเป็น MICE City ตลอดจน ปรับภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาให้เป็น “New Pattaya” และมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามมาอีกหลายอย่าง เช่น ทางลาดบริเวณชายหาดพัทยา จุดชมวิว รวมถึงการปรับภูมิทัศน์ต่าง ๆ ที่จะต้องคำนึงถึงการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทุกคนเข้าถึงได้ และเป็นมิตรกับคนทั้งมวล

1.1.2) ฉะเชิงเทรา: Thai Way of Life มุ่งเน้นวิถีความเป็นไทยที่ยังมีความเด่นชัด วางภาพลักษณ์การเป็นเมืองแห่งสายน้ำวัฒนธรรมเมืองพักอาศัยชั้นดีที่ทันสมัยรองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร และ EEC รวมถึงมีพื้นที่ใหม่รอบสถานีรถไฟความเร็วสูง มีทรัพยากรทางธรรมชาติ การเกษตรวิถีวัฒนธรรม ที่แข็งแกร่ง เป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบ “Beyond Expectation” เน้นการคมนาคมที่สะดวกและ มีการเชื่อมต่อ อาทิ การเชื่อมต่อเส้นทางจากอู่ตะเภาไปแปดริ้ว การใช้รถสาธารณะประเภทต่าง ๆ การผลักดัน การขนส่งทางน้ำ เน้นสร้างการท่องเที่ยวในรูปแบบ Thai way of life ของสองฝั่งริมน้ำ ฉะเชิงเทรา เป็นเมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว และน่าลงทุน โดยเฉพาะวัดหลวงพ่อโสธร มีการนำอารยสถาปัตย์มาเป็นต้นแบบเพื่อให้วัดหลวงพ่อโสธร สามารถให้ทุกคนเข้าถึงได้ตามหลัก Universal Design เพื่อนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และบริการ สำหรับผู้สูงอายุ คนพิการ คนที่ใช้รถเข็นให้คนทั้งมวลสามารถเดินทางมาได้เชื่อมโยงสู่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล โดยคาดหวังว่าจะฟื้นเศรษฐกิจ และสร้างความเชื่อมั่นด้านการท่องเที่ยวไทยให้กับนักท่องเที่ยว ผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุให้กลับมาเที่ยวซ้ำ

1.1.3) ระยอง : BIZ City มุ่งเน้นให้เป็นเมืองแห่งอุตสาหกรรมวิทยาศาสตร์ และการศึกษา แหล่งผลิตทรัพยากร บุคคล เมืองแห่งพลังและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภา ยกกระดับเป็นศูนย์ธุรกิจแห่งการบินและโลจิสติกส์อาเซียนเมืองใหม่ธุรกิจเหนือระดับเป็นศูนย์รวมสำนักงาน ใหญ่ภาคธุรกิจ ศูนย์กลางด้านเทคโนโลยี วิจัย และการพักผ่อนด้วย โดยเป็นเมืองพื้นที่ที่มีนิคมอุตสาหกรรม เป็นส่วนใหญ่ จึงควรส่งเสริมการท่องเที่ยวประเภทการศึกษา ดูงานด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็น CSR ของโรงงาน เพื่อการลดมลพิษในพื้นที่ การบำบัดน้ำเสีย โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงลดมลพิษ ในรูปแบบ Green Tourism ผลักดันให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว ไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ เพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน โดยการ สร้างระบบขนส่งจากสนามบินอู่ตะเภา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวประเภท Business Traveler FIT ที่เดินทาง มาเอง ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง Park and Ride (จอดแล้วจร) นอกจากนี้ยังมีโครงการ “วังจันทร์วัลเลย์” ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กลุ่ม ปตท. มีการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal design) เอื้อต่อการใช้งานของผู้พิการ และการก่อสร้างตามมาตรฐาน LEED หรือ Leadership in Energy and Environmental Design ในระดับ Certified ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ถูกนำมาใช้ประเมินการออกแบบอาคารเพื่อนำมาพัฒนาที่ยั่งยืน ประหยัดพลังงานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นระบบอาคารเขียวที่ถูกนำมาใช้ทั่วโลก โดยตัวอาคารใช้อุปกรณ์และวัสดุก่อสร้างที่ประหยัดพลังงานและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ระบบปรับอากาศและระบบไฟส่องสว่างชนิดประหยัดพลังงาน อุปกรณ์ห้อง Server ชนิดประหยัดพลังงาน สุขภัณฑ์ประหยัดน้ำ

องค์ประกอบที่ 1.2) การสร้างความผูกพันทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวพิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุ (Tourism Engagement)

ความผูกพันทางการท่องเที่ยวเป็นอีกองค์ประกอบของการโดยที่ผูกพันทางการท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึกมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวที่จะได้รับจากการท่องเที่ยว ซึ่งการสร้างให้เกิดความผูกพันทางการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวต้องอาศัยการสร้าง การเรียนรู้ให้กับนักท่องเที่ยว สร้างความประทับใจ สร้างประสบการณ์ที่ดีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ พร้อมกับเน้น ให้ความรู้ทางการท่องเที่ยวและภาคบริการให้กับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวหรือผู้เกี่ยวข้องทาง การท่องเที่ยวในการต้อนรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ

1.2.1) การให้ความรู้ เป็นการให้ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวให้กับผู้นำทางการท่องเที่ยว คนในชุมชน ผู้ประกอบการ และภาครัฐโดยเฉพาะ สำนักงานพื้นที่พิเศษ 3 (อพท.3) เพื่อสร้างความ พร้อมทางด้านการท่องเที่ยวให้กับชุมชน

1.2.2) การสร้างเรื่องราวเชิงประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยว ผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุได้รับรู้ จดจำได้ทั้งทางอารมณ์และความรู้สึกถึงคุณค่าทางการท่องเที่ยวเมื่อได้มาท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด EEC และกลับมาเที่ยวซ้ำอีก

องค์ประกอบที่ 1.3) การจัดการมาตรฐานการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวพิการและผู้สูงอายุ (High Value Tourism Standard)

โดยที่การจัดการท่องเที่ยวอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เองต้องเริ่มให้ความสำคัญกับมาตรฐานการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย คือ

1.3.1) มาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อลดความแออัดของเนื้อที่และเวลาเข้าออกแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวมักมีขนาดเล็ก และยังช่วยให้นักท่องเที่ยวคนพิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุสามารถใช้เวลาอยู่ในแหล่งเที่ยวนานขึ้นและทำกิจกรรมได้นาน ๆ ไม่ต้องเร่งรีบ

1.3.2) การพัฒนาสินค้าท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุที่เน้นผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐานและมีคุณภาพที่ดีต่อสุขภาพ

1.3.3) บุคลากรทางการท่องเที่ยว โดยที่การจัดการท่องเที่ยวในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต้องมีการความร่วมมือในการบริการนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุอย่างเอาใจใส่เป็นพิเศษ

องค์ประกอบที่ 1.4) การจัดการมาตรฐานการท่องเที่ยวอาเซียนของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ (ASEAN Tourism Standards)

การจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวของอาเซียนมียุทธศาสตร์สำคัญประการหนึ่งคือการจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Standards) เพื่อยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศในอาเซียนให้มีความใกล้เคียงกันและมีความเป็นสากลมากขึ้น ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวต้องพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพธุรกิจให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวอาเซียนซึ่งหนึ่งในสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนคือ ASEAN Tourism For All กระตุ้นและสร้างการรับรู้ให้เกิดการลงทุนด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ และเด็ก ที่จะมีการหารอถึงระบบป้องกันภัย, Wellness, อารยสถาปัตย์ ตลอดจนการให้บริการทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล นอกจากนี้ยังมีมาตรฐานการท่องเที่ยวของอาเซียนอีก 5 องค์ประกอบ คือ

1.4.1) ASEAN Green Hotel Standard มาตรฐานโรงแรมสีเขียว (Green Hotel) อาทิจำการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การใช้ระบบบริหารจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ การใช้อุปกรณ์ที่ช่วยประหยัดพลังงาน การแยกพื้นที่สำหรับผู้สูบบุหรี่ เป็นต้นประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม และการดำเนินงานสำหรับการบริหารงานโรงแรม 2) การใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3) ความร่วมมือกับชุมชน และองค์กรท้องถิ่น 4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 5) การจัดการขยะ 6) ประสิทธิภาพพลังงาน 7) ประสิทธิภาพน้ำและคุณภาพน้ำ 8) การจัดการคุณภาพอากาศ 9) การจัดการเสีย 10) การจัดการน้ำเสียและการบำบัด และ 11) การจัดการขยะมีพิษและขยะอันตราย

1.4.2) ASEAN Public Toilet Standard มาตรฐานห้องน้ำสาธารณะอาเซียน มาตรฐานด้านห้องน้ำสาธารณะ (Public Restroom) อาทิจำการใช้ระบบจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการและผู้สูงอายุ การรักษาพื้นที่ห้องน้ำให้แห้งและสะอาดอยู่เสมอ เป็นต้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการออกแบบและการจัดการสิ่งแวดล้อม 2) ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก 3) ด้านความสะอาด และ 4) ด้านความปลอดภัย

1.4.3) ASEAN Home Stay Standard มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน บ้านพักที่นักท่องเที่ยวต้องพักอาศัยกับเจ้าของบ้าน ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ของนักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในท้องถิ่น เรียนรู้วัฒนธรรมวิถีชีวิตของคนในชุมชน โดยมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนมาตรฐานที่พักแบบ Home Stay อาทิจำการออกแบบและตกแต่งห้องพักโดยใช้วัสดุท้องถิ่น การจัดหากุญแจให้แก่นักท่องเที่ยวสำหรับปิดห้องพักหรือหน้าต่างเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมแบบท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วม อาทิจำการประดิษฐ์งานฝีมือแบบท้องถิ่น การร้องรำทำเพลงแบบท้องถิ่น เป็นต้นประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการเป็นเจ้าของบ้าน 2) ด้านกิจกรรม 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านที่ตั้ง 5) ด้านความปลอดภัย 6) ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ 7) ด้านหลักความยั่งยืน 8) ด้านที่พัก และ 9) ด้านสุขอนามัยและความสะอาด

1.4.4) ASEAN CBT Standard มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนอาเซียน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเป็นเจ้าของและจัดการโดยชุมชน 2) การมีส่วนร่วมส่งเสริมการเป็นอยู่ที่ดีของสังคม 3) การอนุรักษ์ และปรับปรุงสภาพแวดล้อม 4) การกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ ระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับผู้มาเยือน 5) การให้บริการการท่องเที่ยวและนำเที่ยวที่มีคุณภาพ 6) การสร้างความมั่นใจในคุณภาพของบริการอาหาร และเครื่องดื่ม 7) การสร้างความมั่นใจในคุณภาพของที่พัก และ 8) การสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ของผู้ประกอบการการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ (CBT Friendly Tour Operators-FTO) เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนขาเข้า (In-Bound)

1.4.5) ASEAN Clean City Standard มาตรฐานเมืองท่องเที่ยวสะอาดอาเซียน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม 2) ด้านความสะอาด 3) ด้านการจัดการของเสีย 4) ด้านการสร้างภาพลักษณ์ในเรื่องความสะอาด และการดูแลสิ่งแวดล้อม 5) ด้านพื้นที่สีเขียว 6) ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย และ 7) ด้านโครงสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก

1.4.6) ASEAN Spa Standard มาตรฐานสปาอาเซียน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านสถานที่ 2) ด้านการบริการ 3) ด้านบุคลากร 4) ด้านผลิตภัณฑ์ 5) ด้านอุปกรณ์/เครื่องมือ 6) ด้านการบริหารจัดการ และ 7) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

แม้ว่าปัจจุบันธุรกิจท่องเที่ยวไทย โดยรวมมีมาตรฐานค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ และถือเป็นจุดแข็งสำคัญ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุต่างชาติเชื่อมั่น และประทับใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย จึงกลับมาท่องเที่ยวอีกหลายครั้ง อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติตามแนวทางของ ASEAN Tourism Standards และรักษาระดับมาตรฐานดังกล่าว ย่อมส่งผลดีต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจท่องเที่ยวไทยรวมทั้งธุรกิจท่องเที่ยวในอาเซียน โดยเฉพาะเมื่อประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ เช่น ประเทศในกลุ่ม CLMV (กัมพูชา สปป.ลาว พม่า และเวียดนาม) ยกกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวให้เป็นสากลมากขึ้น ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่จะทำให้การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในอาเซียนเป็น Single Destination ประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะมีส่วนช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวระหว่างกันในภูมิภาค

รวมทั้งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุต่างชาติ เดินทางมาท่องเที่ยวในอาเซียน รวมทั้งไทยมากขึ้น อาเซียนตระหนักถึงนโยบายการท่องเที่ยวโดยองค์การการท่องเที่ยวโลก แห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization: UNWTO) คือ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ คนที่มีสมรรถภาพ เด็กเล็ก คนด้อยโอกาสในสังคม กลุ่มคนพิการ หรือ ที่เรียก “Tourism for all” ให้สามารถเดินทางท่องเที่ยวพร้อมรับบริการต่าง ๆ ที่สะดวกสบาย และปลอดภัยเหมือนคนปกติทั่วไป ซึ่งเป็นตลาดการท่องเที่ยวที่มีขนาดใหญ่ในสังคมปัจจุบัน

ดังนั้น ประเทศสมาชิกอาเซียนจึงควรคำนึงถึงความร่วมมือกันในการปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้เอื้อต่อการเข้าถึงของกลุ่มคนต่าง ๆ เหล่านี้ สนับสนุนภาคเอกชนในการลงทุน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Facilities) ในแหล่งท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง ที่เอื้อต่อคนพิการ คนชรา โดยมอง “การท่องเที่ยวที่เข้าถึงได้สำหรับทุกคน” อาเซียนจะต้องมุ่งสู่ทิศทางของการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม ความท้าทายบางประการที่เน้นให้เห็นในแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2559-2568 ได้แก่ ประเทศสมาชิกต้องลงทุนมากขึ้นในโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว เพื่อตระหนักถึง และเพิ่มศักยภาพทางการตลาดของตนให้สูงสุด ซึ่งสามารถทำได้ โดยตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกคนทั้งใน และนอกภูมิภาค รวมทั้งนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ผู้หญิง และเด็ก

แนวทางที่ 2 การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบไป 6 องค์กรประกอบ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปภายใต้ผู้ให้ข้อมูลหลักในทุกกลุ่มทั้ง 25 ท่าน เพื่อเป็นการสังเคราะห์ที่มาของข้อมูลในแนวทางที่ 2 การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่มีองค์ประกอบ 6 องค์กรประกอบ โดยสามารถพิจารณาได้จากตารางที่ 11 พร้อมกันนี้ เพื่อการเป็นยืนยันองค์ประกอบที่จะเกิดขึ้น ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน อภิปรายผล แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติ ที่สอดคล้อง และตรงกัน โดยสามารถพิจารณาได้ในตารางที่ 12 ซึ่งแสดงรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 การสังเคราะห์ที่มาของข้อมูลในแนวทางที่ 2 การพัฒนาการจัดการอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

องค์กรประกอบ	ประเด็นองค์กรประกอบ	การสังเคราะห์ที่มาของข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก 25 ท่าน									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
องค์กรประกอบที่ 2.1	การจัดการปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Infrastructure)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		21	22	23	24	25					
องค์กรประกอบที่ 2.2	การบริหารจัดการ (Management)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		21	22	23	24	25					
องค์กรประกอบที่ 2.3	การจัดการสื่อทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ การที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		21	22	23	24	25					
องค์กรประกอบ 2.4	การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุเมื่อโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		21	22	23	24	25					

องค์ประกอบ	ประเด็นองค์ประกอบ	การสังเคราะห์ที่มาของข้อมูลจาก ผู้ให้ข้อมูลหลัก 25 ท่าน									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
องค์ประกอบที่ 2.5	การจัดการกิจกรรม ทางการท่องเที่ยวที่ เหมาะสมสำหรับ นักท่องเที่ยวผู้พิการและ นักท่องเที่ยวสูงอายุ (Tourism Activities)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		21	22	23	24	25					
องค์ประกอบที่ 2.6	การสร้างความยั่งยืน ทางการท่องเที่ยวสำหรับ นักท่องเที่ยวผู้พิการและ ผู้สูงอายุ (Sustainability)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		21	22	23	24	25					

ตารางที่ 12 การอภิปรายผล แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติต่อแนวทางที่ 1 การศึกษาข้อมูล
องค์ประกอบ การจัดการอารยสถาปัตย์โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ
ภาคตะวันออก (EEC)

องค์ประกอบ	ประเด็นองค์ประกอบ	ฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 9 ท่าน					
		1	2	3	4	5	6
องค์ประกอบที่ 2.1	การจัดการปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Infrastructure)	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
องค์ประกอบที่ 2.2	การบริหารจัดการ (Management)	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
องค์ประกอบที่ 2.3	การจัดการสื่อทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้ พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ การที่โครงการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
องค์ประกอบที่ 2.4	การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ เมื่อ โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาค ตะวันออก (EEC)	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
องค์ประกอบที่ 2.5	การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสม สำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ (Tourism Activities)	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
องค์ประกอบที่ 2.6	การสร้างความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวสำหรับ นักท่องเที่ยวผู้พิการและผู้สูงอายุ (Sustainability)	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			

องค์ประกอบที่ 2.1) การจัดการปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Infrastructure)

นับเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่จำเป็นต่อการรองรับนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุซึ่งมีความต้องการทางการท่องเที่ยวที่พิเศษและต้องเอาใจใส่มากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น โดยปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยว เป็นการนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่นของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และสาธารณูปโภคใน โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่สามารถอำนวยความสะดวกและตอบสนองความพอใจหรือความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย คือ

2.1.1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในฐานะเมืองท่องเที่ยวต้องให้ความสำคัญกับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปถึงยังแหล่งท่องเที่ยวได้รวดเร็ว ปลอดภัย และสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกับนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่ต้องอาศัยการเดินทางที่สะดวกและปลอดภัยมากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ

2.1.2) การอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เมื่อได้มาท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ หรือในโรงแรมที่พักต่าง ๆ โดยต้องมีทางลาดชันที่รองรับการใช้ Wheel Chair หรือแม้แต่วางสาธารณะรอบเมืองที่ต้องอำนวยความสะดวกในการรองรับของรถเข็น Wheel Chair รวมถึงการอำนวยความสะดวกทางการบริการด้านการรับประทานอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

2.1.3) การปรับภูมิทัศน์ โดยที่เมืองท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยวทางด้านภูมิทัศน์ซึ่งจะเป็นสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว หมายถึงการปรับภูมิทัศน์โดยรอบให้มีความกลมกลืนกับสถานที่ท่องเที่ยว การจัดให้ภูมิทัศน์มีความกลมกลืนกับเอกลักษณ์ที่มีอยู่ตามสถานที่ท่องเที่ยว และคำนึงถึงภูมิทัศน์โดยรอบสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องสามารถรองรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้ เช่น การมีพื้นที่สีเขียวไม่ให้มีอากาศร้อนที่มีกลมกลืนไปกับสถานที่ท่องเที่ยว เนื่องจากด้านสรีระด้านร่างกายของนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่สมบูรณ์ด้านสุขภาพและนักท่องเที่ยวสูงวัยอาจเหนื่อยง่ายในระหว่างการท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 2.2) การบริหารจัดการ (Management)

เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการช่วยให้การจัดการท่องเที่ยวสามารถขับเคลื่อนไปได้ นอกจากมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวและปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยวที่จะคอยอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในการท่องเที่ยวแล้ว ยังต้องอาศัยการอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแนวทางการจัดการของผู้บริหารหรือผู้นำในการสั่งการเพื่อให้

เกิดการดำเนินงานในการนำไปสู่ความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนา
ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) การท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย คือ

2.2.1) ตัวผู้นำทุกภาคส่วน ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีผู้นำทางการท่องเที่ยวหรือตัวแทนนำของกลุ่มที่มีความเข้มแข็งอยู่แล้ว มีจิตอาสาในการทำงานเพื่อ
ส่วนรวมเป็นพื้นฐานและให้ความสำคัญกับเรื่องเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนา
ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

2.2.2) สารสนเทศ เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำเทคโนโลยีการสื่อสารทางการตลาด
ให้กับชุมชนท่องเที่ยวในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อย่างสม่ำเสมอ
เพื่อให้ชุมชนท่องเที่ยวในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ปรับตัวได้ทัน
ต่อเทคโนโลยี และความต้องการความสะดวกสบายในการเข้าถึงข้อมูลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

2.2.3) การสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวเป็นอีกขั้นตอนของการจัดการท่องเที่ยวโครงการ
พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในการสร้างการรับรู้ (Perception) ทางการท่องเที่ยว
ให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ ความประทับใจ ให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจในความสำเร็จ
ของแหล่งท่องเที่ยว และสามารถสร้างความสนุกสนานความเพลิดเพลินและความประทับใจต่อ
นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มาจากจังหวัดในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ
พิเศษภาคตะวันออก (EEC)

2.2.4) ความปลอดภัย โดยที่การท่องเที่ยวต้องมีให้กับนักท่องเที่ยวผู้พิการและผู้สูงอายุ
โดยเฉพาะโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีโรงพยาบาลรัฐและเอกชน
ที่ได้มาตรฐานขนาดใหญ่หลายโรงพยาบาล นอกจากนี้ ชุมชนท่องเที่ยวเองควรเร่งพัฒนาให้มี
หน่วยบริการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ได้มาตรฐานสากล พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ประจำการที่ผ่านการฝึกอบรม
เพื่อให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นกับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุในกรณีที่เกิดเหตุ
ฉุกเฉิน และต้องมีความพร้อมในการประสานกับโรงพยาบาลเป็นอย่างดี

2.2.5) กฎระเบียบทางการท่องเที่ยว โดยโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
(EEC) ได้ใช้พระราชบัญญัติผังเมืองเป็นกฎหมายมาควบคุมพื้นที่เพื่อให้มีการออกแบบให้กลมกลืน
กับพื้นที่ และไม่อนุญาตให้จัดตั้งสถานที่ท่องเที่ยวรูปแบบสมัยใหม่ที่เร็วเกินไป

องค์ประกอบที่ 2.3) การจัดการสื่อทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการและ นักท่องเที่ยวสูงอายุ

การที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีนักท่องเที่ยวผู้พิการ
และนักท่องเที่ยวสูงอายุที่สำคัญที่จำเป็นมากประกอบไปด้วย 11 องค์ประกอบย่อย คือ

2.3.1) ป้ายและสัญลักษณ์ ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ต้องมีความชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ติดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน และมีแสงส่องสว่างให้มองเห็นได้ชัดเจน ทั้งกลางวันและกลางคืน ไม่ควรตั้งป้ายด้านหลังกระจกเพราะจะเกิดการสะท้อน ป้าย และ สัญลักษณ์ต่าง ๆ ต้องมีอักษรเบรลล์กำกับและติดตั้งในระยะที่สัมผัสได้ง่าย ในกรณีที่ไม่สามารถติดตั้งอักษรเบรลล์ได้ ให้มีการติดตั้งสัญญาณเสียงเตือน

- ควรใช้เครื่องหมายและสัญลักษณ์ควบคู่กับข้อความ ต้องจัดให้มีป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ โดยมีรายละเอียดดังนี้ มีสัญลักษณ์รูปคนพิการสากล มีเครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ และมีสัญลักษณ์หรือตัวอักษรแสดงประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก

2.3.2) สัญลักษณ์คนพิการสากล สัญลักษณ์รูปคนพิการ เครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ และสัญลักษณ์หรือตัวอักษรแสดงประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ให้เป็นสีขาว โดยพื้นหลังเป็นสีน้ำเงิน หรือ สัญลักษณ์สีน้ำเงิน พื้นหลังสีขาว

- สัญลักษณ์แทนพื้นที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้ที่มีความผิดปกติด้านต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ใช้เก้าอี้ล้อ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ผู้มีความบกพร่องทางสายตา ผู้มีความบกพร่องทางการได้ยิน ให้ใช้สัญลักษณ์ผู้ใช้เก้าอี้ล้อ แทนสัญลักษณ์คนพิการสากล

- สัญลักษณ์คนพิการสากล ให้ประกอบด้วยคนบนเก้าอี้ล้อ และ พื้นหลังหรือกรอบเป็นสีเหลี่ยม

- รูปบุคคลบนเก้าอี้ล้อ ในสัญลักษณ์ให้หันไปด้านขวาของผู้มองเสมอ -สำหรับอาคารที่ผู้ที่มีความผิดปกติทำร่างกายทุกประเภท สามารถเข้าถึงได้ทุกพื้นที่ ให้ติดสัญลักษณ์คนพิการสากลเพียงรูปแบบเดียวตรงหน้าอาคาร

2.3.3) ป้ายนำทาง ภาพหรือตัวหนังสือบอกทางต้องมีความชัดเจนถึงลักษณะและตำแหน่งที่ตั้งของอาคาร ป้ายนำทางไม่ควรมีมากเกินไป แต่ควรมีอยู่ตรงทางเข้าหลักของอาคาร และในพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนทิศทางหรือระดับ

2.3.4) แผ่นป้ายแจ้งข้อมูล และแผนที่ แผ่นป้ายแจ้งข้อมูล และ แผนที่ตามทางเข้าอาคารและถนน ควรตั้งอยู่ในระดับระหว่าง 900 ถึง 1,800 มิลลิเมตร วัดจากพื้นถึงตำแหน่งขอบล่างของป้าย

2.3.5) ตำแหน่งและการติดตั้ง ตำแหน่งที่ติดตั้งไม่ควรอยู่ในตำแหน่งกีดขวางทั้งในแนวนอน และ แนวตั้ง รวมถึงไม่กีดขวางทางสัญจร ในกรณีที่มีคนหยุดอ่าน

- ป้ายสามารถติดตั้งในลักษณะต่าง ๆ ได้ดังนี้ ยึดกับกำแพง เช่น ป้ายเลขที่ห้อง ควรจะมีตำแหน่งอยู่ตรงกลางและมีระดับความสูงระหว่าง 1,400 มิลลิเมตร ถึง 1,600 มิลลิเมตร จากระดับพื้นยึดกับเสาโดยมีความสูงจากพื้นถึงขอบล่างของป้าย อย่างน้อย 2,000 มิลลิเมตร แขนง เช่น ป้ายโฆษณา ควรจะสูงอย่างน้อย 2,000 มิลลิเมตร จากระดับพื้น

- เครื่องหมายที่มีขนาดใหญ่ หรือ สูง ควรเอียงป้ายให้มองเห็นได้จากระดับผู้ใช้เก้าอี้ล้อ

2.3.6) สีของป้าย สีของป้ายควรตัดกับสิ่งรอบข้างเพื่อให้เด่น เห็นได้ชัดเจน สีที่นิยมใช้ คือ ขาว ดำ เหลือง แดง น้ำเงิน และเขียว

- สีแดงไม่ควรใช้ร่วมกับสีเขียว และสีเหลืองไม่ควรใช้ร่วมกับสีน้ำเงิน เพราะจะทำให้ นักท่องเที่ยวที่ตาบอดสีสับสนได้

2.3.7) พื้นผิว หลีกเลี่ยงการแกะสลักตัวหนังสือบนแผ่นป้าย การพิมพ์แบบนูนเป็นวิธีที่ดีกว่า

- ลูกศรและปุ่มกดในลิฟต์ควรมีอักษรเบรลล์ หรือมีตัวหนังสือที่พิมพ์แบบนูนด้วย

2.3.8) ตัวหนังสือ ให้ใช้รูปแบบตัวอักษร ขนาดตัวหนังสือ และ สีที่เข้าใจ และ มองเห็นได้ง่าย

- อัตราส่วน กว้าง : สูง ของตัวหนังสือควรอยู่ระหว่าง 3 : 5 ถึง 1 : 1 และ ความหนาของอักษรให้มีสัดส่วนความหนา : ความสูง ของตัวหนังสือระหว่าง 1 : 5 ถึง 1 : 10

- ในกรณีที่ป้ายอยู่ในระยะที่สามารถสัมผัสได้สัญลักษณ์และตัวหนังสือบนป้าย ควรนูนออกมาอย่างน้อย 1 มิลลิเมตร จากพื้นหลัง เพื่อประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวผู้พิการและ นักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีความผิดปกติทางสายตา

- ตัวหนังสือไม่ควรจะเล็กกว่า 15 - 150 มิลลิเมตรและ ต้องไม่ใหญ่เกินกว่าที่จะ สัมผัสได้ -ป้ายต้องมีกรอบรอบป้ายเสมอ

2.3.9) การให้บริการข้อมูล อยู่ในตำแหน่งที่นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและสังเกตได้ง่าย

2.3.10) ความสูงของโต๊ะหรือเคาน์เตอร์ให้บริการ ควรมีความสูงในระดับที่รถวีลแชร์สามารถ ใช้บริการได้ โดยมีความสูงสุทธิไม่เกิน 80 เซนติเมตร ความสูงของโต๊ะหรือเคาน์เตอร์ให้บริการ

- มีพื้นที่ว่างใต้โต๊ะหรือเคาน์เตอร์เพียงพอสำหรับรถวีลแชร์เข้าไปได้โดยพื้นที่ว่าง ใต้โต๊ะ มีความสูงจากพื้น 70-75 เซนติเมตร -พื้นที่ว่างใต้โต๊ะ มีความกว้าง สุทธิไม่น้อยกว่า 40 เซนติเมตร

- มีการจัดทำแผนผังการใช้บริการอาคารหรือสถานที่ เอกสารหรือข้อมูลข่าวสาร สำหรับเผยแพร่ในรูปแบบของสื่อเสียงหรือตัวอักษรสำหรับนักท่องเที่ยวพิการทางการมองเห็นและ นักท่องเที่ยวสูงอายุ

2.3.11) แผนผัง เอกสาร ข้อมูลข่าวสาร และคู่มือ มีการจัดทำ แผนผังการใช้บริการอาคาร หรือสถานที่ท่องเที่ยว เอกสารหรือข้อมูลข่าวสาร สำหรับเผยแพร่ในรูปแบบของสื่อเสียงหรือตัวอักษร สำหรับนักท่องเที่ยวพิการทางการมองเห็น

- มีคู่มือแปลภาษาหรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับเจ้าหน้าที่ เพื่อใช้สื่อสารกับ นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ

- มีการพัฒนาสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ ความรู้เกี่ยวกับสถานที่สำหรับกลุ่ม นักท่องเที่ยวที่มี ช่วงอายุและระดับ การรับรู้ที่แตกต่างกัน

องค์ประกอบที่ 2.4) การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ

เมื่อโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุสิ่งสำคัญอีกที่ต้องกล่าวถึงคือการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ซึ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ควรดำเนินการและ อธิบายว่าเหตุใดการท่องเที่ยวแบบเข้าถึงได้ จึงจำเป็นต่อชุมชนและเมือง ขณะเดียวกันก็ต้องพิจารณาถึง แนวทางการพัฒนาพื้นที่ให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐาน และระบบคมนาคมขนส่ง หลีกเลี่ยงการส่งเสริมสถานที่ท่องเที่ยว หรือที่พักในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่นักท่องเที่ยวรูปแบบการจัดการและการตลาด สำหรับแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งที่น่าสนใจ ซึ่งประกอบด้วย Awareness ความตระหนัก คือ การรับทราบถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นที่หรือท้องถิ่น นั้น ๆ เพื่อจะได้นำข้อมูลเหล่านี้มาจัดทำแผนการตลาดและประชาสัมพันธ์ ต่อไป Attractiveness ความดึงดูดใจ คือ ความใส่ใจที่จะจัดสรรและวางรูปแบบ แหล่งท่องเที่ยวให้น่าดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ Availability ความพร้อมที่จะ บริการ มีช่องทางการสื่อสารให้นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุสามารถรับรู้ถึงสินค้าและ บริการ Access การเข้าถึง คือ การจัดสรรแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถเข้าถึงได้โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับ ตลอดจนการเดินทาง Appearance/Activities รูปลักษณะภายนอกของแหล่งท่องเที่ยว ถือเป็นปัจจัยหลักของการพัฒนา และเกี่ยวข้องกับการวางแผนจัดการ แหล่งท่องเที่ยวโดยตรง

โดยอาจเริ่ม จากการจัดระเบียบพื้นที่ (Zoning) หรือจัดกิจกรรมและเทศกาล เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้อยู่ยาวนานขึ้น และอยาก กลับมาใช้บริการอีก Assurance การรับรองความ ปลอดภัย ทั้งสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ อาหาร หรือระบบรักษาความปลอดภัย ต้องจัดการให้เรียบร้อย พร้อมกับมีมาตรการควบคุมให้ได้มาตรฐาน ทั้ง เรื่องความสะดวก และความปลอดภัย Appreciation ทัศนคติที่ดี ถือเป็น หัวใจของการท่องเที่ยว ควรมีการฝึกอบรมพนักงานให้รู้จักเอาใจใส่ลูกค้า ตลอดจนรู้สึกภาคภูมิใจในงานที่ทำด้วย Action การดำเนินงาน จะต้อง ได้มาตรฐานและมีคุณภาพอยู่เสมอ การทำแผนพัฒนาใด ๆ ต้องศึกษาอย่าง ละเอียด และมีกรอบแนวคิดที่ชัดเจน เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อมา Accountability ความรับผิดชอบ ขององค์กร ถือเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะการกระทำใด ๆ ที่เกิดขึ้น ถือเป็น ความรับผิดชอบขององค์กรโดยตรง ซึ่งจะพบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ของกลุ่มผู้ต้องการการดูแลเป็นพิเศษค่อนข้างคล้ายคลึงกัน สามารถสรุปองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

2.4.1) ลานจอดรถ ควรจัดสร้างที่จอดรถเพื่อ รองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุกลุ่มนี้ โดยเฉพาะช่องจอดรถควรมีความกว้าง ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุผู้ใช้รถวีลแชร์ ลานจอดรถของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุที่ผู้ต้องการการดูแลเป็นพิเศษไม่ควรอยู่ห่างจาก ประตูทางเข้าตัวอาคาร หรือพื้นที่จัด กิจกรรม

- ควรจัดทำป้ายสัญลักษณ์ที่ลานจอดรถ ชัดเจน และบริเวณป้ายควรมีหมายเลข โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือ เหลือจากพนักงานของสถานที่ได้

2.4.2) ภายในอาคาร ควรจัดทำประตูอัตโนมัติและ พื้นที่บริเวณประตูควรมีความกว้างที่เหมาะสม สามารถรองรับผู้ใช้รถวีลแชร์ ที่เข้าไปใช้บริการ

- ภายในตัวอาคาร ควรมีป้าย บอกรทาง หรือป้ายข้อมูลที่เขียนด้วยตัว อักษรที่อ่านง่าย เห็นได้ชัด มองเห็นได้ จากระยะไกล หรือเป็นรูปสัญลักษณ์ที่เข้าใจง่ายเป็นสากล นอกจากนี้ที่ป้าย ควรมีการจัดทำข้อมูลเป็นอักษรเบรลล์ สำหรับนักท่องเที่ยวผู้มีความพิการด้านสายตา

- มีทางลาดสำหรับรถวีลแชร์ โดยทางลาดต้องเชื่อมต่อกับประตู ทางเข้า เพื่อรองรับผู้ใช้รถวีลแชร์ ที่เข้าไปใช้บริการ

- หากอาคารมีลิฟต์โดยสาร ปุ่มกดของลิฟต์ควรอยู่ในระดับ การใช้งานของนักท่องเที่ยวมีความสูงจำกัด เช่น เด็ก หรือนักท่องเที่ยวผู้ใช้รถวีลแชร์ และแผงปุ่มกดจะต้องมีอักษรเบรลล์ นอกจากนี้ ภายในลิฟต์ควรติดตั้งกระจกฝั่งตรงข้าม กับประตูเพื่อให้นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุมองเห็นว่าประตู ลิฟต์ไม่ชนกับรถวีลแชร์ รวมถึงมีเสียง ประกาศภายในตัวลิฟต์ โดยสารเมื่อ ลิฟต์ทำงาน

- มีบริการให้ความช่วยเหลือ เฉพาะบุคคล มีบริการรถเข็นเด็ก รถวีลแชร์ รวมถึงรถเข็นของให้บริการ ยืมโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

- มีการติดตั้งสัญญาณเตือนภัย ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถเตือนภัยให้นักท่องเที่ยวทุกกลุ่มได้อย่างเท่าเทียมกัน

- มีการออกแบบพื้นที่เฉพาะ สำหรับนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม เช่น กลุ่มมารดาที่ต้องให้นมบุตร กลุ่มผู้มีความพิการด้านระบบ ประสาทและสมอง ซึ่งต้องการห้องที่มี บรรยากาศเงียบสงบ ห่างจากพื้นที่ส่วนรวม

- การอนุญาตให้สุนัขนำทางเข้า ภายในพื้นที่ต่าง ๆ พร้อมกับนักท่องเที่ยวที่มีความพิการด้านสายตา

- สำหรับห้องนอนภายในพื้นที่ สถานประกอบการที่พักแรม ความสูง ของเตียงรวม พุกที่นอนไม่ควรสูงเกิน 0.55 เมตร สิ่งอำนวยความสะดวกใน ห้องพักควรอยู่ในระดับที่มีมือเอื้อมถึง สำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุที่ใช้บริการที่ใช้รถวีลแชร์และ ควรมีป้ายกำกับด้วยอักษรเบรลล์ในทุกจุด สำหรับนักท่องเที่ยวผู้มีความพิการทางสายตา

- มีการจัดเก้าอี้ หรือจุดนั่งพัก เป็นระยะ ๆ ภายในพื้นที่

2.4.3) ห้องน้ำ ห้องน้ำควรติดตั้งราวจับ การติดตั้งอ่างล้างหน้า เครื่องจ่ายสบู่/ แชมพู เครื่องจ่ายกระดาษชำระ ควรอยู่ ในระดับที่มีมือเอื้อมถึงสำหรับเด็ก และนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุผู้ใช้รถวีลแชร์ ก๊อกน้ำควรเป็นระบบ เช่น เซอร์วอเตอร์อัตโนมัติ บริเวณอาบน้ำ ควรมีที่นั่ง และ ฝักบัว

ที่ติดตั้งภายในห้องน้ำ มีความสูงจากพื้นอย่างต่ำ 1.2 เมตร ปุ่มและสายกระตุกขอความช่วยเหลือติดตั้งในห้องน้ำ ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า และตามพื้นที่ต่าง ๆ ควรอยู่ในระดับที่มีเอื้อมถึงสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุที่นั่งรถวีลแชร์ มีการจัดสร้างห้องน้ำสำหรับเด็ก ตลอดจนจัดพื้นที่สำหรับการเปลี่ยน ผ้าอ้อมสำหรับทารก

2.4.4) เส้นทางการเดินทาง พื้นที่ใช้ ร่วมกัน และยานพาหนะ ป้ายจุดจอดรถโดยสารสาธารณะของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ ควรเห็นชัดในระยะไกล มีอักษรเบรลล์ มีที่นั่งพักในปริมาณเหมาะสม

- พื้นผิวบริเวณทางเท้า ควรมีความกว้างที่เหมาะสม เพื่อให้รถวีลแชร์ของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ สามารถเคลื่อนที่ได้อย่างสะดวก ปลอดภัย ความกว้างที่เหมาะสม คือ 1.5-2 เมตร หากเป็นทางเท้าบริเวณ ป้ายจุดจอดรถโดยสาร ควรมีความ กว้างขั้นต่ำคือ 3 เมตร พื้นผิวทางเท้า ควรมีความเรียบสม่ำเสมอ ไม่เป็นหลุม บ่อ หากมีความชันของทางและพื้นผิว ทางเท้า ควรมีป้ายสัญลักษณ์ แถบ สะท้อนแสง และมีช่องทางเดินพิเศษ สำหรับผู้มีปัญหาทางสายตา ทางเท้าและถนนบริเวณทางข้าม ควรมีระบระบายน้ำข้างอย่าง รวดเร็วในกรณีฝนตก เพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุกับนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุ

- สัญญาณไฟข้ามถนนควรเห็นได้ชัด มีสัญลักษณ์ที่เข้าใจง่าย เป็นสากล มีเสียงสัญญาณแจ้งเตือนสำหรับ นักท่องเที่ยวผู้ปัญหาทางการได้ยิน และมีทางเดิน สำหรับนักท่องเที่ยวผู้มีปัญหาทางสายตา รวมถึงนักท่องเที่ยวสูงอายุ พื้นที่ทางเท้าไม่ควรมีสิ่งกีดขวาง ที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ควรมีการจัด ที่นั่งพักบนพื้นที่ทางเท้า โดยมีระยะ ห่างทุก 100 เมตรความสูงของขอบพื้นที่ทางเท้า ควรอยู่ระดับเดียวกับขอบประตู รถโดยสาร หรือรถโดยสารอาจมีบริการ พื้นลาดบริเวณประตูทางเข้า เพื่อให้ รถวีลแชร์สามารถเคลื่อนที่เข้าตัวรถได้ และลดการเดินทางสะดุดของผู้โดยสาร มีการเผยแพร่ข้อมูลของผู้ให้บริการขนส่งสาธารณะ สถานีขนส่ง สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นปัจจุบัน ข้อมูล การให้บริการชัดเจน เข้าใจง่าย แจ่ม ราคาค่าบริการที่เห็นได้อย่างชัดเจน อธิบายราคา อัตราค่าธรรมเนียมอย่างตรงไปตรงมา หากมีการขอบริการเสริม สำหรับการดูแลเป็นกรณีพิเศษ เว็บไซต์ หรือแอปพลิเคชัน ของผู้ให้บริการด้านการขนส่งสาธารณะ สถานีขนส่ง สถานที่ท่องเที่ยว มีการพัฒนาฟังก์ชันสำหรับความต้องการเฉพาะกลุ่ม อาทิ การขยายตัวอักษร การมีคำบรรยาย การมีเสียงบรรยาย มีการปรับเนื้อหา การให้ข้อมูลให้เหมาะกับช่วงอายุ และระดับการรับรู้ที่แตกต่างกัน

- มีเคาน์เตอร์ขายตั๋ว เช็กอิน หรือให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุต้องการการดูแล เป็นกรณีพิเศษ การเปิดช่องทางด่วน Fast Track เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดที่นั่ง การเข้าชมพื้นที่ การได้รับ การบริการก่อนเพื่อลดการต่อคิวของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ หากมีการติดตั้งตู้ขายตั๋ว อัตโนมัติ หรือ ตู้ Kiosk สำหรับการเช็กอินระดับความสูงของปุ่ม บนตัวเครื่อง ควรอยู่ในระดับที่มีเอื้อมถึงหากนักท่องเที่ยวผู้พิการ และ

นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุต้องนั่งรถวีลแชร์ ผู้ให้บริการรถโดยสาร เรือโดยสาร และรถไฟ ต้องมีการจัดพื้นที่ให้บริการสำหรับรถวีลแชร์ ที่นั่งสำหรับ เด็ก สตรีมีครรภ์ คนชรา และผู้ที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ กรณีรถโดยสารสองชั้น ผู้ให้บริการควรมีระบบลิฟต์ เพื่อยก รถวีลแชร์ เข้าสู่พื้นที่ด้านในตัวรถ รวบรวมภายในรถโดยสาร เรือโดยสาร และรถไฟ อยู่ในระดับที่มีมือ เอื้อมของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุถึงหากนั่งรถวีลแชร์

- มีบริการจัดรถพานำเที่ยว หรือการเข้าชม เฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษแยกออกจากบุคคลทั่วไป

องค์ประกอบที่ 2.5) การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ (Tourism Activities)

นอกจากโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จะมีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลธรรมชาติที่สวยงามและวัฒนธรรมที่หลากหลายของเมืองท่องเที่ยว แล้วการท่องเที่ยวควรต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่สามารถให้นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวได้เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุมาท่องเที่ยว และยังคงต้องมีกิจกรรมที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเที่ยวได้นานขึ้น โดยต้องเป็นกิจกรรมในลักษณะเชิงสร้างสรรค์ที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและอยู่ในแหล่งท่องเที่ยววนาน ๆ เป็นการเดินทางมาทำงาน หรือทำธุรกิจในพื้นที่ต่าง ๆ พร้อมกับการท่องเที่ยว และพักผ่อนกับครอบครัวในคราวเดียวกัน ในเชิงรูปแบบจุดหมายปลายทางกับครอบครัว ประเภท “Family Destination”

องค์ประกอบที่ 2.6) การสร้างความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและผู้สูงอายุ (Sustainability)

ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต้องให้ความสำคัญถึงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่ประกอบไปด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ

2.6.1) กระจายรายได้ ซึ่งการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ยังกระจุกตัวอยู่โดยเฉพาะช่วง High Season จึงควรต้องมีการขยายพื้นที่ท่องเที่ยวออกไป และให้นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุได้เข้ามาร่วมทำกิจกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ ในอาชีพของคนในชุมชนตามแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อสภาพร่างกายและจิตใจของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ เพื่อเป็นการช่วยกระจายรายได้ไปสู่พื้นที่ที่มีการขยายการท่องเที่ยว

2.6.2) ความน่าอยู่ของเมือง สำหรับการจัดการท่องเที่ยวในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่จะให้เกิดความยั่งยืนไม่เสื่อมโทรมหากมีนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุเข้ามาเที่ยวในปริมาณที่มากขึ้นโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จะต้องให้ความสำคัญกับความน่าอยู่ของเมือง เพื่อให้นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมโดยรวม

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ขั้นแรกเริ่มจากการวิเคราะห์หาประเด็นแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ด้วยวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพแบบการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งได้จากการเก็บรวบรวม เรียบเรียง ทบทวนเอกสาร วรรณกรรม รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับนโยบายอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยว แล้วนำมา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความซึ่งเรียกว่า เป็นวิธีการนิรนัย (Deductive Approach) โดยได้ผลสรุปว่าประเด็นร่างแนวโน้มกลยุทธ์ของนโยบายอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้จากการวิจัยเอกสาร ประกอบด้วย มีแนวทางองค์ประกอบ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงาน

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปภายใต้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อเป็นการสังเคราะห์ที่มาของการสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยสามารถพิจารณาแนวทางที่เกิดขึ้น เพื่อการเป็นยืนยันองค์ประกอบที่จะเกิดขึ้น ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน อภิปรายผล แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติ ที่สอดคล้อง และตรงกัน โดยสามารถพิจารณาได้ในตารางที่ 13 ซึ่งแสดงรายละเอียดแนวทางทั้ง 4 แนวทาง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13 การอภิปรายผล แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติต่อผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

แนวทาง	ประเด็นแนวทาง	ฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 9 ท่าน					
		1	2	3	4	5	6
แนวทางที่ 1	การสร้างภาพลักษณ์ท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all)	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
แนวทางที่ 2	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเป็นเมือง ท่องเที่ยวของคนทั้งมวล (Tourism for all city)	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
แนวทางที่ 3	การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการบริการทาง การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล รองรับการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
แนวทางที่ 4	การยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของ โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			

แนวทางที่ 1 การสร้างภาพลักษณ์ท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all)

โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เป้าประสงค์ คือ เพื่อส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์หลัก ได้แก่

1) การส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all) สำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีแผนการดำเนินงาน 4 ข้อได้แก่

1.1) จัดทำยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้พิการและผู้สูงอายุ

1.2) ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโซเชียล และสื่อออนไลน์ที่เหมาะสมต่อการเข้าถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

1.3) จัดทำคู่มือการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

1.4) พัฒนารฐานข้อมูลหรือระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่สามารถอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยว

แนวทางที่ 2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเป็นเมืองท่องเที่ยวของคนทั้งมวล (Tourism for all city)

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยว (Tourism for all city) สำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เป้าประสงค์ คือ

1) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ที่ถูกต้องตามมาตรฐาน

2) เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของ คนในชุมชน

ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์หลัก ได้แก่

1) การส่งเสริมความรู้และความเข้าใจด้านการบริการ ด้านการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว ผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

มีแผนการดำเนินงาน 2 ข้อได้แก่

1.1) สถาบันการศึกษาจัดหลักสูตรเพื่อพัฒนา ประชาชนท้องถิ่น ให้มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ได้แก่ หลักสูตรอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการบริการสำหรับประชาชนท้องถิ่น หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตรอบรม ภาษาต่างประเทศสำหรับประชาชนท้องถิ่นและพนักงานศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Medical Services: EMS)

1.2) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยว ของชุมชนอย่างพอเพียงสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

2) กระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว

มีแผนการดำเนินงาน 3 ข้อได้แก่

1.1) จัดตั้งคณะกรรมการจากประชาชนในชุมชนเพื่อดูแลและจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะ

1.2) กระตุ้นและติดตามให้ประชาชนในชุมชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการ จัดการการท่องเที่ยว

1.3) การส่งเสริมให้มีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแผนงาน และการประเมินแผนงานการพัฒนาการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้กับชุมชน

**แนวทางที่ 3 การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการบริการทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
รองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ** เป้าประสงค์ คือ

1) เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์สินค้า บริการด้านการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยว
รูปแบบใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ ให้สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยว
และตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

2) เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณภาพด้าน
การบริการที่ได้มาตรฐาน

3) เพื่อเพิ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่เดินทางท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ
พิเศษภาคตะวันออก (EEC) และสร้างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวโครงการ
พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก(EEC) ให้มากขึ้น

ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก ได้แก่

1) การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

มีแผนการดำเนินงาน 3 ข้อ ได้แก่

1.1) การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ประกอบด้วย
บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ บุคลากรในหน่วยงานภาคเอกชน ผู้ประกอบการและพนักงานบริการ
ด้านการท่องเที่ยว ในด้านทักษะการบริการสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเพื่อ
รองรับการท่องเที่ยว

1.2) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และ
ภาษาญี่ปุ่น สำหรับบุคลากรทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ บุคลากร
ในหน่วยงานภาคเอกชน ผู้ประกอบการและพนักงานบริการด้านการท่องเที่ยว

1.3) การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นของสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการ
ท่องเที่ยวให้มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้พิการและ
นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ได้แก่ หลักสูตรอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการบริการสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและ
นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ หลักสูตร Health care for handicapped หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตร
อบรมภาษาต่างประเทศสำหรับพนักงานโรงแรม ร้านอาหาร และพนักงานศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้าน
การแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Medical Services: EMS)

2) การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เสริมสร้างประสบการณ์

มีแผนการดำเนินงาน 4 ข้อ ได้แก่

2.1) พัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ที่มีลักษณะพิเศษและแปลกใหม่
ที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และสามารถ
เชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ของ 3 จังหวัดของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ
ภาคตะวันออก (EEC) ให้มีความหลากหลายและดึงดูดใจมากขึ้น

2.2) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อประสบการณ์ที่ดี จากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่พัฒนาจากภูมิปัญญาของท้องถิ่น

2.3) พัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสามารถมีส่วนร่วมได้ ด้วยการจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุตลอดทั้งปี

2.4) พัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลหรือระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

3) การส่งเสริมให้สถานประกอบการประยุกต์ใช้มาตรฐานด้านการบริการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

มีแผนการดำเนินงาน 3 ข้อ ได้แก่

3.1) การส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนสำหรับการปรับปรุงของธุรกิจทางการท่องเที่ยว

3.2) กระตุ้นการพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในธุรกิจทางการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานด้วยมาตรการลดหย่อนภาษี

3.3) ผลักดันให้สถานประกอบการทางการท่องเที่ยวผ่านมาตรฐานด้านการบริการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ด้วยการจัดประกวดสถานประกอบการที่ปราศจากอุปสรรค (Barrier - free enterprise) และจัดทำทำเนียบรายชื่อสถานประกอบการที่ได้มาตรฐานเพื่อประชาสัมพันธ์ในสื่อต่าง ๆ ต่อไป

แนวทางที่ 4 การยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

สำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เป้าประสงค์ คือ

1) เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีอารยสถาปัตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

2) เพื่อให้นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทุกคนได้รับบริการทางการท่องเที่ยวที่เท่าเทียม มีความสะดวกและปลอดภัยในการท่องเที่ยว

ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์หลัก ได้แก่

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุให้ได้มาตรฐานสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) อันปราศจากอุปสรรค (Barrier - free destination) มีแผนการดำเนินงาน 3 ข้อ ได้แก่

1.1) พัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ตามหลักอารยสถาปัตย์ ของแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน ได้แก่ ทางลาด เส้นทางเฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

1.2) พัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenity) ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้ได้มาตรฐานตามหลักอารยสถาปัตย์ ได้แก่ ห้องน้ำ ทางลาด เส้นทางเฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ ที่จอดรถ รววจับหรือราวกันตก ที่นั่งสำหรับผู้พิการหรือผู้สูงอายุ ทางสัญจรภายในแหล่งท่องเที่ยว เฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ

1.3) พัฒนาป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยมุ่งเน้นความเรียบง่ายและสร้างความเข้าใจได้ดี มีภาพหรือคำอธิบายที่เรียบง่ายสำหรับนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ รวมถึงนักท่องเที่ยวทุกคน ไม่ว่าจะมีความรู้ระดับไหน อ่านหนังสือออกหรือไม่ อ่านภาษาต่างประเทศได้หรือไม่ หรืออาจใช้รูปภาพเป็นสัญลักษณ์สากลสื่อสารให้เข้าใจได้ง่าย

2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค เส้นทางเดินทางเพื่อเสริมสร้างความสะดวกและความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ

มีแผนการดำเนินงาน 5 ข้อ ได้แก่

2.1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคที่ดีสิ่งอำนวยความสะดวก และเส้นทาง การท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงภายในจังหวัดอื่น ๆ รอบ ๆ โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

2.2) ปรับปรุงระบบคมนาคมขนส่งและสาธารณูปโภคสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อสร้าง เส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทั้ง 3 จังหวัด

2.3) ติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้กับ นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ

2.4) ติดตั้งไฟฟ้าในแหล่งท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้ทั่วถึง

2.5) ติดตั้งป้ายสัญลักษณ์ที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการสื่อสารและความเข้าใจที่ตรงกัน

**สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของ
โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)**

ในส่วนการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการพัฒนาจัดการอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปภายใต้การสัมภาษณ์เชิงลึก แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อเป็นการสังเคราะห์ที่มาของการสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยสามารถพิจารณาแนวทางที่เกิดขึ้น เพื่อการเป็นยืนยันแนวทางที่จะเกิดขึ้น ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 9 ท่าน อภิปรายผล แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติ ที่สอดคล้อง และตรงกัน โดยสามารถพิจารณาได้ในตารางที่ 14 ซึ่งแสดงรายละเอียดแนวทางทั้ง 5 แนวทาง ซึ่งถือเป็นรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของ EEC/ EEC for ALL Model ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 14 การอภิปรายผล แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติต่อผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

แนวทาง	ประเด็นแนวทาง	ฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 9 ท่าน					
		1	2	3	4	5	6
แนวทางที่ 1	แหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
แนวทางที่ 2	โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
แนวทางที่ 3	บุคลากรด้านการท่องเที่ยว	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
แนวทางที่ 4	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			
แนวทางที่ 5	ภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล	1	2	3	4	5	6
		7	8	9			

แนวทางที่ 1 แหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourist Attractions for All)

1.1) ส่งเสริมให้เกิดเทรนด์ท่องเที่ยวใหม่ที่มีความหลากหลายรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวพิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุ ขึ้นด้วยการส่งเสริมให้เกิดเทรนด์ท่องเที่ยวใหม่ที่มีความหลากหลายรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น สร้างสรรค์กิจกรรมหรือเทศกาลประจำปีในพื้นที่ต่าง ๆ สร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ (Man-made Attractions) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาไปที่สนามบินอุตะเถาเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่กับการท่องเที่ยวเชิงชุมชนและวิถีชีวิตชุมชน รวมทั้งการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการกำจัดขยะตามแนวชายฝั่งทะเลและ เกาะท่องเที่ยวสำคัญ อาทิ เกาะล้าน และการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ EEC

1.2) ปรับปรุงป้ายบอกทางและป้ายสัญลักษณ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันปรับปรุงป้ายบอกทางและป้ายสัญลักษณ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน การปรับปรุงระบบเสียงบรรยายให้มีหลากหลายภาษามากขึ้น เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุและนักท่องเที่ยวพิการ จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกแหล่ง และปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว ร้านค้า สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและวิถีชุมชนอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างศักยภาพและยกระดับแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1.2.1) ป้าย (Signage) ข้อมูลสำคัญต่าง ๆ เคาน์เตอร์เช็คอิน และเคาน์เตอร์ขาย ควรมีการระบุ ไว้อย่างชัดเจนด้วยสัญลักษณ์ที่เข้าใจง่ายซึ่งมีขนาดและสีที่เหมาะสม ควรมีช่องหรือพื้นที่ซึ่งได้สงวนไว้สำหรับ คนพิการหรือผู้ที่มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว และควรอยู่ใกล้บริเวณทางเข้ามากที่สุด ป้ายประกาศควรเป็นทั้ง ภาพ (ตัวอักษรบนหน้าจออิเล็กทรอนิกส์หรือหน้าจอขนาดใหญ่) และเสียง (เสียงนำมาก่อน) ตลอดจนสามารถ ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับประเภทต่าง ๆ ของคนพิการและผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว สัญญาณเตือนไฟ ใหม่ควรมีทั้งสัญญาณภาพและเสียง เครื่องหมายของทางออกฉุกเฉินต้องมีความชัดเจนและมีแสงสว่างเพียงพอ สถานที่ต่าง ๆ มีแผนที่แสดงจุดนัดพบและการอพยพมีเครื่องหมายสัญลักษณ์ ผู้พิการที่ทางโรงแรมพร้อม ให้การบริการบนเว็บไซต์และ บนเนื้อที่ออนไลน์ของโรงแรม ให้ชัดเจน

- ตั้งป้ายสัญลักษณ์ตามข้างต้น ไว้ที่บริเวณต้อนรับของ โรงแรมและหรือที่อื่น ๆ เหมาะสมภายในโรงแรม

1.2.2) สัญลักษณ์รูปคนพิการ เครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ และสัญลักษณ์หรือตัวอักษรแสดงประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ให้เป็นสีขาว โดยพื้นหลังเป็นสีน้ำเงิน หรือ สัญลักษณ์สีน้ำเงิน พื้นหลังสีขาว

- สัญลักษณ์แทนพื้นที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้ที่มีความผิดปกติด้านต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ใช้เก้าอี้ล้อ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ผู้มีความบกพร่อง

- ทางสายตา ผู้มีความบกพร่องทางการได้ยิน ให้ใช้สัญลักษณ์ผู้ใช้เก้าอี้ล้อ แทนสัญลักษณ์คนพิการสากล

- สัญลักษณ์คนพิการสาถล ให้ประกอบด้วยคนบนเก้าอี้ล้อ และ พื้นหลังหรือ กรอบเป็นสีเหลี่ยม

- รูปบุคคลบนเก้าอี้ล้อ ในสัญลักษณ์ให้หันไปด้านขวาของผู้มอเสมอ สำหรับ อาคารที่ผู้ที่มีความผิดปกติทางร่างกายทุกประเภท สามารถเข้าถึงได้ทุกพื้นที่ ให้ติดสัญลักษณ์คน พิการสาถล เพียงรูปแบบเดียวตรงหน้าอาคาร

1.3) การจัดการพื้นที่ (Zoning) เพื่อการทอ่งเที่ยวให้มีคุณภาพการจัดการพื้นที่และสิ่งแวดล้อม การจัดการพื้นที่ (Zoning) เพื่อการทอ่งเที่ยวสำหรับนักทอ่งเที่ยวผู้สูงอายุและนักทอ่งเที่ยวผู้พิการ ให้มีคุณภาพการจัดการพื้นที่และสิ่งแวดล้อม อาทิ ขยะ น้ำเสีย น้ำท่วม และมลพิษทางอากาศ รวมทั้ง พัฒนาระบบความปลอดภัยและสุขอนามัยในแหล่งทอ่งเที่ยว โดยการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักทอ่งเที่ยว ได้แก่ กล้องวงจรปิด เครื่องแปลภาษา อุปกรณ์ช่วยเหลือ นักทอ่งเที่ยวเบื้องต้น จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือนักทอ่งเที่ยวให้ครอบคลุม ทุกพื้นที่ทอ่งเที่ยว และส่งเสริม สุขอนามัยในแหล่งทอ่งเที่ยว เช่น ปรับปรุงสุขาสาธารณะ การจัดการขยะและระบบบำบัดน้ำเสีย ในแหล่งทอ่งเที่ยว เป็นต้น

แนวทางที่ 2 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล (Infrastructure and Facilities for All)

2.1) การพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม

2.1.1) บริเวณพื้นที่จอดรถส่วนบุคคล (Parking) ควรมีพื้นที่จอดรถพิเศษพร้อมแสดง สัญลักษณ์ที่ เหมาะสมสำหรับยานพาหนะของคนพิการหรือผู้ที่มีความคล่องตัวน้อย สำหรับบริเวณ ทางเข้า - ออก/ รับ - ส่ง ของอาคารหรือสถานที่ทอ่งเที่ยวรวมทั้งที่จอดรถ ควรได้รับการตรวจสอบ อยู่เสมอ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ใช้ที่ไม่ได้ เป็นคนพิการหรือคนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเข้ามา ใช้บริการ นอกจากนี้ จุดรับ - ส่งดังกล่าว ควรมี ระยะทางใกล้ทางเข้าอาคารหรือสถานที่ทอ่งเที่ยว มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อที่จะสามารถอำนวยความสะดวกในการมาถึง ทั้งนี้ พื้นที่จอดรถ ส่วนบุคคลควรกว้างพอสำหรับผู้โดยสารที่มีความพิการ เพื่ออำนวยความสะดวก ในการขนถ่าย ผู้โดยสารพิการหรือมีปัญหาด้านการเคลื่อนไหวระหว่างรถและรถเข็นคนพิการ และ จะต้องตั้งอยู่ใน จุดที่ผู้ใช้วีลแชร์ไม้ค้ำ หรือขาเทียม ไม่จำเป็นต้องเดินวนรอบรถยนต์ นอกจากนี้ในบริเวณ ทางเข้า ถนนไปยังอาคารหรือสถานที่ทอ่งเที่ยว ควรปลอดภัยสำหรับคนเดินเท้าทั้งหมด

2.1.2) สิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสุขอนามัยสาธารณะ (Public hygiene facilities) ในบริเวณที่ตั้งของห้องสุขาควรมีโถส้วมและอ่างล้างมือที่คนพิการและผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว สามารถใช้ บริการได้ โดยคำนึงถึงด้านมิติและอุปกรณ์ช่วยด้านเทคนิคที่จำเป็นสำหรับการเคลื่อนที่ ระหว่างรถเข็นและส่วน ต่าง ๆ ของห้องสุขา นอกจากนี้ควรคำนึงถึงพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ ของห้องน้ำ

และอ่างล้างมือ ตลอดจนกลไกการทำงานของก๊อกน้ำ ควรมีระบบเพื่อให้ผู้ที่อยู่ในห้องน้ำสามารถหาและใช้สัญญาณไฟฉุกเฉินและสวิตช์ได้

2.2) การพัฒนาด้านการเดินทาง (Modes of transport)

2.2.1) พาหนะส่วนตัว รวมถึงพาหนะเช่า รถประจำทาง รถโค้ช รถแท็กซี่ รถราง รถไฟ เคเบิล คาร์ เรือข้ามฟาก เรือโดยสาร และเรือส่วนตัว ควรได้รับการออกแบบเพื่อให้การเคลื่อนที่ของคนพิการเกิดความปลอดภัยสะดวกสบาย ข้อมูลที่ให้ไว้แก่ผู้โดยสารก่อนหรือระหว่างการเดินทางควรคำนึงถึงความ ต้องการของผู้ที่มีความพิการทางประสาทสัมผัสและต้องมีรูปแบบเป็นภาพและเสียง ข้อมูลสำหรับผู้โดยสาร และขั้นตอนการอพยพในกรณีฉุกเฉินควรมีรูปแบบอื่นรวมถึงภาษามือและข้อความ

2.2.2) สถานีอาคารผู้โดยสาร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้อง (Stations, passenger terminals, and related facilities) ผู้โดยสารที่มีความพิการและผู้ที่มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว ควรสามารถเข้าถึงบริการขนส่งทั้งหมดจากสถานีทุกสถานีและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตัวอาคารควรอยู่ในระดับเดียวกัน (เช่น ระดับเดียวกับวิลแชร์) หรือติดตั้งทางลาดเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระดับ รวมถึงทางลาดเข้าลิฟต์หรือลิฟต์ยกพื้น ข้อมูลที่ให้ไว้ทั้งหมดควรคำนึงถึงความต้องการของผู้ที่มีอาการทางประสาทสัมผัส ดังนั้น ข้อมูลต้องอยู่ในรูปแบบภาพและเสียง ทั้งสองประเภทจะต้องเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อให้ข้อมูลสามารถรับรู้ได้ในสภาพแวดล้อมที่ดีที่สุด ปราศจากอุปสรรคในแง่ของเสียงรบกวนจากภายนอก แสงสว่าง และความคมชัด ระหว่างภาพและพื้นหลัง ข้อมูลดังกล่าวควรปรากฏอยู่ในช่องทางอื่น ๆ ในการสื่อสาร (เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันสำหรับโทรศัพท์มือถือ) นักท่องเที่ยวพิการที่สามารถเดินเท้าได้ ควรได้รับสัญญาณไฟจราจรพร้อม สัญญาณเสียงหรือภาพ เพื่อให้คนที่มีความบกพร่องในการมองเห็นหรือการได้ยินสามารถข้ามถนนได้อย่างปลอดภัย การเข้าถึงการขนส่งควรทำได้โดยง่ายที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้และควรมีการบริการให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น ผู้ใช้วิลแชร์ที่ต้องการใช้เก้าอี้เอนกประสงค์พิเศษ (เช่น ไปยังห้องโดยสารเครื่องบิน) ควรจะสามารถทำได้อย่างสะดวกที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ทั้งนี้ วิลแชร์ควรได้รับการดูแล จัดเก็บ และขนส่ง เพื่อให้คนพิการและผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหวสามารถใช้การได้ทันทีเมื่อมาถึงจุดหมายปลายทางหรือจุดผ่านแดน

2.2.3) ทางสัญจรหลัก (Major thoroughfares) ซึ่งรวมถึงถนนหลวงและทางด่วน ควรมีจุดแวะ พักชั่วคราวเป็นระยะ ๆ และควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ รวมทั้งห้องสุขา และโทรศัพท์ฉุกเฉินที่สามารถเข้าถึงได้สำหรับทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวที่มีความพิการและคนพิการด้านการเคลื่อนไหว

แนวทางที่ 3 บุคลากรด้านการท่องเที่ยว (Tourism Human Resource)

3.1 การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับภาวะความพิการ และสร้างความคุ้นเคยให้กับบุคลากรทางการท่องเที่ยว หรือ พนักงานด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแบบครบวงจรเพื่อคนทั้งมวล คนพิการ (People with Disabilities) ไม่ได้จำกัดเพียงบุคคล ที่สูญเสียสมรรถภาพทางร่างกายหรือจิตใจ แต่หมายรวมถึงกลุ่มบุคคลที่ไม่ สามารถเข้าถึงสินค้าและบริการได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งอาจเป็นบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษสิ่งสำคัญอย่างแรกคือต้องทำให้ พนักงานตระหนักถึงภาวะความพิการ (Disability Awareness) เหล่านี้ เช่น เข้าใจความพิการในรูปแบบต่าง ๆ เข้าใจ วัฒนธรรมการดูแล เข้าใจสิทธิของ คนพิการ รู้วิธีสื่อสารแก่คนพิการที่มี ความอ่อนไหวหรือคนที่มีความบกพร่องทางการรับรู้ และมีความคุ้นเคยกับ การใช้อุปกรณ์และเครื่องมือช่วยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ประการต่อมา คือ ใส่ใจต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ที่ต้อง ระมัดระวังเป็นพิเศษ พนักงานควรฝึก อบรมความรู้เรื่องการเคลื่อนย้าย นักท่องเที่ยวในภาวะฉุกเฉิน และควรมี เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยคอยให้ ความช่วยเหลือตลอดเวลา เพื่อป้องกัน เหตุอันตราย ที่สำคัญที่สุดคือทัศนคติต่อการบริการ ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการพัฒนา บุคลากรด้านการท่องเที่ยว

บุคลากรหรือพนักงานในสถานที่ท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการลดอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการเข้าถึงหรือลด ปัญหาที่คาดไม่ถึง ดังนั้น การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวพิการ นักท่องเที่ยวสูงอายุและผู้มีปัญหาด้านการ เคลื่อนไหว จะสามารถลดอุปสรรคในการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการได้พนักงานของสถานประกอบการ ท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องควรเตรียมพร้อมที่จะสื่อสารทำความเข้าใจและตอบสนองความต้องการของ ลูกค้าพิการและผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของคนพิการ พ.ศ. 2549 พนักงานควรได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการเพื่อให้ความช่วยเหลือและบริการต่าง ๆ ที่ได้รับการรับรองจากสิทธิเหล่านี้เหมาะสม

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการร่วมกันตรวจสอบบริการที่จำเป็น สำหรับคนพิการ และทำหน้าที่อธิบายการดำเนินงานในด้านดังกล่าวของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีการออกแบบมา สำหรับลูกค้าที่มีความพิการ ควรมีพนักงานที่รู้วิธีสื่อสารกับบุคคลที่มีความพิการทางประสาทสัมผัสอีกด้วย พนักงานควรได้รับการฝึกอบรมเพื่อปฏิบัติต่อคนพิการด้วยความสุภาพและมีประสิทธิภาพ ให้ข้อมูลที่ ครบถ้วนเกี่ยวกับการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมใช้งาน และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง การบริการที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ พนักงานควรให้ข้อมูลที่สามารเข้าถึงได้สำหรับคนพิการเกี่ยวกับ อุปกรณ์ช่วย การเคลื่อนย้าย อุปกรณ์ทางเทคนิค และเทคโนโลยีอำนวยความสะดวก รวมถึง เทคโนโลยีใหม่ ๆ ตลอดจน ข้อมูลเฉพาะและเหมาะสมเกี่ยวกับบริการที่มีอยู่ในโรงแรมและบริการภายนอก ควรมีบริการคู่มือสำหรับ นักท่องเที่ยว และล่ามภาษามืออาชีพ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก อื่น ๆ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานประกอบการท่องเที่ยวและยานพาหนะที่รองรับและขนส่งคนพิการควรมีให้บริการ (รวมถึง

วิลแชร์) รายชื่อห้องพักที่บุคคลดังกล่าวใช้เพื่อเป็นข้อมูลกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินพนักงานควรได้รับการฝึกอบรมเพื่ออพยพคนพิการในกรณีฉุกเฉิน การฝึกซ้อมฉุกเฉินควรดำเนินการเป็นประจำตามกฎหมายและข้อบังคับที่กำหนด จัดทำคอร์สการฝึกอบรม สำหรับผู้จัดการและบุคลากรทางการท่องเที่ยว เพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการ ของ “ทุกคน” โดยเฉพาะการตระหนัก ถึงภาวะความพิการ

แนวทางที่ 4 กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Tourism Activities)

4.1) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

4.1.1) หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการและส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ในแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานประกอบการควรใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งหมดเพื่อให้มั่นใจว่านักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุสามารถเข้าถึง ส่วนแสดงและกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สามารถมีส่วนร่วม พัฒนาและใช้ประโยชน์จากศักยภาพด้านความคิด สร้างสรรค์ศิลปะ และภูมิปัญญา

4.1.2) พิพิธภัณฑสถานและสิ่งก่อสร้างด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ เจ้าของสถานที่หรือผู้จัดการของพิพิธภัณฑสถานและ อาคารอื่น ๆ ที่มีความสนใจในประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และศาสนา ควรแก้ไขปัญหาในการเข้าถึงแน่นอน หรือแนวตั้ง การทำทางลาดหรือทางยกโดยพิจารณาตามความเหมาะสม ข้อมูลที่ให้ไว้ควรคำนึงถึงความ ต้องการของนักท่องเที่ยวที่พิการทางหูและพิการทางตา ดังนั้น ข้อมูลทั้งหมดควรมีทั้งในรูปแบบเขียนและเสียง พนักงาน บริการลูกค้าต้องมีการฝึกอบรมเพื่อให้สามารถสื่อสารกับคนหูหนวก ในกรณีที่สถานจัดกิจกรรมที่มีขนาดใหญ่ ควรมีบริการสำหรับรถเข็นหรืออุปกรณ์อื่น ๆ สำหรับผู้พิการที่มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว

4.1.3) สถานที่นั่งชมหรือจัดกิจกรรมควรมีที่นั่งพิเศษหรือพื้นที่ที่สงวนไว้สำหรับผู้พิการวิลแชร์และหูฟังพิเศษหรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยิน ควรมีการดำเนินการเพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลภาพและ เสียงได้รับการเพิ่มเติมด้วยคำอธิบายด้วยเสียงและคำบรรยายและ/หรือภาษามือตามความเหมาะสม

4.2) หน่วยงานที่รับผิดชอบในการทำกิจกรรมนันทนาการ สันทนาการ และ การกีฬาต้องมีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้นักท่องเที่ยวพิการและผู้สูงอายุสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเท่าเทียม การจัดกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุได้รับความเพลิดเพลินในการท่องเที่ยวผ่านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพใจ เหมาะสมกับร่างกายของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุและเป็นกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกันได้ทั้งครอบครัว

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม ทั้งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องเน้นการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ สร้างประสบการณ์ใหม่ และนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว

แนวทางที่ 5 ภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Image and Confidence in the Quality of Tourism for All)

การสร้างเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวสูงอายุและนักท่องเที่ยวพิการ ด้วยการพัฒนาภาพลักษณ์และการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวอันเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับพื้นที่ EEC และประเทศไทย ด้วยการ

5.1) เสริมสร้างภาพลักษณ์คุณภาพและความปลอดภัยให้กับพื้นที่ EEC โดยเฉพาะการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของการท่องเที่ยวเมืองพัทยา และมุ่งเน้นการสื่อสารคุณค่าและภาพลักษณ์ของ EEC ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) ที่มีคุณภาพสูงต่อนักท่องเที่ยว

5.2) จัดทำมาตรการรักษาความปลอดภัยและมาตรการป้องกัน รวมทั้งข้อควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย และสิ่งควรกระทำในกรณีฉุกเฉิน เพื่อช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของพื้นที่ EEC และประเทศไทย ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ปลอดภัย รวมถึงการส่งเสริมการบังคับใช้และให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แก่นักท่องเที่ยวสูงอายุ นักท่องเที่ยวพิการและสาธารณสุข

5.3) สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC ด้วยการทำการตลาดเป้าหมาย และ สร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวสูงอายุและนักท่องเที่ยวผู้พิการผ่านช่องทางต่าง ๆ สนับสนุนการลงทุนจากภาคเอกชนและการจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว อาทิ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการลงทุนต่าง ๆ และ การจัดตั้งหน่วยบริหารและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุน การแบ่งปันข้อมูลกลาง แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน

5.4) เชื่อมโยง ระบบ CCTV ที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันและระบบที่กำลังติดตั้งในอนาคต ให้สามารถเชื่อมโยงถึงกัน เนื่องจากในปัจจุบัน ระบบการติดตั้ง CCTV ของแต่ละพื้นที่ยังเป็นระบบ Stand alone สิ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวในเขต EEC โดดเด่นและปลอดภัย คือ การมีการเชื่อมโยงระบบ CCTV ที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันและระบบที่กำลังติดตั้งในอนาคต ให้สามารถเชื่อมโยงถึงกัน และใช้เทคโนโลยีเข้ามาเสริม เช่น การระบุตัวตนด้วยใบหน้า ทำให้สามารถทราบถึงเหตุและการระงับเหตุ โดยสามารถบริหารจัดการได้ทั้ง EEC ซึ่งผลการพัฒนาระบบสามารถแจ้งไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจในพื้นที่ หรือตำรวจท่องเที่ยว ให้ระงับเหตุได้อย่างทันท่วงที รวมถึงโรงพยาบาลซึ่งอาจเกิดอุบัติเหตุกับนักท่องเที่ยวสูงอายุหรือนักท่องเที่ยวพิการ

รูปภาพ 1 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ (EEC Tourism for ALL Model)

5.2 อภิปรายผล

ในส่วนของการอภิปรายผล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology Methodology) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) แบบมีเกณฑ์ (Criterion) จากนั้นผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจงจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และตัวแทนผู้ประกอบการเคลื่อนไหว ตัวแทนผู้ประกอบการไต่ยีน ตัวแทนผู้ประกอบการสายตา และตัวแทนผู้สูงอายุ ประกอบกับการความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติ ที่สอดคล้อง และตรงกัน จากผู้เชี่ยวชาญที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น 34 ท่าน จนนำมาสู่การพัฒนาแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของ EEC / EEC for ALL Model และเพื่อให้ประเด็น และ/หรือ แนวทาง และกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์ย่อยที่เกิดขึ้น สามารถอธิบายความสอดคล้องในเชิงปรากฏการณ์ทางการวิจัยได้อย่างชัดเจน

ผู้วิจัยจึงอภิปรายผลการวิจัยเป็นรายข้อตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยการนำข้อมูลเชิงทฤษฎี และงานวิจัยมาสนับสนุนผลการวิจัยที่เกิดขึ้น ให้มีความชัดเจนว่า ผลลัพธ์ในงานวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในพื้นที่ EEC ได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการจัดการอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

แนวทางที่ 1 การศึกษาข้อมูล กลยุทธ์ องค์กรประกอบการจัดการอารยสถาปัตย์โครงการ พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีทั้งหมด 4 องค์กรประกอบ

การรักษาเอกลักษณ์เมืองท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Maintaining Identity) ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต้องพยายามสร้างให้เกิดความแตกต่างทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวให้แตกต่างจากเมืองท่องเที่ยวอื่น ๆ จึงต้องใช้ความโดดเด่นของความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เพื่อสร้างแรงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว มีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายทั้งชายฝั่งทะเล หมู่เกาะ ป่าเขา แม่น้ำ พื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งเอื้อต่อการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวประเภทมนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ และสวนลักษณะพิเศษ (Theme Park) และแหล่งท่องเที่ยวกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดชลบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรามากที่สุดและแหล่งท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมและความสนใจพิเศษ ได้แก่ ท่องเที่ยวเชิงกีฬาเชิงเกษตร และเชิงสุขภาพ มีมากที่สุดในจังหวัดชลบุรี รองลงมา คือ จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา และการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีมากที่สุดในจังหวัดฉะเชิงเทรา รองลงมาคือ จังหวัดระยอง และชลบุรีตามลำดับ ซึ่งก็คือ การรักษาเอกลักษณ์การท่องเที่ยวทางทะเล ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับตารางที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 15 ความสอดคล้องของด้านกลยุทธ์องค์ประกอบการจัดการอารยสถาปัตย์โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระมหาบรรณ ปณฺธวโร (บุตรดี) (2564)	รูปแบบการบริหารจัดการอารยสถาปัตย์ของวัดใหญ่ ชัยมงคล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน เรียง ลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. ด้านข้อมูลชัดเจน อยู่ในระดับ มากที่สุด 2. ด้านใช้ง่าย/เข้าใจง่าย อยู่ในระดับมาก 3. ด้านความเสมอภาค เท่าเทียมกัน อยู่ในระดับมาก 4. ด้านระบบป้องกันอันตราย อยู่ในระดับมาก 5. ด้านขนาดและพื้นที่ใช้งานที่เหมาะสมกับการเข้าถึง และใช้สอย อยู่ในระดับมาก 6. ด้านใช้แรงงานน้อย อยู่ในระดับมาก และ 7. ด้านความยืดหยุ่นในการใช้งาน อยู่ในระดับมาก
นาฬิกาอดิศักดิ์ แสงสนิท (2559)	แนวคิด Co-Creation เพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า ต้องมีองค์ประกอบด้านองค์ประกอบด้านการเน้นการขายอัตลักษณ์ความเป็นไทยให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพมากกว่าเน้นการท่องเที่ยวราคาถูก
ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล และคณะ (2556)	บทบาทภาครัฐในการสร้างการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบนประกอบด้วยบทบาทที่สำคัญคือ การส่งเสริมการพัฒนาอัตลักษณ์ท้องถิ่น
สุพาดา สิริกุดตา และคณะ (2555)	กลยุทธ์การสร้างความยั่งยืนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมุ่งเน้นความดั้งเดิม กลยุทธ์นี้กำหนดขึ้นเพื่อสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ คู่ขนานไปกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มุ่งเน้นความดั้งเดิมโดยชูลักษณะด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ให้โดดเด่นเป็นอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างความแตกต่างทางการท่องเที่ยว

สำหรับองค์ประกอบด้านการสร้างความผูกพันทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวพิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุ (Tourism Engagement) เป็นอีกองค์ประกอบของการจัดการอารยสถาปัตย์ การท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งเกิดจากการให้ความรู้ทางกาท่องเที่ยว การสร้างเรื่องราวเชิงประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว การสร้างความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการสร้างความผูกพันทางการท่องเที่ยวเป็นการสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวให้โดนใจนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวสูงอายุ จนเกิดความชื่นชอบและจดจำได้ในการได้มาท่องเที่ยว ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 16 ความสอดคล้องขององค์ประกอบด้านการสร้างความผูกพันทางการท่องเที่ยวสำหรับ
นักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ (Tourism Engagement)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
วสันต์ จันทร์ประสิทธิ์ และ ภาวีกา ขุนจันทร์ (2564)	ความเกี่ยวพันที่นักท่องเที่ยวมีต่อตราสื่อสังคมฯ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความผูกพันของนักท่องเที่ยวต่อตราสื่อสังคมฯ และความผูกพันต่อตราสื่อสังคมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวต่อตราสื่อสังคมฯ
ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล และ อีระวัฒน์ จันทิก (2561)	นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวมุ่งหาประสบการณ์ (The Experiential Tourists) หมายความว่า เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่แท้จริง ซึ่งนักท่องเที่ยวประเภทนี้สนใจศึกษาและได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปสัมผัส
ปรีรันต์ ชินโชติ และ ธีระวัฒน์ จันทิก (2559)	ชุมชนสวนผึ้งมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ หลากหลายวัฒนธรรม พื้นฐานคนในชุมชนมีอัธยาศัยไมตรีต่อกัน อย่างไรก็ตามต้องเกิดการส่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์ของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชน อีกทั้งสร้างความภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเพื่อและนำมาเผยแพร่ เพื่อสร้างโอกาสในการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
ทินกฤต รุ่งเมือง (2558)	รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมเครือข่ายกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มทวารวดี 4 จังหวัด ที่มีองค์ประกอบหลักสำคัญคือ เรื่องเล่าชุมชนแห่งความสร้างสรรค์ (Narrative) เรื่องเล่าที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในการเยี่ยมชมสิ่งก่อสร้างมาดรดทางวัฒนธรรม พิพิธภัณฑสถาน และนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับคุณค่าของวัฒนธรรม วิถีชีวิตสามัญและการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ศรัศูกร นิลกรรณ์ และคณะ (2556)	ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชน และอปท. ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยการจัดตั้งคณะกรรมการในระดับท้องถิ่นเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีการบริหารเป็นรูปธรรมโดยมีภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาสังคมท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชนของตนเอง
กชธมน วงศ์คำ (2555)	กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับการเรียนรู้จากการจัดการท่องเที่ยวทำให้เด็กและเยาวชนในชุมชนมีความตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อม มีความผูกพันและภาคภูมิใจในชุมชนมากขึ้น กอปรกับการมีญาติมิตรใหม่คือนักท่องเที่ยวที่กลับมาเยี่ยมอีกครั้ง ยิ่งทำให้เกิดความภูมิใจในตัวเองภูมิใจในชุมชนมากขึ้น

นักวิจัย	ผลการวิจัย
Korawan Sangkakorn (2011)	แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเดินทางท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติว่าต้องมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุชาวต่างชาติและการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบที่ไม่เร่งรีบ
นุชนารถ รัตนสูงศักดิ์ชัย (2554)	การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะพัฒนาได้อย่างยั่งยืนและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อทุกคนท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมและนักท่องเที่ยวได้นั้น จำเป็นต้องเริ่มต้นจาก “การมีส่วนร่วม” ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มทั้งผู้ที่อยู่ในชุมชนและผู้ที่ได้รับจากการใช้มรดกทางวัฒนธรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนท้องถิ่นที่เป็นผู้อยู่อาศัยในชุมชนจำเป็นต้องมีบทบาทสูงสุดในการตัดสินใจว่าจะให้มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนนั้นพัฒนาไปในทิศทางใด
เพียงกานต์ นามวงศ์ (2552)	ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคือ ต้องให้ความรู้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่นโดยต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว ต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวและต้องให้นักท่องเที่ยวเกิดความพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ จนทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก
อรรธิกา พังงา และคณะ (2560)	กล่าวว่าเมืองพัทยาเป็นเมืองที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเป็นเมืองชายทะเล ต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยผ่าน E-Engagement หมายถึง การสร้างความผูกพันของผู้เกี่ยวข้องเพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมซึ่งการสร้าง ความผูกพันทางการท่องเที่ยวต้องประกอบด้วย การพัฒนาความรู้ทางการท่องเที่ยวกับทุกภาคส่วนเพื่อช่วยกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจ ในอัตลักษณ์ท้องถิ่น การสร้างเรื่องราวเชิงประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่ดีระหว่างนักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องรวมถึงการสร้าง ความตระหนักและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อการจัดการท่องเที่ยวระดับเมืองรองที่มีประสิทธิภาพ

สำหรับด้านการจัดการมาตรฐานการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวพิการและผู้สูงอายุ (High Value Tourism Standard) การจัดการอารยสถาปัตย์ท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงในเรื่องความสามารถ มาตรฐานในการรองรับทางการท่องเที่ยว การพัฒนาสินค้าท่องเที่ยวและการตลาด รวมถึงการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานเพื่อเป็นนำไปสู่การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ดังนั้น

การท่องเที่ยวจึงต้องให้ความสำคัญกับมาตรฐานด้วยอีกประการหนึ่งมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อลดความแออัดของเนื้อที่และเวลาเข้าออก แหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับตารางที่ 17 ดังนี้

ตารางที่ 17 ความสอดคล้องของการจัดการมาตรฐานการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวพิการและ ผู้สูงอายุ (High Value Tourism Standard)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พรศิลป์ บัวงาม และ อุทุมพร ศรีโยม (2564)	แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอหนองพิดำตามเกณฑ์ มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ควรมีการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ส่งเสริมการทำบัญชี 2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี คือควรส่งเสริมความรู้ ทักษะในการสร้างอาชีพ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีคุณภาพ เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิต 3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ชุมชน คือ จัดการข้อมูลทางมรดกวัฒนธรรมชุมชน พัฒนานักสื่อความหมาย ท้องถิ่นและยกระดับการจัดการทุนทางวัฒนธรรมตามรูปแบบ 5CM-MODEL4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ และยั่งยืน คือการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และสร้างความตระหนักรู้ ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติผ่านการท่องเที่ยว และ 5) ด้านคุณภาพ การบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกอบรม ให้ความรู้แก่ชุมชน ผู้ประกอบการ และการรักษาความปลอดภัยด้วยการทำ ป้ายสัญลักษณ์สื่อความหมาย หรือมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำจุด ที่เสี่ยงอันตราย
เบญจพร เชื้อผึ้ง (2562)	ด้านมาตรฐานอารยสถาปัตย์ของโรงแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ แบ่งได้ 2 เกณฑ์ คือ มาตรฐานอารยสถาปัตย์ของโรงแรมและมาตรฐาน อารยสถาปัตย์ของรีสอร์ทและบูทีค สถานประกอบการสามารถเลือกใช้เกณฑ์ ให้เหมาะสมกับโครงสร้างได้ตามความเหมาะสมเพื่อพัฒนา ที่พักแรมใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นที่พักต้นแบบ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุที่ได้มาตรฐาน
ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล และ ธีระวัฒน์ จันทิก (2561)	ความรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าและบริการให้มี ลักษณะแตกต่างไปจากคู่แข่ง ฉะนั้นองค์กรจึงต้องกระตุ้นการพัฒนาความคิด ริเริ่ม ความคิดสร้างสรรค์ของคนในองค์กร และสามารถนำเอาแนวคิด สร้างสรรค์มาใช้ในพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนา คนหรือทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรให้เป็นบุคคลที่สร้างสรรค์ (Creative Person)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
สมจินต์ ชาญกระบี่ และ นรินทร์ สังข์รักษา (2560)	ยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันและเพียงพอต่อความต้องการของตลาด
พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิตย์ (2558)	ยุทธศาสตร์การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ต้องประกอบด้วยยุทธศาสตร์การร่วมมือพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว กลยุทธ์การสร้างความแตกต่างด้านการบริการและธุรกิจด้านการท่องเที่ยว
สามารถ สุวรรณรัตน์ (2558)	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุว่า ต้องมีการพัฒนาความพร้อมของบุคลากรและชาวชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวโดยต้องมีการสร้างความเข้าใจคุณลักษณะของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ทั้งในข้อจำกัดทางด้านร่างกายและองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและให้บริการผู้สูงอายุ
ศรีศุกร นิลกรรม และคณะ (2556)	แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ของจังหวัดลำปางที่สำคัญส่วนใหญ่เป็นสถานที่สำคัญในประวัติศาสตร์ ดังนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ เพื่อให้การใช้ประโยชน์เหมาะสมกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว โดยไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน โดยการกำหนดการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่และไม่ให้มีการใช้ประโยชน์เกินขีดความสามารถในการรองรับทางการท่องเที่ยว
Korean Johnson and Kenneth R. Bartlett (2013)	บทบาทของการท่องเที่ยวในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับชาติพบว่า แผนพัฒนาของรัฐบาลได้ระบุว่า การท่องเที่ยวเป็นกุญแจสำคัญสำหรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชาติ ที่ยิ่งไปกว่านั้นคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภาคการท่องเที่ยวถือเป็นเรื่องสำคัญ และจำเป็นต้องอย่างยิ่งสำหรับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง
Fatheme Tohidly Ardahare (2011)	การเพิ่มประสิทธิภาพให้กับกำลังคนในอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยวมีหลายวิธีการ ได้แก่ กำหนดมาตรฐานของการบริการในรีสอร์ทและแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว ให้บริการตามความต้องการของนักท่องเที่ยว
เพียงกานต์ นามวงศ์ (2552)	คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (2560) ได้กำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2560-2564 ในยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทยผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศและการท่องเที่ยวที่สมดุลเชิงพื้นที่และเวลา โดยการสร้างการรับรู้สินค้า บริการ และแหล่งท่องเที่ยว เพื่อ เดือน การสร้างความนิยมของจังหวัดท่องเที่ยวรอง

การจัดการมาตรฐานการท่องเที่ยวอาเซียนของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ (ASEAN Tourism Standards) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการจัดมาตรฐานให้แก่นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุธุรกิจท่องเที่ยวไทยโดยรวมมีมาตรฐานค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ และถือเป็นจุดแข็งสำคัญที่ทำให้ให้นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุต่างชาติเชื่อมั่นและประทับใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยจึงกลับมาท่องเที่ยวอีกหลายครั้ง อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติตามแนวทางของ ASEAN Tourism Standards และรักษาระดับมาตรฐานดังกล่าวย่อมส่งผลดีต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจท่องเที่ยวไทยรวมทั้งธุรกิจท่องเที่ยวในอาเซียน ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับตารางที่ 18 ดังนี้

ตารางที่ 18 ความสอดคล้องของการจัดการมาตรฐานการท่องเที่ยวอาเซียนของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ (ASEAN Tourism Standards)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
สุวิญา รักษาณ, กนกกานต์ แก้วนุช และ เทิดชาย ช่วยบำรุง (2566)	การบริหารจัดการภายในชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มรดกและวัฒนธรรม แหล่งดึงดูดและแหล่งท่องเที่ยว เครือข่ายและชุมชนเข้มแข็ง ความปลอดภัย และการรับรองและบริการ เพื่อใช้ในการประเมินการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนสามารถนำเกณฑ์การประเมินมาประยุกต์และปรับใช้ในการประเมินการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความพร้อมของชุมชน ความพร้อมทางด้านศักยภาพของพื้นที่ รวมไปถึงความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานเกณฑ์การประเมิน และการบูรณาการ และให้เกิดมาตรฐานการรองรับจากหน่วยงานรวมทั้งสามารถขับเคลื่อนการท่องเที่ยวภายในชุมชนเกิดความยั่งยืนสืบไป
ปราง เกียรติสูงส่ง (2558)	มาตรฐานสำหรับด้านสถานที่ ที่พักแรม อาหารและระบบคมนาคมขนส่งในประเทศสิงคโปร์ พบว่าส่วนใหญ่มีโครงสร้างมาตรฐานขั้นพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในเกณฑ์ดีโดยเฉพาะสถานที่ที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจและมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมอยู่บ่อยครั้ง เพียงแต่อาจต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุมากขึ้น ดังนั้นภาพรวมของการเตรียมความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุในประเทศสิงคโปร์ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการ การพัฒนาสวนใหญ่ต้องใช้ระยะเวลา แต่มีความเป็นไปได้ว่าในอนาคตประเทศสิงคโปร์จะสามารถพัฒนาและต่อยอดการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและกลายเป็นประเทศต้นแบบด้านการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>แสงแข บัญศิริ (2558)</p>	<p>แนวทางการพัฒนามาตรฐานการให้บริการและความปลอดภัยในศูนย์การค้าเพื่อการท่องเที่ยวจะเป็นแนวทาง ในการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยเพราะมาตรฐานดังกล่าวนี้อาจกล่าวได้ว่าจะ เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการให้บริการและความปลอดภัยในศูนย์การค้า เพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจในการใช้บริการ ได้รับความเป็นธรรม มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้สร้างประสบการณ์การเรียนรู้และความเพลิดเพลินจากการเดินทางมาท่องเที่ยวยัง ประเทศไทย เสริมสร้างมิตรภาพที่ดีระหว่างเจ้าบ้านหรือผู้ให้บริการและนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้บริการ ซึ่งสามารถเรียก ความเชื่อมั่นจากนักท่องเที่ยวและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดการใช้บริการซ้ำ และมีกรอบต่อการบริการและความ ปลอดภัยที่ได้มาตรฐาน อันเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของไทยควบคู่กับการจำหน่ายสินค้าและบริการที่มี มาตรฐาน ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการสามารถขยายกิจการเพิ่มเติมด้วยบริการที่มีมาตรฐาน ซึ่งการพัฒนาและส่งเสริมมาตรฐานการให้บริการด้านการท่องเที่ยวดังกล่าวนี้ ไม่เพียงจะเป็นแนวทางในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยให้ทัดเทียมกับต่างชาติ และเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งจะส่งผลต่อการแข่งขันและความได้เปรียบกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังคงช่วยลดปัญหาการล้มตุน หลอก ลวง และเอาเปรียบนักท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยในระดับสากล</p>

แนวทางที่ 2 พัฒนาการการจัดการอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวท่องเที่ยวโครงการพัฒนา

ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ประกอบไป 6 องค์กรประกอบ

ในส่วนขององค์ประกอบด้านการจัดการปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Infrastructure) ของการอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยวให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ ตั้งแต่การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบายการอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้พิการและผู้สูงอายุรวมถึงการพัฒนาภูมิทัศน์ทางการท่องเที่ยวให้กลมกลืนกับเอกลักษณ์ดั้งเดิมที่มีอยู่ เนื่องด้วยนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวและข้อจำกัดทางด้านร่างกายที่แตกต่างไปจากนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ทั้งความต้องการ

การให้บริการในการเดินทางท่องเที่ยวที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการเคลื่อนย้ายขึ้นลงจากพาหนะ การมีบริการรถเข็นการให้มีบริการที่นั่งพัก หรือการให้มีบริการพาหนะที่นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสามารถขึ้นลงได้อย่างสะดวก เป็นต้น โดยการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต้องพยายามปรับปรุง พัฒนา ปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้ให้มีความเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับตารางที่ 19 ดังนี้

ตารางที่ 19 ความสอดคล้องของขององค์ประกอบด้านการจัดการปัจจัยพื้นฐานการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Infrastructure)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พรศิริ กองนวล, สุชาดา ธโนภาณวัฒน์ และ วีไล ตั้งจิตสมคิด (2563)	การพัฒนาอารยสถาปัตยกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ มีการดำเนินการ 7 ชั้น ดังนี้ 1. ชั้นให้ความรู้ 2. ชั้นศึกษาความต้องการของชุมชน 3. ชั้นประเมินความเป็นไปได้ 4. ชั้นการขออนุญาต และประสานเจ้าของ/ผู้ดูแลสถานที่ 5. ชั้นออกแบบ 6. ชั้นดำเนินการ 7. ชั้นการประเมิน ผลการศึกษา พบว่าส่วนมากต้องการพัฒนาห้องน้ำ โดยการสนับสนุนงบประมาณ เครื่องสุขภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ ดำเนินการ
พระมหาบรรณ ปญฺาโร และคณะ (2564)	ทางวัดควรใช้ราวจับที่ติดตั้งแบบพับเก็บได้ ไม่เกินพื้นที่ เพื่อสะดวกต่อการใช้งาน ควรมีราวจับด้านข้างเพื่อช่วยเรื่องการทรงตัวของผู้ใช้งาน ทางวัดควรเพิ่มป้ายแสดงสัญลักษณ์ที่เข้าใจง่ายตามหลักสากล ควรเพิ่มสัญลักษณ์หรือตัวอักษรแสดงประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ และคนใช้รถเข็นวีลแชร์ ปรับพื้นป้ายเป็นสีน้ำเงินหรือสีขาวสลับกัน ควรมีปุ่มสัญญาณฉุกเฉินเพื่อขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกติดตั้งไว้ภายในห้องน้ำ
เบญจพร เชื้อผึ้ง (2562)	ป้าย ควรติดตั้งในทุก ๆ พื้นที่บริการ โดยป้ายเป็นน้ำเงินและสัญลักษณ์ผู้สูงอายุ สากลเป็นสีขาวหรือสลับกัน มีเครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวก โดยใช้สัญลักษณ์หรือตัวอักษร โดยมีข้อความที่ชัดเจน มองเห็นได้ง่าย มีแสงส่องสว่างเพื่อให้มองเห็นได้ชัดเจน
อิสระ อุบัติ (2561)	สถานที่ท่องเที่ยวควรจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เฉพาะสำหรับคนพิการ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ประกอบกับยังไม่มีช่องทางข่าวสารที่เฉพาะสำหรับผู้พิการ
สามารถ สุวรรณรัตน์ (2558)	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุว่า ต้องมีการพัฒนาความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการดำเนินการปรับปรุงและเพิ่มเติมสิ่งบริการที่อำนวยความสะดวกให้ให้แก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ด้วยแนวคิดอารยสถาปัตยกรรม ทั้งคำนึงถึงความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พงศ์เสวก อเนกจำนงพร (2558)	การจัดบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้เป็นไปตามหลักอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ที่อำนวยความสะดวกต่อประชากรรุ่นเบบี้บูมให้มากขึ้น อาทิ มีราวจับทางขึ้นลง มีทางลาดสำหรับรถเข็น มีสถานที่ให้นั่งพักผ่อนอย่างเพียงพอ มีสุขาที่สะอาด ปลอดภัย และมีบริการรับส่งเพื่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวในราคาที่เหมาะสมและคุ้มค่า
พูนทรัพย์ เศษศรี และคณะ (2557)	นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจะเลือกรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพเป็นอันดับแรก ดังนั้นผู้ประกอบการร้านอาหาร โรงแรมจึงควรมีเมนูรักษาสุขภาพไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
เกล้า เปรมประสิทธิ์ (2556)	ยุทธศาสตร์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อำเภอปัว จังหวัดน่าน คือยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว
Lorda, S., Despresb, C., and Ramadier, T. (2012)	นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีความต้องการเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดี เอื้ออำนวยต่อผู้สูงอายุให้มีความคล่องตัวในการท่องเที่ยว จึงต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสมต่อการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ดังนั้นการจัดการอารยสถาปัตย์การท่องเที่ยวเองที่จะรองรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุต้องมีส่วนอำนวยความสะดวกที่มีความพร้อมและเหมาะสมกับสภาพร่างกายที่มีข้อจำกัดและพฤติกรรมกรท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่แตกต่างไปจากนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ
Korawan Sangkakorn (2011)	แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเดินทางท่องเที่ยวแบบ Slow Tourism สำหรับนักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุชาวต่างชาติ ต้องมุ่งเน้นการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
Mengyang, S., and Furong, C. (2009)	สุขภาพของผู้สูงอายุจะมีความเสี่ยงในการติดเชื้อทางด้านอาหารและน้ำ ได้มากกว่านักท่องเที่ยววัยอื่น ๆ ดังนั้นนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจึงจำเป็นต้องมีการอาหารเพื่อสุขภาพ
ราณี อิลิซัยกุล และ ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์ (2552)	แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุโดยจำแนกเป็นด้านสิ่งกระตุ้นทางการท่องเที่ยวคือผลักดันให้มีการปรับปรุงมาตรฐานด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในสนามบิน สถานีรถไฟ สถานีขนส่งที่พักอาศัย และการคมนาคมขนส่งเพื่อความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติด้วยข้อจำกัดทางด้านสภาพร่างกายของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั้งการเคลื่อนไหวที่ช้าลง ความมั่นคงของสภาพร่างกายที่ลดลง มีความเหนื่อยง่าย รวมถึงปัญหาทางการมองเห็น จึงทำให้นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ไม่ต้องใช้กำลังมาก มีความปลอดภัยสูง

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ภาณุพงศ์ สิทธิวุฒิ (2554)	พื้นที่เมืองเก่าจำเป็นต้องได้รับปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิทัศน์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
Robert, R.M.C. (2005)	การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพนั้นเริ่มต้นจากการให้บริการที่สนามบินโดยพบว่า การให้บริการของสนามบินตามแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมามีมาตรฐานที่มีความเหมาะสม

องค์ประกอบด้านบริหารการจัดการ (Management) เป็นการบริหารจัดการอารยสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวโดยการพัฒนาผู้นำทางการท่องเที่ยวทุกภาคส่วนของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อการพัฒนาระบบการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวและสารสนเทศทางการท่องเที่ยวให้ทันต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ รวมถึงการกำหนดกฎระเบียบ และการสร้างความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เนื่องด้วยการท่องเที่ยวของผู้พิการและผู้สูงอายุจะเน้นการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพ คุ่มค่า และเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสามารถในการซื้อบริการจากการท่องเที่ยวในราคาสูง และมีความยินดีที่จะจ่าย ดังนั้นการท่องเที่ยวเองนอกจากมีความสามารถในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ด้วยความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม EEC แล้ว ยังต้องคำนึงการจัดการอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ หรือ การจัดการท่องเที่ยวคุณภาพให้กับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่จะคอยช่วยให้การท่องเที่ยวของผู้พิการ และผู้สูงอายุไม่ยากลำบากต่อการท่องเที่ยวอีกด้วย ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับตารางที่ 20 ดังนี้

ตารางที่ 20 ความสอดคล้องขององค์ประกอบด้านการจัดการปัจจัยพื้นฐานองค์ประกอบด้านบริหาร
การจัดการ (Management)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>สามารถ จัปโจร, เปรมวิทย์ ท่อแก้ว ธนชัย พรหมรัตน์ และ อาวุธ คันสร</p>	<p>สถานที่ท่องเที่ยวร้อยละ 50 ยังขาดหลักการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล โดยเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกภายนอกอาคาร แนวทางการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่ม ผู้สูงอายุภายใต้บริบทพื้นที่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 คือ ควรมีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ทางเดินลาดชัน สถานที่จอดรถที่อยู่ใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวการปรับภูมิทัศน์ความสะอาดความ ปลอดภัย ป้ายบอกทาง สัญลักษณ์และการจัดทำข้อมูลประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่าง ๆ นอกจากนี้ ควรวางแผนการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในจังหวัดสามารถเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เดินทางท่องเที่ยวได้ ภายในหนึ่งวัน นอกจากนี้ควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและเข้าถึงข้อมูลการท่องเที่ยวมากขึ้น</p>
<p>พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2557)</p>	<p>องค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนของกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไคร คือองค์ประกอบด้านผู้นำชุมชน โดยการมีผู้นำกลุ่มชุมชนด้านการท่องเที่ยวที่เข้มแข็ง สามารถสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชน และมีขีดความสามารถในการประสานขอความสนับสนุนจากหน่วยต่าง ๆ</p>
<p>ประกอบศิริ ภักดีพิณีจ (2557)</p>	<p>สามารถพัฒนาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสถาปัตยกรรมอย่างมีส่วนร่วมในพื้นที่ล้านนาตะวันออกเฉียงเหนือด้วยแนวทางด้านการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว คือ การสื่อความหมายโดยใช้บุคคล เช่น การบริการข้อมูล การนำเที่ยว การบรรยายของมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและการสื่อความหมายโดยไม่ใช่บุคคล เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายบอกข้อมูล การจัดบอร์ด ศูนย์บริการข้อมูล คู่มือแนะนำเที่ยว</p>
<p>กรวรรณ สังขกร และ สุรีย์ บุญญานุพงศ์ (2558)</p>	<p>นโยบายการจัดทำ WebSite การท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ โดยเฉพาะ โดยเป็นการจัดทำข้อมูลและรวบรวมข่าวสารด้านการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และจัดเก็บในระบบข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงการพัฒนาระบบสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาสืบค้นข้อมูลด้านการท่องเที่ยวผ่านทางเว็บไซต์ที่สามารถสืบค้นได้ถึงระดับพื้นที่ทันสมัย สามารถเข้าถึงได้ง่าย และมีรายละเอียดด้านการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น รวมถึงนโยบายส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เช่น การเพิ่มจำนวนตำรวจท่องเที่ยว การจัดเจ้าหน้าที่ประจำจุดท่องเที่ยวเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ</p>

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พงศ์เสวก อเนก จ้านงพร (2558)	การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเบบี้บูมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยให้มากยิ่งขึ้น ด้วยการจัดให้เจ้าหน้าที่พร้อมแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ในยามฉุกเฉิน สอดคล้องกับกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2560-2564) ได้กำหนดมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุไว้คือ การให้บริการด้านการรักษาพยาบาล เช่น มียาสามัญประจำบ้าน ชุดปฐมพยาบาลที่มีคุณภาพ ไม่หมดอายุและเตรียมไว้ในจุดที่เหมาะสมพร้อมใช้งาน มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว
กชธมน วงศ์คำ (2555)	กลยุทธ์ภาวะผู้นำเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการก่อให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากผู้นำเป็นผู้ที่สื่อความหมายให้กับคนในชุมชนรับรู้สร้างความเข้าใจ สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้คนในชุมชนยอมรับและปฏิบัติตาม ผู้นำจึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้การจัดการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จ
เกศรา สุกเพชร และ วาริษฐ์ มัชยมนบุรุษ (2555)	ข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวควรปรับปรุงป้ายแสดงข้อมูลให้มีตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ขึ้น และเป็นข้อมูลที่แสดงรายละเอียดที่สำคัญมากกว่าจะมีชื่อของแหล่งเท่านั้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
Esichaikul (2012)	เกณฑ์การเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุชาวยุโรปที่เข้ามาเที่ยวในเมืองไทย ลำดับแรกคือต้องคำนึงถึงความปลอดภัย และเป็นจุดหมายทางที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
Ho (2011)	ประชาชนมีความต้องการในด้านป้ายสัญลักษณ์ แผนที่ ระบบการแปลภาษาให้กับนักท่องเที่ยว และยังมีความช่วยเหลือฉุกเฉินเพื่อความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
สุชน อินทเสมอ (2554)	ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการท่องเที่ยวแบบบูรณาการต้องประกอบด้วยกลยุทธ์การบังคับใช้กฎระเบียบกฎหมายควบคุมการก่อสร้าง

ในส่วนของการจัดการสื่อทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุ ในที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุสิ่งสำคัญที่จำเป็นมากในเรื่องของสื่อต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับตารางที่ 21 ดังนี้

ตารางที่ 21 ความสอดคล้องของการจัดการสื่อทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุการที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>ทอปัด วงชาลิ่งการ (2562)</p>	<p>สื่อเพื่อการให้ข้อมูลผู้พิการทางสายตาพบมากและเห็นได้ชัดในพิพิธภัณฑ์และสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เนื่องจากรัสเซียให้ความสำคัญกับศิลปะวัฒนธรรม โดยมีการสร้างสื่อทดแทนการมองเห็นด้วยแบบจำลองงานศิลปะทั้งประติมากรรมสถาปัตยกรรมและภาพจิตรกรรมให้ผู้พิการทางสายตาได้สัมผัสพื้นผิวทั้งรูปแบบนูนต่ำและลอยตัวร่วมกับการสัมผัสตัวอย่างวัสดุของจริงโดยผสมผสานการใช้สีและภาพถ่ายสำหรับผู้พิการทางสายตาประเภทเห็นเลือนรางประกอบกับคำอธิบายอักษรเบรลล์ในภาษารัสเซียแต่การอธิบายความงามและสุนทรีย์ภาพด้วยการสัมผัสทางกายจากรูปร่างอาจไม่เพียงพอในการอธิบายความละเอียดอ่อนทางความงามได้เนื่องจากมนุษย์สามารถรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสที่หลากหลายการออกแบบเพื่อผู้พิการทางสายตาจึงอาจมองมิติในการผสมผสานการรับรู้ทางตาผ่านประสาทสัมผัสทุกรูปแบบให้มากที่สุดทั้งทางกายสัมผัสโสตสัมผัสกลิ่นสัมผัสรสสัมผัสรวมถึงการเห็นเพื่อดึงศักยภาพในการรับรู้มาใช้ในการสร้างความเข้าใจแก่ผู้พิการทางสายตาได้ดีขึ้นรวมถึงพื้นที่การติดตั้งสื่อที่มีความละเอียดอ่อนที่ต้องคำนึงถึงทั้งการปกป้องชิ้นงานหรือสถานที่จริงอันทรงคุณค่าในพิพิธภัณฑ์ลักษณะการติดตั้งสื่ออยู่ภายในบริเวณที่มีการกันเชือกและมีสัญญาณเตือนเมื่อถูกสัมผัสทำให้ผู้พิการทางสายตาไม่สะดอกในการเข้าถึงสื่อเท่าที่ควรด้วยข้อจำกัดการรับรู้พื้นที่และการใช้พื้นที่ของผู้พิการทางสายตาดังนั้นการใช้หลักการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design) จะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้</p>
<p>กัลยา สว่างคง และ พัทธ์กษิ์ ศิริวงศ์ (2560)</p>	<p>ความต้องการของผู้พิการทางสายตาได้ เช่น ป้ายบอกทางที่เป็นอักษรเบรลล์ อุปกรณ์ให้เสียงในลิฟท์ ทางเดิน สำหรับผู้พิการทางสายตา (Braille Block) ทำให้ผู้พิการทางสายตาไม่สามารถหาทางไปสถานที่ต่าง ๆ ในที่พักได้ ด้วยตัวเอง ต้องสอบถามหรือพึ่งพาพนักงานของที่พักรซึ่งหลายครั้งพนักงานไม่ว่างที่จะตอบคำถามหรือนำทางไป ยังสถานที่ต่าง ๆ ทำให้เสียเวลาในการสอบถามจากคนอื่น ๆ และยังพบว่าบ่อยครั้งที่พนักงานของที่พักรแจ้งพิกัดของ สถานที่ต่าง ๆ ผิดไปจากที่ควรเป็นทำให้เกิดการหลงทางอยู่เสมอ</p>

นักวิจัย	ผลการวิจัย
จักรกฤษณ์ แสนพรหม (2556)	ความจำเป็นของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ คือ ป้ายแจ้งข้อมูล และแผนที่ภายในวัดอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัดเจนทั้งกลางวันและกลางคืน
เฉลิมพล สมบัติยานุชิต (2554)	คนที่สายตาเลือนรางนั้นสามารถมองเห็นสีและรูปทรงได้ถ้าอยู่ในสภาพของแสงที่เหมาะสมดังนั้นเมื่อต้องออกแบบสถาปัตยกรรมให้คนสายตาเลือนรางเรื่องการควบคุมปริมาณแสงนั้นมีผลต่อการรับรู้สถาปัตยกรรมโดยตรง
พรพรรณ ชินณพงษ์ (2553)	สำหรับลักษณะของป้ายหน้าห้องและบนทางเดิน ที่เป็นประโยชน์ในการบอกทางนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ตอบว่าป้ายอักษรเบรลล์นั้นมีประโยชน์ในการบอกทาง รองลงมาตอบว่าป้ายแผนที่ระบุที่ตั้งบริเวณโถงทางเข้า อาคารจะเป็นประโยชน์ มีกลุ่มตัวอย่างหนึ่งในสามตอบว่า ป้ายที่มีตัวอักษร/ตัวเลขที่นูนสัมผัสได้มีประโยชน์ กลุ่ม ตัวอย่างส่วนน้อย คิดเห็นว่าป้ายที่มีตัวอักษร/ตัวเลขที่มี ขนาดใหญ่ และป้ายที่มีตัวอักษรสีเข้มติดกับพื้นด้านหลัง มีประโยชน์ เนื่องจากป้ายสองรูปแบบนี้จะมีประโยชน์ เฉพาะกับผู้ที่มีสายตาเลือนราง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างส่วน น้อยในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแสดง ความคิดเห็นว่าป้ายหน้าห้องที่มีอักษรเบรลล์กำกับนั้น ควรอยู่ในระดับมือเอื้อมจับถึง

นอกจากนี้การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุสิ่งสำคัญอีกที่ต้องกล่าวถึงคือการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ซึ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับตารางที่ 22 ดังนี้

ตารางที่ 22 ความสอดคล้องของการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ผู้พิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุสิ่งสำคัญอีกที่ต้องกล่าวถึงคือการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

นักวิจัย	ผลการวิจัย
อริยะ เชื้อชม (2561)	<p>นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในอุทยานแห่งชาติหาดนพรัตนธาราหมู่เกาะพีพีมีความต้องการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ ในด้านความปลอดภัย นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีค่าเฉลี่ยความต้องการให้ติดตั้งระบบติดตามเรือมากที่สุด ในด้านผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ นักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยความต้องการให้สร้างท่าเทียบเรือลอยน้ำมากที่สุด ในด้านการบริหารจัดการนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยความต้องการให้จองบัตรบริการผ่านระบบออนไลน์ (E-Ticket) มากที่สุดและสุดท้ายด้านการสร้างการรับรู้ต่ออุทยานแห่งชาติ นักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยความต้องการต่อแนวทางการอบรมความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่มากที่สุด 3. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวแตกต่างกันจะมีความต้องการต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน</p> <p>กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.0</p>
สามารถ จับใจ (2563)	<p>แนวทางการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุภายใต้บริบทพื้นที่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง คือ ควรมีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำทางเดินลาดชัน สถานที่จอดรถที่อยู่ใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวการปรับภูมิทัศน์ความสะอาดความปลอดภัย ป้ายบอกทาง สัญลักษณ์และการจัดทำข้อมูลประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่าง ๆ นอกจากนี้ควรวางแผนการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว เพื่อเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในจังหวัดสามารถเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เดินทางท่องเที่ยวได้ ภายในหนึ่งวัน นอกจากนี้ควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและเข้าถึงข้อมูลการ ท่องเที่ยวมากขึ้น</p>
พิทักษ์ ศิริวงศ์ และคณะ (2559)	<p>กลยุทธ์ของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตามใน 6 แนวทาง คือ 1) การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยยึดหลัก 3 A's ได้แก่ ทรัพยากรต้องมีสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง (Accessibility) และ ทรัพยากรต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 2) พัฒนาการตลาดท่องเที่ยวด้วยการกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ และการเลือกตลาดท่องเที่ยวเป้าหมายที่เหมาะสม 3) พัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ด้วยธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ซึ่งเป็นของที่ระลึกประเภทหัตถกรรม และใช้วัสดุ</p>

นักวิจัย	ผลการวิจัย
	<p>ที่สื่อให้ผู้พบเห็นระลึกถึงแหล่งท่องเที่ยว 4) พัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อลดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม โดยออกกฎระเบียบ มาตรการในแหล่งท่องเที่ยว สำหรับให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพและใช้ทรัพยากรในการท่องเที่ยวให้มากที่สุด 5) พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน ด้วยการค้นหาปัญหาทางการท่องเที่ยว การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการพัฒนา และการตัดสินใจใช้ทรัพยากรร่วมกัน และ 6) สร้างจิตสำนึกในนักท่องเที่ยว คือ จิตสำนึกของเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว ต้องไม่ค้ำกำไรเกินควร มีระบบรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ไม่ฉกฉวยโอกาสในการขึ้นราคาในช่วงเทศกาลเพื่อหารายได้ อันจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพที่ยั่งยืน</p>
<p>สิริรัตน์ ขอบชาย, สันติภาพ คำสะอาด และ พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561)</p>	<p>นักท่องเที่ยวมีระดับความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในภาพรวมระดับมาก มีความคาดหวังต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวภาพรวมอยู่ในระดับที่มาก และสามารถจัดกลุ่มองค์ประกอบสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุได้ 3 กลุ่มและการประเมินความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 13 แห่ง พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมระดับสูง 5 แห่ง มีความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในระดับพอใช้ 3 แห่ง และมีความพร้อมขององค์ประกอบของการท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ผลการเปรียบเทียบศักยภาพพบว่ามีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05</p>

นอกจากนี้การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ (Tourism Activities) เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้พิการและผู้สูงอายุ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ รวมถึงการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวสร้างสรรค์สำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ สำหรับท่องเที่ยวผู้พิการ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เป็นทำให้การจัดการอารยสถาปัตย์ท่องเที่ยวต้องส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวที่ไม่ต้องใช้ง่ำลังมาก ควรเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ช่วยสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ได้เที่ยวยาวนานขึ้นให้สถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง มีการให้เวลากับการท่องเที่ยวอย่างช้า ๆ แบบไม่เร่งรีบ หรือเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้มีเวลาปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจจากการท่องเที่ยว ทั้งนี้มีความสอดคล้องตารางที่ 23 ดังนี้

ตารางที่ 23 ความสอดคล้องของการจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว ผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

นักวิจัย	ผลการวิจัย
สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน, ครินทร์ ฐานันดรสุข และ สานนิตย์ เจริญบุญประเสริฐ (2564)	นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยมีความตั้งใจในการท่องเที่ยวในระดับมาก และมีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการระหว่างการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง และพบว่ามีข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยวด้านโครงสร้าง ในระดับปานกลางไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ไม่เอื้อต่อการให้บริการผู้สูงอายุและขาดข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางและ กิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยว
ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล และ ชีระวัฒน์ จันทิก (2561)	นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบต้องการสัมผัสกับคนท้องถิ่น (The Experimental Tourists) ลักษณะเด่นคือ ชอบติดต่อกับพูดคุยกับคนท้องถิ่น เพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจในชีวิตความเป็นอยู่ มีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของคนท้องถิ่น เนื่องจากผู้สูงอายุยังมีความต้องการทางสังคม เป็นผู้ที่อยากมีความกระฉับกระเฉง กระตือรือร้น และยังต้องการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมือนอยู่ในวัยกลางคนให้มากที่สุด
ปัทมา ชินโชติ และ ชีระวัฒน์ จันทิก (2559)	สถานที่ท่องเที่ยวของสวนผึ้งอย่าง CORO filed ฟาร์มเกษตรเมล็ดอ่อน สมัยใหม่ เพื่อการท่องเที่ยวได้ให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปจับจ่ายใช้สอย ซื้อผลิตภัณฑ์ที่ผลทางการเกษตร อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ศึกษา หรือลงมือปลูกเอง และนักท่องเที่ยวต้องกลับมาอีกครั้งเพื่อดูความเจริญงอกงามของผลผลิตที่ตนได้ลงมือปลูกเอาไว้
วรรณวีร์ บุญคุ้ม และคณะ (2558)	รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างอัตลักษณ์ประกอบด้วยองค์ประกอบการเข้าร่วมกิจกรรมหมายถึง ประชาชนและนักท่องเที่ยวเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดขึ้น และนักท่องเที่ยวรู้สึกพึงพอใจ มีเจตคติที่ดีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
ทินกฤต รุ่งเมือง (2558)	กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บ้านหนองขาวเพื่อให้ผู้ที่มาเยี่ยมชม เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน สามารถใกล้ชิดกับชาวบ้านได้เรียนรู้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของบ้านหนองขาว โดยจะเน้นให้เห็นถึงภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน เช่น การทอผ้า การทำข้าวซ้อมมือแบบโบราณ การทำข้าวเกรียบว่า การทำขนมตาล
กรวรรณ สังขกร และ สุรีย์ บุญญาอนุพงศ์ (2558)	การนำเสนอให้จัดโปรแกรมแบบ Slow Tourism คือไม่เร่งรีบเป็นการท่องเที่ยวที่เรียบง่าย สบาย ๆ ใกล้ชิดธรรมชาติ ปลอดภัยมลพิษและไม่สร้างมลพิษ และการจัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบการเรียนรู้และหาประสบการณ์ใหม่ ได้แก่ การนั่งสมาธิ วิชาสนา เรียนรู้เรื่องโภชนาการ

นักวิจัย	ผลการวิจัย
	เพื่อการรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับสุขภาพ การเรียนรู้การรักษาสุขภาพ หรืออาจเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดูแลบำรุงรักษาสุขภาพโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและสามารถรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้จริง
ชลตรงค์ ทองสงค์ (2557)	แนวคิดการท่องเที่ยวแบบไม่เร่งรีบว่าเป็นการใช้ชีวิตและประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวท่ามกลางความสงบ (Slow Life) ซึ่งเป็นวิถีชีวิตและกิจกรรมการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำร่วมสร้างกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวได้ยาวนานขึ้น และยังเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นไปที่การพักผ่อนทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น การนวดสปา อาหารเพื่อสุขภาพ
Georica et al. (2012)	นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีเวลาว่างพอสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวเป็นระยะเวลาหลายวัน และชื่นชอบการศึกษาเรียนรู้ขนบธรรมเนียมและประเพณีท้องถิ่นอย่างไม่เร่งรีบ และยังคงชื่นชอบการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เช่น การทำสปา การนวดแผนโบราณ การออกกำลังกาย โยคะ การเดินเล่น รวมถึงการปั่นจักรยานชมเมือง และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวจีนนิยมใช้การท่องเที่ยวเพื่อการฟื้นฟูร่างกาย
Wurzburger, R. (2010)	การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นับว่าเป็นรูปแบบการพัฒนาที่ต่อยอดมาจากท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว
Hsu et al. (2007)	นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่ต้องการได้รับความสำราญ (Recreational tourists) เน้นความสำคัญของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการพักผ่อนร่างกาย เน้นความสำราญเพลิดเพลิน
Epstein, Michael and Vergani, Silvia (2006)	การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้องมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวด้วย เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น การสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ แหล่งท่องเที่ยวด้วยตนเอง การเดินทางไปกับคนท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้ความคิดใหม่ ๆ หรือทักษะใหม่ ๆ
ทวิช จตุรพฤกษ์ (2551)	กระบวนการทำให้วิถีชีวิตชุมชนชาวเขากลายเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวจากโครงการพัฒนาพื้นที่สูงระหว่างไทยและเยอรมัน ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเป็นอย่างมากจนกระทั่งพื้นที่อำเภอปางมะผ้ากลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม โดยที่ชุมชนชาวเขาได้คิดค้นกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

นักวิจัย	ผลการวิจัย
Georica et al. (2012)	นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีเวลาว่างพอสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวเป็นระยะเวลาหลายวัน และชื่นชอบการศึกษาเรียนรู้ขนบธรรมเนียมและประเพณีท้องถิ่นอย่างไม่เร่งรีบ และยังชื่นชอบการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เช่น การทำสปา การนวดแผนโบราณ การออกกำลังกาย โยคะ การเดินเล่น รวมถึงการปั่นจักรยานชมเมือง และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวจีนนิยมใช้การท่องเที่ยวเพื่อการฟื้นฟูร่างกาย

สำหรับการสร้างความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการ และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ (Sustainability) โดยมาจากการกระจายรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง และความน่าอยู่ของเมืองที่ต้องส่งเสริมให้เป็นเมืองที่สะอาด และมีระบบการขนส่งนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ต้องคำนึงถึงการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวให้กระจายตัวอย่างทั่วถึงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นที่อยู่ในเมืองท่องเที่ยวรอง และขณะเดียวกันต้องป้องกันการเสื่อมโทรมของทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมโดยรอบที่จะเป็นผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล และธีระวัฒน์ จันทิก (2561) ได้กล่าวว่าการท่องเที่ยวคุณภาพนั้นมีความสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวหลายรูปแบบ ทั้งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เน้นการพัฒนาซึ่งครอบคลุม 3 มิติ คือ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ โดยดำเนินงานอย่างสมดุลระหว่างกันโดยไม่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ไปทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ภายในพื้นที่ท่องเที่ยว ทั้งนี้มีความสอดคล้องตารางที่ 24 ดังนี้

ตารางที่ 24 ความสอดคล้องของการสร้างความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและผู้สูงอายุ

นักวิจัย	ผลการวิจัย
กวิณพัฒน์ เลิศพงษ์มณี (2565)	ปัจจัยการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 3.97) แนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 3.84) ปัจจัย การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดอย่างยั่งยืน อยู่ในระดับดี(ค่าเฉลี่ย = 3.94) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบ Multiple Regressions พบว่า ตัวแปรต่าง ๆ สามารถพยากรณ์การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
นาฬิกาอติภักดิ์ แสงสนิท (2559)	แนวคิด Co-Creation เพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า ต้องมีองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการที่สมดุลระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวกับผลประโยชน์ของเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ยึดหลักความสมดุลของเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม
Dora Smolcic Jurdana (2012)	การพัฒนาความยั่งยืนในการท่องเที่ยวนั้นต้องสร้างความสมดุลด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุก ๆ กลุ่มทั้งผู้ประกอบการหรือชุมชนได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการท่องเที่ยว และด้านสิ่งแวดล้อมที่ต้องรักษาธรรมชาติ ทรัพยากรต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อม ให้คงไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ และยังสอดคล้องกับสูตรรัตน์ อุทาร์ตัน (2553) ระบุว่าคุณลักษณะเมื่อนำอยู่ของเมืองเชียงใหม่คือ ระบบการขนส่งสาธารณะแบบประจำทางที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้คนเดินทางได้สะดวกรวดเร็ว ไม่ต้องใช้รถส่วนตัว ไม่ต้องกังวลเรื่องที่จะจอดรถ ช่วยลดปริมาณรถยนต์ในท้องถนน ลดมลพิษ ประหยัดพลังงานประหยัดพลังงานประหยัดเวลา และยังช่วยชี้นำทิศทางการขยายตัวของเมืองได้
สุพาตา สิริกุตตา และคณะ (2555)	กลยุทธ์การสร้างความยั่งยืนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยเน้นความยั่งยืนในด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ
Hussain Kashif et al. (2015)	การวัดผลกับประชาชนในพื้นที่ต่อแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แสดงออกมาทางบวกต่อความยั่งยืนทั้งด้าน สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสถาบันที่เกี่ยวข้องคนในพื้นที่มีแนวโน้มในการปรับใช้แนวคิดดังกล่าวในการพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้น
Telfer and Sharpley (2008)	การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนการท่องเที่ยวควรสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ผลการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับแผนหรือแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจำนวน 6 ฉบับพบว่า มีเพียง 2 ฉบับที่มีการกำหนดแนวทางเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุอย่างชัดเจน คือ แผนพัฒนา การท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 และแผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แต่เป็นลักษณะของการวางนโยบาย ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ของการท่องเที่ยวในภาพรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ช่วงปี 2560 - 2564 และแผนแม่บท การพัฒนาเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of Innovation) ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561 ให้สามารถบรรลุเป้าหมาย ในการยกระดับการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัยและเทคโนโลยีในพื้นที่สามจังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรีและระยอง อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนและยกระดับการพัฒนาของประเทศตามนโยบายประเทศไทย 4.0 เป็นแหล่งลงทุนสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีสูงและกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่ใช้เทคโนโลยีสูง และเป็นแหล่งสะสมทุนและเทคโนโลยีเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนของประเทศไทยมีการกำหนด

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้มีการจัดทำแนวทางเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยมีเป้าหมายเพื่อการยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการสร้างภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all)
- 2) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อสู่การเป็นโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- 3) ด้านการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการบริการทางการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้พิการทางการและผู้สูงอายุและ
- 4) ด้านการยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ

ทั้งนี้สำหรับการจัดทำแนวทางเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับตารางที่ 25 ดังนี้

ตารางที่ 25 ความสอดคล้องของแนวทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ชุตติกาญจน์ แจ่มเสนาะ (2563)	ส่งเสริมการเข้าถึงเนื้อหา อย่างเท่าเทียมและเสมอภาคของทุกคน ให้เกิดความยั่งยืนต่อการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลตาม วัตถุประสงค์การจัดตั้งโครงการของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และมูลนิธิอารยสถาปัตย์เพื่อคนทั้งมวล เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมในประเทศไทย ขยายกลุ่มนักท่องเที่ยวให้สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ตามหลักการออกแบบเพื่อทุกคน
มานิช พรหมปัญญา และคณะ (2556)	การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของจังหวัดอุบลราชธานี คือ "ศาสนานำการท่องเที่ยว" โดยมุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามบริบทของแต่ละวัด การพัฒนาการตลาดและประชาสัมพันธ์ การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งมวลชน การจัดการระบบที่สร้างความเชื่อมั่นในความปลอดภัย การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงพุทธ และการส่งเสริมภาคการศึกษาให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงพุทธเพื่อความยั่งยืน
รัชนีย์ พัฒนระราช (2553)	แนวทางการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างมาตรฐาน คุณภาพของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว 3) การส่งเสริมความร่วมมือทางการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน 4) การพัฒนาคุณภาพสินค้าของฝากและของที่ระลึกให้ได้มาตรฐาน 5) การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง 6) การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นการสร้างรายได้และเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น และควรมีการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยส่งเสริมให้ประชาชนที่มีความรู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่คนรุ่นหลังต่อไป

แนวทางที่ 1 การสร้างภาพลักษณ์ท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all) ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

การสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเพื่อนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เป้าประสงค์หลัก คือ เพื่อส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเพื่อนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และมีกลยุทธ์หลัก คือ การส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเพื่อผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ช่วงปี 2560 - 2564 ที่มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาว่า กลุ่มจังหวัดในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มี การพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้ต้นทุนทางธรรมชาติ ทุนวัฒนธรรม และทุนสังคมที่หลากหลายอย่างสมดุลและยั่งยืน เปิดประตูการท่องเที่ยวเชื่อมโยงชายแดนและประเทศเพื่อนบ้าน หมายถึง การต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติด้วยสินค้าและบริการที่มีมาตรฐานสากลกำหนดไว้ด้วยความยินดี ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับตารางที่ 26 ดังนี้

ตารางที่ 26 ความสอดคล้องของการสร้างภาพลักษณ์ท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all) ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
สิริภทธีร์ โชติช่วง, หุสลิยา ธีระธัญศิริกุล, ญาณิศา วาสูเทพ, ณสุดา บุญจันทร์ และ ทินภัทร โกประพัฒน์พงศ (2565)	การสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เชียงชุมชน โดยหากชุมชนมีการวางแผนกลยุทธ์ในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี รอบคอบและเข้มแข็ง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อชาวบ้านหรือผู้ประกอบการภายในชุมชนที่สามารถนำกลยุทธ์ไปปรับใช้และเป็นประโยชน์ส่งผลการ มาเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้ อีกทั้งยังก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว การมีรายได้เข้ามาสู่ชุมชน การเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ตลอดจนการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงชุมชนอย่างยั่งยืนสู่คนรุ่นหลังต่อไป ซึ่งการ สร้างภาพลักษณ์ต้องอาศัยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อ ภาพลักษณ์ชุมชนให้ไปในทิศทางเดียวกัน โดยยังคงมีการคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคมและ วัฒนธรรมของแหล่งชุมชน
ไพฑูรย์ มนต์พานทอง และคณะ (2561)	ควรมีการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเรือสำราญแบบเชื่อมโยง ได้แก่ การทำการตลาดเชิงรุกร่วมกับสายการบินเรือและภาคีในระดับภูมิภาค ทำการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ทาง การท่องเที่ยวเพื่อให้ผู้โดยสารรับรู้และตัดสินใจท่องเที่ยว จัดกิจกรรมส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ใหม่ ๆ ให้เป็นที่รู้จัก สอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ที่ส่งเสริมให้มีการจัดกลยุทธ์การขายแบบแพ็คเกจ (Package Combo Set) การจำหน่ายโปรแกรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงใน EEC ร่วมกับโปรแกรมการท่องเที่ยวจากท่าเรือ แวะพักอื่น ๆ ตามเส้นทางการเดินเรือในราคา

นักวิจัย	ผลการวิจัย
	พิเศษ ขณะเดียวกัน หน่วยงานภายในประเทศต้องมีการจัดกลยุทธ์ ส่งเสริมการตลาดในรูปแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว EEC+1 เป็นการ เชื่อมโยง 3 จังหวัด ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา ผนวกกับกรุงเทพฯ ซึ่งเป็น แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมมามากที่สุดควบคู่กันไป
Chen (2016)	กลยุทธ์การตลาดโดยนำเสนอและเชื่อเชิญผู้ประกอบการเรือสำราญ จากต่างประเทศมาเยี่ยมชมแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวภายในประเทศ

แนวทางที่ 2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวของคนทั้งมวล (Tourism for all city)

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ มีเป้าประสงค์ 2 ข้อ คือ

1) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกต้องตามมาตรฐาน

2) เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2560-2564 ที่กำหนดแนวทางการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อยู่ภายใต้ในแนวทางที่ 2 พัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว (กระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา, 2560-2564) อีกทั้งในยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสินค้า บริการและปัจจัย สนับสนุนการท่องเที่ยว ยังได้มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรเพื่อ สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในการท่องเที่ยวด้วย ขณะเดียวกัน ผลการศึกษายังมีความสอดคล้อง กับแผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2560-2564

การกำหนดรายละเอียดในยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มี คุณภาพและปลอดภัย ได้มีการกำหนดเป้าประสงค์ไว้ 2 ประการ คือ

1) แหล่งท่องเที่ยวได้รับการฟื้นฟู และพัฒนาให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว สำหรับยุทธศาสตร์ที่ 3 ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก 2 กลยุทธ์ ได้แก่

- กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมความรู้และความเข้าใจด้านการบริการด้านการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ

- กลยุทธ์ที่ 2 กระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้อง กับแผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2560-2564 ที่มีการกำหนดแนวทาง การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการบริการการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและผู้สูงอายุ

2) พัฒนาบุคลากรและเทคโนโลยีด้านการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว

สำหรับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวของคนทั้งมวล (Tourism for all city) ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับกับตารางที่ 27 ดังนี้

ตารางที่ 27 ความสอดคล้องของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นเมืองท่องเที่ยวของคนทั้งมวล (Tourism for all city)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>ณัฐพงษ์ ฉายแสงประทีป และ จรินทร์ พิภพประไพ (2565)</p>	<p>ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมน้อยในการตัดสินใจและการประเมินผล อีกทั้งยังดำเนินการผ่านตัวแทนของชาวบ้าน จึงขาดความเข้าใจในแผนการพัฒนาท้องถิ่น ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยการจ้างงานจากวัดบางส่วน และร่วมกิจกรรมกับทางวัดในวันสำคัญทางศาสนา ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วม คือ การตัดสินใจไม่ได้เกิดจากชุมชนเป็นผู้เสนอ อีกทั้งยังขาดการประชาสัมพันธ์ และขาดความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการ ส่วนการรับผลประโยชน์นั้น ขาดการรวมกลุ่มหรือจัดตั้งชมรม นอกจากนี้ชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในประเมินผล ชุมชนจึงไม่ทราบถึงผลของการเข้าร่วมพัฒนาชุมชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของวัด แต่ชุมชนมีความสนใจอย่างมากที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนา เพื่อความเจริญของท้องถิ่นของตนโดยเชื่อว่าแนวทางการมีส่วนร่วมที่ผู้วิจัยได้นำเสนอนั้น จะช่วยให้การพัฒนาชุมชนดังกล่าวปรากฏเป็นความจริงขึ้นมาได้อย่างแน่นอน</p>
<p>Pelasol ct al. (2012)</p>	<p>ควรมีการทำงานร่วมกันระหว่างประชาชนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น และภาคส่วนของการท่องเที่ยวเพื่อวางแผนและ พัฒนา Igcabugao เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ซึ่งประชาชนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการนำแผนการพัฒนาไปปฏิบัติ และควรมีการร่วมมือกันดูแลรักษาความสะอาดและสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว ป้องกันและดูแลสิ่งแวดล้อมรวมทั้งความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวด้วย</p>
<p>รัชนิย์ พัฒนาราช (2553)</p>	<p>ที่มีการเสนอแนวทางในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี คือ ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างรายได้และเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น</p>

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พงษ์พันธ์ พุทธิวิศิษฏ์ และ วาริชต์ มัธยมบุรุษ (2559)	รูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเชิงธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของคนพิการ จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ 1) การเปิดโอกาสให้คนพิการเข้าไปมีส่วนร่วมเชิงธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 2) การพัฒนาทักษะความสามารถของคนพิการ 3) การปรับปรุงมาตรการทางภาษีและนโยบายส่งเสริมการทำงานของคนพิการจากภาครัฐ โดยทุกกระบวนการจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องในการสลับบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้อำนวยการ ผู้ดำเนินการและผู้สนับสนุน

แนวทางที่ 3 การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการบริการทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

มีเป้าประสงค์ 3 ข้อ คือ

1) เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์สินค้า บริการด้านการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ ให้สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยว และตรงกับความต้องการของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ

2) เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณภาพด้านการบริการที่ได้มาตรฐาน

3) เพื่อเพิ่มนักท่องเที่ยวพิการและนักท่องเที่ยวสูงอายุที่เดินทางท่องเที่ยวเข้าโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และสร้างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้มากขึ้น

ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2560-2564 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 2560-2564) ที่มีการระบุโดยประเด็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสินค้า บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว อีกทั้งยังสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2560-2564 ที่มีการกำหนดรายละเอียดในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและปลอดภัย ได้มีการกำหนดเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการและผู้สูงอายุ คือ สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวมีคุณภาพ และปลอดภัยได้มาตรฐาน ระดับสากล โดยยุทธศาสตร์ที่ 2 นี้ ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก 3 กลยุทธ์ ได้แก่ ได้แก่

- กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยว
- กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เสริมสร้างประสบการณ์
- กลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมให้สถานประกอบการประยุกต์ใช้มาตรฐานด้านการบริการท่องเที่ยว

สำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ

โดยมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2560-2564 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2560-2564) ที่ได้มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการท่องเที่ยว โดยมุ่งพัฒนามาตรฐานบริการท่องเที่ยวเพื่อใช้เป็นกรอบในการยกระดับคุณภาพของสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับระดับสากล รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในการท่องเที่ยวด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2560-2564 ที่มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการบริการการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและผู้สูงอายุ ได้แก่

1) พัฒนามาตรฐานสินค้าและการให้บริการให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน รวมถึงสถานประกอบการได้นำมาตรฐานด้านการบริการท่องเที่ยวไปใช้

2) สนับสนุน และกำหนดมาตรการสร้างความเชื่อมั่น การให้บริการ การป้องกัน ดูแลรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

3) พัฒนาบุคลากรและเทคโนโลยีด้านการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวสำหรับการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการบริการทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับกับตารางที่ 28 ดังนี้

ตารางที่ 28 ความสอดคล้องของการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการบริการทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ปริญญา นาคปฐม และ ระชานนท์ ทวีมล (2561)	ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว ต้องทบทวนองค์ประกอบการบริการที่มีคุณภาพสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ภายใต้แนวความคิด EECE ประกอบไปด้วย ผู้ให้บริการ (Employee) องค์การหรือกิจการ (Enterprise) ผู้ใช้บริการ (Customer) และผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เพื่อเข้าใจถึงศักยภาพในแต่ละด้านของกิจการ ซึ่งผู้ประกอบการสามารถ เสริมสร้างศักยภาพทางการท่องเที่ยวได้ โดยเริ่มจากการพัฒนาพนักงานบริการ การออกแบบสถานที่ ในการให้บริการ ศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และดำเนินการปรับวิสัยทัศน์ของตนเองในการดำเนินงานธุรกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
Shalini and Scow (2014)	ควรมีการเสริมสร้างการฝึกอบรมการบริการลูกค้าเพื่อรองรับคนพิการ ควรขยายหลักสูตรที่ครอบคลุมทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลักสูตรการจัดการการต้อนรับระดับอุดมศึกษา

นักวิจัย	ผลการวิจัย
รัชนิย์ พัฒนาราช (2553)	การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี คือ ควรมีการสร้างมาตรฐาน คุณภาพของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนาคุณภาพสินค้า ของฝากและของที่ระลึกให้ได้มาตรฐาน และควรมีการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยส่งเสริมให้ประชาชนที่มีความรู้ถ่ายทอด ภูมิปัญญาสู่คนรุ่นหลังต่อไป
Kim Woo and Uysal (2015)	ควรมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุและควรสร้างคุณค่าของประสบการณ์การท่องเที่ยวให้มากขึ้น นอกจากนี้ราคาของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวควรมีความเหมาะสมด้วย

แนวทางที่ 4 การยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

มีเป้าประสงค์ 2 ข้อ ได้แก่

1) เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีอารยสถาปัตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

2) เพื่อให้นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ ได้รับบริการทางการท่องเที่ยวที่เท่าเทียม มีความสะดวกและปลอดภัยในการท่องเที่ยว โดยมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2560-2564 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560-2564) ที่มีการระบุโดยประเด็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ

ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง คือ

1) พัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

2) พัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

3) สร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวทั่วประเทศ เพื่อบ้านและในภูมิภาค และยังคงสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2560-2564 ที่มีการกำหนดรายละเอียดในยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและปลอดภัย ได้มีการกำหนดเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการและผู้สูงอายุ คือ แหล่งท่องเที่ยวได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ ในยุทธศาสตร์ที่ 1 มีกลยุทธ์หลัก 2 กลยุทธ์ ได้แก่

- กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ ให้ได้มาตรฐานสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอันปราศจากอุปสรรค (Barrier - free destination)

- กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุขปโภค เส้นทางการเดินทางเพื่อเสริมสร้างความสะดวกและความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

สำหรับการยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับตารางที่ 29 ดังนี้

ตารางที่ 29 ความสอดคล้องการยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พิชารกรณ์ จันทรมาฏ กานต์มณี ไวยครุฑ และ ปรัชญพัชร วันอุทา (2565)	1) การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ได้ดำเนินการจนได้รับมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย ประเภทนันทนาการและสถานที่ท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2) การยกระดับช่องทางการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยว จัดแสดงสินค้าภายในงานเปิดกิจกรรม “วันเคย์ ทริป ปทุมธานีเสน่ห์ใกล้กรุง เปิดเมืองปทุมธานีรับนักท่องเที่ยว” เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถี ชุมชนตำบลบ้านจิว และ 3) เสริมสร้างศักยภาพชุมชนต้นแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและภาคีเครือข่าย โดย ดำเนินการขอเข้ารับประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากกรมท่องเที่ยว เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าในเชิงเศรษฐกิจ ให้กับสมาชิกกลุ่มด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ส่งผลต่อความสมดุลของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน
แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2560-2564	มีแนวทางการดำเนินงานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงภูมิทัศน์ ลานจอดรถ ป้ายสื่อความหมาย ทางลาด บันไดเลื่อน ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ห้องน้ำ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล
แผนยุทธศาสตร์กระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2560-2564	การกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการบริการการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและผู้สูงอายุ ได้แก่ แนวทางที่ 1) พื้นฟูปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเสื่อมโทรมและพัฒนาสร้างแหล่งท่องเที่ยว ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวทางเพื่อการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่
เกศรา สุกเพชร และ วาริษฐ์ มัธยมบุรุษ (2555)	ควรมีการปรับถนนในสถานที่แหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะลานชมวิว 360 องศา ทุ่งดอกบัวตอง และลานกางเต็นท์ให้สามารถเดินโดยรอบได้ หรือจัดเส้นทางธรรมชาติของทุ่งดอกบัวตอง และห้องน้ำที่ไว้คอยบริการให้ถูก

นักวิจัย	ผลการวิจัย
	<p>สุขลักษณะและจำนวนที่มากพอในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ควรจัดทำป้ายเกี่ยวกับข้อมูลตามเส้นทาง การท่องเที่ยว โดยเฉพาะจุดชมวิวที่ขาดข้อมูลเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาการปิดหน้าดิน การสร้างจุดชมวิว 360 องศา ซึ่งในปัจจุบันทางเหมืองแม่เมาะได้พัฒนาจุดนี้เป็นสวนพฤกษศาสตร์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าเยี่ยมชมได้ตลอดปี</p>
<p>รัชนิย์ พัฒนาราช (2553)</p>	<p>การเสนอแนวทางในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี คือ ควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้น รวมทั้งควรมีการส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการท่องเที่ยวร่วมกัน</p>

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจัดการอารยสถาปัตย์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ และสรุปภายใต้การสัมภาษณ์เชิงลึก แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อเป็นการสังเคราะห์ที่มาของการสรุปผลการวิจัย ด้วยการยืนยันแนวทางที่จะเกิดขึ้น จากผู้เชี่ยวชาญที่แสดงความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติ ที่สอดคล้อง และตรงกัน จนเป็นรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของ “EEC Tourism for ALL Model” ที่มีแนวทางสำหรับการดำเนินการ 5 แนวทาง อันประกอบไปด้วย

- 1) แนวทางที่ 1 แหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
- 2) แนวทางที่ 2 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล
- 3) แนวทางที่ 3 บุคลากรด้านการท่องเที่ยว
- 4) แนวทางที่ 4 กิจกรรมทางการท่องเที่ยว
- 5) แนวทางที่ 5 ภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพการท่องเที่ยว เพื่อคนทั้งมวล

สำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับตารางที่ 30 ดังนี้

ตารางที่ 30 ความสอดคล้องของการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
กัลยา สว่างคง (2566)	การพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการ สามารถจำแนกออกได้เป็น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางท่องเที่ยวของคนพิการ 2) การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคนพิการ 3) พฤติกรรมและแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคนพิการ และ 4) ประเด็นอื่น ๆ เช่น การตลาด และการใช้สื่อออนไลน์
ชุมเขต แสงเจริญ (2563)	เน้นการพัฒนาและการบูรณาการให้ครอบคลุมองค์ประกอบการท่องเที่ยว 6 ประการ (6As) ผสานแนวคิดการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล โดยกรอบแนวคิดนี้จะเรียกว่า “6As Tourism for All Model” เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลอย่างยั่งยืน โดยแบ่งเป็น 5 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบ กลไก และแผนการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร การสร้าง เผยแพร่ และต่อยอดองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างมาตรฐานการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล และ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ยุทธศาสตร์ทั้ง 5 จะเป็นส่วนหนึ่งของแผนฯ เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบมี กลไก และแผนการดำเนินงานย่อย รองรับการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องสู่ภาค
พระอธิการสุรศักดิ์ สุขุมโล, พระมหาสุนันท์ สุนนโท, และ พระปลัดระพีณ พุทธิสาร (2564)	1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ วัดมิ่งมิตรวิทยาคารท่องเที่ยว สิ่งปลูกสร้างที่สวยงาม มีกิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณีในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ด้านปัญหา อุปสรรค ชุมชนรอบ ๆ จัดวางสิ่งของไม่เป็นระเบียบ มี สุนัขจรจัดและคนจรจัดใช้เป็นที่พักนอน ร้านค้าวางขายไม่เป็นระเบียบ 2. กระบวนการบริหาร จัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ใช้การพิมพ์ของ ดิตป้ายไวเนล ส่วนบุคลากรเป็นผู้มีอายุที่มีจิตอาสาช่วยงานกิจกรรม การบริการข้อมูลข่าวสาร และการจัด สถานที่ถ่ายภาพเป็นที่ระลึก การรักษาความปลอดภัย ติดตั้งกล้องวงจรปิดและมีเจ้าหน้าที่คอย ดูแล 3. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านการโฆษณาและ ประชาสัมพันธ์ควรจัดทำแผนที่การท่องเที่ยว เว็บไซต์/ เพจ/ Facebook/ Instagram/ Line/ YouTube ภาษาอังกฤษ

นักวิจัย	ผลการวิจัย
	ภาษาอาเซียน บุคลากรควรจัดฝึกอบรมด้านภาษาต่างประเทศ และเปิดรับฟังข้อร้องเรียน/ข้อเสนอแนะ/เพื่อปรับปรุงแก้ไข และควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยตลอดเวลา
ศิวินิต อรรถวุฒิกุล นรินทร์ สังข์รักษา และสมชาย ลักษณ์นารักษ์(2560)	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่ศึกษามีความพร้อมในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แนวโน้มมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ระดับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงศาสนาภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงศาสนาได้รูปแบบ มีชื่อเรียกว่า “MADANA Model” มีองค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) M=Managing to Tourism (การจัดการการท่องเที่ยว) 2) A=Attraction for Tourism (สิ่งที่ดึงดูดใจในการท่องเที่ยว) 3) D=Diversity of Tourism (ความหลากหลายของการท่องเที่ยว) 4) A=Activity of Tourism (กิจกรรมทางการท่องเที่ยว) 5) N=Networking of Tourism (เครือข่ายการท่องเที่ยว) และ 6) A=Amenity of Tourism (ความประทับใจในการท่องเที่ยว)
ธนวัฒน์ สุกณาธวงศ์ และ มณฑกานติ ชูชูวงศ์ (2565)	ปัจจัยที่ส่งเสริมการตัดสินใจในการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวมากที่สุดคือด้านความพร้อมในการรองรับกลุ่มคนพิการ โดยประเด็นที่สำคัญที่สุด คือการมีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ป้ายสัญลักษณ์สำหรับคนพิการ และที่พักราคาพิเศษสำหรับคนพิการ ปัจจัยที่ผลักดันการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวมากที่สุด คือเพื่อต้องการพักผ่อนและผ่อนคลาย ต้องการท่องเที่ยวกับครอบครัว และเพื่อฟื้นฟูสุขภาพ และปัจจัยดึงดูดในการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวคือ ความงดงามของแหล่งท่องเที่ยว ความแปลกใหม่ของแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวมีการให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัย และความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว
พระนคร ปณาวชิโร พระธิตต์ ธีรภทโท, และ ประทีป พิษทองกลาง (2563)	นวัตกรรมที่เกิดจากงานวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ 1) คู่มือการจัดทำอารยสถาปัตย์สำหรับวัดแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ 2) ห้องน้ำปลอดภัยต้นแบบสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ และสตรี มีครรภ์ 3) “Application เที่ยววัดงาม นามมงคล เมืองเชียงใหม่ ปลอดภัย ได้บุญ” นวัตกรรมเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อวัด หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ นำไปปรับใช้เป็นแนวทางหรือเป็นแบบอย่างในการพัฒนาอารยสถาปัตย์ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับให้บริการแก่ประชาชนตามความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่อย่างเป็นสากล นอกจากนั้นนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปย่อมได้ประโยชน์จากการใช้บริการที่สะดวก ปลอดภัย เป็นธรรม และเท่าเทียมกัน

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ภาครัฐควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ปราศจากอุปสรรคหรือการท่องเที่ยวที่เท่าเทียมกัน โดยมีการบูรณาการข้อมูลกันทั้งภาครัฐ ชุมชน ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาเพื่อสร้างแผนพัฒนาที่เป็นรูปธรรม และเหมาะสมกับบริบทโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

2. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดทำหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

2.1 หลักสูตรอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการบริการสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและผู้สูงอายุ

2.2 หลักสูตร Health care for handicapped

2.3 หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุหรือการปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับผู้สูงอายุ

2.4 หลักสูตรอบรมภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่นสำหรับพนักงาน โรงแรมร้านอาหาร ประชาชนท้องถิ่นและพนักงานศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านการแพทย์ฉุกเฉิน

3. องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคเอกชนของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นใน ด้านการเข้าถึง ด้านความสะดวก และด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวด้วย

4. องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมทางหลวง ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคเอกชนของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคทางการท่องเที่ยวในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รองรับการท่องเที่ยวของผู้พิการและผู้สูงอายุให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวด้วย

5. หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ พัฒนาชุมชน สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) องค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสถาบันการศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้ผู้ประกอบการธุรกิจและประชาชนในท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว การเดินทางของนักท่องเที่ยวพิการ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และผลกระทบจากการท่องเที่ยวเพื่อการสร้างทัศนคติที่ดีและพร้อมให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ อันจะนำมาซึ่งการสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ในที่สุด

6. องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด พัฒนาสังคม สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ควรเร่งศึกษา สรรหาและคัดเลือกกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้อย่างปลอดภัย โดยมีการจัดทำปฏิทินทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุโดยมีการระบุรายละเอียดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม เพื่อเป็นการสร้างทางเลือกที่หลากหลายให้กับนักท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อการเข้าถึงข้อมูลของผู้พิการและผู้สูงอายุ

7. องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ หอการค้าโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และสถาบันการศึกษา ควรมีการร่วมมือกันจัดทำข้อมูลเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานการบริการแก่นักท่องเที่ยวผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ โดยจัดทำฐานข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น

8. สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ หอการค้าจังหวัดโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและ โรงแรมโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และสถาบันการศึกษา ควรมีการร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน สื่อออนไลน์และแอปพลิเคชันที่เหมาะสมต่อการเข้าถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยวผู้พิการและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

9. ทุกภาคส่วนควรมีการร่วมมืออย่างจริงจังในการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความเป็นน้ำหนึ่งน้ำใจเดียวกันในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่ปราศจากอุปสรรคหรือเมืองท่องเที่ยวสำหรับทุกคน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยต่อยอด เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาในระยะเริ่มต้น ซึ่งต้องอาศัยการศึกษาภาพรวมของจังหวัด ส่งผลให้ข้อมูลบางประการไม่สามารถทำการลงรายละเอียดเชิงลึกได้เท่าที่ควร ดังนั้น ในการศึกษารุ่นต่อไป ควรศึกษาตามลักษณะหรือประเภทของการท่องเที่ยว โดยอาจเลือกใช้วิธีวิทยาเฉพาะกรณีศึกษา (Case study) ซึ่งเป็นวิธีการแสวงหาความจริงอย่างลุ่มลึกที่เกิดขึ้นภายในบริบทที่มีขอบเขตเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน ครบถ้วนและสามารถนำไปพัฒนาการท่องเที่ยวที่ตรงกับภาพลักษณ์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มากยิ่งขึ้น

2. การศึกษาในครั้งนี้กำหนดขอบเขตพื้นที่ของการศึกษาคือ แหล่งท่องเที่ยวหลักของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่มีรัศมีจากตัวเมืองไม่เกิน 10 กิโลเมตร แต่แหล่งท่องเที่ยวหลักและมีชื่อเสียงของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ส่วนใหญ่จะมีระยะทางไกลกว่านั้น ดังนั้น ในการศึกษารุ่นต่อไปควรมีการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวหลักอื่น ๆ ที่ไม่มีการกำหนดระยะทางจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว

3. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมุ่งศึกษาเจาะลึกในเรื่องของการพัฒนาเทคนิคและกระบวนการเล่าเรื่อง (Story Telling) ในการสร้างเรื่องราวเชิงประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวระหว่างเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การสร้างความผูกพันทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเกิดความทรงจำและจดจำประสบการณ์ที่ดีจากการท่องเที่ยว

4. ควรมีการศึกษาเชิงลึกในส่วนของอารยสถาปัตย์ทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการมองเห็น และนักท่องเที่ยวผู้พิการทางการได้ยิน เพื่อผู้ประกอบการได้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้

รายการอ้างอิง

- Ardahaey, F. T. (2012). Human Resources Empowerment and Its Role in the Sustainable Tourism. *Asian Social Science*, 8(1), 105.
- Asakawa, S., Guerreiro, J., Ahmetovic, D., Kitani, K. M., & Asakawa, C. (2018). *The Present and Future of Museum Accessibility for People with Visual Impairments*. DOI: <https://doi.org/10.1145/3234695.3240997>.
- Asia and the Pacific. (2022). *A three-decade journey towards inclusion : assessing the state of disability-inclusive development in Asia and the Pacific*. Retrieved August 28, 2019, from <https://repository.unescap.org/handle/20.500.12870/5163>
- Causin, G. F. G., & McCarthy, T. (2017). Event Planner Sensitivity to the Needs of Individuals with Visual Disability at Meetings and Events. *Journal of Human Services: Training, Research, and Practice*, 2(2), 10-31.
- Chen, J., Monga, R., Bengio, S., & Jozefowicz, R. (2016). Revisiting distributed synchronous SGD. In *Proceedings of ICLR Workshop Track*. arxiv.org/abs/1604.00981.
- Chikuta, O., Engelina du Plessis, & Melville Saayman. (2017). Nature-based travel motivations for people with disabilities. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 6(1). United Kingdom. p. 1-16.
- Eichhorn, V., & Buhalis, D. (2011). *Accessibility – A Key Objective for the Tourism Industry*.
- Eichhorn, V., Miller, G., Michopoulou, E., & Buhalis, D. (2007). *Enabling Disabled Tourists? Accessibility Tourism Information Schemes*. University of Surrey, United Kingdom.
- Epstein, M., & Vergani, S. (2006). Mobile Technologies and Creative Tourism : The History Unwired Pilot Project in Venice Italy. *AMCIS 2006 Proceedings*. 178. <https://aisel.aisnet.org/amcis2006/178>

- Fuller, R., Watkins, W. R., & RAF Models, Inc. (2010). *Exhibit Design Relating to Low Vision and Blindness*. the National Center on Accessibility, the National Park Service and the U.S. Access Board. Retrieved August 3, 2019, from <https://pdfs.semanticscholar.org/6b76/aa2cedf6d947431df4c54724af91aef29461>.
- Gannon, M., Rasoolimanesh, S. M., & Taheri, B. (2020). Assessing the Mediating Role of Residents' Perceptions toward Tourism Development. *Journal of Travel Research*, 60(1), 149-171.
- Hansen, S. N. (2017). *Accessible Tourism - a study of the role of accessibility information in tourists' decision-making process*. (Master Thesis), Department of Tourism. Aalborg University Copenhagen.
- Hsiao-Hsien Lin, Ko-Hsin Chang, Chih-Hung Tseng, Yueh-Shiu Lee, & Chih-Hsiang Hung. (2021). Can the Development of Religious and Cultural Tourism Build a Sustainable and Friendly Life and Leisure Environment for the Elderly and Promote Physical and Mental Health?. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(22).
- Hyoungeun Moon, Yu Jongsik, Bee-Lia Chua, & Heesup Han. (2022). Armchair tourism: Exploring individuals' innovative travel experience in the with-corona era. *Tourism Management*. Volume 93.
- Jain, D., Desjardins, A., Findlater, L., & Froehlich, J. E. (2019). *Autoethnography of a Hard of Hearing Traveler*. (Master Thesis), University of Washington.
- Korawan Sangkakorn. (2011). *Tourism Development Guidelines for the Elder Tourists*. Social Research Institute Chiang Mai University, Chiang Mai, Thailand.
- Luiza, S. M. (2010). *Accessible Tourism – The Ignored Opportunity*. Babe - Bolyai University Cluj Napoca Faculty of Economics and Business Administration 1-6.
- Mengyang, S., & Furong, C. (2009). The researches on senior tourism security service criterions. *Tourism Institute of Beijing Union University*. PR: China.
- Mothiravally, V., Ang, S., Baloch, G. M., Kulampallil, T. T., & Geetha, S. (2014). Attitude and perception of visually impaired travelers: A case of Klang Valley, Malaysia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 144, 366-377.

- Nyman, E. (2016). *Tourism travel for Families with wheelchair carried children Experience of parents to children with Cerebral Palsy*. (Master thesis) Department of Geography and Economic History Umeå University.
- Ostrowska-Tryzno, A., & Pawlikowska-Piechotka, A. (2016). Mobility and Sustainable Cultural Tourism (Case Study: Cracow and Warsaw Old Towns Accessibility). *Journal of Tourism and Hospitality*, 5(1), 1-9. DOI:10.4172/2167-0269.1000195
- Özogul, G., & Baran, G. G. (2016). *Accessible tourism: the golden key in the future for the specialized travel agencies*. *Emerald | The Journal of Tourism Futures*, 2(1), 79-87.
- Pelasol, J. (2012). *Igcabugao: A Potential Tourist Destination in the Southern Part of Iloilo, Philippines*. International Peer Reviewed Journal JPAIR Multidisciplinary Research is being certified for QMS ISO 9001:2008 by the Anglo Japanese American Registrars of the United Kingdom.
- Preiser, W. F. E., & Smith, K. H. (2011). *Universal Design Handbook*. (2nd ed.). New York: McGraw-Hill Companies. Retrieved August 3, 2019, from [epdf.pub_universal-design-handbook-2nd-edition.pdf](#)
- Preston, M. (2016). *Hearing Impaired Participants in Tourism*. (Bachelor Thesis), Department of Hospitality Management History Lanland University.
- Riazi, A., Riazi, F., Yoosfi, R., & Bahmehi, F. (2016). Outdoor difficulties experienced by a group of visually impaired Iranian people. *Journal of Current Ophthalmology*, 28, 85-90.
- Roberto Vaz, Paula Odete Fernandes, & Ana Cecilia Rocha Veiga. (2018). Designing an Interactive Exhibitor for Assisting Blind and Visually Impaired Visitors in Tactile Exploration of Original Museum Pieces. *Procedia Computer Science*, 138, 561-570.
- Saravanan, K. (2017). *Sources of Sustainable competitive Advantage: A Study and Industry Outlook*. Retrieved August 28, 2019, from <http://www.stic.ac.th/ojs/index.php/sjhs/article/view/111>.
- Small, J., Darcy, S., & Packer, T. (2012). The Embodied Tourist Experience of People with Vision Impairment: Management Implications Beyond the Visual Gaze. *Tourism Management*, 33(4). DOI: 10.1016/j.tourman.2011.09.015

- Story, M. F., Mueller, J. L., & Mace, R. L. (1998). *The Universal Design File Designing for People of All Ages and Abilities*. Washington: National Inst. On Disability and Rehabilitation Research (ED/OSERS).
- Tangchung KanORCID, Edward C. S. KuORCID, Wilson C. W. SunORCID, Tzu-Ching Lai, Po-Yi HsuORCID, & Shih-Chieh HsuORCID. (2022). Wellness Tourism Enhances Elderly Life Satisfaction. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 24(4).
- Telfer, D., & Sharpley, R. (2008) *Tourism and Development in the Developing World*. London: Routledge.
- Turgut Var, Mehmet Yesiltas, & Yuksel Ozturk. (2011). A Study on the Travel Patterns of Physically Disabled People. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*. Routledge, 16(6), 2-21.
- Uysal, M., Sirgy, M. J., Woo, E., & Kim, H. (L.). (2016). Quality of life (QOL) and well-being research in tourism. *Tourism Management*, 53, 244261. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2015.07.013>
- Wang, H. (2014). Theories for competitive advantage. In H. Hasan (Eds.), *Being Practical with Theory: A Window into Business Research* (pp. 33-43). Wollongong, Australia: THEORI. Retrieved from: <http://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1410&context=buspapers>
- Wurzburger, R. (2010). Introduction to the Santa Fe & UNESCO international conference. A global conversation on best practices and new opportunities. In *Creative tourism a Global conversation how to provide unique creative experiences for travelers worldwide: at present at the 2008 Santa Fe & UNESCO international conference on creative tourism in Santa Fe* (pp. 15-25).
- Zajadacz, A. (2012). Sources of tourist information used by Deaf people. Case study: The Polish Deaf Community. *routledge taylor and francis group*, 23(8), 1-6.
- Zajadacz, A., & Sniadek, J. (2016). Tourism Activities of Deaf Poles. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, 5(1), 1-9. DOI:10.2478/pcssr-2013-0010
- กชมนน วงศ์คำ. (2555). กลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่ยั่งยืนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 6(3), 161 – 172.

- กรมการท่องเที่ยว. (2561). *แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ. 2561 - 2564 ของกรมการท่องเที่ยว*. วีไอพี ก้อปปีปริน.
- กรวรรณ สังขกร และคณะ. (2558). *การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).
- กวิณพัฒน์ เลิศพงษ์มณี. (2565). *การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*. 8(1).
- กัลยา สว่างคง. (2560). *การท่องเที่ยวสำหรับคนพิการ: ความท้าทายสำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย*. *วารสารวิทยาลัยราชสุดา*, 13, 81-96.
- กัลยา สว่างคง. (2564). *นักท่องเที่ยว “คนพิการ” ความท้าทายใหม่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2564. จาก <https://www.prachachat.net/tourism/news-654589>
- กัลยา สว่างคง. (2566). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการในประเทศไทย: การวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้จากการวิจัย*. *Journal of Administration and Social Science Review*, 6(1), 105-116.
- กัลยา คงสว่าง และ พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560). *เรื่องเล่าท่องเที่ยวของผู้พิการทางสายตาในสังคมไทย*. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 7(2).
- เกศรา สุขเพชร และ วาริชต์ มัชยมบุรุษ. (2555). *ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุของจังหวัดอุบลราชธานี*. *Mekong-Salween Civilization Studies Journal*, 8(2), 131-158.
- จักรกฤษณ์ แสนพรหม. (2556). *ความจำเป็นของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและผู้สูงอายุในพื้นที่กรณีศึกษาสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นพระธาตุบุริวารของพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม*. สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา. สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- เฉลิมพล สมบัติยานุชิต. (2554). *สถาปัตยกรรมบำบัด “กรณีศึกษา สำหรับ คน ตาบอด”*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลตรงค์ ทองสง. (2558). *แนวคิดการพัฒนา Slow Tourism ในประเทศไทย*. *วารสารวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา*, 12(2), 1-12.
- ชุดิกาญจน์ แจ้เสนาะ. (2563). *การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวลกรณีศึกษาโรงละครสยามนิรมิตและพิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย MOCA*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชุมเขต แสงเจริญ. (2563). *ศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการกิจกรรมที่ 1: ชุด ความรู้ด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการเมือง*. กรุงเทพฯ.
- ชุมเขต แสงเจริญ. (2563). *ส่งเสริมและจัดทำแผนขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล*. สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชุมเขต แสงเจริญ. (2565). *ศึกษาแผนแม่บทผังวิสัยทัศน์ย่านการเรียนรู้ด้านคนพิการในพื้นที่อำเภอปากเกร็ดจังหวัด นนทบุรี*.
- ชุกลิน อุณวิจิตร, ญาณัท ศิริสาร และ ไพรัช โรงสะอาด. (2557). แนวทางการพัฒนาการนันทนาการและการท่องเที่ยวเพื่อคนพิการในจังหวัดเชียงราย. *วารสารวิทยาลัยราชสุดา*, 10(13), 36-50.
- ณัฐพงษ์ ฉายแสงประทีป และ จรินทร์ พิภพประไพ. (2565). ศึกษาและประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าโคกข้าว อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 16(2), 20-32.
- ทวิช จตุรพลกฤษ. (2551). “อัตลักษณ์ชาติพันธุ์และกระบวนการกลายเป็นสินค้า: การเมืองวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในบริบทการท่องเที่ยว”. ใน *อำนาจพื้นที่และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์: การเมืองวัฒนธรรมของรัฐชาติในสังคมไทย 2* (หน้า 171-222), กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- ทอปัด วงษาลังการ. (2565). *การออกแบบพัฒนาชุดเครื่องมือสร้างสรรค์หัตถกรรมเครื่องหนังสู่การสร้างอาชีพให้ผู้พิการทางสายตามูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทินกฤต รุ่งเมือง. (2558). การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมเครือข่ายกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มทวารวดี 4 จังหวัด. *Romphruek Journal*, 33(1), 137-160.
- ธนวัฒน์ สุกณาธวงศ์ และ มณฑกานติ ชุบชวงค์. (2565). ปัจจัยส่งเสริมการตัดสินใจในการท่องเที่ยวและแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่อยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 11(1), 18-27.
- ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล และคณะ. (2556). *บทบาทของภาครัฐต่อการสร้างการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและชุมชนตามเส้นทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงตอนบน*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ธีร์ ตรงจิตพิทักษ์ และ ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์. (2564). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ*, 13(3).

- ธีระอาภา บุญจันทร์, เสาวภา พรสิริพงษ์ และ ขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์. (2555). การจำลองวัตถุทาง พิพิธภัณฑสถานสำหรับคนตาบอด. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*, 32(1).
- นาฬิกาอติภักดิ์ แสงสนิท. (2559). การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- นุชนารถ รัตนสุวงศ์ชัย. (2554). กลยุทธ์การพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. *Manutsayasat Wichakan*, 18(1), 31-50.
- นุชรา แสงสุข. (2560). การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยในนานาชาติ*, 13(1), 57-82.
- เบญจพร เชื้อผึ้ง. (2562). แนวทางการพัฒนามาตรฐานอารยสถาปัตย์ของโรงแรมเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว), มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ประกอบศิริ ภักดีพินิจ. (2557). การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวยามเย็นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ของจังหวัดพะเยา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ประกาศ ปาวา ทองสว่าง และ สันติธร ภูริภักดี. (2562). วิเคราะห์ปัจจัยและการจัดกลุ่มพฤติกรรม การท่องเที่ยวของผู้พิการทางด้านร่างกาย. *Journal of Ratchasuda College for Research and Development of Persons With Disabilities*, 15(1).
- ปราง เกียรติสูงส่ง. (2558). การเตรียมความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ ในประเทศสิงคโปร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปริญญา นาคปฐม และ ระชา นนทท์วิมล. (2561). การพัฒนาคุณภาพงานบริการทางการท่องเที่ยว สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุ. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 12(1), 255-269.
- ปิรันธ์ ชินโชติ และ ธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). การพัฒนาตัวแบบยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพเพื่อ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง. *RMUTT Global Business and Economics Review*, 11(2), 23-40.
- พงศ์เสวก เอนกจักษ์พร. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของประชากร รุ่นเบบี้บูม ในกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พงษ์พันธุ์ พุทธิวิศิษฐ์ และ วาริชต์ มัชฌิมบุรุษ. (2559). การส่งเสริมการมีส่วนร่วมเชิงธุรกิจใน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของคนพิการจังหวัดเชียงใหม่. *International Thai Tourism Journal*, 12(1), 1-21.

- พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิตย์. (2015). ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดกำแพงเพชร. *The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal*, 21(2), 173-186.
- พรพรรณ ชินณพงษ์. (2553). *ทัศนคติของคนตาบอดต่อการเข้าถึงสภาพแวดล้อม*. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พรศิริ กองนวล, สุชาดา ธโนภานุวัฒน์ และ วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2563). การพัฒนาอารยสถาปัตย์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 14(1), 41-56.
- พรศิลป์ บัวงาม และ อุทุมพร ศรีโยม. (2564). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอหนองบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(41), 230-241.
- พระนคร ปญฺาชิโร, พระธีต ธีรภทฺโท และ ประทีป พิษทองกลาง. (2563). *วัดงามนามมงคล: นวัตกรรมจัดการแหล่งท่องเที่ยว วัดนามมงคลตามแบบอารยสถาปัตย์ใน จังหวัด เชียงใหม่*. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาบรรณ ปญฺญาโร (บุตรดี). (2564). รูปแบบการบริหารจัดการอารยสถาปัตย์ของวัดใหญ่ชัยมงคล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *Journal of Buddhistic Sociology*, 6(4), 31-43.
- พระอธิการสุศักดิ์ สุขุมมาโล, พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท และ พระปลัดระพีณ พุทธิสาโร. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน จังหวัด สระบุรี. *Journal of MCU Social Science Review*, 1-13.
- พัชรภรณ์ จันทรมานู, กานต์มณี ไวยครุฑ และ ปรัชญพัชร วันอุทา. (2565). การยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาพื้นที่บนฐานอัตลักษณ์ท้องถิ่นของตำบลบ้านจิว อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. *Journal of Management Science Review*, 24(2), 19-28.
- พิทักษ์ ศิริวงศ์ และ ปัทมอร เสี่ยงแดง. (2554). การท่องเที่ยวของผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในสังคมไทย. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 4(2), 211 - 228.
- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. (2557). *การประเมินศักยภาพของผลิตภัณฑ์และบริการทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้*. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- เพียงกานต์ นามวงศ์. (2552). *การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนไหล่หินอำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท), มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ไพฑูรย์ มนต์พานทอง, สัญชัย เกียรติทรงชัย และ นางเยาว์ ประสมทอง. (2561). *การศึกษาประเด็นเร่งด่วนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเรือสำราญของประเทศไทย*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ภาณุพงศ์ สิทธิธัญ. (2554). *การพัฒนาเชิงอนุรักษ์พื้นที่เมืองเก่าเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดน่าน*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาภรณ์ ประสงค์ทัน. (2560). *การศึกษาข้อจำกัดทางการท่องเที่ยวและความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยวของคนพิการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปีที่ 20. กรุงเทพฯ.
- ภูมิพัฒน์ อัสวภูรินทร์. (2559). *การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: วิเคราะห์กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต*.
- มาโนช พรหมปัญญา. (2556). *แนวทางการเตรียมความพร้อมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน*. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, 8(2), 36-47.
- เมธาวี อื้ออารีย์กุล และ กุณฑลทิพย์ พานิชภักดิ์. (2563). *สภาวะทางใจของผู้อยู่อาศัยในที่อยู่อาศัย: การทบทวนวรรณกรรมและข้อเสนอแนะ*. *สารศาสตร์ ฉบับที่ 3/2563* – 557.
- รัชนิย์ พัฒนาราช. (2552). *แนวทางการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รัตเกล้า เปรมประสิทธิ์. (2556). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อำเภอปัว จังหวัดน่าน* (รายงานผลการวิจัย). คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราณี อีสัชยกุล และ ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2555). *การท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบเพื่อสร้างการเรียนรู้ผ่านการสื่อความหมายสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวยุโรป*. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, 7(1), 41-57.
- ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล และ ชีระวัฒน์ จันทิก. (2561). *การท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 4(1), 12-28.
- ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล. (2560). *การพัฒนากลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวระดับเมืองรองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุคุณภาพ*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณวีร์ บุญคุ้ม, ธนินท์ รัฐรัตนพงศ์ภิญโญ และ ผกา มาสพะวงษ์. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในกลุ่มทวารวดี 4 จังหวัดเพื่อรองรับประชาคม อาเซียน*. *Integrated Social Science Journal, Faculty of Social Sciences And Humanities, Mahidol University*, 5(2), 3-28.

- วสันต์ จันทร์ประสิทธิ์ และ ภาวิกา ขุนจันทร์. (2564). การพัฒนามาตรวัดความผูกพันของ
นักท่องเที่ยวดูดตราสื่อสังคมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต.
Journal of Communication Arts, 39(2), 134-161.
- ศรีสุภกร นิลกรรณ และ ทักษิณ อัครวิชัย. (2556). รายงานผลการวิจัย เรื่อง *การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือที่ยั่งยืนในการจัดการอัตลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดลำปางอย่างสร้างสรรค์*.
- ศิวินิต อรรถวุฒิกุล, นรินทร์ สังข์รักษา และ สมชาย ลักษณะานุกรักษ์. (2560). การพัฒนารูปแบบ
การจัดการการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของ จังหวัด ราชบุรี. *Veridian E-Journal, Silpakorn
University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 10(2), 2392-2409.
- สมจันทร์ ศรีปรัชยานนท์. (2023). การจัดการวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามแบบอารยสถาปัตยกรรม
ในภาคเหนือตอนบน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 11(1), 329-341.
- สมจินต์ ชาญกระบี่ และ นรินทร์ สังข์รักษา. (2560). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของ
จังหวัดสุพรรณบุรี. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities,
Social Sciences and arts)*, 10(2), 2410-2425.
- สมัชชา อภิสถิ์สุขสันติ. (2558). การออกแบบสื่อนิทรรศการเพื่อผู้พิการทางสายตาในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น
กรุงเทพฯ. *หลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะการออกแบบ.
บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สามารถ จับใจ และคณะ. (2563). แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว
กลุ่มผู้สูงอายุภายใต้บริบทพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. *วารสารวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 15(1), 64-80.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). *นโยบายด้านการท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ
2 พฤศจิกายน 2564. จาก https://secretary.mots.go.th/policy/more_news.php?cid=25
- สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก. (2561). *(ร่าง) แผนปฏิบัติการ
การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก, สำนักงาน
คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จัดพิมพ์เพื่อนำเสนอแผนพัฒนาระเบียง
เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกในปี พ.ศ. 2560 - 2564.
- สิริภัทร โชติช่วง, พุเลีย ธีระธัญศิริกุล, ญาณิศ วาสุเทพ, ณสุดา บุญจันทร์ และ ทินภัทร
โกประพัฒน์พงศ. (2565). กลยุทธ์การสร้างภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวชุมชน. *วารสาร
ศิลปะศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ*, 5(1).

- สิริรัตน์ ชอบขาย. (2559). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุของจังหวัดอุบลราชธานี. (ดุष्ฎิบัณฑิต ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจดุष्ฎิบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิริรัตน์ ชอบขาย, สันติภาพ คำสะอาด และ พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2561). การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุของจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 12(2).
- สุขน อินทเสม. (2554). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษา ตำบลปากน้ำปราณ. *Research Journal Phranakhon Rajabhat: Social Sciences and Humanity*, 7(1), 10-23.
- สุขาดา ธโนภาณุวัฒน์. (2562). ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้สูงอายุและคนพิการที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวภายใต้โครงการชุมชนต้นแบบอารยสถาปัตยกรรมเกะเกิร์ตจังหวัดนนทบุรี. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุพาดา สิริกุดตา. (2555). แผนงานวิจัยกลยุทธ์สร้างความยั่งยืนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในความร่วมมือของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: กรณีศึกษาตามแนวพื้นที่ชายฝั่งตอนใต้จากประเทศไทยไปราชอาณาจักรกัมพูชาและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน. (2560). การศึกษาข้อจำกัดทางการท่องเที่ยวและความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยวของคนพิการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 20(20).
- สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน, ครินทร์ ฐานันดรสุข และ สานนิตย์ เจริญบุญประเสริฐ. (2564). การสำรวจข้อจำกัดทางการท่องเที่ยวกิจกรรมนันทนาการและความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยว. *วารสารสังคมศาสตร์*, 10(1).
- สุภาพ ประภาสวัสดี. (2554). ทักษะและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวแบบวันเดียว ณ หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี ของประชากรเขตกรุงเทพมหานคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
- สุวิญชา รักหาญ, กนกกานต์ แก้วนุช และ เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2566). การพัฒนากรอบการประเมินการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่ความยั่งยืน. *Journal of Social Science and Cultural*, 7(03), 64-81.
- แสงแข บุญศิริ. (2558). แนวทางการพัฒนามาตรฐานการให้บริการและความปลอดภัยในศูนย์การค้าเพื่อการท่องเที่ยว. *International Thai Tourism Journal*, 11(2), 25-42.

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2564).

การท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นเรื่องใกล้ตัวกว่าที่คิด. สืบค้นเมื่อ

5 พฤศจิกายน 2564. จาก <https://shorturl.asia/jNzWw>.

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (ม.ป.ป.). *เจาะลึก*

การท่องเที่ยวแบบครบวงจรเพื่อคนทั้งมวลสำหรับนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว.

อรรธการ พังงา, ศรีสุดา จงสิทธิผล, เสรี วงษ์มณฑา และ ชุษณะ เตชคณา. (2560). การสร้างตรา

สินค้าเมืองท่องเที่ยวเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน กรณีศึกษา การท่องเที่ยว

เมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี. วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 12(39), 25-36.

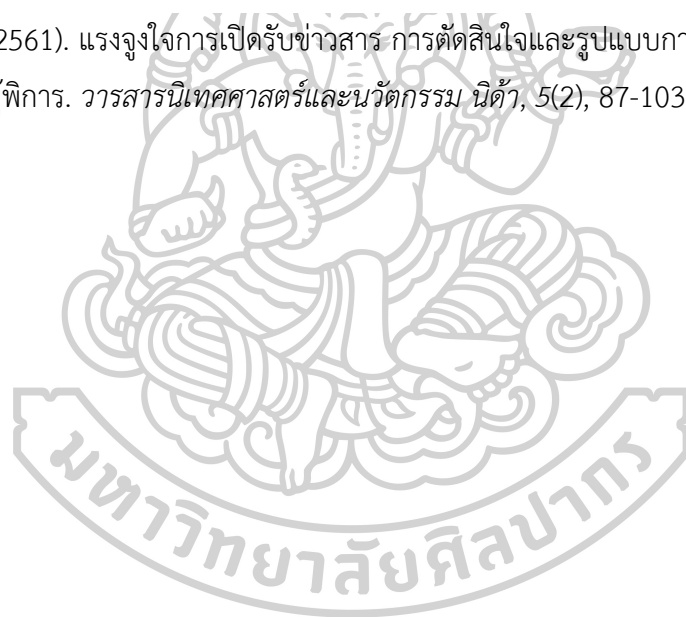
อริยะ เชื้อชม. (2562). แนวทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเขตพื้นที่อุทยาน

แห่งชาติโดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศจากแอปพลิเคชัน Pix4D. วารสารศิลปศาสตร์

และ วิทยาการจัดการมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 6(1), 77-88.

อิสระ อูปี. (2561). แรงจูงใจการเปิดรับข่าวสาร การตัดสินใจและรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว

ของผู้พิการ. วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรม นิด้า, 5(2), 87-103.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายประกาศ ปาวา ทองสว่าง
วัน เดือน ปี เกิด	18 ธันวาคม 2518
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2541 บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการตลาด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พ.ศ. 2545 ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (การศึกษา) มหาวิทยาลัยสวนดุสิต พ.ศ. 2549 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2554 บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการตลาด มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2566 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2556 – ปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
ที่อยู่ปัจจุบัน	463/76 ถนนจรัญสนิทวงศ์ 35 แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 Email : octoberap@gmail.com